Al FARABI

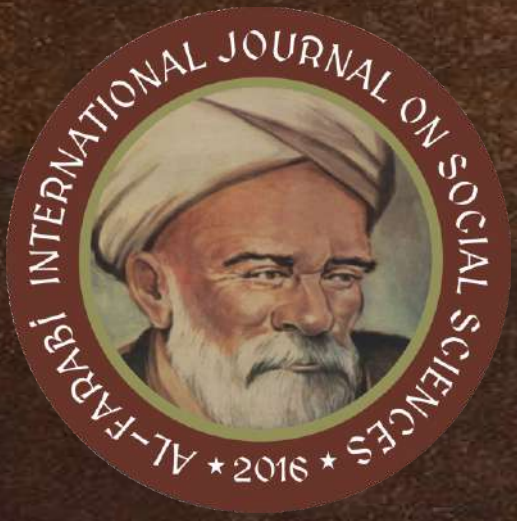

IV. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

Editör
Doç. Dr. Sehrane KASIMİ
Dr. Sonay AYYILDIZ

ISBN- 978-605-7875-65-5

2-5 Mayıs, ERZURUM

AL -FARABİ

4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

2-5 Mayıs 2019, ERZURUM

Kongre Özet Kitabı

Editör

Doç. Dr. Sehrane KASIMİ

Dr. Sonay AYYILDIZ

İKSAD YAYINEVİ®

(TC. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI YAYINEVİ RUHSAT NUMARASI: 2014/31220)

TÜRKİYE

TR: +90 342 606 06 75 USA: +1 631 685 0 853

E-mail: info@iksad.com

www.iksad.org www.iksadkongre.org

Editör: Atabek MOVLYANOV

Bu kitabın tüm hakları İKSAD Yayınevi'ne aittir.

Yazarlar etik ve hukuki olarak eserlerinden sorumludurlar.

Iksad Publications - 2019©

Yayın Tarihi: 15.05.2019

ISBN – 978-605-7875-65-5

KONGRE ID

KONGRE ADI

AL -FARABI

4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

TARİH ve YER

2-5 Mayıs 2019, ERZURUM

ORGANİZATÖR

İktisadi Kalkınma Ve Sosyal Araştırmalar Derneği
Farabi Dergisi

DESTEKLEYEN KURUM

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

Prof. Dr. Sarash KONYRBAYEVA

ULUSLARARASI KATILIMCILAR

Сехрана КАСИМИ- AZERBEYCAN *sy-34*
Khatereh SADEGHZADEH- IRAK *sy-111*
Gülzar İBRAHİMOVA- AZERBEYCAN *sy-118*
Marvan KAMAL- ÜRDÜN *sy-187*
Ahmad Awad Raslan- SURİYE *sy-188*
Микаил Волдимир-UKRAYNA *sy-194*

Bilim Kurulu

- Dr. Amanbay MOLDIBAEV- Taraz State Pedagogy University
- Dr. Baris AYTEKIN- Kırklareli University
- Dr. Botagul TURGUNBAEVA- Russia Natural Sciences Academy
- Dr. Durmus Cagri YILDIRIM- Namık Kemal University
- Dr. Elbeyi PELIT- Afyon Kocatepe University
- Dr. Emrah Ismail CEVIK- Namık Kemal University
- Dr. Guzel SADYKOVA- Kastamonu University
- Dr. Ishak TORUN- Abant Izzet Baysal University
- Dr. Machabbat OSPANBAEVA- Taraz State Pedagogy University
- Dr. Manet NURMAGANBETOVA- International Russıan-Kazakh University
- Dr. Mustafa TALAS- Ömer Halisdemir University
- Dr. Orhan ELMACI- Dumlupinar University
- Dr. Ozlem GUZEL- Akdeniz University
- Dr. Sarsakenova A. BAGITOVNA- Orleo National Development Institute
- Dr. Seda H. BOSTANCI- Namık Kemal University
- Dr. Sibel BAYRAM- Duzce University
- Dr. Turkmen Tasher AKBASH- Pamukkale University
- Dr. Umran TURKYILMAZ- Gazi University
- Dr. Zhaparkwlova N. IKSANOVA- Al Farabi State National University
- Dr. Adil AKINCI- Kırklareli University
- Dr. Erkan ALSU- Gaziantep University
- Dr. Bayram POLAT- Omer Halisdemir University
- Dr. Berrin GUZEL- Adnan Menderes University
- Dr. Cholpon TOKTUSUNOVA- Kyrgiz National State University
- Dr. Ekbar VALADBIGI- Urumia University
- Dr. Elvan YALCINKAYA- Omer Halisdemir University
- Dr. FENG ZONGXIAN- Xian University
- Dr. Irfan KALAYCI- Inönü University
- Dr. Zharkyn SULEIMANOVA- Kazakh State Women's Pedagogy University
- Dr. Maha Hamdan ALANAZI- Riyadh King Abdulaziz University
- Dr. Maira ESIMBOLOVA- Kazakh State Women's Pedagogy University
- Dr. Misliviy VLADEMIR- Ukraine Technic University
- Dr. Onder BILGIN- Akdeniz University
- Dr. Sarash KONYRBAEVA- Kazakh State Women's Pedagogy University
- Dr. Seyfettin ERDOGAN- Istanbul Medeniyet University
- Dr. Seden DOGAN- Adnan Menderes University
- Dr. Shara MAZHITAEVA- Karaganda State University
- Dr. Ulbosun KIYAKBAEVA- Abai Kazakh Pedagogy University
- Dr. Vera ABRAMENKOVA- Russia Family Studies Institute
- Dr. Zeynep KARACOR- Selcuk University
- Dr. TAKAHASHI Minori- Hokkaido University
- Dr. Saadettin PAKSOY- Kilis 7 Aralık University

AL -FARABI

4. ULUSLARARASI SOSYAL BİLİMLER KONGRESİ

2-5 MAYIS 2019, ERZURUM

ERZURUM
KONGRE YERİ: Erzurum Resim Heykel Müzesi (ERZURUM KONGRESİ'nin YAPILDIĞI TARİHİ BİNA)
Adres: Alipaşa, Kongre Cd. No:44, 25040 Yakutiye/Erzurum
KONGRE TARİHİ : 2-5 Mayıs 2019 / Erzurum
Başvurulan Bildiri Sayısı: 216
Kabul Edilen Bildiri Sayısı: 172

Katılımcı Ülkeleri : Türkiye, Ürdün, Azerbaycan, Kazakistan, Ukrayna, Moldova

Kayıt masası kongre süresince 08:30 – 17:00 saatleri arasında hizmet verecektir.
Kaydınızı oturum saatinizden en geç yarım saat öncesine kadar yaptırabilirsiniz
Sunum sıralaması, ara verilmesi ve oturuma ilişkin tüm hususlarda oturum başkanları tam yetkilidir.
Katılım belgeleri oturum sonunda oturum başkanı tarafından verilecektir
Kongre programında yer ve saat değişikliği gibi talepler dikkate alınmayacaktır
Programda herhangi bir eksiklik/yazım hatası olduğunu düşünüyorsanız lütfen en geç 22 Nisan 2019 tarihine (saat 17:00) kadar email ile bilgilendirme yapınız
Katılım belgelerindeki yazar isimleri ve bildiri isimleri programdaki gibi basılacaktır
Oturum Başkanlığı görevini üstlenemeyecek olan katılımcılarımızın durumu önceden belirtmesi önemle rica olunur..

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 09^{00}-10^{45}		Doç. Dr. Abdulkadir KAYA	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Adem TÜRKMEN Dr. Öğr. Üyesi Esra Sena TÜRKO Prof. Dr. Ömer Selçuk EMSEN	GELİR DAĞILIMINDA ADALETİN BELİRLEYİCİLERİ: SEÇİLMİŞ DIŞA AÇIK ÜLKELER ÜZERİNE BİR UYGULAMA	
2	Dr. Öğr. Üyesi Sevinç NAMLI Doç. Dr. Abdulkadir KAYA	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN TESPİTİ: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	
3	Doç. Dr. Abdulkadir KAYA	FİNANSAL YÖNETİM DAVRANIŞININ ÖLÇÜLMESİ: TRA1 BÖLGESİ ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ	
4	Prof. Dr. Sevda YAPRAKLI Öğr. Gör. Ö. Faruk ASLAN	ÖRTÜK VE AÇIK ENFLASYON HEDEFLEMESİ DÖNEMLERİNDE ENFLASYONUN FAİZE ETKİSİ: TÜRKİYE ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR UYGULAMA	
5	Prof. Dr. Sevda YAPRAKLI Öğr. Gör. Ö. Faruk ASLAN	HUSTED HİPOTEZİ VE İHRACAT İLE İTHALAT ARASINDAKİ İLİŞKİ: TÜRKİYE ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR ANALİZ	
6	Dr. Öğr. Üyesi ÖzlCem ÜLGER	TÜRKİYE'DE REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU OYNAKLIĞININ DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR ÜZERİNE ETKİSİ (2000-2017)	
7	Dr. Marvan KAMAL (JORDAN)	SOCIAL ENVIRONMENT	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 09^{00}-10^{45}		Doç. Dr. Sehrane KASIMI	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Safiye SARİ	SANAT OLARAK MODA	
2	Dr. Sehran DİLMAÇ	FARKLI BOYUTTA BİR SANAT PRATİĞİ: İLİŞKİSEL ESTETİK	
3	Dr. Sehran DİLMAÇ	ESTETİK TARİHİNDE DÖNÜŞÜMLER	
4	Dr. Öğr. Üyesi Caner ŞENGÜNALP	EKOLOJİK SANAT BAĞLAMINDA AGNES DENES'İN ONARICI ÇEVRESEL HEYKELLERİ	
5	Dr. Öğr. Üyesi Elif ÖZHANCI	TİYATRODA KOSTÜMÜN DİLİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Caner YEDİKARDEŞ	PİRİ REİS VE HARİTASINA SERAMİK SANATIYLA BİR BAKIŞ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Gülten GÜLTEPE	SUBJEDEN OBJEYE GÖRSEL PLASTİK BAĞLAMINDA MİTOLOJİK TAHAYYÜL	
8	Prof. Dr. Oğuz DİLMAÇ Arş. Gör. Ezgi Merve ERTAN	21. YÜZYILDA DEĞİŞEN EĞİTİM İHTİYAÇLARI DOĞRULTUSUNDA SANAT EĞİTİMİNİN GELECEĞİ ve STEAM UYGULAMALARI	
9	Dr. Öğr. Üyesi Elif CANDAN	EGEMEN ERİL TARİHİN "DİŞİL YÜZÜ" SAHNEDE: BİLGESU ERENUS-HALİDE	
10	Dr. Öğr. Üyesi Elif CANDAN	ADALET AĞAOĞLU'NUN ÇATIDAKİ ÇATLAK ADLI OYUNUNDAN SIZANLAR: TOPLUMSAL CİNSİYET ve KADIN OLMAK…	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 11^{00}-12^{45}		Doç. Dr. Halim TATLI	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Doç. Dr. Hasan AYAYDIN Öğr. Gör. Fahrettin PALA Dr. Öğr. Gör. Abdulkadir BARUT	GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE BANKACILIK SİSTEMİNDE KREDİ RİSKİNİN BELİRLEYİCİLERİ	
2	Doç. Dr. Hasan AYAYDIN Öğr. Gör. Fahrettin PALA Dr. Öğr. Gör. Abdulkadir BARUT	İNOVASYON VE GİRİŞİMCİLİK TEMELLİ EKONOMİK BÜYÜME: SEÇİLMİŞ G-20 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ	
3	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AL	PARA POLİTİKASI STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ: TCMB DENEYİMİ	
4	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AL	NEGATİF FAİZ ORANI POLİTİKASI: SEÇİLMİŞ ÜLKE UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	
5	Doç. Dr. Hasan AYAYDIN Dr. Öğr. Gör. Abdulkadir BARUT Ayşegül YILMAZ	ÇALIŞMA SERMAYESİ GEREKSİNİMİNİN BELİRLEYİCİLERİ: BORSA İSTANBUL TEKSTİL SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	
6	Doç. Dr. Hasan AYAYDIN Dr. Öğr. Gör. Abdulkadir BARUT Seda TUNÇ	FİRMA DEĞERİNİN BELİRLEYİCİLERİ: BORSA İSTANBUL BİLİŞİM SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA	
7	Dr. Mehmet Ali POLAT	TURİZM GELİRLERİNİN MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	
8	Doç. Dr. Halim TATLI	TÜRKİYE'DE UZUN DÖNEM KONUT DOĞALGAZ TALEBİNİN FİYAT VE GELİR ESNEKLİKLERİ	
9	Doç. Dr. Halim TATLI	MİKRO KREDİNİN KADINLARIN SOSYO-EKONOMİK DURUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİNGÖL'DE BİR UYGULAMA	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 11^{00}-12^{45}		Dr. Öğr. Üyesi Bertan RONA	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Selma TAŞKESEN	RESİM-İŞ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK MOTİVASYONLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	
2	Dr. Öğr. Üyesi Selma TAŞKESEN	GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN ALDIKLARI DESEN DERSİNE İLİŞKİN MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	
3	Arş. Gör. Dr. Muhsin SARIKAYA	MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DURUMLUK KAYGI DÜZEYİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ	
4	Dr. Öğr. Üyesi Murat Kamil İNANICI Prof. Dr. Turan SAĞER	MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "MÜZİK ÖĞRETMENİ" KAVRAMINA YÖNELİK METAFORLARI	
5	Dr. Öğr. Üyesi Suat ÇELİKKOL	FARABİ'NİN EĞİTİM FELSEFESİNDE: ÖĞRETİM PROGRAMI	
6	Dr. Öğr. Üyesi Bertan RONA	DEBUSSY'NİN PRÉLUDE À L'APRÈS-MIDI D'UN FAUNE ADLI YAPITININ MODERN MÜZİK KAPSAMINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Cemile Didem ÖZIŞIK Arş. Gör. Yusuf Emre IŞIK	SANATTA DEĞİŞİMİN BAŞLANGICI VE SOYUT DIŞAVURUMCULUĞU DOĞURAN ETMENLER	
8	Dr. Öğr. Üyesi Özgür EROĞLU	MÜZİKSEL OKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİNDE AKTARIMLI SAYI SİSTEMİNE DAYALI BİR ÖĞRETİM TASARIMI	
9	Gizem ÖZARPALI Doç. Dr. Yunus BERKLİ	16.yy OSMANLI MİNYATÜRLERİN DE SÜRREALİZM YAKLAŞIM VE GERÇEKÜSTÜCÜ TASARIMLAR	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 13^{00}-14^{45}		Prof. Dr. Gürbüz OCAK	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Doç. Dr. Sema ALTUN YALÇIN	ERZİNCAN BİLİM ŞENLİĞİ UYGULAMALARI VE KAZANIMLARI	
2	Doç. Dr. Sema ALTUN YALÇIN Dr. Öğr. Üyesi Zeynel Abidin YILMAZ Prof. Dr. Paşa YALÇIN	FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ MÜFREDATININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
3	Emine AKKAŞ BAYSAL Prof. Dr. Gürbüz OCAK	YABANCI DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN BİR İHTİYAÇ ANALİZİ ÇALIŞMASI	
4	Prof. Dr. Gürbüz OCAK Öğr. Grv. Burak OLUR Mustafa Enes TEPE	BAĞLAM TEMELLİ ÖĞRENMENİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI	
5	Doç. Dr. İjlal OCAK Dr. Öğr. Üyesi Eray EĞMİR Mine SAY	İLOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZMEYE YÖNELİK YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	
6	Doç. Dr. İjlal OCAK Dr. Öğr. Üyesi Eray EĞMİR	ÖĞRETMEN ADAYLARININ EPSİTEMOLOJİK İNANÇLARI İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	
7	Doç. Dr. İjlal OCAK Ayşe ŞAHİN	OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REGGİO EMİLİA YAKLAŞIMI TEMELLİ PROJELERE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	
8	Prof. Dr. Ömer Faruk İŞCAN Arş. Gör. Sezin KARABULUT ÇAKIR	ÖRGÜTSEL SOSYALLEŞME UYGULAMALARININ ÇALIŞANLARIN ÖZ YETERLİLİK ALGILARINA ETKİSİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 13^{00}-14^{45}		Doç. Dr. Sehrane KASIMI	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Doç. Dr. Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ Arş. Gör. M. Emin ALTINIŞIK	ŞİFALI SULARI İLE ERZURUM	
2	Doç. Dr. Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ Arş. Gör. M. Emin ALTINIŞIK	ERZURUM İLİNDEKİ ŞİFALI SULARLA İLGİLİ DİNİ-SİHRİ-MİSTİK İNANIŞLAR	
3	Dr. Öğr. Üyesi Rabia AKSU	LA'Lİ'NİN DOLÂB-NÂMESİ	
4	Öğr. Gör. Gökçenaz GAYRET	GOTHIC IMPLICATIONS ON ENLIGHTENMENT, PURITANISM, AND TRANSCENDENTALISM: CHARLES BROCKDEN BROWN'S WIELAND	
5	Doç. Dr. Meheddin İSPİR	ŞEREF HANIM DİVANI'NDA KLASİK TÜRK ŞİİRİNE AYKIRI SÖYLEYİŞLER	
6	Doç. Dr. Meheddin İSPİR	DİVANLARDA ŞAİRLERİN FELEKTEN ŞİKÂYET EDERKEN ORTAYA KOYDUKLARI TOPLUMSAL ELEŞTİRİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Nurettin BİROL	19.YÜZYILIN SONLARINDA ERZİNCAN'A GELEN KAFKASYA MUHACİRLERİ	
8	Doç. Dr. Sehrane KASİMİ	ЭТНОКУЛЬТУРА ТЮРКОЗЫЧНЫХ НАРОДОВ КАВКАЗА	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 15^{00}-16^{45}		Doç. Dr. Nazile ABDULLAZADE	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Merve DEMİR	SÜHEYL Ü NEV-BAHÂR'DA TÜRKÇENİN DİL UNSURLARI	
2	Dr. Öğr. Üyesi Sıddık BAKIR	BİR EĞİTİM REFORMİSTİ OLARAK GASPIRALI İSMAİL BEY VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARI	
3	Doç. Dr. Esra ALTINTAŞ Dr. Öğr. Üyesi Şükrü İLGÜN	DİKDÖRTGENLER PRİZMASININ YÜZEY ALANININ ÖĞRETİMİNDE İSPATIN ETKİSİ	
4	Dr. Öğr. Üyesi Şükrü İLGÜN Doç. Dr. Esra ALTINTAŞ	GELİŞTİRİLEN ŞİFRELEME ETKİNLİĞİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	
5	Dr. Öğr. Üyesi Sevda YILMAZ	SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA YER ALAN İNTERNET, GAZETE VE DERGİ HABERLERİNDE ÇOCUK HAKLARI	
6	Dr. Öğr. Üyesi İlyas ERPAY	KAZAKİSTAN EĞİTİM TARİHİNDE ABAY KUNANBAYEV VE DİN EĞİTİMİ (1845-1904)	
7	Doç. Dr. Nazile ABDULLAZADE	EDEBİYAT ÖĞRETMENİ HAZIRLIĞINDA PEDAGOJİK VE BİLİMSEL-METODİK İLKELER	
8	Doç. Dr. Ahmet AKÇAY Doç. Dr. Nilüfer OKUR AKÇAY Damla ÇAĞRITEKİN & Bilge SANCAR	TÜRKÇE DERSİ SINAVLARININ HAZIRLANMASINDA FEN VE TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER VE MATEMATİK DERSİ İÇERİKLERİNİN KULLANIMI	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
02.05.2019 / 15^{00}-16^{45}		Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Prof. Dr Ömer Faruk İŞCAN Uzm. Safiye KIRKPINAR	SAĞLIK İŞLETMELERİNDE DÖNÜŞTÜRÜCÜ LİDERLİĞİN İŞ TATMİNİ VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ÜZERİNDEKİ ROLÜ	
2	Dr. Öğr. Üyesi E. Nihan CİCİ KARABOĞA Doç. Dr. M. Fatih Bilal ALODALI Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU	KAMU ÜNİVERSİTELERİNDEN HİZMET ALAN ÖĞRENCİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ	
3	Doç. Dr. M. Fatih Bilal ALODALI Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU Dr. Öğr. Üyesi E. Nihan CİCİ KARABOĞA	DEVLET ADAMLARINCA SUNULAN LAYİHA VE SİYASETNÂMELER IŞIĞINDA KLASİK DÖNEM SONRASI OSMANLI YÖNETİM YAPISINDA YAŞANAN BOZULMA	
4	Doç. Dr. Mustafa KOCAOĞLU Dr. Öğr. Üyesi E. Nihan CİCİ KARABOĞA Doç. Dr. M. Fatih Bilal ALODALI	BELEDİYELERİN KENTİN MARKALAŞMA SÜRECİNE ETKİSİ: SELÇUKLU BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	
5	Dr. Örğ. Üyesi Ülke Hilal ÇELİK AĞIRMAN Prof. Dr. Atılhan NAKTİYOK	İŞE ANGAJE OLMA BAĞLAMINDA PSİKOLOJİK SERMAYENİN ETİK VE AHLAKİ DAVRANIŞ ÜZERİNE ETKİSİ	
6	Dr. Örğ. Üyesi Ülke Hilal ÇELİK AĞIRMAN Prof. Dr. Atılhan NAKTİYOK	PSİKOLOJİK SERMAYE BAĞLAMINDA ÇALIŞANLARIN OLUMLU PSİKOLOJİK İKLİM ALGILARININ YAŞAM DOYUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Süheyla BİRLİK	MUHAKKİK MİMAR 'TURGUT CANSEVER'	
8	Dr. Öğr. Üyesi Süheyla BİRLİK	PANAGHIA CHRYSOCEPHALOS KİLİSESİ: BÜYÜK FATİH CAMİİ	
9	Ahmad Awad Raslan (Suriye)	المزارع الجماعية والدولة في روسيا	

ARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 09^{00}-10^{45}		Prof. Dr. Derya ÖCAL	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Derya ÇAKMAK KARAPINAR Atakan KOTAN	HALKLA İLİŞKİLERDEN DİJİTAL HALKLA İLİŞKİLERE: ALTIN ÖRÜMCEK WEB ÖDÜLLERİ ÖRNEĞİNDE BİR İNCELEME	
2	Öğr. Gör. Akın AY Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU Öğr. Gör. Emin AKIN	GÖRSEL TASARIM ÖĞELERİNİN TÜKETİCİ TERCİHİNE ETKİSİ	
3	Prof. Dr. Derya ÖCAL Arzu Başak FİDAN Yunusemre ÖZDEMİR	TÜKETİM TOPLUMU İLİŞKİSELLİĞİNDE MÜZİK ENDÜSTRİSİNİN YOUTUBE ÜZERİNDEN İNCELENMESİ	
4	Öğr. Gör. Esra ŞİMŞEK PARALI Öğr. Gör. Harun SELÇUK	REKLAMLARDA KULLANILAN İKNA YÖNTEMLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	
5	Öğr. Gör. Feryat ALKAN Arş. Gör. Fatih AKSOY	PARFÜM REKLAMLARINDA KADIN VE ERKEKLERİN CİNSEL OBJE OLARAK KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	
6	Dr. Öğr. Üyesi Ayhan DOĞAN	MÜKEMMEL HALKLA İLİŞKİLER KRİTERLERİ BAĞLAMINDA ERZURUM'DAKİ YEREL YÖNETİMLERİN (BELEDİYELERİN) HALKLA İLİŞKİLER DAVRANIŞ KALIPLARI	
7	Yakup ÇİFTÇİ & Sultan KOCA Ömer ÖNGEN	TWİTTER VE INSTAGRAM ÜZERİNDEN 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜNE ELEŞTİREL BAKIŞ	
8	Микаил Волдимир (Ukrayna)	СТАРИННЫЕ ДОСТОПРИМЕЧАТЕЛЬНОСТИ КИЕВСКОЙ РУСИ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 09^{00}-10^{45}		Doç. Dr. Sehrane KASIMI	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Doç. Dr. Işık SEZEN Dr. Öğr. Üyesi Elif AKPINAR KÜLEKÇİ Seray ÖZAĞDAŞ	KARS İLİ'NİN TURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	
2	Doç. Dr. Işık SEZEN Dr. Öğr. Üyesi Elif AKPINAR KÜLEKÇİ	TARİHİ SÜREÇTE PEYZAJ MİMARLIĞI MESLEĞİ VE SANATI	
3	Dr. Öğr. Üyesi Elif AKPINAR KÜLEKÇİ Doç. Dr. Işık SEZEN	TURİZM PLANLAMASINDA EKOLOJİK YAKLAŞIMLI BİR YÖNTEM: ANALİTİK HİYERARŞİ YÖNTEMİ	
4	Dr. Öğr. Üyesi Elif AKPINAR KÜLEKÇİ Arş. Gör. Başak AYTATLI	GELENEKSEL EV ve BAHÇE MİMARİSİNİN KENTSEL PEYZAJA KATKILARININ BELİRLENMESİ: ERZURUM YUSUF ZİYA PAŞA KÖŞKÜ ÖRNEĞİ	
5	Kübra GÜRBÜZ & Doç. Dr. Işık SEZEN	TÜRK-OSMANLI KÜLTÜRÜNDE BAHÇE SANATI	
6	Doç. Dr. Metin DEMİR Aykut RÜZGAR & Ahmet Mesut CANER Nastaran Maleki FARD	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE YERLEŞKE İÇERİSİNDEKİ REKREASYONEL TALEP VE EĞİLİMLERİ	
7	Doç. Dr. Metin DEMİR Prof. Dr. Yahya BULUT Ahmet Mesut CANER	ERZURUM İSPİR İLÇESİNİN ALTERNATİF TURİZM KAPSAMINDA AGRO-TURİZM POTANSİYELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	
8	Huriye UÇAR	OSMANLI DÖNEMİ DİNİ YAPILARINDA ÇİNİLİ MUKARNAS; EDİRNE MURADİYE CAMİ VE İSTANBUL PİYALE PAŞA CAMİ ÖRNEĞİ	
9	Huriye UÇAR	İSTANBUL'DAKİ OSMANLI KLASİK DÖNEM DİNİ YAPILARINDA BULUNAN ÇİNİLİ MİHRAP BORDÜRLERİNDE TEZYİNAT	
10	Dr. Fatih SUNBUL	URBAN SPRAWL: A VIEW DUE TO INDUSTRIALIZATION AND EARTHQUAKE IMPACT	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 11^{00}-12^{45}		Prof. Dr. Derya ÖCAL	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Derya ÇAKMAK KARAPINAR Atakan KOTAN	MARKALARIN 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ VİDEOLARININ ANALİZİ: YOUTUBE ÖRNEĞİNDE	
2	Prof. Dr. Derya ÖCAL Arzu Başak FİDAN Yunusemre ÖZDEMİR	TEKNOLOJİK GELİŞMELERİN TOPLUMSAL YAPI ÜZERİNDE ORTAYA ÇIKARDIĞI DÖNÜŞÜMLER: Z KUŞAĞI ÖRNEĞİNDE	
3	Arş. Gör. Fatih AKSOY Öğr. Gör. Feryat ALKAN	DİJİTAL OYUNLARDA YER ALAN REKLAMLARIN MARKA BİLİNİRLİĞİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ	
4	Öğr. Gör. Akın AY Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU Öğr. Gör. Emin AKIN	YENİ MEDYANIN YEREL BASIN TARAFINDAN KULLANIM POTANSİYELİNE VE NİTELİĞİNE İLİŞKİN NİTEL BİR ARAŞTIRMA	
5	Öğr. Gör. Harun SELÇUK Öğr. Gör. Esra ŞİMŞEK PARALI	PAZARLAMA VE REKLAMCILIK STRATEJİSİ OLARAK VİTRİN TASARIMI: ERZURUM MNG AVM ÖRNEĞİNDE	
6	Meryem Hilal CANAN	GÖSTERİŞÇİ LÜKS TÜKETİCİLERİN SAHNESİ OLARAK; SOSYAL MEDYA	
7	Doç. Dr. Mustafa METE Büşra Yüksel SÜRME	ELEKTRONİK TİCARET SİSTEMİNDE ALGILANAN HİZMET KALİTESİ BOYUTLARININ MÜŞTERİ MEMNUNİYETİ, GÜVEN VE SADAKAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BELİRLEMEYE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	
8	Didem YERDELEN Doç. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY	MUZAFFER İZGÜ'NÜN 'BÜLBÜL DÜDÜK' ADLI HİKÂYESİNİN DEĞER AKTARIMI BAKIMINDAN İNCELENMESİ	
9	Doç. Dr. Tazegül DEMİR ATALAY Ülkü SERTÇELİK	"BAĞRI YANIK ÖMER" ADLI ROMANIN ANLAMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 11^{00}-12^{45}		Prof. Dr. Yaşar AKGÜN	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim ARSLAN	TRUMP YÖNETİMİNİN KUDÜS VE GOLAN TEPELERİ İLE İLGİLİ KARARLARININ ULUSLARARASI İLİŞKİLERDEKİ YANSIMALARI	
2	Prof. Dr. Yaşar AKGÜN	WHY BERNARD LEWIS FLATTERED THE IRANIANS?	
3	Dr. Öğr. Üyesi İsmail DURSUNOĞLU	KRONOLOJİK AÇIDAN 367 KRİZİ VE GAZETE MANŞETLERİNE YANSIMALARI	
4	Dr. Öğr. Üyesi İsmail DURSUNOĞLU	SOSYO-KÜLTÜREL FAKTÖRLERİN SEÇMEN DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: ERZURUM ÖRNEĞİ	
5	Arş. Gör. Kübra ÇAĞLAR HEKİMOĞLU	GÖNÜLSÜZ ÜYELİKTEN BREXIT'E: BİRLEŞİK KRALLIK-AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ	
6	Arş. Gör. Kübra ÇAĞLAR HEKİMOĞLU	BREXIT VE AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİNİN GELECEĞİ	
7	Arş. Gör. Murat KURUN	DENİZ HAYDUTLUĞU VE GEMİLERE KARŞI YAPILAN SİLAHLI SOYGUN EYLEMLERİYLE MÜCADELEDE BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ ÖRNEĞİ OLARAK ReCAAP	
8	Arş. Gör. Murat KURUN	ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİNİN YARGI YETKİSİ KAPSAMINDA ROHİNGYA KRİZİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 13^{00}-14^{45}		Doç. Dr. Berna ÜRÜN KARAHAN	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Öğr. Gör. Çiğdem ÇAM TÜRKAN Dr. Öğr. Üyesi Aptulkerim DİNÇ	6.SINIF TÜRKÇE DERS KİTABIN METİNLERİNİN TEMA VE TÜRLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: 2018 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI	
2	Doç. Dr. Berna ÜRÜN KARAHAN	5. ve 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
3	Doç. Dr. Berna ÜRÜN KARAHAN	ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	
4	Arş. Gör. Aynur KARABACAK ÇELİK Doç. Dr. Nursel TOPKAYA	ROMANTİK İLİŞKİ YAŞAYAN BİREYLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞUN YORDAYICISI OLARAK ÇOK BOYUTLU KISKANÇLIK	
5	Arş. Gör. Sibel BİLGİLİ Doç. Dr. Alper ÇİLTAŞ	SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MODEL VE MODELLEME İLE İLGİLİ BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Murat POLAT	EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE ÖRGÜTSEL MUTLULUK MÜMKÜN MÜ?	
7	Dr. Öğr. Üyesi Murat POLAT	YÜKSEKÖĞRETİMDE ÇALIŞAN İDARİ PERSONELİN MUTLULUK, MUTLULUK KORKUSU VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR PLS-SEM ÇALIŞMASI	
8	Doç. Dr. Tağıyeva Samirə Cəmil-Cahid qızı	İBTİDAİ SİNİFLƏRDƏ RİYAZİYYAT DƏRSLƏRİNDƏ DİDAKTİK OYUNLARDAN İSTİFADƏ	
9	Doç. Dr. Tağıyeva Samirə Cəmil-Cahid qızı	RİYAZİYYAT TƏLİMİNDƏ HƏYATİ SİTUASİYALARA UYĞUN MƏSƏLƏLƏRİN HƏLLİ YOLLARI	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 13^{00}-14^{45}		Doç. Dr. Gülzar İBRAHİMOVA	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Çağatay KARAKÖY Tuba AHISKALI BOZKURT	TERSİNE LOJİSTİK VE ATIK LOJİSTİĞİNİN SİVAS EKONOMİSİNDEKİ YERİ	
2	Dr. Öğr. Üyesi Çağatay KARAKÖY Salim ÜRE	YÜKSEK VE ORTA GELİRLİ ÜLKELERDE BÜYÜME VE LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	
3	Dr. Öğr. Üyesi Çağatay KARAKÖY Furkan YÜKSEL Dr. Öğr. Üyesi Khatereh SADEGHZADEH	SEÇİLMİŞ AB ÜLKELERİNDE LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ İLE DIŞ TİCARET VE BORSA İLİŞKİLERİ	
4	Doç. Dr. Sadettin GÜLTEKİN Eda GÜLTEKİN	2008 KÜRESEL KRİZİ SONRASI DÜNYA'DA ORTAYA ÇIKAN KORUMACI EĞİLİMLER	
5	Doç. Dr. Sadettin GÜLTEKİN Eda GÜLTEKİN	YENİ KORUMACI POLİTİKALAR VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ'NÜN GELECEĞİ	
6	РАФАЕЛ ЧИЛОЧ (Moldova)	РАЗВИТИЕ МОРСКОЙ КУЛЬТУРЫ В ЧЕРНОМОРСКОМ БАССЕЙНЕ	
7	Arş. Gör. Dr. Kadir AYDIN Dr. Cüneyt ÇATUK	MADDE BAĞIMLILARININ TEDAVİSİNDE SOSYAL HİZMETİN ROLÜ VE ÖNEMİ	
8	Dr. Cüneyt ÇATUK Arş. Gör. Dr. Kadir AYDIN	KUZEY IRAK İLE SINIR TİCARETİNİN GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNE ETKİSİ	
9	Doç. Dr. Gülzar İBRAHİMOVA	AZƏRBAYCANIN SOVETLƏŞMƏSİ VƏ NAXÇIVAN ERMƏNİLƏRİN İŞĞALÇILIQ PLANLARINDA	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 15^{00}-16^{45}		Prof. Dr. Mizrap POLAT	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Selçuk AYDIN Muhammed BAHADIR	KİTLELERİ KONSOLİDE ETMEDE PROPAGANDANIN ROLÜ; ADOLF HİTLER VE NASYONAL SOSYALİST ALMAN İŞÇİ PARTİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	
2	Arş. Gör. Dr. Sait GÜLSOY	ÖĞRENCİLERİN ULUSLARARASILAŞAMAMA NEDENLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA: SOSYOLOJİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ, ERZURUM 2019	
3	Arş. Gör. Dr. Sait GÜLSOY Buket BAĞRIYANIK	MODERNLİĞİN 'YA-YA DA' İLE 'VE' TEZAHÜRÜ BAĞLAMINDA DİN	
4	Neriman ÇELİK	THE COMPARATIVE ANALYSIS OF FACULTY AND VOCATIONAL SCHOOL LEVEL TOURISM STUDENTS' PERCEPTIONS 'CAREER PLANNING: IN KONYA	
5	Prof. Dr. Mizrap POLAT	ALMANYA'DAKİ GÖÇMEN KÖKENLİ MÜSLÜMAN GÖÇMENLERDE DİNİ KİMLİK ALGISI	
6	Prof. Dr. Mizrap POLAT	GÜNÜMÜZ TOPLUM GERÇEKLİĞİ BAĞLAMINDA FARABİ'NİN "ERDEMLİ TOPLUM" DÜŞÜNCESİNİN ANLAMLANDIRILMASI	
7	Damla ÇAĞRITEKİN	İSTASYON TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİLERİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNE ve TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 15^{00}-16^{45}		Prof. Dr. Kerem KARABULUT	Farabi-2
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Doç. Dr. İsmail Hakkı İŞCAN	TÜRKİYE –AVRUPA BİRLİĞİ GERİ KABUL ANLAŞMASI VE TÜRKİYE'NİN GÖÇ YÖNETİMİ	
2	Doç. Dr. İsmail Hakkı İŞCAN Mesut ÇAKIR	TÜRKİYE'YE GÖÇÜN TÜRK İŞGÜCÜ PİYASASINA ETKİSİ: BİR SAHA ARAŞTIRMASI	
3	Prof. Dr. Kerem KARABULUT D. Engin KARABULUT	TERÖR FAALİYETLERİNİN TOPLUMSAL VE EKONOMİK ETKİLERİNE YÖNELİK GENEL BİR DEĞERLENDİRME	
4	Prof. Dr. Kerem KARABULUT D. Engin KARABULUT	KARS-TİFLİS-BAKÜ DEMİRYOLUNUN ANLAMI VE ÖNEMİ	
5	Dr. Öğr. Üyesi Hakan EYGÜ	TÜRKİYE'DE MEYDANA GELEN TRAFİK KAZALARININ İLLERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	
6	Dr. Öğr. Üyesi Hakan EYGÜ	ÖZEL SEKTÖRDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARIN FİNANSAL DURUMLARININ İNCELENMESİ: ERZURUM İLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	
7	Öğr. Gör. Yunus YÜCEL Prof. Dr. Ömer Selçuk EMSEN	1990-2016 DÖNEMİ İÇİN TÜRKİYE ABD'YE YAKINSADI MI?	
8	Dr. Öğr. Üyesi Hasan Emir AKTAŞ	ÇOK UNSURLU DEVLETLERDE SİYASİ GÜCÜN DAĞILIMI MODELLERİ	
9	Dr. Öğr. Üyesi Hasan Emir AKTAŞ	CUMHURİYET HALK PARTİSİ SOSYAL DEMOKRASİNİN NERESİNDE DURMAKTADIR?	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
03.05.2019 / 17^{00}-18^{45}		Prof. Dr. Murat KACIROĞLU	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU	ŞİFA İÇİN ŞİİR: AHMED RAŞİD'İN BAHARİYYE'Sİ	
2	Dr. Öğr. Üyesi Lokman TAŞKESENLİOĞLU	İBRAHİM ETHEM DESTANI'NIN TESPİT EDİLEN YENİ BİR NÜSHASI HAKKINDA BİR İNCELEME	
3	Arş. Gör. Ceylan ÖZDEMİR	L. N. TOLSTOY'DA BİR "SON" VE A. P. ÇEHOV'DA "YENİ BİR BAŞLANGIÇ": DEMİRYOLU MOTİFİ	
4	Dr. Öğr. Üyesi Zennube ŞAHİN YILMAZ	SON DÖNEMLERİN ÖNEMLİ YAZIN ADAMI: HANS FALLADA	
5	Prof. Dr. Murat KACIROĞLU	ATTİLÂ İLHAN'IN ŞİİRLERİNDE SOSYAL BİR PROBLEM OLARAK KÖYDEN KENTE GÖÇ OLGUSU	
6	Prof. Dr. Murat KACIROĞLU	HAKAN YEL'İN *RÜZGÂR EKENLER* ADLI ROMANINDA TÜRK-ERMENİ İLİŞKİLERİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Halime ÇAVUŞOĞLU	MUHİBBÎ DÎVÂNI'NDA YER ALAN MÜZEYYEL GAZELLER ÜZERİNE BAZI TESPİTLER	
8	Dr. Öğr. Üyesi Şenay KAYĞIN	STEFAN ZWEİG'IN 'MÜREBBİYE' ADLI ÖYKÜSÜNDE ÇOCUK FİGÜRLERİN DUYGU DÜNYALARININ ÇÖZÜMLENMESİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
04.05.2019 / 09^{00}-10^{45}		Prof. Dr. Mine KAYA KEHA	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Prof. Dr. Mine KAYA KEHA	PARADİGMA, OLAĞAN BİLİM VE BULMACA ÇÖZME ETKİNLİĞİ	
2	Arş. Gör. Emine AYDOĞAN	MATERYALİZM VE ÖLÜM	
3	Arş. Gör. M. Huzeyfe GÜLTEKİN	DOĞU BATI ARASINDA İNSANIN ZAMAN ALGISI	
4	Arş. Gör. M. Huzeyfe GÜLTEKİN	PSİKOLOJİNİN KÖKENİ	
5	Fatıma AKSAKAL	FATMA ALİYE HANIM'IN TEZÂHÜR-İ HAKÎKAT'İ: BİR İSLÂM-OSMANLI KADIN YAZARININ ORYANTALİZM ELEŞTİRİSİ	
6	Öğr. Gör. Burcu TOĞRUL Öğr. Gör. Elif KIRKKESELİ	İSTANBUL SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN SÜLÜS HATLI LEVHALARIN TEZHİP ÖZELLİKLERİ	
7	Prof. Dr. Ramazan BİÇER	ŞEMSEDDİN SEMERKANDİ'NİN BİLGİ KURAMI	
8	Prof. Dr. Ramazan BİÇER	ŞEMSEDDİN SEMERKANDİ'YE GÖRE İNSAN PSİKOLOJİSİNİN TEMEL NİTELİKLERİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
04.05.2019 / 11^{00}-12^{45}		Doç. Dr. Şakir DIZMAN	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Nilgün SANALAN BİLİCİ	FİNANSAL TABLO ANALİZ YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI İLE TURİZM SEKTÖR ANALİZİ	
2	Prof. Dr. T. Şükrü YAPRAKLI Başak GÜL	GSM OPERATÖRLERİ ÇAĞRI MERKEZLERİNİN HİZMET KALİTESİNİN MARKA SADAKATİNE ETKİSİ: ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ	
3	Prof. Dr. T. Şükrü YAPRAKLI Büşra Selin ÖZKAN	E-PERAKENDECİLİKTE HİZMET KALİTESİNİN E-MEMNUNİYET VE E-SADAKAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	
4	Doç. Dr. Şakir DIZMAN	FRS NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ İLE MSUGT HAZIR DEĞERLER HESAP GRUPLARI KARŞILAŞTIRMASI	
5	Doç. Dr. Şakir DIZMAN	FRS TİCARİ ALACAKLAR İLE MSUGT TİCARİ ALACAKLAR HESAP GRUPLARI KARŞILAŞTIRMASI	
6	Prof. Dr. Ali ALAGÖZ Yasin GÜLER	TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (TFRS) 8 FAALİYET BÖLÜMLERİ STANDARDININ FUTBOL KULÜPLERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ: FENERBAHÇE SPOR KULÜBÜ ÖRNEĞİ	
7	Dr. Öğr. Üyesi Tuba ÖZKAN	BIST'TE İŞLEM GÖREN BANKALARIN 2018 YILI ETKİNLİKLERİNİN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ İLE ÖLÇÜLMESİ	
8	Dr. Öğr. Üyesi Serkan NAKTİYOK	ETKİLEŞİMCİ LİDERLİK İLE POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE ARASINDAKİ İLİŞKİ	
9	Dr. Öğr. Üyesi Serkan NAKTİYOK	PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME BAĞLAMINDA ÖRGÜTSEL DESTEĞİN İŞ YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
04.05.2019 / 13^{00}-14^{45}		Dr. Öğr. Üyesi Selcen KÖK	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Prof. Dr. Ahmet AKIN Nuray ERKOÇ ERŞAHİN	AİLEDE MADDİ DEĞERLER ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	
2	Prof. Dr. Ahmet AKIN Nuray ERKOÇ ERŞAHİN	AİLEDE SOSYAL GÜVEN ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	
3	Prof. Dr. Ahmet AKIN Nuray ERŞAHİN & Meryem TERZİ Muazzez ÖZBEK	AİLEDE AFFEDİCİLİK ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	
4	Dr. Öğr. Üyesi Şule FIRAT DURDUKOCA	TÜRKÇE EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN ANLAM ÇÖZÜMLEME TABLOSU İLE BELİRLENMESİ	
5	Dr. Öğr. Üyesi Şule FIRAT DURDUKOCA	ÖĞRETMEN ADAYLARININ PROGRAM GELİŞTİRMEDE BAZI TEMEL KAVRAMLARA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARININ İNCELENMESİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Selcen KÖK	BARBİE BEBEKLERDEN "İNSAN BEBEK"LERE GERÇEKLİĞİN YİTİMİ: HİPERGERÇEKLİK ÇAĞINDA TASARLANAN BEDENLER	
7	Dr. Öğr. Üyesi Esra KARAKUŞ UMAR	KAHVALTIDA SAĞLIĞIN BUHARLAŞMASI	
8	Arş. Gör. Sevda KILIÇ	OKULLARDA YAŞANAN PROBLEM DAVRANIŞLARA BİR YANIT OLARAK: OKUL ÇAPLI OLUMLU DAVRANIŞ DESTEĞİ YAKLAŞIMI VE MÜDAHALELERİ	
9	Arş. Gör. Sevda KILIÇ	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDEKİ ÖZEL EĞİTİM İHTİYACI OLAN ÇOCUKLARIN OYUN TEMELLİ DEĞERLENDİRİLMESİ	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
04.05.2019 / 15^{00}-16^{45}		Doç. Dr. Sehrane Kasimi	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Dr. Öğr. Üyesi Funda NALDAN	ARNAVUTLUK-KORÇE MİRAHUR CAMİSİ DUVAR RESİMLERİ	
2	Dr. Öğr. Üyesi Funda NALDAN	KEMALİYE/OCAK KÖYÜ MÜZESİ'NDE BULUNAN BİR GRUP MADEN ESER	
3	Dr. Öğr. Üyesi Ebru GÜLER	GÖRSEL KÜLTÜR VE FEMİNİST KURAM ÇERÇEVESİNDE BARBARA KRUGER'IN ESERLERİ	
4	Dr. Öğr. Üyesi Ebru GÜLER	METİNLERARASILIK VE RESİMLERARASILIK KAVRAMLARI EKSENİNDE BRAUN VEGA'NIN ESERLERİ	
5	Öğr. Gör. Nazmiye AYDIN	1940'LI YILLARDA ÇAYKARA HOPŞERA KÖYÜ DÜĞÜN GELENEĞİ VE BİR GELİN GİYSİSİ	
6	Öğr. Gör. Nazmiye AYDIN	1940'LI YILLARDA TRABZON'DA BİR TERZİ "NAZİRE ATA"	
7	Ahmet HARMANCİ Selcan KALIN	BİSİKLETİN NESNE DURUMUNDA SANATA ETKİSİ	
8	Ahmet HARMANCİ Selcan KALIN	RENK KAVRAMI VE NOKTACILAR (PUANTİLİZM)	
9	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ELİTOK	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KÜLTÜR VE TESCİL DAİRE BAŞKANLIĞI ARŞİVİNDE BULUNAN 30 ENVANTER NUMARALI II. MAHMUD VAKFİYESİ VE TEZYİNATI	
10	Dr. Öğr. Üyesi Safiye SARİ	OSMANLI GİYİM KUŞAMI ÜZERİNE BİR DERLEME	

TARİH		OTURUM BAŞKANI	SALON
04.05.2019 / 17^{00}-18^{45}		Öğr. Gör. Dr. Mehmet TATOĞLU	Farabi-1
S	YAZARLAR	BAŞLIK	
1	Öğr. Gör. Dr. Mehmet TATOĞLU	ÇAY SEKTÖRÜNDE MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLİĞİ VE GÜRCİSTAN UYRUKLU KİŞİLERİN İLETİŞİM SORUNLARI	
2	Öğr. Gör. Dr. Mehmet TATOĞLU	REKLAMLARIN MARKA İMAJINA KATKISI VE ÇAYKUR ÖRNEĞİ	
3	Prof. Dr. Yusuf AKAN Doç. Dr. Ergün AKTÜRK Arş. Gör. Sena GÜLTEKİN	TASARRUF VE SANAYİLEŞME İLİŞKİSİ: PANEL VERİ ANALİZİ	
4	Doç. Dr. Ergün AKTÜRK Prof. Dr. Yusuf AKAN Arş. Gör. Sena GÜLTEKİN	FİNANSAL HİZMETLER GÜVEN ENDEKSİ'Nİ ETKİLEYEN EKONOMİK FAKTÖRLER	
5	Öğr. Gör. Murat KURNUÇ Dr. Öğr. Üyesi Kadir DELİGÖZ Prof. Dr. Sevtap ÜNAL	TÜKETİCİLERİN İNTİKAM DAVRANIŞLARININ ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI: BİR MODEL ÖNERİSİ	
6	Dr. Öğr. Üyesi Kadir DELİGÖZ Öğr. Gör. Murat KURNUÇ Prof. Dr. Sevtap ÜNAL	İNTERAKTİF PLATFORMLARDA SANAL TOPLULUKLAR VE SANAL MARKA TOPLULUKLARI	
7	Dr. Öğr. Üyesi Bora GÖKTAŞ	DENEYİMSEL PAZARLAMA VE UYGULAMALARINDAN ÖRNEKLER	
8	Arş. Gör. Hatice Kübra ALTUNSOY COŞKUN	GÜVENLİK KAVRAMINDA DÖNÜŞÜM VE ÇEVRESEL GÜVENLİK	
9	Arş. Gör. Hatice Kübra ALTUNSOY COŞKUN	ÇEVRE VE GÜVENLİK EKSENİNDE TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ POLİTİKALARI	

FOTOĞRAF GALERİSİ

Al Farabi 4. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'ne Erzurum Valisi sayıne **Okay MEMİŞ** ziyareti

Al Farabi 4. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi esnasında çekilmiş fotoğraflar

İKSAD

İKSAD
OTURUM BAŞKANI

İKSAD

İKSAD
INTER ATIO AL
İKSAD
Publishing House
Katılım Belgesi
Beijing
Teheran
İstanbul
Cairo
Antalya
Diyarbakır
Kabul
Astana
Kiev
Erzurum

All photos taken at the event has been published in IKSAD CONGRESS SOCIETY Facebook Group// to get the pictures, please, visit the group and become a member...

İÇİNDEKİLER

KONGRE KÜNYESİ	I
BİLİM KURULU	II
KONGRE PROGRAMI	III
FOTOĞRAF GALERİSİ	IV
İÇİNDEKİLER	V

YAZAR	ÇALIŞMA	No
Adem TÜRKMEN Esra Sena TÜRKO Ömer Selçuk EMSEN	GELİR DAĞILIMINDA ADALETİN BELİRLEYİCİLERİ: SEÇİLMİŞ DIŞA AÇIK ÜLKELER ÜZERİNE BİR UYGULAMA	1
Sevinç NAMLI Abdulkadir KAYA	SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN TESPİTİ: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	2
Abdulkadir KAYA	FİNANSAL YÖNETİM DAVRANIŞININ ÖLÇÜLMESİ: TRA1 BÖLGESİ ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ	3
Sevda YAPRAKLI Ö. Faruk ASLAN	ÖRTÜK VE AÇIK ENFLASYON HEDEFLEMESİ DÖNEMLERİNDE ENFLASYONUN FAİZE ETKİSİ: TÜRKİYE ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR UYGULAMA	4
Sevda YAPRAKLI Ö. Faruk ASLAN	HUSTED HİPOTEZİ VE İHRACAT İLE İTHALAT ARASINDAKİ İLİŞKİ: TÜRKİYE ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR ANALİZ	5
Özlem ÜLGER	TÜRKİYE'DE REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU OYNAKLIĞININ DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR ÜZERİNE ETKİSİ (2000-2017)	6
Safiye SARİ	SANAT OLARAK MODA	7
Y. Safiye SARİ	OSMANLI GİYİM KUŞAMI ÜZERİNE BİR DERLEME	8
Sehran DİLMAÇ	FARKLI BOYUTTA BİR SANAT PRATİĞİ: İLİŞKİSEL ESTETİK	10
Sehran DİLMAÇ	ESTETİK TARİHİNDE DÖNÜŞÜMLER	11
Caner ŞENGÜNALP	EKOLOJİK SANAT BAĞLAMINDA AGNES DENES'İN ONARICI ÇEVRESEL HEYKELLERİ	12
Elif ÖZHANCI	TİYATRODA KOSTÜMÜN DİLİ	13
Caner YEDİKARDEŞ	PİRİ REİS VE HARİTASINA SERAMİK SANATIYLA BİR BAKIŞ	14
Gülten GÜLTEPE	SUBJEDEN OBJEYE GÖRSEL PLASTİK BAĞLAMINDA MİTOLOJİK TAHAYYÜL MYTHOLOGICAL DIFFERENCE IN THE CONTEXT OF VISUAL PLASTICS FROM THE SUBJECT TO THE OBJECT	15
Oğuz DİLMAÇ Ezgi Merve ERTAN	21. YÜZYILDA DEĞİŞEN EĞİTİM İHTİYAÇLARI DOĞRULTUSUNDA SANAT EĞİTİMİNİN GELECEĞİ ve STEAM UYGULAMALARI	16
Elif CANDAN	EGEMEN ERİL TARİHİN "DİŞİL YÜZÜ" SAHNEDE: BİLGESU ERENUS-HALİDE	17
Elif CANDAN	ADALET AĞAOĞLU'NUN ÇATIDAKİ ÇATLAK ADLI OYUNUNDAN SIZANLAR: TOPLUMSAL CİNSİYET ve KADIN OLMAK…	18

Hasan AYAYDIN Fahrettin PALA Abdulkadir BARUT	GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE BANKACILIK SİSTEMİNDE KREDİ RİSKİNİN BELİRLEYİCİLERİ	19
Hasan AYAYDIN Fahrettin PALA Abdulkadir BARUT	İNOVASYON VE GİRİŞİMCİLİK TEMELLİ EKONOMİK BÜYÜME: SEÇİLMİŞ G-20 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ	20
İbrahim AL	PARA POLİTİKASI STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ: TCMB DENEYİMİ	21
İbrahim AL	NEGATİF FAİZ ORANI POLİTİKASI: SEÇİLMİŞ ÜLKE UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	22
Hasan AYAYDIN Abdulkadir BARUT Ayşegül YILMAZ	ÇALIŞMA SERMAYESİ GEREKSİNİMİNİN BELİRLEYİCİLERİ: BORSA İSTANBUL TEKSTİL SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	23
Hasan AYAYDIN Abdülkadir BARUT Seda TUNÇ	FİRMA DEĞERİNİN BELİRLEYİCİLERİ: BORSA İSTANBUL BİLİŞİM SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA	24
Mehmet Ali POLAT	TURİZM GELİRLERİNİN MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	25
Halim TATLI	TÜRKİYE'DE UZUN DÖNEM KONUT DOĞALGAZ TALEBİNİN FİYAT VE GELİR ESNEKLİKLERİ	26
Halim TATLI	MİKRO KREDİNİN KADINLARIN SOSYO-EKONOMİK DURUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİNGÖL'DE BİR UYGULAMA	27
Selma TAŞKESEN	RESİM-İŞ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK MOTİVASYONLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	28
Selma TAŞKESEN	GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN ALDIKLARI DESEN DERSİNE İLİŞKİN MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	29
Murat Kamil İNANICI Turan SAĞER	MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "MÜZİK ÖĞRETMENİ" KAVRAMINA YÖNELİK METAFORLARI	30
Suat ÇELİKKOL	FARABİ'NİN EĞİTİM FELSEFESİNDE: ÖĞRETİM PROGRAMI	31
Bertan RONA	DEBUSSY'NİN *PRÉLUDE À L'APRÈS-MIDI D'UN FAUNE* ADLI YAPITININ MODERN MÜZİK KAPSAMINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ	32
Cemile Didem ÖZIŞIK Yusuf Emre IŞIK	SANATTA DEĞİŞİMİN BAŞLANGICI VE SOYUT DIŞAVURUMCULUĞU DOĞURAN ETMENLER	34
Özgür EROĞLU	SOLFEJ ÖĞRETİMİNDE "TONAL DERECELER" YÖNTEMİNE DAYALI BİR ÖĞRETİM TASARIMI	35
Gizem ÖZARPALI Yunus BERKLİ	16.yy OSMANLI MİNYATÜRLERİN DE SÜRREALİZM YAKLAŞIM VE GERÇEKÜSTÜCÜ TASARIMLAR	36
Sema ALTUN YALÇIN	ERZİNCAN BİLİM ŞENLİĞİ UYGULAMALARI VE KAZANIMLARI	37
Sema ALTUN YALÇIN Zeynel Abidin YILMAZ Paşa YALÇIN	FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ MÜFREDATININ DEĞERLENDİRİLMESİ	38
Emine AKKAŞ BAYSAL Gürbüz OCAK	YABANCI DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN BİR İHTİYAÇ ANALİZİ ÇALIŞMASI	39
Gürbüz OCAK Burak OLUR Mustafa Enes TEPE	BAĞLAM TEMELLİ ÖĞRENMENİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI	40
İjlal OCAK Eray EĞMİR Mine SAY	İLOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZMEYE YÖNELİK YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	42

Eray EĞMİR İjlal OCAK	ÖĞRETMEN ADAYLARININ EPSİTEMOLOJİK İNANÇLARI İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	43
İjlal OCAK Ayşe ŞAHİN	OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REGGİO EMİLİA YAKLAŞIMI TEMELLİ PROJELERE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ	44
Ömer Faruk İŞCAN Sezin KARABULUT ÇAKIR	ÖRGÜTSEL SOSYALLEŞME UYGULAMALARININ ÇALIŞANLARIN ÖZ YETERLİLİK ALGILARINA ETKİSİ	45
Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ M. Emin ALTINIŞIK	ŞİFALI SULARI İLE ERZURUM	46
Rabia AKSU	LA'Lİ'NİN DOLÂB-NÂMESİ	47
Gökçenaz GAYRET	GOTHIC IMPLICATIONS ON ENLIGHTENMENT, PURITANISM, AND TRANSCENDENTALISM: CHARLES BROCKDEN BROWN'S WIELAND	48
Meheddin İSPİR	ŞEREF HANIM DİVANI'NDA KLASİK TÜRK ŞİİRİNE AYKIRI SÖYLEYİŞLER	49
Meheddin İSPİR	DİVANLARDA ŞAİRLERİN FELEKTEN ŞİKÂYET EDERKEN ORTAYA KOYDUKLARI TOPLUMSAL ELEŞTİRİ	50
Nurettin BİROL	19.YÜZYILIN SONLARINDA ERZİNCAN'A GELEN KAFKASYA MUHACİRLERİ	51
Сехрана КАСИМИ	ЭТНОКУЛЬТУРА ТЮРКОЗЫЧНЫХ НАРОДОВ КАВКАЗА	54
Merve DEMİR	SÜHEYL Ü NEV-BAHÂR'DA TÜRKÇENİN DİL UNSURLARI	55
Sıddık BAKIR	BİR EĞİTİM REFORMİSTİ OLARAK GASPIRALI İSMAİL BEY VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARI	56
Esra ALTINTAŞ Şükrü İLGÜN	DİKDÖRTGENLER PRİZMASININ YÜZEY ALANININ ÖĞRETİMİNDE İSPATIN ETKİSİ	57
Sevda YILMAZ	CHILDREN'S RIGHTS IN INTERNET, NEWSPAPER AND MAGAZINE NEWS IN SOCIAL STUDIES TEXTBOOKS	58
İlyas ERPAY	KAZAKİSTAN EĞİTİM TARİHİNDE ABAY KUNANBAYEV VE DİN EĞİTİMİ (1845-1904)	59
Ahmet AKÇAY Nilüfer OKUR AKÇAY Damla ÇAĞRITEKİN Bilge SANCAR	TÜRKÇE DERSİ SINAVLARININ HAZIRLANMASINDA FEN VE TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER VE MATEMATİK DERSİ İÇERİKLERİNİN KULLANIMI	60
Ömer Faruk İŞCAN Safiye KIRKPINAR	SAĞLIK İŞLETMELERİNDE DÖNÜŞTÜRÜCÜ LİDERLİĞİN İŞ TATMİNİ VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ÜZERİNDEKİ ROLÜ	61
E. Nihan CİCİ KARABOĞA M. Fatih Bilal ALODALI Mustafa KOCAOĞLU	KAMU ÜNİVERSİTELERİNDEN HİZMET ALAN ÖĞRENCİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ	62
M. Fatih Bilal ALODALI Mustafa KOCAOĞLU E. Nihan CİCİ KARABOĞA	DEVLET ADAMLARINCA SUNULAN LAYİHA VE SİYASETNÂMELER IŞIĞINDA KLASİK DÖNEM SONRASI OSMANLI YÖNETİM YAPISINDA YAŞANAN BOZULMA	63
Mustafa KOCAOĞLU E. Nihan CİCİ KARABOĞA M. Fatih Bilal ALODALI	BELEDİYELERİN KENTİN MARKALAŞMA SÜRECİNE ETKİSİ: SELÇUKLU BELEDİYESİ ÖRNEĞİ	64
Ülke Hilal ÇELİK AĞIRMAN Atılhan NAKTİYOK	İŞE ANGAJE OLMA BAĞLAMINDA PSİKOLOJİK SERMAYENİN ETİK VE AHLAKİ DAVRANIŞ ÜZERİNE ETKİSİ	65

Ülke Hilal ÇELİK AĞIRMAN Atılhan NAKTİYOK	PSİKOLOJİK SERMAYE BAĞLAMINDA ÇALIŞANLARIN OLUMLU PSİKOLOJİK İKLİM ALGILARININ YAŞAM DOYUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	66
Süheyla BİRLİK	MUHAKKİK MİMAR 'TURGUT CANSEVER'	67
Derya ÇAKMAK KARAPINAR Atakan KOTAN	HALKLA İLİŞKİLERDEN DİJİTAL HALKLA İLİŞKİLERE: ALTIN ÖRÜMCEK WEB ÖDÜLLERİ ÖRNEĞİNDE BİR İNCELEME	68
Derya ÇAKMAK KARAPINAR Atakan KOTAN	MARKALARIN 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ VİDEOLARININ ANALİZİ: YOUTUBE ÖRNEĞİNDE	69
Akın AY Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU Emin AKIN	GÖRSEL TASARIM ÖĞELERİNİN TÜKETİCİ TERCİHİNE ETKİSİ	70
Akın AY Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU Emin AKIN	YENİ MEDYANIN YEREL BASIN TARAFINDAN KULLANIM POTANSİYELİNE VE NİTELİĞİNE İLİŞKİN NİTEL BİR ARAŞTIRMA	71
Derya ÖCAL Arzu Başak FİDAN Yunusemre ÖZDEMİR	TÜKETİM TOPLUMU İLİŞKİSELLİĞİNDE MÜZİK ENDÜSTRİSİNİN YOUTUBE ÜZERİNDEN İNCELENMESİ	72
Derya ÖCAL Arzu Başak FİDAN Yunusemre ÖZDEMİR	TEKNOLOJİK GELİŞMELERİN TOPLUMSAL YAPI ÜZERİNDE ORTAYA ÇIKARDIĞI DÖNÜŞÜMLER: Z KUŞAĞI ÖRNEĞİNDE	73
Esra ŞİMŞEK PARALI Harun SELÇUK	REKLAMLARDA KULLANILAN İKNA YÖNTEMLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	74
Harun SELÇUK Esra ŞİMŞEK PARALI	PAZARLAMA VE REKLAMCILIK STRATEJİSİ OLARAK VİTRİN TASARIMI: ERZURUM MNG AVM ÖRNEĞİNDE	75
Fatih AKSOY Feryat ALKAN	DİJİTAL OYUNLARDA YER ALAN REKLAMLARIN MARKA BİLİNİRLİĞİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ	76
Ayhan DOĞAN	MÜKEMMEL HALKLA İLİŞKİLER KRİTERLERİ BAĞLAMINDA ERZURUM'DAKİ YEREL YÖNETİMLERİN(BELEDİYELERİN) HALKLA İLİŞKİLER DAVRANIŞ KALIPLARI	77
Yakup ÇİFTÇİ Sultan KOCA Ömer ÖNGEN	TWİTTER VE INSTAGRAM ÜZERİNDEN 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜNE ELEŞTİREL BAKIŞ	78
Meryem Hilal CANAN	GÖSTERİŞÇİ LÜKS TÜKETİCİLERİN SAHNESİ OLARAK; SOSYAL MEDYA	79
Mustafa METE Büşra Yüksel SÜRME	ELEKTRONİK TİCARET SİSTEMİNDE ALGILANAN HİZMET KALİTESİ BOYUTLARININ MÜŞTERİ MEMNUNİYETİ, GÜVEN VE SADAKAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BELİRLEMEYE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA	80
Didem YERDELEN Tazegül DEMİR ATALAY	MUZAFFER İZGÜ'NÜN 'BÜLBÜL DÜDÜK' ADLI HİKÂYESİNİN DEĞER AKTARIMI BAKIMINDAN İNCELENMESİ	81
Tazegül DEMİR ATALAY Ülkü SERTÇELİK	"BAĞRI YANIK ÖMER" ADLI ROMANIN ANLAMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ	82
Işık SEZEN Elif AKPINAR KÜLEKÇİ	TARİHİ SÜREÇTE PEYZAJ MİMARLIĞI MESLEĞİ VE SANATI	83
Işık SEZEN Elif AKPINAR KÜLEKÇİ Seray ÖZAĞDAŞ	KARS İLİ'NİN TURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ	84
Elif AKPINAR KÜLEKÇİ Işık SEZEN	TURİZM PLANLAMASINDA EKOLOJİK YAKLAŞIMLI BİR YÖNTEM: ANALİTİK HİYERARŞİ YÖNTEMİ	85
Elif AKPINAR KÜLEKÇİ Başak AYTATLI	GELENEKSEL EV ve BAHÇE MİMARİSİNİN KENTSEL PEYZAJA KATKILARININ BELİRLENMESİ: ERZURUM YUSUF ZİYA PAŞA KÖŞKÜ ÖRNEĞİ	86

Kübra GÜRBÜZ Işık SEZEN	TÜRK-OSMANLI KÜLTÜRÜNDE BAHÇE SANATI	87
Metin DEMİR Aykut RÜZGAR Ahmet Mesut CANER Nastaran Maleki FARD	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE YERLEŞKE İÇERİSİNDEKİ REKREASYONEL TALEP VE EĞİLİMLERİ	88
Huriye UÇAR	OSMANLI DÖNEMİ DİNİ YAPILARINDA ÇİNİLİ MUKARNAS; EDİRNE MURADİYE CAMİ VE İSTANBUL PİYALE PAŞA CAMİ ÖRNEĞİ	89
Huriye UÇAR	İSTANBUL'DAKİ OSMANLI KLASİK DÖNEM DİNİ YAPILARINDA BULUNAN ÇİNİLİ MİHRAP BORDÜRLERİNDE TEZYİNAT	90
Fatih SUNBUL	URBAN SPRAWL: A VİEW DUE TO INDUSTRİALİZATİON AND EARTHQUAKE IMPACT	91
İbrahim ARSLAN	TRUMP YÖNETİMİNİN KUDÜS VE GOLAN TEPELERİ İLE İLGİLİ KARARLARININ ULUSLARARASI İLİŞKİLERDEKİ YANSIMALARI	92
Yaşar AKGÜN	WHY BERNARD LEWIS FLATTERED THE IRANIANS?	93
İsmail DURSUNOĞLU	KRONOLOJİK AÇIDAN 367 KRİZİ VE GAZETE MANŞETLERİNE YANSIMALARI	95
İsmail DURSUNOĞLU Erkan KINCAL	SOSYO-KÜLTÜREL FAKTÖRLERİN SEÇMEN DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: ERZURUM ÖRNEĞİ	96
Kübra ÇAĞLAR HEKİMOĞLU	GÖNÜLSÜZ ÜYELİKTEN BREXIT'E: BİRLEŞİK KRALLIK-AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ	97
Kübra ÇAĞLAR HEKİMOĞLU	BREXIT VE AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİNİN GELECEĞİ	98
Murat KURUN	DENİZ HAYDUTLUĞU VE GEMİLERE KARŞI YAPILAN SİLAHLI SOYGUN EYLEMLERİYLE MÜCADELEDE BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ ÖRNEĞİ OLARAK ReCAAP	99
Murat KURUN	ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİNİN YARGI YETKİSİ KAPSAMINDA ROHİNGYA KRİZİ	100
Çiğdem ÇAM TÜRKAN Aptulkerim DİNÇ	6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABIN METİNLERİNİN TEMA VE TÜRLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: 2018 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI	101
Berna ÜRÜN KARAHAN	5. ve 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	102
Berna ÜRÜN KARAHAN	ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	103
Aynur KARABACAK ÇELİK Nursel TOPKAYA	ROMANTİK İLİŞKİ YAŞAYAN BİREYLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞUN YORDAYICISI OLARAK ÇOK BOYUTLU KISKANÇLIK	104
Sibel BİLGİLİ Alper ÇİLTAŞ	SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MODEL VE MODELLEME İLE İLGİLİ BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ	106
Murat POLAT	EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE ÖRGÜTSEL MUTLULUK MÜMKÜN MÜ?	107
Murat POLAT	YÜKSEKÖĞRETİMDE ÇALIŞAN İDARİ PERSONELİN MUTLULUK, MUTLULUK KORKUSU VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR PLS-SEM ÇALIŞMASI	108
Çağatay KARAKÖY Salim ÜRE	YÜKSEK VE ORTA GELİRLİ ÜLKELERDE BÜYÜME VE LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	109
Çağatay KARAKÖY Furkan YÜKSEL Khatereh SADEGHZADEH	SEÇİLMİŞ AB ÜLKELERİNDE LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ İLE DIŞ TİCARET VE BORSA İLİŞKİLERİ	111

Çağatay KARAKÖY Tuba AHISKALI BOZKURT	TERSİNE LOJİSTİK VE ATIK LOJİSTİĞİNİN SİVAS EKONOMİSİNDEKİ YERİ	113
Sadettin GÜLTEKİN Eda GÜLTEKİN	2008 KÜRESEL KRİZİ SONRASI DÜNYA'DA ORTAYA ÇIKAN KORUMACI EĞİLİMLER	114
Sadettin GÜLTEKİN Eda GÜLTEKİN	YENİ KORUMACI POLİTİKALAR VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ'NÜN GELECEĞİ	115
Kadir AYDIN Cüneyt ÇATUK	MADDE BAĞIMLILARININ TEDAVİSİNDE SOSYAL HİZMETİN ROLÜ VE ÖNEMİ	116
Cüneyt ÇATUK Kadir AYDIN	KUZEY IRAK İLE SINIR TİCARETİNİN GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNE ETKİSİ	117
Gülzar İBRAHİMOVA	AZƏRBAYCANIN SOVETLƏŞMƏSİ VƏ NAXÇIVAN ERMƏNİLƏRİN İŞĞALÇILIQ PLANLARINDA	118
Selçuk AYDIN Muhammed BAHADIR	KİTLELERİ KONSOLİDE ETMEDE PROPAGANDANIN ROLÜ; ADOLF HİTLER VE NASYONAL SOSYALİST ALMAN İŞÇİ PARTİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	119
Sait GÜLSOY Buket BAĞRIYANIK	MODERNLİĞİN 'YA-YA DA' İLE 'VE' TEZAHÜRÜ BAĞLAMINDA DİN	120
Sait GÜLSOY	ÖĞRENCİLERİN ULUSLARARASILAŞAMAMA NEDENLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA: SOSYOLOJİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ, ERZURUM 2019	121
Neriman ÇELİK	THE COMPARATIVE ANALYSIS OF FACULTY AND VOCATIONAL SCHOOL LEVEL TOURISM STUDENTS' PERCEPTIONS 'CAREER PLANNING: IN KONYA	122
Mizrap POLAT	ALMANYA'DAKİ GÖÇMEN KÖKENLİ MÜSLÜMAN GÖÇMENLERDE DİNİ KİMLİK ALGISI	123
Mizrap POLAT	GÜNÜMÜZ TOPLUM GERÇEKLİĞİ BAĞLAMINDA FARABİ'NİN "ERDEMLİ TOPLUM" DÜŞÜNCESİNİN ANLAMLANDIRILMASI	124
Damla ÇAĞRITEKİN	İSTASYON TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİLERİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNE ve TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ	125
İsmail Hakkı İŞCAN	TÜRKİYE –AVRUPA BİRLİĞİ GERİ KABUL ANLAŞMASI VE TÜRKİYE'NİN GÖÇ YÖNETİMİ	126
İsmail Hakkı İŞCAN Mesut ÇAKIR	TÜRKİYE'YE GÖÇÜN TÜRK İŞGÜCÜ PİYASASINA ETKİSİ: BİR SAHA ARAŞTIRMASI	128
Kerem KARABULUT D. Engin KARABULUT	TERÖR FAALİYETLERİNİN TOPLUMSAL VE EKONOMİK ETKİLERİNE YÖNELİK GENEL BİR DEĞERLENDİRME	129
Kerem KARABULUT D. Engin KARABULUT	KARS-TİFLİS-BAKÜ DEMİRYOLUNUN ANLAMI VE ÖNEMİ	130
Hakan EYGÜ	TÜRKİYE'DE MEYDANA GELEN TRAFİK KAZALARININ İLLERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI	131
Hakan EYGÜ	ÖZEL SEKTÖRDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARIN FİNANSAL DURUMLARININ İNCELENMESİ: ERZURUM İLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	132
Yunus YÜCEL Ömer Selçuk EMSEN	1990-2016 DÖNEMİ İÇİN TÜRKİYE ABD'YE YAKINSADI MI?	133
Hasan Emir AKTAŞ	ÇOK UNSURLU DEVLETLERDE SİYASİ GÜCÜN DAĞILIMI MODELLERİ	134
Hasan Emir AKTAŞ	CUMHURİYET HALK PARTİSİ SOSYAL DEMOKRASİNİN NERESİNDE DURMAKTADIR?	135
Lokman TAŞKESENLİOĞLU	İBRAHİM ETHEM DESTANI'NIN TESPİT EDİLEN YENİ BİR NÜSHASI HAKKINDA BİR İNCELEME	136

Lokman TAŞKESENLİOĞLU	ŞİFA İÇİN ŞİİR: AHMED RÂŞİD'İN BAHARİYYE'Sİ	137
Ceylan ÖZDEMİR	L. N. TOLSTOY'DA BİR "SON" VE A. P. ÇEHOV'DA "YENİ BİR BAŞLANGIÇ": DEMİRYOLU MOTİFİ	138
Zennube ŞAHİN YILMAZ	SON DÖNEMLERİN ÖNEMLİ YAZIN ADAMI: HANS FALLADA	139
Murat KACIROĞLU	ATTİLÂ İLHAN'IN ŞİİRLERİNDE SOSYAL BİR PROBLEM OLARAK KÖYDEN KENTE GÖÇ OLGUSU	140
Murat KACIROĞLU	HAKAN YEL'İN *RÜZGÂR EKENLER* ADLI ROMANINDA TÜRK-ERMENİ İLİŞKİLERİ	141
Halime ÇAVUŞOĞLU	MUHİBBÎ DÎVÂNI'NDA YER ALAN MÜZEYYEL GAZELLER ÜZERİNE BAZI TESPİTLER	142
Şenay KAYĞIN	STEFAN ZWEİG'IN 'MÜREBBİYE' ADLI ÖYKÜSÜNDE ÇOCUK FİGÜRLERİN DUYGU DÜNYALARININ ÇÖZÜMLENMESİ	143
Mine KAYA KEHA	PARADİGMA, OLAĞAN BİLİM VE BULMACA ÇÖZME ETKİNLİĞİ	144
Emine AYDOĞAN	MATERYALİZM VE ÖLÜM	145
M. Huzeyfe GÜLTEKİN	DOĞU BATI ARASINDA İNSANIN ZAMAN ALGISI	146
M. Huzeyfe GÜLTEKİN	PSİKOLOJİNİN KÖKENİ	147
Fatıma AKSAKAL	FATMA ALİYE HANIM'IN TEZÂHÜR-İ HAKÎKAT'İ: BİR İSLÂM-OSMANLI KADIN YAZARININ ORYANTALİZM ELEŞTİRİSİ	148
Burcu TOĞRUL Elif KIRKKESELİ	İSTANBUL SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN SÜLÜS HATLI LEVHALARIN TEZHİP ÖZELLİKLERİ	149
Ramazan BİÇER	ŞEMSEDDİN SEMERKANDİ'NİN BİLGİ KURAMI	150
Ramazan BİÇER	ŞEMSEDDİN SEMERKANDİ'YE GÖRE İNSAN PSİKOLOJİSİNİN TEMEL NİTELİKLERİ	151
Nilgün SANALAN BİLİCİ	FİNANSAL TABLO ANALİZ YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI İLE TURİZM SEKTÖR ANALİZİ	152
T. Şükrü YAPRAKL Başak GÜL	GSM OPERATÖRLERİ ÇAĞRI MERKEZLERİNİN HİZMET KALİTESİNİN MARKA SADAKATİNE ETKİSİ: ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ	153
T. Şükrü YAPRAKL Büşra Selin ÖZKAN	E-PERAKENDECİLİKTE HİZMET KALİTESİNİN E-MEMNUNİYET VE E-SADAKAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	154
Şakir DIZMAN	FRS NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ İLE MSUGT HAZIR DEĞERLER HESAP GRUPLARI KARŞILAŞTIRMASI	155
Şakir DIZMAN	FRS TİCARİ ALACAKLAR İLE MSUGT TİCARİ ALACAKLAR HESAP GRUPLARI KARŞILAŞTIRMASI	157
Ali ALAGÖZ Yasin GÜLER	TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (TFRS) 8 FAALİYET BÖLÜMLERİ STANDARDININ FUTBOL KULÜPLERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ: FENERBAHÇE SPOR KULÜBÜ ÖRNEĞİ	159
Tuba ÖZKAN	BIST'TE İŞLEM GÖREN BANKALARIN 2018 YILI ETKİNLİKLERİNİN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ İLE ÖLÇÜLMESİ	160
Serkan NAKTİYOK	ETKİLEŞİMCİ LİDERLİK İLE POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE ARASINDAKİ İLİŞKİ	161
Serkan NAKTİYOK	PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME BAĞLAMINDA ÖRGÜTSEL DESTEĞİN İŞ YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	162
Ahmet AKIN Nuray ERKOÇ ERŞAHİN	AİLEDE MADDİ DEĞERLER ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	163

Ahmet AKIN Nuray ERKOÇ ERŞAHİN	AİLEDE SOSYAL GÜVEN ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	164
Ahmet AKIN Nuray ERŞAHİN Meryem TERZİ Muazzez ÖZBEK	AİLEDE AFFEDİCİLİK ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	165
Şule FIRAT DURDUKOCA	TÜRKÇE EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN ANLAM ÇÖZÜMLEME TABLOSU İLE BELİRLENMESİ	166
Şule FIRAT DURDUKOCA	ÖĞRETMEN ADAYLARININ PROGRAM GELİŞTİRMEDE BAZI TEMEL KAVRAMLARA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARININ İNCELENMESİ	168
Selcen KÖK	BARBİE BEBEKLERDEN "İNSAN BEBEK"LERE GERÇEKLİĞİN YİTİMİ: HİPERGERÇEKLİK ÇAĞINDA TASARLANAN BEDENLER	170
Esra KARAKUŞ UMAR	KAHVALTIDA SAĞLIĞIN BUHARLAŞMASI	171
Sevda KILIÇ	OKULLARDA YAŞANAN PROBLEM DAVRANIŞLARA BİR YANIT OLARAK: OKUL ÇAPLI OLUMLU DAVRANIŞ DESTEĞİ YAKLAŞIMI VE MÜDAHALELERİ	172
Sevda KILIÇ	ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDEKİ ÖZEL EĞİTİM İHTİYACI OLAN ÇOCUKLARIN OYUN TEMELLİ DEĞERLENDİRİLMESİ	173
Funda NALDAN	ARNAVUTLUK-KORÇE MİRAHUR CAMİSİ DUVAR RESİMLERİ	174
Funda NALDAN	KEMALİYE/OCAK KÖYÜ MÜZESİ'NDE BULUNAN BİR GRUP MADEN ESER	175
Ebru GÜLER	GÖRSEL KÜLTÜR VE FEMİNİST KURAM ÇERÇEVESİNDE BARBARA KRUGER'IN ESERLERİ	176
Ebru GÜLER	METİNLERARASILIK VE RESİMLERARASILIK KAVRAMLARI EKSENİNDE BRAUN VEGA'NIN ESERLERİ	177
Nazmiye AYDIN	1940'LI YILLARDA ÇAYKARA HOPŞERA KÖYÜ DÜĞÜN GELENEĞİ VE BİR GELİN GİYSİSİ	178
Nazmiye AYDIN	1940'LI YILLARDA TRABZON'DA BİR TERZİ "NAZİRE ATA"	179
Ahmet HARMANCİ Selcan KALIN	BİSİKLETİN TARİHSEL SÜRECİ VE NESNE DURUMUNDA SANATA ETKİSİ	180
Selcan KALIN Ahmet HARMANCİ	RENK KAVRAMI VE NOKTACILAR (PUANTİLİZM)	181
Hüseyin ELİTOK	VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KÜLTÜR VE TESCİL DAİRE BAŞKANLIĞI ARŞİVİNDE BULUNAN 30 ENVANTER NUMARALI II. MAHMUD VAKFİYESİ VE TEZYİNATI	182
Mehmet TATOĞLU	ÇAY SEKTÖRÜNDE MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLİĞİ VE GÜRCİSTAN UYRUKLU KİŞİLERİN İLETİŞİM SORUNLARI	183
Mehmet TATOĞLU	REKLAMLARIN MARKA İMAJINA KATKISI VE ÇAYKUR ÖRNEĞİ	184
Yusuf AKAN Ergün AKTÜRK Sena GÜLTEKİN	TASARRUF VE SANAYİLEŞME İLİŞKİSİ: PANEL VERİ ANALİZİ	185
Ergün AKTÜRK Yusuf AKAN Sena GÜLTEKİN	FİNANSAL HİZMETLER GÜVEN ENDEKSİ'Nİ ETKİLEYEN EKONOMİK FAKTÖRLER	186
Marvan KAMAL	URBAN ENVIRONMENT AS A PART OF SOCIAL ENVIRONMENT	187
Ahmad Awad Raslan	المزارع الجماعية والدولة في روسيا	188

Kadir DELİGÖZ Murat KURNUÇ Sevtap ÜNAL	İNTERAKTİF PLATFORMLARDA SANAL TOPLULUKLAR VE SANAL MARKA TOPLULUKLARI	189
Murat KURNUÇ Kadir DELİGÖZ Sevtap ÜNAL	TÜKETİCİLERİN İNTİKAM DAVRANIŞLARININ ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI: BİR MODEL ÖNERİSİ	190
Bora GÖKTAŞ	DENEYİMSEL PAZARLAMA VE UYGULAMALARINDAN ÖRNEKLER	191
Hatice Kübra ALTUNSOY COŞKUN	GÜVENLİK KAVRAMINDA DÖNÜŞÜM VE ÇEVRESEL GÜVENLİK	192
Hatice Kübra ALTUNSOY COŞKUN	ÇEVRE VE GÜVENLİK EKSENİNDE TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ POLİTİKALARI	193
Микаил Волдимир	КАК ВОЗНИКЛА КИЕВСКАЯ РУСЬ	194
Öğr. Gör. Feryat ALKAN Arş. Gör. Fatih AKSOY	PARFÜM REKLAMLARINDA KADIN VE ERKEKLERİN CİNSEL OBJE OLARAK KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	195
Muhsin SARIKAYA	MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DURUMLUK KAYGI DÜZEYİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ	197
Şükrü İLGÜN Esra ALTINTAŞ	GELİŞTİRİLEN ŞİFRELEME ETKİNLİĞİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	198

GELİR DAĞILIMINDA ADALETİN BELİRLEYİCİLERİ: SEÇİLMİŞ DIŞA AÇIK ÜLKELER ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Adem TÜRKMEN
Dr. Öğrt. Üyesi, Erzurum Teknik Üniversitesi
Esra Sena TÜRKO
Dr. Öğrt. Üyesi, Erzurum Teknik Üniversitesi
Ömer Selçuk EMSEN
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
İletişim ve ulaşım alanlarında ortaya çıkan gelişmelere paralele olarak küresel ölçekte ülke gelirleri artmakta ve bireylerin tüketim kalıpları değişmekte, buna uyum sağlayan üretim süreçleri de yeniden yapılanmaktadır. Değişen bu süreçlerle birlikte artan toplam gelir ve kişi başı gelirler ülkelerin nicel durumlarındaki iyileşmeler olarak kabul edilmektedir. Ancak, ortaya çıkan bu iyileşmelerin nitel manada gerek kalkınmaya etkisi gerekse gelir dağılımında adaleti sağlaması hususu giderek tartışmalı hale gelmektedir. Özellikle gelişmişlik açısından belirli bir olgunluk düzeyine ulaştıktan sonra gelir dağılımında da adaletin sağlanacağına dair Kuznets'in iyimser bakış açısına karşılık, Piketty'nin çalışmasında bu iyimserlik olgusunun kötümserliğe evirildiğine dair vurgular ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla gelir dağılımında adaletin sağlanması, hem yoksulluğun ve açlığın önlenmesi hem de kaliteli denebilecek bir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi açısından dikkate alınması gereken önemli bir hususdur. Bu bağlamda gelir dağılımının belirleyicilerinin bilinmesi ve bu adaletin sağlanması dikkate alınması gereken bir olgudur. Çalışmada gelir dağılımının belirleyicileri olarak dış ticaret fazlası veren gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler örnekleminde 1980 sonrası dönem için tespit edilmeye çalışılacak, özellikle dış ticaret teorileri içerisinde yer alan Stolper- Samuelson gelir dağılımı teoremi perspektifinde dış ticaretin ve faktör yoğunluğunun gelir dağılımı üzerindeki etkileri belirlenmeye çalışılacaktır. Böylece dışa açıklık ile gelir dağılımı arasında bir tür nedensel ilişkinin ortaya konulması söz konusu olacaktır. Bu çerçevede çalışmada bağımlı değişken olarak yer alacak gelir dağılımını ölçmek için Gini katsayısı kullanılırken, bağımsız değişken olaraksa literatürde gelir dağılımının belirleyicisi olarak anılan tarım sektöründe istihdamın payı, enflasyon, kişi başı gelir, beşeri sermaye, dışa açıklık gibi kontrol değişkenlerin kullanımının yanı sıra faktör yoğunluğunu ölçebilmek için de işçi başına fiziki sermaye stoku kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Gelir Dağılım, Dışa Açıklık, Panel Veri Analizleri.*

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK DÜZEYLERİNİN TESPİTİ: ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Sevinç NAMLI
Dr. Öğr. Üyesi, Erzurum Teknik Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
Abdulkadir KAYA
Doç. Dr., Erzurum Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

ÖZET
Girişimcilik gerek gelişmekte olan gerekse gelişmiş ülkelerin ekonomik gelişimlerinin, yeni iş alanları ve yeni istihdam alanları oluşturmada önemli bir faktördür. Yeni iş alanlarının geliştirilmesi, inovatif girişimlerin hayata geçmesi, yeni fikirlerin ticarileşmesi gibi konuları kapsayan girişimcilik, ülke ekonomilerinin daha rekabetçi olmasına önemli katkı sağlamaktadır. Gelişmekte olan bir ülke olarak Türkiye'de girişimcilerin sayısının artırılarak ekonomik gelişmişliğin artması yönünde önemli çabalar sarf etmektedir. Girişimcilik için önemli bir potansiyel olarak, üniversite eğitimi almış genç nüfus görülmektedir. Girişimcilikle ilgili üniversitelerin birçok bölümünde ders ve eğitimler sunulmaktayken, bu eğitim ve dersleri alamayan bölümlerde mevcuttur. Girişimcilik bilgi düzeyi düşük olan fakülteler arasında Spor Bilimleri Fakültesi sayılabilir. Bu çalışmada, spor bilimleri fakültelerinde okuyan öğrencilerin girişimcilik düzeylerinin tespit edilmesi ve demografik özellikleri ile girişimcilik düzeyleri arasında bir farklılık olup olmadığını tespit etmek amaçlanmaktadır. Bu amaçla Atatürk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Spor Yöneticiliği, Antrenörlük Eğitimi ve Rekreasyon bölümlerinde son sınıfta okuyan öğrencilerin girişimcilik düzeyleri Yılmaz ve Sümbül (2009) tarafından geliştirilen "Üniversite Öğrencileri Girişimcilik Ölçeği" anketi ile ölçülmüştür. Yapılan analizlerde spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Girişimcilik, Girişimcilik Düzeyi, Spor Bilimleri, Atatürk Üniversitesi*

FİNANSAL YÖNETİM DAVRANIŞININ ÖLÇÜLMESİ: TRA1 BÖLGESİ ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ

Abdulkadir KAYA
Doç. Dr., Erzurum Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

ÖZET
Finansal okuryazarılık, bireylerin finansal bilgi düzeyinin önemli bir ölçüsüdür. Finansal konularda bireylerin vermiş oldukları kararlar ise finansal yönetim olarak ifade edilebilir. Bireylerin finansal okuryazarlık düzeyleri ne kadar yüksek ise, finansal yönetim davranışları da o derece etkili olacaktır. Etkin bir finansal yönetim davranışı sergileyen birey ise gelirini etkin bir şekilde kullanmak yanında, tasarruflarını elverişli yatırım araçlarına yönlendirecek, geleceğe yönelik oluşacak risklere karşı bugünden tedbirler alacaktır. Bu çalışmada TRA1 bölgesinde yer alan Atatürk, Erzurum Teknik, Erzincan Binali Yıldırım ve Bayburt Üniversitesinde çalışan akademisyenlerin finansal yönetim davranışları ölçülmüştür. Ayrıca akademisyenlerin finansal yönetim davranışları ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir. % 5 önem düzeyinde ana kütleden belirlenen örnekleme, tabakalı dağıtım yöntemi ile yüz yüze anket uygulaması yapılmıştır. Elde edilen bulgular SPSS paket programı kullanılarak frekanslar tespit edilmiş, finansal yönetim davranışları belirlenmiş ve finansal davranışlar ile demografik özellikler arasındaki ilişki Ki-Kare yöntemi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda unvan ile harcama planına ya da planlanan bütçeye uyma arasında, aylık bütçe yetmediğinde ek kredi (ek hesap) kullanma arasında, ile özel veya bireysel emeklilik için ödeme yapma arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca, Aylık ortalama tasarruf ile aylık masrafların yazılı ya da elektronik kaydını tutma, harcama planına ya da planlanan bütçeye uyma, her ay kredi kart/kartlarının borcunun tamamını ödeme, her ay kredi kart/kartlarının limitinin tamamın kullanımı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Finansal Davranış, Finansal Tutum, Akademisyen, TRA1*

ÖRTÜK VE AÇIK ENFLASYON HEDEFLEMESİ DÖNEMLERİNDE ENFLASYONUN FAİZE ETKİSİ: TÜRKİYE ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR UYGULAMA

THE INFLUENCE OF INFLATION TO INTEREST RATE IN THE IMPLICIT AND EXPLICIT INFLATION TARGETING PERIODS: AN ECONOMETRIC APPLICATION ON TURKEY

Sevda YAPRAKLI
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
Ö. Faruk ASLAN
Öğr. Gör., Atatürk Üniversitesi, İspir Hamza Polat Meslek Yüksekokulu

ÖZET

İç ekonomik denge dinamiklerinden olan faiz ve enflasyon arasındaki ilişki, diğer makro ekonomik değişkenlerle ve ekonomik kırılganlık/krizlerle bağlantısı nedeniyle iktisat literatürünün temel araştırma alanlarından biridir. Enflasyon, fiyat istikrarı; faiz, reel ve mali yatırımların istikrarı açısından önem arz etmektedir. İki değişken arasındaki uyum, işsizlik ve enflasyonun olmadığı, yani ekonomik istikrarın sağlandığı bir ekonomik yapının varlığına işaret edebilmektedir. Bu nedenle özellikle gelişmekte olan ülkelerde enflasyonun faiz üzerindeki etkisi, hem akademisyenlerin hem de politika yapıcıların önem verdikleri konular arasında yer almaktadır.

Fisher Etkisi, beklenen enflasyondaki değişimin nominal faiz oranlarını aynı yön ve büyüklükte etkilediğini ve bu nedenle reel faiz oranının sabit kaldığını ileri sürmektedir. Teorik ve uygulamalı literatürdeki çoğu çalışma, genel olarak iki değişken arasındaki ilişkinin her zaman bire bir olmadığını ve ilişkinin yönü/büyüklüğü konusunda net bir görüşün oluşmadığını göstermiştir. Ancak ekonomilerin genelinde yüksek enflasyonun faiz oranlarının yükselmesine neden olduğu, bu durumda da yatırımcıların, daha fazla getiri getiren araçlara doğru yöneldikleri gözlenmektedir.

Enflasyonun nominal faiz üzerindeki etkisinin ekonomik istikrara ilişkin öneminden hareketle yapılan bu çalışmanın temel amacı, Türkiye'de örtük (2002:01-2006:04) ve açık (2006:05-2019:02) Enflasyon Hedeflemesi (EH) dönemlerinde enflasyonun nominal faiz üzerindeki etkisini Fisher Etkisi bağlamında karşılaştırmalı olarak incelemektir. Bu amaçla çalışmada Devlet İç Borçlanma Senedi (DIBS) nominal faizi ve TÜFE bazlı enflasyon değişkenlerine ait aylık zaman serileri kullanılmıştır. Analizlerde Ng-Perron Birim Kök Testi, Bai-Perron Yapısal Kırılma Testi, Johansen Eş-Bütünleşme Testi ve dinamik EKK tahmini şeklindeki ekonometrik analiz yöntemlerinden yararlanılmıştır. Tahmin sonuçlarına göre örtük EH döneminde kuvvetli; açık EH döneminde ise zayıf Fisher Etkisi geçerlidir. Bu durum Türkiye'de hem örtük hem de açık EH dönemlerinde reel faizin sabit olmadığına işaret etmektedir. Kuvvetli Fisher Etkisi, DIBS'ler ile ekonomideki tasarrufların bir kısmının kamu kesimine akmasının sağladığına; zayıf Fisher Etkisi ise DIBS'lere yatırım yapan tasarruf sahiplerinin reel getirilerinin ve dolayısıyla satın alma güçlerinin azaldığına işaret etmektedir. Enflasyonist beklentilerin ortaya çıkaracağı belirsizlik durumunda, DİBS nominal faiz oranlarındaki yükselme; özel kesimin sabit sermaye-üretime yönelik yatırımlarının azalmasına ve yatırımların kısa vadeli mali getiri alanlarına yönelmesine yol açabilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Enflasyon, Faiz Oranı, Fisher Etkisi, Yapısal Kırılma, Dinamik EKK*

HUSTED HİPOTEZİ VE İHRACAT İLE İTHALAT ARASINDAKİ İLİŞKİ: TÜRKİYE ÜZERİNE EKONOMETRİK BİR ANALİZ

HUSTED HYPOTHESIS AND THE RELATIONSHIP BETWEEN EXPORT AND IMPORTS: AN ECONOMETRIC ANALYSIS ON TURKEY

Sevda YAPRAKLI
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
Ö. Faruk ASLAN
Öğr. Gör., Atatürk Üniversitesi, İspir Hamza Polat Meslek Yüksekokulu

ÖZET

Küreselleşme ve teknolojik gelişmenin de etkisiyle günümüz koşullarında ülkelerarası mal-hizmet ve sermaye hareketliliği hızlı bir şekilde artmaya başlamıştır. Bu durum ülkelerin temel denge göstergelerinden biri olan ödemeler bilançosu dengesini/dengesizliğini daha da önemli hale getirmiştir. Ülkelerarası ticari ve mali ilişkilerin sonucunu gösteren ödemeler bilançosunun en önemli kalemlerinden biri dış ticaret bilançosudur.

Dış ticaret bilançosu temel olarak mal ve hizmet ithalat ve ihracatını kapsamaktadır. Söz konusu faaliyetler sonucunda oluşan döviz giderlerinin döviz gelirlerini aşması durumunda dış açık şeklinde dış ticaret bilançosu dengesizliği oluşmaktadır. Dış açıklar; özellikle üretim, tasarruf ve ihracat gelirlerinin düşük, tüketim, dış borç ve ithalat bağımlılığının yüksek olduğu ülkelerde, ekonomik-politik kırılganlık ve iç-dış dengenin bozulması gibi makroekonomik sıkıntıların ortaya çıkmasına yol açabilmektedir. Söz konusu ekonomik sorunlar, dış açıkların sürdürülebilir olup olmadığının nasıl tespit edileceği konusunu gündeme getirmiştir. Diğer makroekonomik değişkenlerle olan bağlantısı nedeniyle ekonomik krizlerin tetikleyicisi konumunda bulunan dış açıklar ve sürdürülebilirliği (açığın karşılanması), politik karar vericilerin üzerinde önemle durmaları gereken konulardan biridir.

Dış açıkların önemli ekonomik etkilerinden hareketle yapılan bu çalışmada, 1980'li yıllarda ekonomik olarak dışa açılma sürecine giren ve genellikle dış açık sorunuyla karşı karşıya olan Türkiye'de dış açıkların sürdürülebilir olup olmadığı Husted Hipotezi (ithalattaki değişme ihracattaki değişmeyi aynı yön ve büyüklükte etkilemektedir) çerçevesinde incelenmektedir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada 1980-2018 dönemine ait yıllık veriler kullanılarak, ithalatın ihracat üzerindeki uzun dönemli etkisi ekonometrik açıdan araştırılmıştır. Analizlerde kullanılan veriler; Geniş Ekonomik Grupların Sınıflaması (BEC)'na göre dış ticarete ilişkin yatırım (sermaye), hammadde (ara) ve tüketim malları ithalat ve ihracatı ile toplam ithalat ve ihracattan oluşmaktadır. Çalışmada Ng-Perron Birim Kök, Bai-Perron Yapısal Kırılma Ve Johansen Eş-Bütünleşme testleri yapılmış ve sonrasında dinamik EKK tahmini ile uzun dönem değerleri tahmin edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre tüm ihracat ve ithalat serileri arasında pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır ve Husted Hipotezi geçerlidir. Ancak, toplam, yatırım ve hammadde mallarına ait ithalat katsayıları 1'den küçük olduğu için Husted Hipotezi'nin geçerliliği zayıf; tüketim malları ithalat katsayısı 1'den büyük olduğu hipotezin geçerliliği yüksektir. Buna göre dış açıkların, tüketim malları dış ticareti açısından yüksek, diğer mal grupları ticareti açısından düşük düzeyde sürdürülebilir nitelikte olduklarını söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: *İhracat, İthalat, Husted Hipotezi, Yapısal Kırılma, Dinamik EKK*

TÜRKİYE'DE REEL EFEKTİF DÖVİZ KURU OYNAKLIĞININ DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR ÜZERİNE ETKİSİ (2000-2017)

EFFECTS ON FOREIGN DIRECT INVESTMENTS of REAL EFFECTIVE EXCHANGE RATE VOLATILITY IN TURKEY (2000-2017)

Özlem ÜLGER
Dr. Öğretim Üyesi, Batman Üniversitesi

ÖZET

Doğrudan yabancı yatırımlar; iktisadi, siyasi ve sosyo-kültürel boyutları açısından finansal liberalleşmenin oluşturduğu en önemli gelişmelerden birisidir. Dünyada doğrudan yabancı yatırımların hacminin genişlemesinde küreselleşme ile birlikte dünya pazarlarının serbestleşmesi etkili olmuştur. Özellikle gelişmiş ülkelerde bulunan ulusal sermaye, ait olduğu ülkelerdeki karı elde edemediği dönemlerde gelişmekte olan ülkelere kayar. Buna göre doğrudan yabancı yatırım girişlerinin ve çıkışlarının belirlenmesinde hem döviz kurunun seviyesi hem de döviz kuru dalgalanması önemli olmaktadır. Şöyle ki, döviz kurunda meydana gelen bir düşüş ulusal paranın aşırı değerlenmesine yol açar ve yabancı yatırımın satın alma gücünü azaltır. Buna bağlı olarak işgücü maliyetleri artar ve ihracat düşer. Aynı şekilde döviz kurunda meydana gelen bir artış ise ulusal paranın değer kaybetmesine neden olur ve yabancı yatırımın satın alma gücünü arttırır. Sonuç olarak pazar odaklı doğrudan yabancı yatırım girişleri pozitif yönde etkilenir. Döviz kurunda meydana gelen dalgalanmalar, ekonomide yer alan nispi fiyatlar ile birlikte öngörülmeyen hareketleri içermektedir. Aynı zamanda söz konusu dalgalanmalar döviz kurunun bilanço değerindeki dalgalanmaları ya da döviz kurunun uzun vadeli eğilimlerinde yaşanan kısa vadeli dalgalanmaları ifade etmektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı reel efektif döviz kurunda meydana gelen dalgalanmaların Türkiye'deki doğrudan yabancı yatırımlar üzerinde nasıl bir etki sağladığını istatiksel olarak incelemektir.

Anahtar Kelimeler: *Doğrudan Yabancı Yatırımlar, Reel Döviz Kuru, Reel Döviz Kuru Oynaklığı*

ABSTRACT

Foreign direct investments; It is one of the most important developments of financial liberalization in terms of economic, political and socio-cultural dimensions. Globalization in the expansion of the volume of foreign direct investments in the world has been influential with the liberalization of world markets. Especially situated in developed countries, the national capital shifts to developing countries in periods when it cannot obtain profit in the countries it belongs to. Accordingly, both the level of exchange rate and exchange rate fluctuation are important in determining foreign direct investment inflows and outflows. Namely, a decrease in the exchange rate leads to excessive appreciation of the national currency and decreases the purchasing power of foreign investment. Accordingly, labor costs increase and exports fall. Likewise, an increase in the exchange rate causes the depreciation of the national currency and increases the purchasing power of foreign investment. As a result, market-oriented FDI inflows are positively affected. The fluctuations in the exchange rate include the relative prices in the economy and the unforeseen movements. At the same time, these fluctuations refer to the fluctuations in the balance sheet value of the exchange rate or the short-term fluctuations in the long-term trends of the exchange rate. Therefore, the aim of this study is the fluctuations in the real effective exchange rate that allows an effect on how foreign direct investment in Turkey is to analyze statistically

Keywords: *Foreign Direct Investment, Real Exchange Rate, Real Exchange Rate Volatility*

SANAT OLARAK MODA

Safiye SARİ
Dr. Öğr. Ü., Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

ÖZET
İçinde bulunduğu döneme kültürel anlamda popülerlik kazandıran moda, imparatorlukların ve sömürge yönetimlerinin son bulması, politik ideolojiler etrafında kümeleşen devrimler ve bunları besleyen akımlar, dünya savaşları, çevresel ve ekonomik felaketler, tasarımsal yenilikler, dijital medya ile gelen ve çılgınlaşan sanatsal hareketler ile sektörün can alıcı noktasını oluşturan dijital moda ile özellikle son iki yüzyıldır toplumsal hayatımıza yön veren vektörel değişimlerin önemli bir habercisi olmuştur.

Yirminci yüzyılın başından itibaren modern çizgisi ve avangart moda stiliyle Paris, moda akımları üzerindeki haklı gurunu yaşarken dönemin edebiyat yazarı A. France (1844-1924), yeni dünyanın kendi bahçesinde yetiştirdiği ve özel yeteneklerle donattığı günümüz moda demokrasileri için şu sözleri söylemiştir. "Ölümümden yüzyıl sonra yayımlanacak yığınla kitaptan birini seçme şansım olsaydı, ...Kadınların ben ölüp gittikten yüzyıl sonra nasıl giyindiklerini görmek için bir moda dergisi alırdım. Kadın giysileri gelecekteki insanlık üstüne tüm felsefecilerden, romancılardan, vaizlerden, bilginlerden daha çok şey söylerdi bana". Bu söylemden de anlaşılacağı üzere bir sanat nesnesi olarak moda, insanın sosyal etkileşim ortamında gelişen, sürekli başkalaşan ve özerkleşen bir o kadar da ayrıcalıklı bir konuma gelen, kişilerin ve toplumların kültürel kodlarını tanımlamada sözsüz bir iletişim dili kullanan önemli bir kültür belirtecidir.

Modanın sanatsal yönünün tarihsel bir süreç içerisinde değerlendirildiği bu araştırmada tüm klasik ve güncel kaynakların taranması ile ortaya çıkarılan konunun, tarihsel ve bilimsel gelişiminin birlikte ele alındığı "Kaynak Tarama" yöntemi kullanılmıştır. Çalışma da sanat olarak moda, moda ve sanat, genel anlamda moda, moda döngüsü ile modanın sanatla olan bağı araştırmanın ilgili bölümlerinde yer verilerek anlatılmıştır. Araştırmadan çıkan ve araştırmanın bulgular kısmına yansıyan en önemli sonucu; sanat olarak modanın bu denli hızlı yükselişine sebep olarak tekil ve zirve de kalabilen yüksek moda vizyonu gösterilebilir. Ayrıca, moda sanatının toplumsal kitleler üzerinde önemli bir unsur olarak geçerliliğini korumasının sebeplerinden biride modanın terzilik mesleğinin ötesinde bir sanat olarak kabul görmesi araştırmanın bulgularına yansıyan bir diğer sonucudur.

Anahtar kelimeler: *Sanat, Moda, Moda ve sanat.*

OSMANLI GİYİM KUŞAMI ÜZERİNE BİR DERLEME

A REVIEW ON OTTOMAN CLOTHING APPAREL

Y. Safiye SARİ
Dr. Öğr. Ü., Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Tekstil ve Moda Tasarımı Bölümü

ÖZET

Toplumda yaşayan bireylerin hangi dinden, hangi rütbeden, hangi sınıftan veya hangi görevden olduğunun giyiminden kolayca belli olduğu Osmanlı imparatorluğunda giyim kuşam, toplumda yaşayan sayısız kültürel farklılıklardan kaynaklı oldukça zengin bir mozaik görünümündeydi. Farklı dinlere mensup bireylerin bir arada yaşadığı Osmanlı İmparatorluğunda bir Müsevinin bir Hristiyan'ın hatta bir Müslüman'ın nasıl giyeceğinin divan kararlarıyla karar verildiği böylesine zengin bir giyim kuşam kültüründe Avrupalı ressamlar, bu giysilerin yer aldığı kıyafetnameleri ya da albümleri hazırlamak için birbirleriyle yarış eder haldeydi.

Osmanlı imparatorluğunun kuruluşundan, Fatih dönemine kadar Türk giyim kuşamına ait yeterli ve güvenilir bilgi elde edilememiştir. Ancak, Osmanlı İmparatorluğu döneminde bu sayının giderek arttığını görmekteyiz. Osmanlı giyim kuşamına dair üç tür görsel kaynak kullanılmıştır. Bunların ilki giyim kuşamın ayrıntılı olarak resmedildiği minyatürlerdir. İkinci tür görsel kaynak, İstanbul'da yaşayan çarşı ressamlarının albümlerine dayanır. Üçüncü tür görsel kaynak ise Osmanlı giyim kuşamı üzerine batılı görgü tanıklarının yaptıkları albümler sayılabilir. Her bir görsel unsurun bir fotoğraf gerçekliğinde ayrıntılanarak gösterildiği bu görseller, hem halkın giyim kuşamına ait bilgileri içerdiği gibi aynı zamanda Osmanlı toplumunun sosyal yaşamına dair birçok betimlemeleri de içermiştir.

Osmanlı giyim kuşamının tarihsel bir süreç içerisinde ele alındığı araştırma da tüm klasik ve güncel kaynakların taranması ile ortaya çıkarılan konunun, tarihsel ve bilimsel gelişiminin birlikte ele alındığı "Kaynak Tarama" yöntemi kullanılmıştır. Çalışma, metinsel kaynaklara dayalı olarak elde edilen verilerin minyatür ve albümlerde yer alan görsel kaynaklarla desteklenerek açıklanması üzerine kurulmuştur. Araştırmadan çıkan ve araştırmanın bulgular kısmına yansıyan en önemli sonucu, çok kimlikli kültürel bir yapıya sahip Osmanlı İmparatorluğunun antik köklerinden getirdiği yüksek kültürel mirasa ek olarak Osmanlı toplumunu oluşturan farklı dinlere mensup topluluklarla da gelen zengin bir giyim kuşam kültürüne sahip olduğu

Anahtar Kelimeler: *Osmanlı İmparatorluğu, Giyim Kuşam, Kültürel Farklılıklar.*

ABSTRACT

The apparel in the Ottoman Empire, in which the individuals living in the society were easily identified from which religion, which rank, from which class, or from which task they were, was of a rich mosaic originating from numerous cultural differences in society. n the Ottoman Empire where people from different religions lived together, European artists in such a rich culture of clothing were competing with each other to prepare clothing or albums in such a rich culture where a Muslim was decided to wear a Christian or even a Muslim.

From the foundation of the Ottoman Empire to the period of Fatih sufficient and reliable information on Turkish clothing was not obtained. However, we see that this number has increased gradually during the Ottoman Empire period. Three types of visual sources were used for Ottoman clothing. The first of these are miniatures in which the clothing pattern is depicted in detail. The second type of visual source is based on the albums of the artists living in Istanbul.

In this research, which is discussed in a historical process of Ottoman clothing, the içerisinde Source Screening ın method, which deals with the historical and scientific development of the subject, is used. The most important result of the research and reflected in the findings of the research is the fact that it has a rich culture of clothing, which comes from different religions which constitute the Ottoman society

in addition to the high cultural heritage brought from the ancient roots of the Ottoman Empire with a multi-identity cultural structure.

Key Words: *Ottoman Empire, Clothing, Cultural Differences.*

FARKLI BOYUTTA BİR SANAT PRATİĞİ: İLİŞKİSEL ESTETİK

Sehran DİLMAÇ
Dr., Erzurum İl Mem.

ÖZET
İlişkisel Estetik kavramı N. Bourriaud tarafından 2000'li yılların başında sanat pratiklerinin karşılıklı, etkileşimli, ilişkisel boyutunu açıklamak için kullanılmıştır. İlişkisel sanatta, klasik ve modern sanat söylemlerinden çok farklı olarak, sanatçı, eseri ve izleyicisi arasında karşılıklı bir etkileşimin olduğu hatta izleyicinin sanat çalışmasının üretim ve tüketim aşamasına dahil olduğu görülmektedir. Sanatın ilişkisel yönü, sanatın sergilendiği mekanlardaki farklılıkları ve çalışmalarda kullanılan malzeme farklılıklarını da beraberinde getirmiştir.

Sanatın ilişkisel estetik bağlamında sorgulanmasıyla sanatsal uygulamalar, günümüzde zengin bir toplumsal karşılaşma ve deneysel bir alan, davranışların ve üretimlerin tek biçimleşmesinden korunmuş sanatın farklı bir uzamı olarak kendini göstermektedir. Bu çalışmanın amacı sanatın sadece sınırlı bir topluluk için üretilmediğini, sanatın toplumla iç içe olan etkileşimli ilişkisel yönünü sosyo-kültürel ve kavramsal açıdan farklı üretilmiş olan sanat çalışmaları üzerinden göstermeye çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Sanat, Güncel, İlişkisel Estetik*

ESTETİK TARİHİNDE DÖNÜŞÜMLER

Sehran DİLMAÇ
Dr., Erzurum İl Milli Eğitim Müdürlüğü

ÖZET
Estetik, duyum, duyumsama, algılama gibi anlamlara gelen çok genel bir kavramdır. Çok eski dönemlerden beri estetik düşünce insanlar için vazgeçilmez bir uğraş olmuştur. Bütün şeylerle ilgili olan ve bütün maddelerin varlığı ve var oluşuyla ilişkilendirilebilen estetik (düşünce ya da anlatış) insanoğlunun varoluşunun ilk izlerinin belirlendiği dönemlerden tutunda içinde bulunduğumuz ana kadar ki süreçte farklı formlara ve düşünce anlayışlarına bürünerek kendini ifşa etmiştir. Günümüzde de yaygın olarak kullanılan estetik kavramı Antik dönemde sanatsal açıdan sorgulanmaya başlamıştır. Antik dönemde sanatsal açıdan güzelliğin ölçütleri öncelikle biçimsel olarak düşünülmüş ve güzelliğin ölçütleri olarak oran-orantı, simetrinin varlığından bahsedilmiştir. Sonrasında ise estetiğin sadece biçimsel kısmıyla değil, estetiğin öteki bir boyutu olan idealin ne olduğu kısmıyla ilgilenilmiştir. Platon, güzelliği maddi olanla ideal olan arasındaki ilişkide arayarak aslında güzel olanı dinsel-idealist çizgide yorumlayarak, tanrısal bir yansıma olarak ortaya koymuştur. Bu anlayış çok sonraları nesnel idealizmin güzellik anlayışını ve ideal olanın tanımını da belirlemiştir. Alışılagelmiş doğal çizgisinde ilerleyen ve içinde dönemlere ait belli ve keskin kurallar barındıran estetik anlayış, dini-idealist olarak da nitelendirebileceğimiz anlayışından Aydınlanma döneminde yavaş yavaş uzaklaşarak sadece içinde bulunulan çağla ilgili anlamına gelen modernist doğrultuda yoluna devam etmiştir. Modernist dönemde de estetiğin güzeli ifade etmesi, biriciklik, orjinallik gibi kavramlardan da yavaş yavaş uzaklaşılmıştır. Ayrıca modern dönemde ortaya çıkan çoğaltım ve seri üretim teknikleri mantığında üretilen sanat eserleriyle de sanatsal ve estetik boyuta farklı bir anlam kazandırılmıştır. Küreselleşen dünyada dijital teknolojilerin, farklı üretim tekniklerinin kullanılmasıyla daha önceki dönemlerden büyük farkla sanat eserlerinin üretimlerinde farklı yöntem ve teknikler, malzeme seçimlerinde de farklılar görülmektedir. İçinde bulunduğumuz çağın ya da günümüz sanatı disiplinler arası çalışmaların sıklıkla görüldüğü, çeşitli teknolojik donelerin kullanıldığı, farklı anlam boyutlarının sorgulandığı çok katmanlı bir yapıya sahiptir. Bütün bu değişimlerle birlikte günümüze kadar estetiğin kavram olarak içeriği genişlemiş ve bir çok şeyi betimleyip tanımlar olmuştur. Bu çalışmanın amacı Antik dönemden günümüze kadar sanatsal anlamda estetiğin geçirmiş olduğu değişim ve dönüşümleri göstermektir.

Anahtar Kelimeler: *Sanat, Estetik, Sanat Tarihi.*

EKOLOJİK SANAT BAĞLAMINDA AGNES DENES'İN ONARICI ÇEVRESEL HEYKELLERİ

RESTORATİVE ENVİRONMENTAL SCULPTURES OF AGNES DENES İN THE CONTEXT OF ECOLOGİCAL ART

Caner ŞENGÜNALP
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Bu araştırmanın amacı, kamusal alanda anıtların geleneksel işlev ve yaklaşım biçimlerine alternatif, doğanın ve peyzajın belirli dinamikler sonucu geçirdiği olumsuz dönüşüme yanıt arayan ve doğayı sanatın öznesi konumuna getiren yeni türden çevresel plastik müdahalelerin kent ortamında yarattığı çağrışımları, sanatçı Agnes Denes'in çalışmaları üzerinden görünür kılmaktır. Denes'in çalışmaları, tarihsel süreçte binlerce yıldır otoritenin kentsel mekandaki kalıcı imgesi olan, savaş, zafer ve ölümlerin sembolik anımsatıcısı haline gelen ve öznesi insan olan kamusal anıtların bir rövanşı olarak yorumlanabilirken, yine insanın müdahalesiyle tahribata uğrayan doğanın sanatsal bir restorasyon mecrasına dönüşümünü hedeflemektedir. 1960'lı yıllarda özellikle ABD'de yerleştirme temelli gerçekleştirilen arazi müdahaleleri, sanatın doğa ve manzara ekseninde yeni türden bir söylem geliştirmesine olanak tanırken, resim ve heykelin geleneksel ifade biçimlerini de büyük ölçüde genişletmiştir. Sanatta bu yeni mekân ve yaklaşım arayışının altında galeri mekânlarının sanatı metalaştırma eğilimlerine karşı koyulan tepki yatarken, dönemin endüstriyel gelişim ve teknoloji hızının tehlikeli bir boyuta ulaşması da sanatçıları doğa üzerinde daha duyarlı olmaya ve farkındalık yaratmaya itmiştir. Bu bağlamda sanatçı Agnes Denes'in bilim, felsefe, dil bilimi, psikoloji, şiir, tarih ve müzik temelli sanat pratiği, estetik ve sosyo-politik fikirlerle etkileşimi bakımından farklıdır. Denes'in kamusal alanda halka açık olarak gerçekleştirdiği ekolojik projeler, sahip olduğu ezoterik, metafizik ve matematiksel tabanlı kavramsal yapılarla, sahip olduğu bilimsel titizlik ve çevresel kaygılarla, doğada yaratılan çöküntüyü sanatın ifade olanakları çerçevesinde nasıl iyileştirilebildiğini görünür kılan birer "çevresel heykel"dir. 21. yüzyıl endüstriyel toplumlarının tahrip ettiği kentsel dokuda bu türden yaklaşımlar bir onarım müdahalesi olarak kullanılabilir, ekolojik bozulmaların giderilmesinde sanata aktif bir rol verilebilir.
Anahtar Kelimeler: *Ekolojik Sanat, Çevresel Heykel, Agnes Denes*

ABSTRACT
The aim of this study is to make the visible connotations of new types of environmental plastic interventions in the urban environment through the works of the artist Agnes Denes, who are looking for an alternative to the traditional function and approach of the monuments in the public sphere, looking for an answer to the negative transformation of nature and landscape as a result of certain dynamics, and making nature the subject of art. Denes's work aims to transform nature into an artistic restoration medium that has been damaged by human intervention, while the historical process has been the symbolic reminder of war, glory and deaths, which has been the permanent image of authority in urban space for thousands of years. In the 1960s, installation-based interventions especially in the USA, allowed art to develop a new kind of discourse on the axis of nature and landscape, while greatly expanding the traditional expression of painting and sculpture. While the reaction of the art of art spaces to the metamorphosis of the gallery spaces under the search for this new space and approach, the period of industrial development and technology has reached a dangerous dimension, it has encouraged the artists to be more sensitive and to raise awareness on nature. In this context, the artist Agnes Denes is different in terms of his interaction with science, philosophy, linguistics, psychology, poetry, history and music based artistic practice, aesthetics and socio-political ideas. The ecological projects that Denes has carried out publicly in the public sphere is an al "environmental sculpture" that makes visible how the artwork can be improved by means of scientific diligence and environmental concerns with its esoteric, metaphysical and mathematical based conceptual structures. Such approaches can be used as a repair intervention in urban textures destroyed by industrial societies of the 21st century, and an active role in the elimination of ecological deterioration can be given to art.
Keywords: *Ecolocigal Art, Environmental Sculpture, Agnes Denes*

TİYATRODA KOSTÜMÜN DİLİ

Elif ÖZHANCI
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Tiyatro, opera, bale vb. bir sahne eserinin dramatik anlatısına katkıda bulunan dekor, kostüm, ışık gibi tasarım öğeleri metni destekleyen önemli unsurlardır. Yazılı eserler, ancak sahnelenerek görselliğe kavuşabilir, bu görselleşme ise sanatsal ve teknik süreçlerin toplamını oluşturmaktadır. Görselleştirme araçlarından biri olan kostüm, sadece görmeye değil metnin çözümlenmesine de yardımcı olarak düşünceleri, bilgileri ya da duyguları seyircilere iletir. Kostüm, oyuncunun sahne üzerinde hayat verdiği karakterin kimliği gibidir. Bu çalışma tiyatro eserinde kullanılan kostümlerin oyuna ve oyuncuya katkısını incelemenin yanı sıra, seyirciye verdiği mesaj bakımından kostümün anlamını da araştırmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Tiyatro, Kostüm, Seyirci, Metin*

PİRİ REİS VE HARİTASINA SERAMİK SANATIYLA BİR BAKIŞ

Caner YEDİKARDEŞ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü

ÖZET
1924 yılında Topkapı Sarayı müzeye dönüştürülürken fark edilen Piri Reis'in Dünya Haritası, zamanla dünya çapında ün kazanıp kâşif Kristof Kolomb ve Amerika kıtasını keşfi gibi bir fenomene dönüşürken, akıllarda da birçok soru işareti bırakmıştır. Piri Reis'e ait dünya haritasının gizem yüklü olması sadece haritanın belli bölümlerinin bulunamamasından kaynaklanmamaktadır. Piri Reis, dünyanın yapısal durumuna ilişkin görüşleriyle de zaman uzam ilişkisi kuran felsefi önermeler de bulunmuştur. Tam da bu noktada gizem duygusunu yaşatan süreç içerisinde de bu duyguyu arttıran bir arayış ve sorgulamayı beraberinde getirmiştir. Bu arayış ve sorgulamalar sonucunda seramik sanatıyla gerçekleştirilen bakış ise UNESCO'nun Piri Reis'in 500.yılı kapsamında gerçekleştirilen bir dizi etkinlik sayesinde belirmiştir. Bunlardan biri de Kale Grubu sanatsal etkinlikler kapsamında düzenlediği Türkiye'den ve yurtdışından davetli seramik sanatçılarının katıldığı bir çalıştaydır. Tematik olarak çalıştayda Piri Reis ve haritasına atıfta bulunan seramik yapıtlar vücuda getirilmiştir. Bu çalışmanın amacı da, çalıştay süresince ve bitiminde gerçekleştirilen sergileme sonucunda ortaya çıkan seramik yapıtlar ışığında değerlendirmelerde bulunmaktır. Böylece bu çalışma, sanatsal bağlam ve içerik itibariyle Piri Reis'in harita çizimleriyle duyumsattıkları, gökyüzü ve yeryüzü üzerine yaptığı yapı-biçim sorgulamaları açısından farklı bir pencereden bakış olanağı sağlayabilecektir: Bilimsel çalışmaların yanı sıra Piri Reis ve Dünya haritasına ilişkin seramik sanatının form anlayışıyla bütünleşen, özdeşleşen bir olay ufku… Diğer yandan bu çalışmayı, Piri Reis'in yapısal çıkarımları ile seramik sanatçısı Atilla Galatalı'nın "Devingen Organik Yüzeyler" başlığıyla yüzeydeki süreğen hareketlilik ve biçim üzerine geliştirdiği kuramının özde ortak yanlarının bulunması da büyük ölçüde şekillendirmiştir. Sonuç olarak bu çalışma, aynı zamanda Piri Reis'in dünyasına seramik sanatıyla bakışı sağlayan bir başka düşünsel içerik olarak biçimin oluşumu ve varlığına ilişkin bir değerlendirme niteliğindedir.

Anahtar Sözcükler: *Piri Reis, Seramik Sanatı, Biçim.*

SUBJEDEN OBJEYE GÖRSEL PLASTİK BAĞLAMINDA MİTOLOJİK TAHAYYÜL
MYTHOLOGICAL DIFFERENCE IN THE CONTEXT OF VISUAL PLASTICS FROM THE SUBJECT TO THE OBJECT

Gülten GÜLTEPE
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET
İnsanoğlu, sanat yapıtı üretiminde ister modern olsun ister ilkel, bir tür düşünce sistemi içerisinde dünyayı benzerlikleriyle veya zıtlıklarıyla karşılaştırma ya da yansıtma güdülerinde temellendirmeye çalışmıştır. Mitleri karşıtlıklar üzerinden düzenleyebilmek, kültürel olayların tümünde görsel bir nesnenin varlığına ve onun yaratıcısının hayal gücünden ibaret olmayıp tabiat ve kültür arasında bir model oluşturma çabasıyla bağlantılı görülür. Eylem ve üretmedeki durum, tabiatla özdeşlik kuran öznenin ürünlerini karakterize eder. Kurucu olan özne, biçimin zuhuratını onunla ilişki kurması ile duyular aleminden bilinç haline geçişini izler. İnsanın kendini hayvanlarla özdeşleştirmesi, tabiatın bir parçası olması, dolayısıyla toplumun öğesi olma durumu objeyi göreliliğinden kurtarmasının sonucudur. Diyalektik düşünce yapısı, mesajın iletilmesinde benzerlikler gösterebilir. Anlamı kendi içinde değil, zaman ve olaylar dizisi, diğer mitlerle olan birleşimindeki bir tür dönüşümü ortaya koyar. Mitolojik şuurla algılanan alem reel ile ideal, obje ile subje, büyük ile küçük ya da bütün ile parça arasında hiçbir farkın mevcut olmadığını gösterir. İnsan ve tabiat arasındaki bağlantı, adeta canlı, yaşayan bir organizma halindedir. Canlı varlıklarla nesnel varlıkların çeşitli benzerliklerle ilişkilendirilmesi, kozmik elemanların kozmogonik eylemlerde ortaya çıkışı kültürlerin dinsel ve mitolojik düşüncelerinde gerçekleştirilen eylemlerdir. Etnografik malzeme, görsel plastik üslubun ve yapının aktarılmasında kültürel motiflerin ve kodların sistematik aktarımlarıyla açıklanmaktadır. Toplumların kültürel düzeyinin mitolojik temsiller sistemiyle inşa ediliyor oluşu, inanç ve imgeler örüntüsünün bir tür görsel mekanizmayla biçimlendirilmiş yapılandırmalarından başka bir şey değildir.

Anahtar Kelimeler: *Mitoloji, Kozmogoni, Kozmoloji*

21. YÜZYILDA DEĞİŞEN EĞİTİM İHTİYAÇLARI DOĞRULTUSUNDA SANAT EĞİTİMİNİN GELECEĞİ ve STEAM UYGULAMALARI

Oğuz DİLMAÇ
Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı
Ezgi Merve ERTAN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Günümüzde bilginin artış hızı katlanarak artmıştır. Öyle ki birkaç günde elde edilen bilgi insanlık tarihinin geçmişten günümüze kadar elde ettiği bilgiden daha fazla olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla 'Büyük Veri' (Big Data) olarak adlandırılan bu sürece hakim olabilecek bireylerin yetiştirilmesi sürecinde geleneksel eğitim yöntemleri yerine daha yeni öğrenme tekniklerinin işe koşulması toplumların gelecekleri için büyük önem taşımaktadır. Bunu gerçekleştirebilmek için bilgiyi yorumlayan, estetik bilince sahip, teknoloji yardımıyla yaratıcı düşüncelerini yeni tasarımlar yaparak ortaya koyabilme bilgi ve becerisine sahip bireylerin yetiştirilmesi ön plana çıkmaktadır.

1800 yılların sonuna doğru ilk defa Harvard Üniversitesi'ne bağlı Committee of Ten tarafından tarıma dayalı okul sistemini (agrarian school system) standartlaştırma yoluyla keşfedilen STEM eğitimi ile öğrencilerin okul sisteminde kazandıkları yeteneklerle birlikte mükemmelliğe ve kapsamlı bilgi düzeyine ulaşılabileceği düşünülmüştür. Soğuk savaşla birlikte özellikle NASA tarafından uzay yarışında bir adım öne geçebilmek için ihtiyaç duyulan fen, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında iyi yetişmiş bireylerin yetiştirilebilmesi için STEM eğitimine dayalı programlar hazırlanmıştır. STEM eğitiminin temelinde olan ve 21. yüzyılın becerileri için gerekli olan yaratıcı düşünebilme ve tasarlama becerilerinin öneminin fark edilmesi STEAM kısaltmasının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sanatında STEM eğitimine eklenmesindeki temel amaç bireylerin eleştirebilen ve bu yolla sorunlara daha farklı çözüm yolları bulabilmelerinin yanı sıra tasarım süreçlerine olumlu etkide bulunabilecek estetik bilince sahip becerilerle donatılması gerektiği inancıdır.

Bu araştırmanın amacı, 21. yüzyıl becerilerine sahip bireylerin yetiştirilmesi amacıyla gerekleştirilen STEAM (Bilim, Teknoloji, Mühendislik, Matematik ve Sanat) uygulamalarında sanat eğitiminin rolünü vurgulamaktır. Bu amaç doğrultusunda ilgili literatür taraması yapılarak STEAM uygulamalarına ilişkin örnekler ele alınmış bu süreç içerisinde önemli bir rolü olduğu düşünülen sanat eğitiminin gerekliliği vurgulamıştır. Temel bilimlerin ortaya koyduğu kuramsal bilgiler, teknoloji ve mühendislik eğitimi ile harmanlandığı bu sürece tasarım ilke ve yöntemlerinin de katılmasının önemi üzerinde durulmuştur. İlgili literatür taramasında ayrıca Türk-İslam bilim tarihinde bugünkü STEAM uygulamalarının öncüsü olan ve yüzyıllar öncesinde dönemin şartları göz önünde tutulduğunda oldukça ileri ve yenilikçi icatlar gerçekleştiren El Cezeri gibi bilim adamlarına da yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *STEAM, Sanat Eğitimi, Yenilikçi*

EGEMEN ERİL TARİHİN "DİŞİL YÜZÜ" SAHNEDE: BİLGESU ERENUS-HALİDE

Elif CANDAN
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü

ÖZET
*Kadınların yaşam hikâyelerini yazmaları, yazının kurgusu içinde bir benlik belirlenmesi, kamuya ifşa edilen hikâyenin egemen ideolojilerle ilişki biçimlerinin sorgulanması ve eril tarihin yeniden yorumlanması açısından önemli bir yerde durmaktadır. Bu noktada karşımıza çıkan ve Bilgesu Erenus'un da **Halide** adlı oyununun dramatik malzemesini oluşturan Halide Edib Adıvar'ın otobiyografik çalışmaları dikkate değerdir. **Halide** adlı oyunu merkeze alacak olan sunumda şu adımlar belirlenmiştir: Otobiyografinin sınırlarını tartışmak, kadınların bu sınırlarda varlık belirlemesinin önemine dikkat çekmek, dikkat çekilen bu noktayı oyunun dramatik malzemesiyle modellemek, bütün bu adımların sonunda da oyunun genel değerlendirmesini yapabilmek. Bilgesu Erenus'un biyografik oyunlarının dramatik malzemesini entelektüel, aydın ve kendi yaşamları içinde varlık göstermeye çalışan edebiyat kadınlarının otobiyografik çalışmaları oluşturmaktadır. Bu sunum, incelemeye model olan oyunun omurgasına dikkat çekmeyi amaçlamakta, kadınların kendi yaşamlarını yazmaları yönündeki vurguyu içten içe canlı tutmaya çalışmaktadır.*

Anahtar Kelimeler: *Halide Edib Adıvar, Otobiyografi, Bilgesu Erenus, Kadın Oyun Yazarları, Tiyatro, Halide*

ADALET AĞAOĞLU'NUN *ÇATIDAKİ ÇATLAK* ADLI OYUNUNDAN SIZANLAR: TOPLUMSAL CİNSİYET ve KADIN OLMAK…

Elif CANDAN
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Sahne Sanatları Bölümü

ÖZET
Bu çalışmada kadın oyun yazarlarımız içinde önemli bir yere sahip olan Adalet Ağaoğlu'nun *Çatıdaki Çatlak* adlı oyunu merkeze alınarak toplumsal cinsiyet kavramı sorunsallaştırılmaya çalışılacaktır. Oyunda yer alan ve farklı sosyo-kültürel yapılardan gelen kadınların yaşamları, görme – düşünme biçimleri, geleneksel ve modern kadınlık rolleri, özel ve kamusal alandaki varlıkları, maruz kaldıkları şiddet ve bu şiddetin normalleştirilme süreçleri mercek altına alınacaktır. Toplumsal eleştiri temelli yazma biçimi benimseyen Ağaoğlu'nun bahsi geçen oyununun, yorumbilim, alımlama ve feminist eleştirel okuma yöntemleri ışığında değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Toplumsal Cinsiyet, Feminist Eleştiri, Çatıdaki Çatlak*

GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERDE BANKACILIK SİSTEMİNDE KREDİ RİSKİNİN BELİRLEYİCİLERİ

DETERMINANTS OF CREDIT RISK IN BANKING SYSTEM IN DEVELOPING COUNTRIES

Hasan AYAYDIN
Doç.Dr. Gümüşhane Üniversitesi, İ.İ.B.F
Fahrettin PALA
Öğr.Gör. Gümüşhane Üniversitesi KADMYO
Abdulkadir BARUT
Dr. Öğr. Gör. Harran Üniversitesi, Siverek MYO

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, 34 gelişmekte olan ülke için 2005-2017 dönemi verilerini kullanarak takipteki kredileri etkileyen (kredi riski) faktörleri belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda dinamik panel veri modellerinin tahmininde yaygın olarak kullanılan sistem GMM (Generalized Method of Moments) yaklaşımı kullanılmıştır. Çalışma sonuçları, ekonomik büyümenin, yurtiçi kredilerin ve ticari açıklığın olumlu etkilerinin kredi riskini azalttığı, işsizlik oranı, enflasyon ve vix ise kredi riskini artırdığı tespit edilmiştir. Her ülkenin ekonomik yapısı birbirinden farklı olduğu için gelişmekte olan ülkelerde bankacılık sektöründeki kredi riskinin belirleyicilerinin her bir ülke için ayrı ayrı tespit edilmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Takipteki Alacaklar, Bankacılık Sistemi, Panel Veri, Gelişmekte Olan Ülke*

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the factors affecting the non-performing loans (credit risk) by using the 2005-2017 period data for the 34 developing country. In accordance with this purpose, system GMM (Generalized Method of Moments) approach, which is widely used in estimating dynamic panel data models, was used. The results of the study showed that the positive effects of economic growth, domestic loans and commercial openness decreased the credit risk, unemployment rate, inflation and vix increased the credit risk. Since the economic structure of each country is different from each other, it is important to determine the determinants of credit risk in the banking sector separately for each country in the developing countries.

Key Words: *Non-Performing loans, Banking System, Panel Data, Developing Country*

İNOVASYON VE GİRİŞİMCİLİK TEMELLİ EKONOMİK BÜYÜME: SEÇİLMİŞ G-20 ÜLKELERİ ÖRNEĞİ

INNOVATION AND ENTREPRENEURSHIP BASED ECONOMIC GROWTH: EXAMPLE OF SELECTED G-20 COUNTRIES

Hasan AYAYDIN
Doç. Dr. Gümüşhane Üniversitesi, İ.İ.B.F
Fahrettin PALA
Öğr. Gör. Gümüşhane Üniversitesi KADMYO
Abdulkadir BARUT
Dr. Öğr. Gör. Harran Üniversitesi, Siverek MYO

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, seçilmiş on yedi G-20 ülkesi (Arjantin, Brezilya, Almanya, ABD, Fransa, Güney Afrika, İngiltere, Japonya, Belçika, Finlandiya, Hırvatistan, İrlanda, İsveç, Macaristan, Hollanda, İspanya ve Yunanistan) için inovasyon ve girişimciliğin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda ülkelerin 2001-2017 dönemine ait yıllık verileri kullanılarak değişkenler arasındaki ilişki panel veri analizi yöntemi ile test edilmiştir. Çalışmada inovasyonu temsilen patent sayısı, girişimciliği temsilen toplam girişimcilik faaliyetleri ve ekonomik büyümeyi temsilen de cari fiyatlarla gayri safi yurt içi hasıla (GSYİH) verileri kullanılmıştır. Gengecbach, Urbain ve Westerlund (2016) eş bütünleşme analizi sonuçlarına göre patent sayısı ve toplam girişimcilik faaliyetlerinin ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ayrıca Dumitrescu ve Hurlin panel nedensellik analizi sonuçlarına göre, toplam girişimcilik faaliyetinden ekonomik büyümeye doğru tek yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilirken, patent sayısı ile ekonomik büyüme arasında ise çift yönlü bir nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Dolayısıyla politika yapıcılar ekonomik politikalar tasarlarken bu ilişkiyi göz önünde bulundurmalıdırlar.

Anahtar Kelimeler: *İnovasyon, Girişimcilik, Ekonomik Büyüme, Panel Veri*

ABSTRACT

The aim of this study is to selected seventeen G-20 countries (Argentina, Brazil, Germany, USA, France, South Africa, England, Japan, Belgium, Finland, Croatia, Ireland, Sweden, Hungary, Netherlands, Spain and Greece) to examine the impact of innovation and entrepreneurship on economic growth. For this purpose, the relationship between the variables using the annual data of the countries for the period of 2001-2017 was tested with the panel data analysis method. In the study, patent count of representative of innovation, entrepreneurship representative total entrepreneurship activity and economic growth representative current prices GDP (Gross Domestic Product) data are used. According to Gengecbach, Urbain and Westerlund (2016) cointegration analysis results, it was determined that the number of patents and total entrepreneurship activities had a positive effect on economic growth. In addition, according to the results of Dumitrescu and Hurlin panel causality analysis, a one-way causality relation from total entrepreneurship activity to economic growth was determined, while a two-way causality relationship between the number of patents and economic growth was determined. Policy makers should therefore consider this relationship when designing economic policies.

Key Words: *Innovation, Entrepreneurship, Economic Growth, Panel Data*

PARA POLİTİKASI STRATEJİSİNİN BELİRLENMESİ: TCMB DENEYİMİ

İbrahim AL
Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET
Para politikasının öncelikli nihai amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Ancak merkez bankası bu uzun dönemli amacına ulaşmaya çalışırken, bazen kısa dönemde ekonomik büyüme ve istihdam artışı gibi farklı amaçlara da yönelebilmektedir. Zaman tutarsızlığı olarak adlandırılan bu durumu önlenmek için para politikası bir kurala bağlanmakta ve genellikle nominal bir değişken çapa olarak kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra, nihai amaçların doğrudan merkez bankalarının kontrolünde olmaması nedeniyle söz konusu amaçlara ulaşabilmek için bazı değişkenlere ilişkin sayısal hedefler belirlenmektedir. Bu durumda merkez bankası tek veya iki aşamalı bir strateji kullanabilir. Tek aşamalı stratejide nihai amacına yönelik kendine doğrudan sayısal hedefler belirlenirken, iki aşamalı stratejide para politikası amaçları ile araçları arasına sayısal hedefler konmaktadır. Hedef olarak seçilen değişkenin ise ölçülebilir, kontrol edilebilir ve nihai amaçla uyumlu olması gerekmektedir. Bu bağlamda parasal hedefleme, döviz kuru hedeflemesi, faiz hedeflemesi ve enflasyon hedeflemesi temel para politikası stratejileri olarak sıralanabilir. Şüphesiz ki her bir stratejinin kendine göre bazı avantaj ve dezavantajları bulunmaktadır. Üstelik finansal liberalizasyon, finansal yenilikler, bilgi ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler vb. pek çok etken bazı hedefleme stratejilerinin uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Söz konusu stratejiler pek çok ülkede çeşitli dönemlerde uygulanmış ve halen uygulanmaktadır. Türkiye'de de 2001 yılı öncesinde parasal hedefleme ve döviz kuru hedeflemesi stratejileri uygulanmış, fakat başarısız olmuşlardır. Günümüzde ise enflasyon hedeflemesi stratejisi uygulanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, para politikası stratejilerinin etkililiği açısından Türkiye'de uygulanan parasal stratejileri değerlendirmek ve para politikasına dair çıkarımlar elde etmektir.

Anahtar Kelimeler: *Para Politikası Stratejisi, Parasal Hedefleme, Döviz Kuru Hedeflemesi, Enflasyon Hedeflemesi.*

NEGATİF FAİZ ORANI POLİTİKASI: SEÇİLMİŞ ÜLKE UYGULAMALARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

İbrahim AL
Dr. Öğr. Üyesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET
Merkez bankası, para politikası araçlarını kullanarak kısa dönemli piyasa faizlerini etkilemeye çalışmaktadır. Bu amaç doğrultusunda en sık kullanılan geleneksel politika aracı politika faizidir. Şayet para politikası etkin ise, politika faizi artırıldığında kısa dönemli piyasa faizlerinin artması, düşürüldüğünde ise düşmesi beklenir. Böylelikle merkez bankası, resesyonla mücadele etmek istediğinde politika faizini düşürmelidir. Bu çerçevede, 2008 Küresel Ekonomik Krizinde pek çok ülkede politika faizleri düşürülmüştür. Ancak faizlerin sıfır seviyesine düşmesine veya sıfıra yaklaşmasına rağmen problem aşılamamış ve geleneksel faiz politikası etkisiz kalmıştır. Bu durumda merkez bankaları, başta miktarsal genişleme ve kredi genişlemesi olmak üzere geleneksel olmayan para politikası araçlarına başvurmuşlardır. Bunların yanı sıra, uygulanan politikalardan biri de negatif faiz oranıdır. Negatif faiz politikasının amacı, merkez bankalarında tutulan rezervleri azaltarak özel sektöre kullandırılacak olan kaynakları artırmak ve böylece ekonomik canlanmaya katkı sağlamaktır. Ancak nakit paranın varlığı faiz oranlarının sıfırın altına düşmesini de sınırlamaktadır. Bu çalışmanın amacı küresel ekonomik kriz döneminde uygulanan negatif faiz uygulamasının başta bankacılık ve finans sektörü olma üzere ekonomiye etkilerini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda çeşitli ülkelerde uygulanan negatif faiz oranı politikası incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Politika Faizi, Negatif Faiz Oranı, Para Politikası.*

ÇALIŞMA SERMAYESİ GEREKSİNİMİNİN BELİRLEYİCİLERİ: BORSA İSTANBUL TEKSTİL SEKTÖRÜ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hasan AYAYDIN
Doç. Dr. Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletmeBölümü, Muhasebe ve Finansman ABD
Abdulkadir BARUT
Dr. Öğr. Gör. Harran Üniversitesi, Siverek MYO
Ayşegül YILMAZ
Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD Tezli Yüksek Lisans Programı

ÖZET
Bu çalışmanın amacı Borsa İstanbul'da (BIST) tekstil sektöründe faaliyet gösteren firmaların çalışma sermayesi gereksinimlerini belirleyen faktörleri tespit etmektir. Bu amaçla BIST'te işlem gören 2010–2018 yıllarını kapsayan 16 firmaya ilişkin yıllık finansal verilerden yararlanılmıştır.Ampirik analizlerde panel veri analizi yöntemi kullanılmıştır.Araştırmanın bulgularına göre ilgili firmaların nakit dönüşüm süresi, nakit akışı ve varlık kârlılığı ile çalışma sermayesi gereksinimi arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Buna karşın kaldıraç oranı ve firma büyüklüğü ile çalışma sermayesi oranı arasında negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte araştırmada gayri safi yurt içi hasıla, sanayi üretim endeksi, tüketici fiyatları endeksi, döviz kuru, faiz oranı, para arzı makro ekonomik değişkenleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Çalışma Sermayesi, Borsa İstanbul Tekstil Sektörü, Panel Veri Analizi*

FİRMA DEĞERİNİN BELİRLEYİCİLERİ: BORSA İSTANBUL BİLİŞİM SEKTÖRÜNDE BİR ARAŞTIRMA

Hasan AYAYDIN
Doç. Dr. Gümüşhane Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Muhasebe ve Finansman ABD
Abdülkadir BARUT
Dr. Öğr. Gör. Harran Üniversitesi, Siverek MYO
Seda TUNÇ
Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme ABD Tezli Yüksek Lisans Programı.

ÖZET
Bu çalışmanın amacı, firma değerini etkileyen finansal, risk ve makro ekonomik değişkenlerin tespit edilmesidir. Bu amaçla, 2010-2018 döneminde Borsa İstanbul (BIST) bilişim sektöründe faaliyet gösteren 12 firmaya ait yıllık veriler panel veri analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen ampirik bulgular; büyüme ve büyüklük ile ilişkili değişkenlerin firma değerini istatistiksel olarak pozitif, kârlılık değişkeninin ise negatif yönde etkilediğini göstermektedir. Modele dâhil edilen likidite, nakit akışı ile ilişkili diğer değişkenlerin ise, firma değeri üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkisi bulunmamaktadır. Çalışmanın sonucunda, kaldıraç ve kredi riskleri firma değerini pozitif; likidite riski ise negatif etkilediği görülmektedir. Çalışmada ayrıca gayri safi yurt içi hasıla, sanayi üretim endeksi, tüketici fiyatları endeksi, döviz kuru, faiz oranı, para arzı makro ekonomik değişkenleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Firma Değeri, Borsa İstanbul Bilişim Sektörü, Panel Veri Analizi*

TURİZM GELİRLERİNİN MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Mehmet Ali POLAT
Dr., D.H.M.İ. Gaziantep Havalimanı

ÖZET

Turizm sektörü, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde sanayinin alternatifi, ekonomik gelişmenin ve kalkınmanın en önemli çarkı olarak görülmektedir. Bu sektördeki ekonomik beklentileri karşılamak ve uluslararası pazarda daha fazla pay alabilmek için, turizm işletmelerinin kapasitesi ve sayısı ülkemizde hızlı bir şekilde artış göstermektedir. Turizm sektörü emek-yoğun bir sektör olduğundan, insan gücüne olan ihtiyaç da işletme kapasitesi ve sayılarının artışıyla birlikte artmaktadır. Bu bağlamda turizm, bir ülkeye parasal etkilerinin yanı sıra, emek- yoğun bir sektör olmasından dolayı istihdam olanağı da sunmaktadır. Özellikle, Türkiye gibi turizm potansiyeli yüksek olan ülkeleri sektörde çekici kılan unsurlar, sadece maddi kaynak, yatırım, tarih ile tabiat zenginlikleri değildir. Bununla beraber insan ve organizasyon gücünün de olması, turizmde istihdamın öneminin büyüklüğünü ortaya koymaktadır. Bu sebeple turizm sektörü, istihdama doğrudan katkıda bulunurken bu sektöre girdi veren diğer sektörlere de dolaylı istihdam sağlamaktadır. Bu bağlamda da toplam istihdamı etkilemektedir.

Geçmişte olduğu gibi günümüzde de turizm, ülkemizin kalkınmasında ve gelişmesinde bir motor görevi görmektedir. Bu bağlamda, önemli turizm varlıklarına sahip olan Türkiye'de döviz gereksinimini karşılamak adına 1980'li yıllarda turizmi teşvik edecek yasal düzenlemeler yapılmış ve sektöre ağırlık verilmeye başlanmıştır. Dolayısıyla da, turizm politikalarının ana hedeflerinden biri turizm gelirleri aracılığıyla ödemeler dengesine olumlu katkı sağlamak olmuştur.

Türkiye'de 1960'lı yıllarda başlayan ve günümüze kadar devam eden süreçte yer alan kalkınma planlarında, turizm sektörünün önemi üzerinde durulmuş ve geliştirilmesi için her türlü teşvik politikası uygulanmıştır. Türkiye'de, turizm sektörüyle ilgili alınan önlemlerin ve bu bağlamda yaşanan gelişmelerin Beş Yıllık Kalkınma Planlarında yer alması, turizm sektörüne verilen önemin ispatıdır. Birinci Beş yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)'nda, Türkiye'nin ödemeler dengesi açığını kapatabilme kapsamında turizm gelirlerini artırmak en önemli kriter olarak ifade edilmiştir. Daha sonraki kalkınma planlarında da aynı şekilde, turizm faaliyetleri üzerinde durulmuş ve turizm gelirlerinin artırılması için teşvik paketleri hazırlanmıştır. Son kalkınma planı olan Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda (2014-2018) ise sağlık turizmi başta olmak üzere kongre turizmi, kış turizmi, kültür turizmi, helal turizmi gibi alternatif alanlarda da çalışmalar yapılmaya başlanmıştır; bu bağlamda, pazar çeşitlendirilmiş ve ayrıca, müşteri profili izlenerek tanıtım faaliyetlerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Türkiye'de turizm gelirlerinin, ödemeler dengesinin en can alıcı kalemlerinden biri olması, 2023 hedefleri için de aynı şekilde turizm planlaması yapılarak 500 milyar dolarlık ihracat hedefinin amaçlanmasına yol açmıştır. Bu bağlamda, Türkiye Turizm Stratejisi'nde, 2023'ün öngördüğü hedeflerde ülkede geniş bir coğrafyaya yayılmış durumda olan sağlık, termal, yayla, kış ve dağ sporlarının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Çalışma, 1990-2018 yılları arasında Türkiye'nin ekonomisine ve turizm sektörüne ilişkin verilerini kapsamaktadır. Bu bağlamda, öncelikle literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan, Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TUİK), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan (TCMB) ve Dünya Bankası'ndan elde edilmiştir. Türkiye'nin turizm sektöründeki gelişmelerin ülke ekonomisindeki etkileri elde edilen istatistiki verilerden yola çıkarak ortaya konulmuş ve değerlendirilip, yorumlanmıştır. Bu doğrultuda, turizm gelirlerinin ülkenin GSYH'sine, ekonomik büyümesine ve cari işlemler dengesine olan etkisi tablolar aracılığıyla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, GSYH, Ekonomik Büyüme, Cari İşlemler Dengesi.

TÜRKİYE'DE UZUN DÖNEM KONUT DOĞALGAZ TALEBİNİN FİYAT VE GELİR ESNEKLİKLERİ

THE LONG-TERM PRICE AND INCOME ELASTICITIES OF RESIDENTIAL NATURAL GAS DEMAND IN TURKEY

Halim TATLI
Doç. Dr. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, 12100 Bingöl, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, uzun dönem konut doğalgaz talebinin fiyat ve gelir esnekliklerini tahmin etmektir. Bu kapsamda oluşturulan ekonometrik modelin değişkenleri konut sektörünün doğal gaz tüketimi, doğalgazın fiyatı, kişi başına reel gelir, elektrik fiyatı ve iklim koşullarını gösteren ısıtma gün derecesidir. Çalışma Türkiye'nin 1990-2016 dönemini konut sektörünün uzun dönem doğalgaz talebi Tam Düzeltilmiş EKK (FMOLS), Kanonik Koentegrasyon Regresyonu (CCR) ve Dinamik En Küçük Kareler (DOLS) yöntemleri kullanılarak analiz etmektedir. Yapılan analizler sonucunda uzun dönemde konut doğalgaz talebini; doğalgazın kendi fiyatı negatif; gelirin, elektriğin fiyatı ve iklimin pozitif yönde etkilediği ve bu etkilerin anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Uzun dönemde hem doğalgaz talebinin fiyat esnekliği hem de doğalgaz talebinin gelir esnekliği 1'den büyük tahmin edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, Türkiye'deki konut sektörü için doğalgazın normal bir mal olduğunu göstermektedir. Ayrıca konut elektrik tüketiminin konut doğalgaz tüketimi için ikame mal olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Türkiye'nin Doğalgaz Talebi, İklim Ve Doğalgaz Talebi, Isıtma Gün Derecesi, Doğalgaz Talebinin Fiyata Esnekliği.*

ABSTRACT

The aim of this study is to estimate the price and income elasticities of long run residential natural gas demand. The variables of the econometric model created within this scope are the natural gas consumption of the residential sector, the price of natural gas, the real income per capita, the price of electricity and the heating degree-days indicating the climatic conditions. This study analyses Turkey's long-term demand for natural gas in the residential sector during the 1990-2016 years using methods Full corrected OLS (FMOLS), Canonical Cointegration Regression (CCR) and Dynamic Least Squares (DOLS). As a result of the analyses long-term residential natural gas demand was found to be negatively and significantly affected by price of natural gas and positively and significantly affected by income, price of electricity, and climate. In the long term, both price elasticity of natural gas demand and income elasticity of natural gas demand are estimated to be bigger than 1. Results of this study, natural gas for residential sector in Turkey shows that is a normal goods. It has also been found that housing electricity consumption is substitute goods for housing natural gas consumption.

Keywords: *Turkey's Natural Gas Demand, Climate And Demand For Natural Gas, Heating Degree-Days, The Price Elasticity Of Demand For Natural Gas.*

MİKRO KREDİNİN KADINLARIN SOSYO-EKONOMİK DURUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: BİNGÖL'DE BİR UYGULAMA

THE EFFECT OF MICROCREDIT ON THE SOCIO-ECONOMIC SITUATIONS OF WOMEN: AN APPLICATION IN THE BINGÖL

Halim TATLI
Doç. Dr. Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Bingöl, Türkiye

ÖZET

Dünyada birçok ülkede kadınların yoksullukla mücadelesi için çeşitli çözüm yolları üretilmektedir. Bunlardan birisi de mikrokredi projesidir. Bu çalışmanın amacı Bingöl'de yürütülen mikrokredi projesi hakkında faydalanıcıların tutumlarını incelemektir. Çalışmanın verileri mikrokrediyi aktif kullanan kadınlara uygulanan bir anketten elde edilmiştir. Bu anket Bingöl'de mikrokrediden faydalanan 150 kadına yüz yüze anket tekniği ile uygulanmıştır. Şubat-Mart 2017 döneminde veriler toplanmıştır. Çalışmanın verileri nonparametrik test olan Kruksal Wallis testiyle yapılmıştır. Yapılan analizlerde Bingöl ilinde mikro kredi sistemine dâhil olan kadınların demografik ve sosyoekonomik özelliklerine genel hatlarıyla bakılmıştır. Daha sonra demografik özelliklerin katılımcıların mikrokredi tutumları üzerindeki etkileri ölçülmüştür. Analiz sonuçları eğitim durumu ve hane halkı büyüklüğü kadınların mikrokredi tutumları üzerinde anlamlı fark oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Kadın Ve Yoksulluk, Kadın Ve Mikro Kredi, Bingöl'de Mikro Kredi.*

ABSTRACT

In many countries around the world, various solutions are produced to combat poverty. One of them is microcredit project. The purpose of this study is to examine the attitudes of beneficiaries about the microcredit project that conducted in Bingöl. The data of the study is obtained from a questionnaire applied to women using active microcredit. This questionnaire is applied to 150 women who benefited from microcredit in Bingöl with face-to-face questionnaire technique. The data were collected from February to March 2017. The data of the study are analyzed by Kruskal Wallis test that is non-parametric test. In the analyzes, the demographic and socioeconomic characteristics of women included in the micro-credit system in Bingöl province are examined in general terms. Then the effects of demographics on participants' microcredit attitudes are measured. The obtained data shows that; educational status and household population make a meaningful difference on women's microcredit attitudes.

Keywords: *Women And Poverty, Women And Microcredit, Microcredit İn Bingöl.*

RESİM-İŞ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ AKADEMİK MOTİVASYONLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Selma TAŞKESEN
Dr. Öğretim Üyesi Selma Taşkesen. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. Eğitim Fakültesi

ÖZET
Bu çalışmanın amacı, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş ğitimi öğretmen adaylarının bazı değişkenlere göre (sınıf, cinsiyet) akademik motivasyon düzeyleri ile sanat ilgileri arasındaki ve akademik motivasyonları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Araştırma rsim-iş eğitimi anabilim dalından toplam 127 öğrenci (48 erkek, 78 bayan) ile yürütülmüştür. Araştırmada 'Akademik Motivasyon Ölçeği' ve nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Cinsiyet değişkenine göre akademik motivasyonu karşılaştırmak için Bağımsız örneklemler T testi, , sınıflara göre akademik motivasyon farkını test etmek için ise, Tek Yönlü varyns analizi (Anova) testi kullanılmıştır. Araştırmada akademik motivasyon ve akademik başarı arasındaki ilişki ise, pearson Korelasyon testi ile test edilmiştir. Araştırmada akademik motivasyon ve akademik başarı arasında anlamlılık sınırında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilşki olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet ve sınıf değişkenine göre gruplar arasında akademik motivasyon ortalama puanlarının anlamlı bir fark göstermediği bulgusuna varılmıştır. Akademik motivasyon ölçeği alt boyutları puan ortalamalarında başarıya yönelik içsel motivasyonun kadın öğrencilerin lehine anlamlı fark gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Yapılan korelasyon testine göre ise akademik motivasyonun, motivasyon ölçeği alt boyutlarından iç ve dış motivasyon ile en yüksek korelasyona sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcük: Resim-İş *Ğitimi, Akademik Motivasyon, Akademik Başarı*

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ RESİM-İŞ EĞİTİMİ ANABİLİM DALI ÖĞRENCİLERİNİN ALDIKLARI DESEN DERSİNE İLİŞKİN MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Selma TAŞKESEN
Dr. Öğretim Üyesi Selma Taşkesen. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. Eğitim Fakültesi

ÖZET
Bu araştırma güzel sanatlar eğitimi alan resim-iş eğitimi ana bilim dalı öğrencilerinindesen dersinin uygulanması ile ilgili görüşlerini almak, önerilerini değerlendirmek ve eğitim- öğretim süreçlerinin daha etkin ve verimli hale getirilebilmek amacıyla uygulanmıştır. Araştırma verileri öğrenci görüşlerinin etkin biçimde ortaya konması amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Araştırmada tarama modelinden faydalanılarak Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 30 Resim- İş Eğitimi birinci sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde betimsel çözümleme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda bulgulara dayalı olarak öğrencilerin desen dersinde karşılaştıkları olumlu ve olumsuz görüşlerine ilişkin durumlar ortaya konularak sonuca varılmış ve öneriler sunulmuştur. Çalışmanın bulgularına dayalı olarak eğitim fakültelerinde sürekli modelin olmayışı, ders saatlerinin azlığı ve dersin zor olması gibi olumsuz görüşlerin yanında çalışmaların eğlenceli ve verimli geçtiği anatomik çizimlerinin ilerlediği ve imgesel çizimleri daha kolayca yapabildikleri gibi olumlu sonuçlar da çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Eğitim, Sanat Eğitimi, Desen Dersi*

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ "MÜZİK ÖĞRETMENİ" KAVRAMINA YÖNELİK METAFORLARI

METAFORES OF MUSIC TEACHER CANDIDATES FOR THE CONCEPT OF MUSIC TEACHING

Murat Kamil İNANICI
Dr. Öğr. Üyesi Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
Turan SAĞER
Prof. Dr. Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü

ÖZET
Bu araştırma müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmeni kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji desenine göre yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Müzik Öğretmenliği Programı'nda öğrenim görmekte olan 1. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, çalışma grubunun demografik bilgilerine ilişkin "kişisel bilgi formu" ve "müzik öğretmeni" kavramına yönelik algılarının ortaya çıkarmak amacıyla, "Müzik öğretmeni ...'ya benzer. Çünkü ... " cümlelerinde yer alan boşlukları tamamlamak üzere hazırlanmış anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizi aşamasında öğrencilerin "müzik öğretmeni" kavramına ilişkin ortaya koydukları metaforlar, içerik analiziyle çözümlenecek ve sırasıyla "Adlandırma", "Eleme" ve "Arıtma", "Derleme" ve "Kategori Geliştirme", "Geçerlik ve Güvenirlik Sağlama" aşamaları gerçekleştirilecektir. Verilerden elde edilen bulgulara dayalı olarak sonuç ve önerilere yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Müzik Öğretmeni, Metafor, Fenomenoloji*

ABSTRACT
This research was carried out to determine the metaphors of the music teacher candidates on the concept of music teacher. The research was carried out according to the phenomenology pattern of qualitative research methods. The study group of the study consisted of 1st and 4th year students studying at Atatürk University Kazım Karabekir Education Faculty Music Teaching Program in 2018-2019 academic year. In order to reveal the perceptions of "personal information form" and ine "music teacher "about demographic information of the study group, "it is similar ...to the music teacher". "Because..." questionnaire form prepared to complete the gaps in the sentences was used. The metaphors of the students about the concept of "music teacher or in the analysis of data, will be analyzed by content analysis and "Naming lik, lik Screening" and "Purification", "Compilation" and "Category Development", "Validity and Reliability Provision" stages will be realized. Results and suggestions will be given based on the findings obtained from the data.

Keywords: *Music Teacher, Metaphor, Phenomenology*

FARABİ'NİN EĞİTİM FELSEFESİNDE: ÖĞRETİM PROGRAMI

Suat ÇELİKKOL
Dr. Öğretim Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ÖZET
Farabi'nin siyaset felsefeside eğitimin önemli bir yeri vardır. Filozofun eğitim felsefesi eğitimin tanımı, imkânı, doğası, amaçları ve yöntemleri ile öğretim programı hakkındaki görüşlerini içerir. Farabi, eğitim kavramını açıklamak için disiplin/terbiye (te'dip), düzeltme (taqwim), öğretim (ta'lim), yetiştirme (terbiye), rehberlik (tasdid) etme, uygulama veya öğrenme gibi kavramları kullanır. "Mutluluğun Kazanılması"adlı kitabında ise eğitimi, ahlaki erdemleri ve pratik sanatları varlığa getirme yöntemi olarak tanımlar. Devlet içinde herkesi erdemli ilk başkan tarafından belirlenmiş doğru görüş ve iyi eylemler temelinde buluşturmak eğitim ve onun teorik boyutu olan öğretimin temel amaçları arasında yer alır. Fakat bu amacın vücut bulması önemli ölçüde devlet (başkanı) tarafından belirlenecek rasyonel bir eğitim/öğretim programı ile mümkün olacaktır. Bu makalede, Farabi'nin eğitim felsefesinin önemli bir unsuru olan öğretim programı, bu programın dayandığı esaslar ve konulara ilişkin görüşlerinin ne olduğu değerlendirilmektedir. Farabi'nin eğitim felsefesinde, öğretim programının ilkeleri ve hangi konuları içine alması gerektiği konusundaki sorumluluk en yüksek yöneticiye aittir. Ancak öğretim programı belirlenmeden önce yapılması gereken hususlar vardır. En yüksek yönetici ilkin tek tek her ulusu ya da çeşitli ulusları ele alarak incelemeli, onlarda ortak olan güç ve yetenekleri belirlemelidir. Sonra ulusu oluşturan her bir sınıfın özellikleri ve kabiliyetlerini araştırmalıdır. Bundan sonra da her ulusu düzeltebilecek ve mutluluğa götürebilecek eylem ve yetilerin yaklaşık da olsa bir listesini çıkarmalı, onlarla ilgili olarak kullanılması gereken delil türlerini belirlemelidir. Bu şekilde onlardan kimilerinin kuramsal bilimleri okumaya yetenekli olduğu, kimilerinin olmadığı incelenmiş olacaktır. İnceleme sonucunda ulusların yetenekli olduğu alanların belirlenmesinin yanında kuramsal bilimleri ya da hayal meydana getiren bir kümenin olup olmadığı, yaygın kuramsal bilimleri ya da hayal meydana getiren kuramsal bilimleri koruyabilecek başka kümelerin olup olmadığı belirlenmiş olacaktır. Bu kümelerin ulusların içinde bulunması durumunda, dört bilim türü ortaya çıkacaktır.

Anahtar Kelimeler: *İslam Felsefesi, Farabi, Eğitim, Öğretim Program*

DEBUSSY'NİN *PRÉLUDE À L'APRÈS-MIDI D'UN FAUNE* ADLI YAPITININ MODERN MÜZİK KAPSAMINDAKİ YERİ VE ÖNEMİ

THE PLACE AND IMPORTANCE OF DEBUSSY'S WORK ENTITLED *PRÉLUDE MID L'APRÈS-MIDI D'UN FAUNE* WITHIN THE SCOPE OF MODERN MUSIC

Bertan RONA
Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi

ÖZET

Fransız besteci Claude Debussy'nin (1862-1918) Prélude à l'après-midi d'un faune adlı orkestra yapıtının 1894 yılındaki ilk seslendirilişinin, modern müziğin başlangıcını teşkil ettiği, genel kabul gören bir olgudur. Müzikte modernizmi, Franz Liszt'e (1811-1886) hatta Ludwig van Beethoven'a (1770-1827) kadar geri götürmek türlü görünümleri bakımından mümkün olabilirse de müzik sanatının bütün bileşenleri açısından bakıldığında "modern" sıfatının gerçek manada tahakkuk etmesi, ancak Debussy'nin söz konusu yapıtıyla gerçekleşmiştir. Prélude à l'après-midi d'un faune'ın bestelendiği dönem, sanatlar arası etkileşimin (özellikle Paris ve Viyana gibi merkezlerde) doruğa çıktığı ve "sanatların birbiri içinde erimesi" görüşünün büyük yaygınlık kazandığı bir dönemdir. İşte böyle bir dönemde edebiyat ve resimle oldukça yakın bir zihinsel - duygusal akrabalık geliştiren Debussy'nin pek çok eseri ya betimleyici karakterde ya da Prélude à l'après-midi d'un faune'da olduğu gibi edebî kaynaklıdır. Besteci bu orkestra yapıtında, ünlü Fransız şair Stéphane Mallarmé'nin (1842-1898) aynı adlı şiirinden yola çıkmıştır. Dönemin bir diğer büyük Fransız şairi Paul Verlaine (1844-1896) tarafından "Fransız edebiyatının en büyük şiiri" olarak tanımlanan ve öğleden sonra uykusundan henüz uyanmış olan Pan'ın, etrafını saran nympha'lara ve doğaya dair izlenimlerini dile getirdiği bu dizelerde, gerçek bir sembolizm söz konusudur. Ne var ki Debussy'nin bu tabloyu betimlerken sergilediği büyük hünere ve müzikte İzlenimcilik akımının öncüsü olmasına rağmen, Prélude à l'après-midi d'un faune'ın asıl önemi, müzik sanatının teknik araçları bakımından getirdiği büyük yeniliklerdedir. O kadar ki eserin 22.12.1894 tarihindeki ilk seslendirilişi, pek çok otorite tarafından modern müziğin başlangıcı olarak değerlendirilmektedir. Söz konusu yenilikler; armoni kurallarının ihlal edilmesi, metrik düzenin bozulması, melodik yapının yer yer parçalanması, kompozisyonda gerginliği arttırıcı geleneksel unsurların terk edilmesi ve enstrümantasyon ile orkestrasyonda farklı katlamalar ve bileşimler aracılığıyla yepyeni tınılar elde edilmesi biçiminde sıralanabilir. Debussy'nin bu uygulamalar ile ne kadar modern bir müzik dili kurduğu, aynı yıllarda bestelenmiş Patetik Senfoni (Çaykovski) ve Yeni Dünya'dan Senfonisi (Dvorak) gibi bazı ünlü yapıtlar düşünüldüğünde çok daha çarpıcı bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Debussy, İzlenimcilik, Modern Müzik, Prélude À L'après-Midi D'un Faune.*

ABSTRACT

It is a generally accepted fact that the debut performance of French composer Claude Debussy's (1862-1918) orchestral work entitled Prélude à l'après-midi d'un faune in 1894 was the beginning of modern music. Although it may be possible to bring modernism in music back to Franz Liszt (1811-1886) and even to Ludwig van Beethoven (1770-1827) from certain aspects, when evaluated from all components of the art of music, the realization of the attribute of "modern" in the virtual sense occurred with the aforementioned work of Debussy's. The period in which Prélude à l'après-midi d'un faune was composed is the period when the interaction between the arts (especially in epicenters such as Paris and Vienna) had culminated and the idea of the "melting of the arts within one another" had gained wide popularity. In such a period, most of the works by Debussy, who developed a very close mental - emotional relationship with literature and painting, have either a descriptive character or originate from literature as is the case in Prélude à l'après-midi d'un faune. In this orchestral work, the composer set out from the homonym poem of the famous French poet Stéphane Mallarmé (1842-1898). A real symbolism prevails in these lines that are described by another great French poet of the time, Paul Verlaine (1844-1896), as "the greatest poem in French literature" and where Pan, having just awakened from his afternoon slumber, expresses his impressions of the surrounding nymphs and nature. Nevertheless, despite the great skill Debussy manifests in describing this scene and the fact that he was a pioneer of

Impressionism in music, the main importance of Prélude à l'après-midi d'un faune lies in the great innovations it brought about in terms of the technical tools of the art of music. So much so that the debut performance of the work on 22.12.1894 is considered by many authorities to be the beginning of modern music. These innovations can be enumerated as the violation of harmony rules, subversion of the metric order, fragmentation of melodic structure in places, forsaking of traditional elements that increase tension in composition, and acquisition of brand new colors through different duplication and compositions in instrumentation and orchestration. Given certain famous works such as the Pathétique Symphony (Tchaikovsky) and the New World Symphony (Dvorak), the extent to which Debussy constructed a modern music language comes to the fore front as a much more striking fact.

Key Words: *Debussy, Impressionism, Modern Music, Prélude lude L'après-Midi D'un Faune.*

SANATTA DEĞİŞİMİN BAŞLANGICI VE SOYUT DIŞAVURUMCULUĞU DOĞURAN ETMENLER

Cemile Didem ÖZIŞIK
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi GSF. Resim Bölümü, Erzurum
Yusuf Emre IŞIK
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi GSF. Resim Bölümü, Erzurum

ÖZET
On dokuzuncu yüzyılın sonlarında İngiltere'de başlayan endüstriyelleşme, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin bir başlangıcı olmuş ve aynı zamanda toplumsal düşünce yapısını değiştirerek dünya üzerinde yeni bir ekonomik denge meydana getirmiştir. ilk başta Avrupa'ya ve daha sonra da tüm dünyaya yayılan endüstriyelleşme süreciyle birlikte, işçi sınıfının doğması, Avrupa'nın feodalizmin baskıcı yapısından kurtulması ve ulus devletlerin kurulması gibi önemli değişimler, yeni fikirlerin oluşmasını sağlamıştır. Buna bağlı olarak da sanat, sanatçı ve izleyici arasındaki geleneksel bağların sorgulandığı büyük bir değişim noktası niteliği taşır.

19'yy sonu ve 20'yy başlangıcında ortaya çıkan Empresyonizmin (İzlenimcilik) sanat ortamı üzerinde yarattığı algılama biçimi, kendisinden sonra gelen sanat akımlarıyla etkileşim halinde evrilerek günümüze değin gelmiştir. Atom teorisine karşılık sanatta parça-bütün olgusu Kübizm ile kendini göstermiştir. Yirminci yüzyılın başında Freud ve Jung'un psiko-analitik yaklaşımları, Max Planck'ın Quantum teorisi, Einstein'ın İzafiyet (görecelik) kuramı, evren ve doğa hakkında insanın sahip olduğu düşünce ve savları yıkarak, farklı bir mekanist evren algısı yaratmıştır. Marksizm ve Liberalizmin ideolojik temelleri sanatta Toplumcu Gerçeklik ve Eleştirel Gerçeklik kuramlarının doğmasına sebep olmuştur. I. ve II. Dünya Savaşlarının Avrupa'da yarattığı olumsuz hava ile Dada, Sürrealizm, Fütürizm, Ekspresyonizm gibi ifadelere karşılık gelen sanat akımları şekillenmiştir. Savaş ve baskıcı rejimlerin yarattığı depresif kaygılar sanatçıları barınacakları yeni yaşam alanlarına göçe zorlamıştır. Sanatçıların yönlerini Paris'ten New York'a değiştirmesiyle oluşan eksen kayması dünyayı modern sanatın yeni yüzleriyle tanışma fırsatını yakalamasını sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: *Sanayi Devrimi, Modern Sanat, Soyut Ekspresyonizm*

SOLFEJ ÖĞRETİMİNDE "TONAL DERECELER" YÖNTEMİNE DAYALI BİR ÖĞRETİM TASARIMI

Özgür EROĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Atatürk Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı

ÖZET
Solfej eğitimi, mesleki müzik eğitiminin önemli bileşenlerinden biridir. Solfej derslerinin genel amacı; bir ezgiyi notaya alabilmek, notaya alınmış bir ezgiyi seslendirebilmek ve belli bir amaca yönelik ezgiler yaratabilmek gibi becerilerin öğrencilere kazandırılmasıdır. Bu konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde, mesleki müzik eğitimi verilen yükseköğretim kurumlarında eğitim alan öğrencilerin solfej becerilerinin istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir. Bu sorunun çözümünde, farklı ülkelerde solfej eğitiminde kullanılan ve başarılı olduğu kabul edilen "Tonal Dereceler" yönteminin etkili olabileceği düşünülmüş ve araştırmacı tarafından bu yöntem temel alınarak bir "Solfej Dersi Öğretim Tasarımı" hazırlanmıştır. Bu çalışmada, hazırlanmış olan bu tasarımın tanıtılması amaçlanmaktadır. Bu tasarım, birçok öğretim tasarımı modelininin kaynağını oluşturan ADDIE modeline dayalı olarak planlanmıştır. ADDIE modeli; analiz, tasarım, geliştirme, uygulama ve değerlendirme basamaklarından oluşmaktadır. Bu çalışmada, tasarlanan solfej öğretiminin tamamlanmış olan analiz, tasarım ve geliştirme basamaklarına yer verilecektir. Öğretim tasarımının analiz aşamasında, belirlenmiş olan problemin çözümlemesi yapılmış ve öğretimin genel amaçları tanımlanmıştır. Ayrıca, öğrencilerin bu derse ilişkin önceden var olan bilgi ve becerileri, araştırmacı tarafından hazırlanan performans derecelendirme ölçeği ile belirlenmiş ve öğretim ihtiyaçları saptanmıştır. Tasarım aşamasında, saptanan öğretim ihtiyaçlarına yönelik öğrenme hedefleri oluşturulmuş ve bu öğrenme hedefleri basitten karmaşığa ilkesi göz önünde bulundurularak sıralanmış ve gruplanmıştır. Öğrenme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; genel içerik ve öğretim stratejileri belirlenmiş, "ezgi kalıpları", "ritim dizileri" vb. alıştırmalar ve tonal yapıyı kavramaya yardımcı materyaller hazırlanmıştır. Öğrenme hedeflerinin gerçekleşme düzeylerini ölçmeye yönelik ölçme araçları da yine bu aşamada hazırlanmıştır. Geliştirme aşamasında ise, bir önceki basamakta belirlenen genel içerik detaylandırılmış, hazırlanan alıştırmalar ve materyaller yeniden düzenlenmiş, ölçme-değerlendirmenin yapılacağı haftalar belirlenmiş ve tüm bunları içeren 28 haftalık bir öğretim planı oluşturulmuştur. Araştırmanın uygulama aşaması devam etmekte olduğundan, uygulama ve değerlendirme basamaklarına daha sonraki çalışmalarda yer verilecektir.

Anahtar sözcükler: *Solfej, Tonal Dereceler Yöntemi, Öğretim Tasarımı*

16.yy OSMANLI MİNYATÜRLERİN DE SÜRREALİZM YAKLAŞIM VE GERÇEKÜSTÜCÜ TASARIMLAR

Gizem ÖZARPALI
Güzel Sanatlar Fakültesi
Yunus BERKLİ
Doç. Dr. Güzel Sanatlar Fakültesi

ÖZET
Sürrealist çalışmaların batıda ilgi gösterildiğini söyleyebiliriz. Sürrealizm 20.yy başlarında modern ve bilimsel anlamda resim alanında kendini gösterdi. Profesyonel olarak sürrealizm minyatür yaklaşımlı çalışmalar gerek batı gerek doğu minyatür sanatında ilgi çekici bir tepkime ile kullanılmıştır. Özellikle Türk minyatür sanatında bu konuda sürrealist yaklaşımlar batıdan daha etkili ve daha önde olduğu karşısındaki sonucu ortaya koymuştur. Miraç nameler fantastik öykülerin anlatıldığı minyatür çalışmaların hepsi birbirinden farklı gerçeküstü yaklaşımlar Türk minyatür sanatçılarının ilgisini çekmiş izleyicilerinde bu konuyla ilgili ilgi ve alakalarıyla oluşmuştur. Fantastik yaratıklar ejder ikonografisi Osmanlı minyatür sanatında karşımıza çıkmaktadır. Batı sanatı sürrealizm ve Doğu sanatı sürrealizm in farklarını görmekteyiz. Minyatür sanatının içindeki renkler semboller figürler ayrı ayrı bir anlam ifade ediyor.

Anahtar Sözcükleri; *Gerçeküstü, Sürrealizm, Minyatür*

ERZİNCAN BİLİM ŞENLİĞİ UYGULAMALARI VE KAZANIMLARI

Sema ALTUN YALÇIN
Doç. Dr., Ezincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

ÖZET
Çalışmada amaç; TÜBİTAK Bilim Şenlikleri Destekleme Programı kapsamında desteklenen Erzincan Bilim Şenliği projesinden elde edilen sonuçlar, karşılaşılan durumlar ve çözüm önerilerinin bilim insanları ve ilgili bireyler ile paylaşılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda projenin içeriği, kapsamı, yapılan atölyeler, atölyelerin yapılma amaçları ve atölye liderlerinin özellikleri, projenin süreci, süreçte karşılaşılan durumlar ve izlenen yol, projenin çıktıları ve bunların kamuoyu ile paylaşılma çalışmaları ile ilgili bilgi aktarılacaktır. 4500 kişinin katılmış olduğu proje 3 gün sürmüş olup 36 atölye ve 1 konuşma etkinliği gerçekleştirilmiştir. Proje de 4 yaşındaki bireylerden başlayarak, 4 yaş ve üstü bütün bireyleri kapsayacak şekilde etkinlikler düzenlenmiştir. Proje de özellikle pek çok atölyenin üç gün boyunca devam etmesine özen gösterilerek, daha geniş bir kitlenin bütün etkinliklerden müsait oldukları zaman diliminde yararlanmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Projenin etkisinin belirlenebilmesi amacıyla; öğrencilerin bilim şenliğine olan bakış açılarına ve bilim şenliğinin kendileri açısından faydalı olup olmadığı düşüncelerine katkısının belirlenmesi için "Keçeci, Kırbağ Zengin, ve Alan, (2017) tarafından geliştirilen "Bilim Şenliği Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Projenin okul öncesi öğrencileri üzerindeki etkilerini tespit edebilmek amacıyla 7 okul öncesi öğretmeni ve öğrencileri ile mülakat yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; öğrencilerin bilim şenliğine yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştiği gözlenmiştir. Ölçeğin ölçmeyi amaçladığı alt boyutlar olan bilim şenliğinin bireylerin sosyal yaşamlarına etkisi, bilim şenliğinin bireylerde ilgi çekicilik sağlaması ve bilim şenliğinin bireylerin kişisel gelişimlerine katkı sağlamasında da olumlu yönde gelişmeler sağladığı tespit edilmiştir. Ayrıca okul öncesi öğrencilerinin en çok robotların, sonra balon etkinliklerinin ve tiplerle yapılan etkinliklerin dikkatini çektiklerini çektiği belirlenmiştir. Ayrıca çocukların üniversite gibi farklı bir ortamı görmeleri ve bu ortamda bilimsel, ilgi çekici etkinliklerin yapılmasının onlara büyük katkısının olduğunu, özellikle etkinlikte kullanılan bazı materyalleri ilk defa gördükleri ve çok beğendikleri, bu malzemeleri okullarına aldırmak istedikleri tespit edilmiştir. Velilerin olumlu dönütler vermiş olduğu ve onlarında bu şenlikten memnun oldukları, yapmış oldukları etkinlikleri çocukların kendilerine anlattıkları ve evde aynı etkinlikleri yapmak istedikleri saptanmıştır. Bu durumun çocuğun bilim ve bilimsel etkinlikle tanışması, buluşması ve yaşantıya dönüştürmesi açıcından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Bilim Şenliği, Tübitak, Bilim Şenliği Tutum*

FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ MÜFREDATININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Sema ALTUN YALÇIN
Doç. Dr. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Zeynel Abidin YILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Paşa YALÇIN
Prof. Dr. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

ÖZET
Çalışma da eğitim fakültelerinde 2018/2019 yılı güz döneminde Fen Bilgisi Öğretmenliği Programında uygulanmaya başlanan yeni müfredatın öğretim üyeleri tarafından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma 5 üniversitenin fen Bilgisi Öğretmenliği Anabilim Dalında görev yapmakta olan 22 öğretim üyesi ile yürütülmüştür. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi ile gerçekleştirilmiş olup öğretim üyelerine önce yeni müfredatı inceleyip incelemedikleri sorulmuştur. Daha sona yeni müfredat programını tekrar incelemeleri sağlanarak mülakat yapmaya başlanmıştır. Öğretim üyelerinin yeni müfredat programını uygun bulup bulmadıkları tespit edilmeye çalışılmıştır ve bu durum nedenleri ile birlikte ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca belirlemiş oldukları eksiklikler kayıt altına alınarak, bu eksiklikler için nasıl bir çözüm önerisi getirdikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Böylece yeni müfredat hakkında öğretim üyelerinin görüş ve önerileri hem bilim dünyası ile hem de müfredat geliştiren otoriteler ile paylaşılması amaçlanmıştır. Çalışmanın sonucunda öğretim üyelerinin genel olarak alan derslerinin sayısının ve ders saatlerinin azaltılmasının Fen Bilgisi Öğretmeni olacak olan bu öğrencilerin alan bilgisi açısından eksiklikler yaşayabilecekleri görüşü hakim olmuştur. Eğitim dersleri ağırlıklı olarak geliştirilen bu müfredatın uygulama ve alan uygulaması açısından da eksikliklerinin olduğunu derslerin genellikle teorik içerikli olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Fen Bilgisi Öğretmenliği, Müfredat, Mülakat*

YABANCI DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN BİR İHTİYAÇ ANALİZİ ÇALIŞMASI[1]

A NEED ANALYSIS STUDY ON LANGUAGE LEARNING STRATEGIES CURRICULUM

Emine AKKAŞ BAYSAL
MEB/ Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Prog. ve Öğrt. ABD
Gürbüz OCAK
Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Prog. ve Öğrt. ABD

ÖZET

Öğrenme teorisine göre eğitim ve eğitim-öğretim sürecinde kullanılacak olan eğitim materyalleri öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik olmalıdır. Öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenerek öğrenme ortamının bu ihtiyaçlar doğrultusunda şekillendirilmesi öğretimin niteliğini artıracaktır. Eğer öğretim programlarının oluşturulmasında ihtiyaçlar uygun bir şekilde belirlenemezse, öğretim programının kazanımlarından değerlendirme ögesine kadar birçok değişkende problemler yaşanır. Bu problemler dil öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyecektir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı "Yabancı Dil Öğrenme Stratejileri Öğretim Programı" başlıklı bilimsel bir tez çalışmasının ön çalışmasını yapmak ve öğrencilerin yabancı dil öğrenme stratejileri açısından ihtiyaçlarını belirlemektir. Araştırmanın örneklemini 2017-2018 eğitim öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezinde ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 9 öğretim görevlisi, 15 öğretmen ve 20 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları ile toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formu demografik bilgilerin elde edildiği kişisel bilgiler bölümü ve öğretim programın dört temel esasına (hedef-içerik-öğrenme durumu-ölçme değerlendirme) yönelik ihtiyaçları ortaya çıkarması hedeflenen soruların yer aldığı görüşme formundan oluşmaktadır. Nitel veri analiz yöntemleri ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, başarı ortalaması 50 ve üzeri olan öğrencilerin yabancı dil öğrenme sürecinde hangi kaynaklardan faydalanmaları gerektiğini bildiklerini, kendilerine kimin nasıl yardım edebileceği konusunda fikir sahibi oldukları, büyük çoğunluğunun günlük ve haftalık tekrarlar yaptığı bu nedenle de sınav öncesi ekstra bir çalışmaya ihtiyaç duymadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Yine bu öğrencilerin İngilizce dersine karşı olumlu tutumlarının olduğu ve söz almaya istekli oldukları dikkati çekmektedir. Bu durum öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilemektedir. Başarısı 50 ve altında olan öğrenciler ise başarısı yüksek olan öğrencilerin aksi yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu durumdan hareket ederek akademik başarısı düşük olan öğrencilere ders çalışma ile ilgili bir takım ipuçları verilerek ve kendi öğrenme stratejilerini fark etmeleri sağlanarak onların akademik başarılarına katkı sağlanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Dil Öğrenme, Stratejiler, Öğretim Programı, İhtiyaç Analizi*

[1]Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi BAP Koordinasyon Birimince 17.SOS.BİL.16 kodlu proje olarak desteklenmiştir.

BAĞLAM TEMELLİ ÖĞRENMENİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ: BİR META ANALİZ ÇALIŞMASI

THE EFFECT OF CONTEXT BASED LEARNING ON ACADEMIC SUCCESS: A META ANALYSIS STUDY

Gürbüz OCAK
Prof. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi
Burak OLUR
Öğr. Grv. Afyon Kocatepe Üniversitesi
Mustafa Enes TEPE
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET

Bu araştırmanın amacı bağlam temelli öğrenmenin akademik başarı üzerindeki genel etki düzeyini belirlemektir. Bu amaçla bağlam temelli öğrenmenin öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkisini deneysel olarak inceleyen nispeten küçük örneklemlerden elde edilen veriler meta analiz yöntemi ile birleştirilerek analiz edilmiştir. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veritabanında yer alan ve 2004 – 2018 yılları arasında yapılmış erişime açık olan yüksek lisans ve doktora tezleri çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Verilerin elde edilebilmesi için analize dahil edilme kriterleri belirlenerek kodlama formu hazırlanmıştır. Kodlama formundaki şartları taşıyan 12 doktora tezi ve 20 yüksek lisans tezi incelenerek 2089 kişilik örneklem grubundan elde edilen veriler meta analiz yöntemiyle sentezlenmiştir. Verilerin analizinde nicel değerler ile çalışıldığı için ortalamalara dayalı etki büyüklüğünden yararlanılmıştır. Etki büyüklüğü deney grubu ile kontrol grubu arasındaki farklılığın indeksi olarak alınabilir. Araştırmaların etki büyüklüklerinin hesaplanmasında Hedges's g kullanılmıştır. Heterojenlik testi yapılarak çalışmaların rastgele etkiler modeline göre incelenmesinin uygun olduğu belirlenmiştir. Meta analiz sonucunda bağlam temelli öğrenmenin geleneksel öğretime göre derse yönelik akademik başarı üzerinde pozitif ve geniş düzey bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir (g=0.893). Etki büyüklüğü değerinin istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını incelemek amacıyla Z testi yapılmıştır. Çalışmanın yayın yanlılığını test etmek için Funnel Plot (huni grafiği) oluşturulmuş ve etki büyüklüklerinin simetrik bir yapıda grafiğe yayıldığı görülmüştür. Yayın yanlılığını test etmek için ayrıca Orwin's Fail-Safe N hesaplaması yapılarak 32 çalışma için 414 bulunmuştur. Bu sonuçlar çalışmada yayın yanlılığının düşük olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: *Bağlam Temelli Öğrenme, Meta Analiz, Başarı*

ÖZET

The purpose of this study is to determine the overall effect level of context-based learning on academic achievement. For this purpose, the data obtained from relatively small samples which experimentally examined the effect of context-based learning on students' academic achievement were analyzed by combining with the meta-analysis method. The universe of the study composed the master's and doctoral theses from Higher Education Council (YÖK) National Thesis Center database, which were studied between 2004 and 2018. In order to obtain data, coding criteria were prepared by determining the inclusion criteria. 12 doctoral theses and 20 master's theses, which met the criteria in the coding form, were examined and the data obtained from the 2089 sample group were synthesized by meta-analysis method. As the data were analyzed with quantitative values, the effect size based on mean value was used. The effect size can be taken as an index of the difference between the experimental group and the control group. Hedges's g is used to calculate the effect size of the studies. The heterogeneity test was performed and it has been decided to use the random effects model. As a result of the meta-analysis, it was found that context-based learning had a positive and broad effect on the attitude towards the course according to traditional teaching (g = 0.893). As a result of the meta-analysis, it was found that context-based learning had a more positive and broad effect on the academic achievment of the course than traditional teaching (g = 0.893). Z test was used to examine whether the effect size value was statistically significant. To test the publication bias of the study, Funnel Plot (funnel graph) was created and the effect sizes were found to be spread in a symmetrical structure. In order to test the publication bias,

Orwinlams Fail-Safe N was calculated and it was found as 414 for 32 studies. These results can be interpreted as a low publication bias in the study.

Keywords: *Academic Achievement, Context Based Learning, Meta-Analysis*

İLOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZMEYE YÖNELİK YANSITICI DÜŞÜNME BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

İjlal OCAK
Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü
Eray EĞMİR
Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
Mine SAY
Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET
Bu çalışmanın amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme becerilerinin cinsiyet, aile gelir düzeyi, anne ve baba eğitim durumu, karne notu ve matematik dersi ortalaması değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Bununla birlikte öğrencilerin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme becerisi ve alt boyutlarının ne düzeyde olduğu da belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma nicel araştırma yöntemlerinden genel tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Afyonkarahisar il merkezinde öğrenim görmekte olan, uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 364 adet dördüncü sınıf öğrenişi oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kızılkaya ve Aşkar (2009) tarafından geliştirilen "Problem Çözmeye Yönelik Yansıtıcı Düşünme Becerisi Ölçeği" kullanılmıştır. Toplamda 14 maddeye ve üç boyuta (sorgulama, nedenleme ve değerlendirme) sahip olan ölçek beşli likert türünde düzenlenmiştir. Araştırmada öğrencilerin beceri düzeylerini belirlemek için, ölçeğe verdikleri cevapların ortalamaları alınmış, belirlenen değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek için ise bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde öğrencilerin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme ve alt boyutlarına dair becerilerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme, değerlendirme ve nedenlendirme becerileri cinsiyet değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır. Bununla birlikte problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme ve değerlendirme becerileri karne notu değişkenine göre; öğrencilerin problem çözmeye yönelik yansıtıcı düşünme, sorgulama ve nedenlendirme becerileri de matematik dersi ortalaması değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Yansıtıcı Düşünme, Problem Çözme, İlkokul Öğrencileri.*

ÖĞRETMEN ADAYLARININ EPSİTEMOLOJİK İNANÇLARI İLE PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ[1]

Eray EĞMİR
Dr. Öğr. Üyesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
İjlal OCAK
Doç. Dr., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü

ÖZET
Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Çalışma kapsamında ayrıca bu iki olguya dair ilişki birtakım değişkenler açısından da incelenmiştir. Araştırma nicel araştırma desenlerinden ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde öğrenim görmekte olan uygun örnekleme yöntemiyle seçilmiş 381 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Schommer (1990) tarafından geliştirilen, Deryakulu ve Büyüköztürk (2002) tarafından Türkiye'ye uyarlanan "Epistemolojik İnanç Ölçeği" ve Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilen ve Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından uyarlanan "Problem Çözme Envanteri" kullanılmıştır. Araştırmada "Epistemolojik İnanç Ölçeği"ne ilişkin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı .85 olarak belirlenirken, "Problem Çözme Envanteri"ne ilişkin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise .79 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada problem çözme becerisi ve epistemolojik inanç arsındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır. İki kavram arasındaki ilişkiyi değişkenler açısından incelemek amacıyla kısmi korelasyon analizi; değişkenlerle epistemolojik inancın, problem çözme becerisi üzerindeki etkisini belirlemek için ise ortak etki analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde öğretmen adaylarının epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasında pozitif yönlü zayıf bir ilişki (r=.371) bulunmuştur. Bununla birlikte öğretmen adaylarının cinsiyet, sınıf düzeyi, bölüm, mezun olunan lise türü, yaşadığı yerleşim yeri, anne ve baba eğitim durumu, evde bulunan kitap sayısı ve ailenin gelir düzeyi değişkenlerini etkisi kontrol edildiğinde, epistemolojik inanç ve problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Yapılan ortak etki analizlerinde ise öğretmen adaylarının sırasıyla sınıf düzeyi ve baba eğitim durumu değişkenlerinin epistemolojik inançları ile birlikte, problem çözme becerisi üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte evde bulunan kitap sayısı ve bölüm değişkenleri de öğretmen adaylarının problem çözme becerileri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Epistemolojik İnanç, Problem Çözme, Öğretmen Adayı*

[1]Bu çalışma Afyon Kocatepe Üniversitesi BAP Koordinasyon Birimi tarafından onaylanan 18.KARİYER.206 numaralı "Öğretmen Adaylarının Epistemolojik İnançları ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli proje kapsamında gerçekleştirilmiştir.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE REGGİO EMİLİA YAKLAŞIMI TEMELLİ PROJELERE İLİŞKİN ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

İjlal OCAK
Doç. Dr. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri
Ayşe ŞAHİN
Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı

ÖZET
Çocuklar birçok kavramı okul öncesi dönemde kazanmaya başlarlar. Çocukların bu kavramları geliştirebilmeleri için farklı etkinlikler düzenlenerek kavram kazanımları desteklenebilir ve kavram yanılgılarını düzeltmeleri sağlanabilir. Okul öncesi eğitimde çocukları ve öğrenme ortamlarını merkeze alan ve onların kavramsal gelişimlerine katkı sağlayan eğitim yaklaşımlarından birisi de Reggio Emilia Yaklaşımıdır. Bu araştırmanın amacı da çocukların tespit edilmiş olan kavram yanılgıları ve eksiklerinin gidermek, kavramsal gelişimlerine katkı sağlamak için Reggio Emilia Yaklaşımı temelli hazırlanmış projeleri, uygulama süreçlerini ve araştırma grubunda yer alan öğrencilerin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu bir devlet okulunun anasınıfında öğrenim gören 5 kadın, 10 erkek olmak üzere toplam 15 okul öncesi öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması kullanılmıştır. Araştırma da 12 hafta süresince Reggio Emilia Yaklaşımı temelli uygulamaların yapılabilmesi için tasarlanan projelerden üç tanesi yürütülmüştür. Verilerin toplanmasında öğrenci görüşleri için veri toplama tekniği olarak odak grup görüşmesi ve veri toplama aracı olarak da yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Ayrıca uygulamayı gerçekleştiren öğretmenin günlükleri ve projeler süresince öğrencilerin değerlendirildiği gözlem formları da değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde odak grup görüşmeleri içerik analizine tabi tutulmuştur. Öğrencilerin genel olarak belirttikleri görüşlerinde "maketlerde zorlandım, oyun oynadık, kolaydı, her şeyi yapabildim, çok eğlendim, artık ben de resim yapabiliyorum", "yeni şeyler yaptık; Orada tırın kilosunu ölçen tartı vardı, katı-sıvı-gaz etkinliklerine katıldım çünkü çok kolaydı, Sesi uzaktayken neden az duyarız onu öğrendim." ifadeleri, verdikleri cevaplarda öne çıkmaktadır. Öğretmenin uygulamalar hakkındaki görüşleri projeler sonunda yapılan değerlendirmelerden, gözlem formlarından ve öğretmen günlüklerinden elde edilmiştir. Öğretmen değerlendirmesinde çocukların ilk projede zorlandıklarını ancak ikinci projeden itibaren çocukların kavramsal gelişimlerinde ve motor becerilerinde olumlu yönde değişimler olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak okul öncesi öğrencilerine ve öğretmene göre Reggio Emilia Yaklaşımı temel alınarak hazırlanmış proje uygulamaları onların öğrenmelerini ve beceri kazanmalarında oldukça etkili olmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Okul Öncesi Dönem, Reggio Emilia, Öğretmen, Öğrenci*

ÖRGÜTSEL SOSYALLEŞME UYGULAMALARININ ÇALIŞANLARIN ÖZ YETERLİLİK ALGILARINA ETKİSİ

EFFECT OF ORGANIZATIONAL SOCIALIZATION PRACTICES ON SELF EFFICACY PERCEPTION OF EMPLOYEES

Ömer Faruk İŞCAN
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi
Sezin KARABULUT ÇAKIR
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Örgütsel sosyalleşme, işe yeni başlayan bireylerin örgüt dışından biri olmaları ile örgüt üyesi olmaları arasında geçen süreçte yaşadıkları dönüşüm olarak ifade edilmektedir. Bireyin örgüt içindeki rolünü öğrendiği ve o role uyum sağladığı süreç olarak da ele alınan örgütsel sosyalleşmenin temel amacı, işle ilgili belirsizlikleri ve endişeleri azaltmak, işe yeni başlayan bireyin çevresine uyumunu hızlandırmak amacıyla çalışan ile örgütün sosyal etkileşimini güçlendirmektir. Öz yeterlilik ise, kişinin kendisinden beklenen durumları yönetmesini sağlayacak yeteneklere olan inancı olarak tanımlanmaktadır. Öz yeterlilik konusundaki inançlar, kişinin gerçekte sahip olduğu kapasite ya da becerileri yansıtmamaktadır, belirli koşullar altındaki kapasitesi ile ilgili inançlarını ifade etmektedir dolayısıyla kişilerin gerçekte sahip oldukları beceriler ile öz yeterlilik inancı arasında farklılıklar olabilmektedir.

Örgütsel sosyalleşme uygulamalarının birtakım olumlu iş çıktıları üzerinde etkiye sahip olduğu daha önce yapılan çalışmalarda görülmüştür. Bu çalışma da örgütsel sosyalleşme uygulamalarının çalışanların öz yeterlilik algıları üzerinde etkili olup olmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. İstanbul'da faaliyet gösteren bir işletmede gerçekleştirilen araştırma sonucunda doğru uygulanan örgütsel sosyalleşme faaliyetlerinin çalışanların öz yeterlilik düzeyini artırdığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Sosyalleşme, Örgütsel Sosyalleşme Uygulamaları, Öz Yeterlilik Algısı*

ŞİFALI SULARI İLE ERZURUM
ERZURUM WITH HEALTHY WATER

Yusuf Ziya SÜMBÜLLÜ
Doç. Dr. Erzurum Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum/TÜRKİYE
M. Emin ALTINIŞIK
Arş. Gör., Erzurum Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Erzurum/TÜRKİYE

ÖZET
Varlık âleminin tekâmülündeki dört asli unsurdan biri olan su, bilinen bütün canlı formlarının vazgeçilmez ögesi olmakla hayat kaynağıdır. Kâinatın mevcut nizami içerisinde kendisine yer edinen şekli, muhtevası, işlevi farklılıklarla kuşatılmış tüm biyolojik yaşam unsurunun olmazsa olmazı olan su, soluk alıp veren canlılar için nefesten sonra ikinci derecede hayati fonksiyona sahip olma niteliğine de sahiptir. Suyun insan özelinde, varlık âleminin tümü üzerindeki bu hayati rolü, onun muhtelif amaçlar etrafında kullanımı ile karşılık bulur ki bu amaçlardan biri de bedensel bir kısım marazın izale edilmesine dönüktür. Bir diğer ifade ile suyun tabiatından kaynaklanan arındırma, temizleme vasfı, sadece bedensel ve çevresel temizlik gerçekleştirme eylemine değil, sağlığı zafiyete uğratan sebeplerin ortadan kaldırılmasına da hizmet eder.

Bu anlamda, sağlıklı bir birey olarak hayatını idame ettirme gayesinden hiç uzaklaşmamış olan insan açısından dil, din, cinsiyet, dâhil olunan kültür dairesi ne olursa olsun suyun şifa kaynağı olarak kullanımından asla vazgeçilmemiş ve vazgeçilebilecek de görünmemektedir ki çalışmamız bu genel yaklaşım etrafında "Şifalı Suları ile Erzurum" başlığı altında üç yıllık saha çalışması verileri eşliğinde şekillenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Su, Kaplıca, İçme, Şifa, Tamamlayıcı Tıp*

ABSTRACT
Water, which is one of the four fundamental elements in the evolution of the universe of existence, is a source of life by being an indispensable element of all known living forms. The shape, content and function of the universe in its present order have the quality of being the second most important function after breathing for the living and breathing organisms. This vital role of water on human beings in the whole realm of existence revolves around the use of it for various purposes, one of which aims at the elimination of some somatic march. In other words, the nature of the water due to the purification, cleaning attribute, not only to perform physical and environmental cleaning action, but also serves to eliminate the causes of health weakness.

In this sense, regardless of the person who has never moved away from the aim of maintaining his life as a healthy individual, the use of water as a source of healing, regardless of language, religion, gender, culture department involved, never seems to be abandoned and abandoned. This study was carried out under the heading of altında title "Healing Waters and Erzurum" accompanied by three years of fieldwork data.

Key Words: *Water, Spa, Drinking, Healing, Complementary Medicine*

LA'Lİ'NİN DOLÂB-NÂMESİ

Rabia AKSU
Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ÖZET
Türk edebiyatında Dolāb-nāme türünde yazılmış eserlerin sayısı azdır. Bu türde akla ilk gelen çalışma Kaygusuz Abdal'ın eseridir. La'li'nin Dolab-name adlı yazması da yine bu türde yazılmış manzum eserdir. 43 varaktan oluşan bu yazma Macaristan İlimler Akademisi'nde TÖRÖK O.213 kaydıyla yer almaktadır. Yazmanın kütüphane kaydında H.800 yılında yazıldığı bilgisi bulunmaktadır. Ancak eserin son beyitlerinde H.904 yılında yazıldığı belirtilmiştir. Eserinin adının Dolab-name olduğu bilgisi metnin hem ilk sayfasında hem de son sayfasında bulunmaktadır. Kitabın iç kapağındaki yazıda bu eserin La'li adlı bir şair tarafından yazıldığı bilgisi vardır.

Eser, pek çok manzum yazmada olduğu gibi Allah'a dua ile başlar. Daha sonra Hz. Muhammed'e ve dört halifeye övgüyle devam eder. Ardından dünyanın geçiciliğinden, hayatın bir gün sona ereceğinden bahsedilir. Dolab-name'de dolap, insanı temsil eder. Kendisi yemyeşil ve büyük bir ağaç iken bir gün gelir kesilir ve yeşilliğini tazeliğini kaybeder. İnsan hayatı da böyledir. Doğar, büyür ama eninde sonunda yok olur. Bu yüzden fani olan dünyaya bağlanmamak gerekir. Metin, dolabın başına gelenlerden hareketle insana nasihat veren şiirlerden oluşmaktadır.

Eserin dil özellikleri incelendiğinde Eski Anadolu Türkçesinden Osmanlı Türkçesine geçiş dönemi eseri olduğu söylenebilir. Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik ses özelliklerinden biri eklerde ve kelime sonlarındaki ünlülerin yuvarlaklaşmasıdır. Bu dönemde yuvarlak ünlüyle yazılan bazı kelimeler ve ekler, metinde düzleşmiş biçimiyle de yer almaktadır. Kimi kelimelerde ikili yazım biçimi görülse de standart bir yazı biçimi olduğu görülmektedir. Ancak bazı kelimelerin yazımındaki ikilik şiirin okunmasını zorlaştırmaktadır. "var: mevcut" kelimesi kimi yerde elifle yazılmışken kimi yerde elifsiz olarak yazılmıştır.

Metin harekesizdir. Bazı kelimelerde ünlünün yuvarlak ya da düz olduğunu özellikle belirtmek amacıyla hareke konmuştur. Manzum olan bu eser divanî yazıyla yazılmıştır. Metinde kenar yazıları yoktur. Sayfa numaraları varak numarası olarak değil her sayfa için ayrı ayrı verilmiştir. Şiirler genelde fāilatün/fāilatün/fāilün kalıbıyla yazılmıştır. Ama bazen aynı şiir içinde vezin değişebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *La'li, Dolab-name, Eski Anadolu Türkçesi*

GOTHIC IMPLICATIONS ON ENLIGHTENMENT, PURITANISM, AND TRANSCENDENTALISM: CHARLES BROCKDEN BROWN'S WIELAND

Gökçenaz GAYRET
Lecturer, Giresun University Eynesil Kamil Nalbant Vocational School

ABSTRACT
Gothic romance is a mode of literature where fear is motivating and sustaining emotion through examining the causes and results of terror on mind and body. Charles Brockden Brown, an American author, is one of the most significant masters of aforementioned literary genre. The first major American gothic novel Wieland, published in 1798, is the story of a religious fanatic haunted by devilish voices dragging him to murder his wife and children. Wieland exactly dramatizes a gothic culture plagued, detached, demonized, and dehumanized by irrationality, religious obsession, and slavery of evil through characters afflicted with various forms of insanity, melancholy, madness, murder, and suicide. The impetus behind the current study lies in exploring how gothic representation of darkness in the novel expostulates reason and rationalism by subverting and posing questions to Enlightenment practices and ideas, criticizes Puritanism through addressing to the detrimental influence of religious fanaticism on society and humanity, and violates Transcendentalist concept of the inherently good and dignified human.The study shows that Brown underlines the dark applications of reason, obsessive religious melancholy, and destructive evil nature of humanity by locating the sources of terror and retaining a Gothic mood of emotional and psychological extremity in Wieland. Through Gothic elements dealing with irrationality such as spontaneous combustion, mass murder, seduction, and ventriloquism he violates the idea that reason ensures the progress of humanity. Additionally, Brown offers his critiques of the impending and detrimental influence of religious community on humanity and strikingly reflects the disorganization and self-consumption of religious mania by addressing to Puritanism. Brown also questions the transcendentalist view of human being by presenting how the perverse nature of evil mind and presence of evil buried within each individual befalls a family and drags humans into fury and murder.

Keywords: *Puritanism, Gothic, Enlightenment, Transcendentalism*

ŞEREF HANIM DİVANI'NDA KLASİK TÜRK ŞİİRİNE AYKIRI SÖYLEYİŞLER

Meheddin İSPİR
Doç. Dr. Erzurum Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ÖZET
Klasik Türk şiiri kendi içinde oluşturduğu temel anlatım, kavram ve mazmunlarla bir şiir geleneği oluşturmuştur. Bu şiir geleneği içerisinde çok sayıda şair yetişmiş ancak bu şairler kendilerine özgü üslup oluştursalar bile bu şiirin geleneğine uymuşlardır. On yedinci yüzyıldan itibaren Klasik türk şiirinde II. Klasik dönem diyebileceğimiz bir dönem oluşmuştur. Bu dönemde sebk-i Hindi (Hint üslubu) yanında Nabi'nin geliştirdiği hikemi tarz, Nef'i'nin kendini özgü söyleyiş biçimiyle Nefiyâne tarz, Nedim'in yerli ve mahalli söyleyişi ile birlikte Nedimâne tarz klasik türk şiiri geleneğinin kendi içinde değişimine zemin hazırlamıştır. On dokuzuncu yüzyıla gelindiğinde ise özgün söyleyişlerin azalması dikkat çeker. Bu yüzyılda yetişen şairlerde yer yer klasik Türk şiirine aykırı söyleyişler kendini gösterir. Kalıplaşmış benzetmelerde değişmeler görülür. Sevgiliyi tasvir eden anlatımlarda değişmeler görülür. Bilinen ve herkes tarafından kabul görmüş olan sevgili yerine gerçek yaşamdaki sevgili şiire girmeye başlar. Bütün bu değişikliklerle birlikte şiirde sanatsal anlatımın yerini basitleşen, mahallileşen anlatımlar alır.

Şeref Hanım on dokuzuncu yüzyılda yaşamış kadın şairlerdendir. Klasik Türk şiirindeki değişim onun şiirlerinde de görülür. Bu çalışmada Şeref Hanım'ın divanında yer alan klasik Türk şiirine aykırı söyleyişler tespit edildi. Divandan seçilen beyitlerde anlam unsurları ele alındı. Geleneğe aykırı söyleyişler örneklerle açıklandı.

Anahtar Kelimeler: *Klasik Türk Şiiri, Şeref Hanım, Gelenek, Aykırı Söyleyiş.*

DİVANLARDA ŞAİRLERİN FELEKTEN ŞİKÂYET EDERKEN ORTAYA KOYDUKLARI TOPLUMSAL ELEŞTİRİ

Meheddin İSPİR
Doç. Dr. Erzurum Teknik Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

ÖZET
Klasik Türk edebiyatında şairlerin yazdıkları şiirler, şairin kendisi ya da bir başkası tarafından bir araya getirilerek belli bir düzen ile kitaplaştırılır. Buna mürettep divan denir. Mürettep Divanlarda kaside, gazel, kıt'a-i Kebire, musammatlar, kıt'a, beyt ve tarihler gibi nazım şekilleri yer alır. Divanlarda şairin dile getirdiği konulardan biri de felekten şikâyettir. Şair felekten şikâyet ederken içinde bulunduğu durumun tercümanı olur. Hayata bakış felsefesini ortaya koyar. Toplumun içinde bulunduğu sorunları yer yer dile getirir. Kendisi ile ilgili maddi ve manevi durum şiire yansır. Yaşadığı ortamda yapılan haksızlıklar, hak edilen değerin, saygının yerine getirilmeyişi anlatılır. Toplumda var olan bozukluklar belli seviyede hissettirilir. Şairin içinde bulunduğu sevinç ya da hüzün, içinde yaşadığı toplumla özdeşleştirilerek verilir.

Bu çalışmada klasik Türk edebiyatı şairlerinin divanları taranarak ilgili beyitler tespit edildi. Şairlerin felekten şikâyet etme biçimleri gösterildi. Bu beyitlerden hareketle dönemin toplumsal sorunları irdelendi. Şairlerin bakış açısıyla toplumsal eleştiri ile ilgili unsurlar belirlendi.

Anahtar Kelimeler: *Divanlar, Şair, Felek, Toplumsal Eleştiri.*

19.YÜZYILIN SONLARINDA ERZİNCAN'A GELEN KAFKASYA MUHACİRLERİ

Nurettin BİROL
Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü

ÖZET
Dünyanın en zengin çok kültürlü bölgelerinden biri olan Kafkasya, Karadeniz ile Hazar denizleri arasındaki bölge olup Kuzey ve Güney Kafkasya olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bilhassa jeopolitik açıdan Kuzey Kafkasya, Avrupa ile Türkistan arasında bir geçiş köprüsü niteliğindedir. Bölgenin stratejik özelliğinden dolayı yayılma siyaseti izleyen Rusya'nın 18. yüzyılın 2. yarısından itibaren bölgeye önem vermeye başladığını görmekteyiz. Aynı tarihlerden itibaren Osmanlı Devleti de Avusturya ve özellikle Rusya karşısında toprak kaybederek geri çekilmeye başlamıştı. Bu geri çekilme sadece toprak kaybetmekle sınırlı kalmamış, Osmanlı Devleti'ne kültürel ve dini bakımdan bağlı olan Müslüman toplumlara hayat hakkı tanımayıp ölüm yada göç gibi iki şıktan birini tercihe zorlamalarıyla kitlesel göçlere sebep olmuştur.

1774 Küçük Kaynarca Anlaşmasıyla Kırım'ın Osmanlı Devleti'nden ayrılmasından sonra Rus Çarları Kafkasya bölgesi ile daha yoğun ilgilenmeye başladılar. Kafkasya'nın coğrafî konumundan dolayı sarp dağlarla çevrili adeta bir kaleyi andıran bu bölgeyi işgal etmek için Ruslar 250.000 asker yığarak abluka altına almak suretiyle baskısını artırdılar. 1859'a kadar efsanevî bir direniş gösteren İmam Şamil'in teslim olması ve 21 Mayıs 1864'deki son Çerkez direnişinin de son bulmasıyla artık Rus ordularının karşısına örgütlü bir silahlı direniş kalmamıştı. Bundan sonra Rusya Kafkasya'daki işgallerini büyük ölçüde tamamladılar.

Rusya sözde askerî ve siyasî güveni sağlamak amacıyla Batı ve Orta Kafkasya'da yaşayan Müslüman halkı etkisiz hale getirmeye çalışmıştır. Direnenleri acımasız bir şekilde öldürdükten sonra geride kalanları Osmanlı topraklarına göçe zorlamıştır. Bu yüzden Kafkas halkları çok sevdikleri aynı zamanda uğrunda savaştıkları Kafkasya'dan Rusların şiddetli ve baskıcı politikalarından dolayı mecburi-kitlesel göç yapmak zorunda kalmışlardır. 1920 tarihine kadar devam eden Kafkasya göçleri çok sayıda araştırmanında konusunu teşkil etmiştir. Biz sadece Erzincan civarındaki muhacirleri konu olarak seçtik.
1860'lardan sonra Kafkasya'dan göç hareketi ivme kazanmaya başlamıştı. Erzincan'a gelen muhacirlerin önemli bir kısmı deniz yoluyla Trabzon Limanına gelip burada toplanan, daha sonra da Gümüşhane, Bayburt, Erzincan yoluyla Sivas'a kadar nakledilen muhacirlerdir.

21 Ekim 1860 da 750 Karbatay muhaciri iskân yerleri tespit edilene kadar, geçici olarak Bayburt, Kelkit, Şebinkarahisar ve Erzincan'a nakledilmeleri kararlaştırıldı.

15 Temmuz 1861'de ise yine Kafkasya'dan gelen 160 hane Çerkez muhacirinin Sivas'ta iskân edilmeleri kararlaştırılmış, ancak bunlar geçici olarak 80 hanesi İspir, 80 hanesi de Tercan kazasına iskân ettirilmişlerdi.

1863 senesinde 700'den fazla nüfusa sahip 80 Hane Kafkas muhaciri Erzincan'a iskân edilmişti. Bu sıralarda Erzincan, muhacirlerin yerleştirildiği yer olmaktan ziyade, batıya özellikle de Sivas'a iskânına karar verilen muhacirlerin geçici barınma yerleri olmaktaydı. Bu gelen muhacirlere Erzincan'ın yardımsever ahalisi yüklü miktarda maddi yardımlar yapmaktaydı. Mesela; 1863'te gelen bu 80 hane ve diğer geçici muhacirler için, 3 yük (bir yük 500 000 kuruş) yardım yaptıkları gibi, iki senelik vergilerini de bu muhacirlere harcanması karşılığında peşin ödemişlerdi.

1863 sonbaharında Kafkasya'dan baskıdan kaçıp hicret eden yaklaşık 160 hane, Kars yakınlarındaki Soğanlı dağında ikamet etmiş, bunların 60 hanesi Erzurum'a, 20 hanesi İspir ve Tercan'a ve 757 nüfusa varan 77 hane de kış bastırmadan Erzincan'a yerleştirilmişti. 1864'de de bunlara 4 yük 17.670 kuruş miktarı yardımlar yapıldı. Bu miktarda yardım haberleri padişahı son derece memnun ederek bir emsal olmak üzere Takvim-i Vekayî gazetesinde ilanını ferman buyurmuştu.

1864 yazında ise Trabzon limanına yığılan 500 hane muhacirin 80 hanesi Erzincan'a, 100 hanesi Tercan'a, 100 hanesi Kelkit'e, 100 hanesi Kiğı'ya 50 Hanesi Gercanis (Refahiye) kazasına yerleştirildi. Ayrıca bu muhacirlerin geçimlerini sağlamaları için öküz ve inek yardım olarak dağıtılmıştı.

1865 Ağustos'unda dört takım Çerkez muhacir Erzincan Sancağının Kuruçay kazasına bağlı genellikle Ermenilerle meskûn Küçük ve Büyük Armudan ve Toğud köylerine geçici olarak yerleştirilmiş ve bunların zaruri ihtiyaçlarının da adı geçen köyler tarafından karşılanması istenmişti. Çok zengin olan bu Ermeniler Patrikhaneyi devreye sokarak bu muhacirlerin başka yere naklini istemişlerdir.

Kasım 1866'da yeni gelen Çerkez, Çeçen ve Lezgi kabileleri geçici olarak Erzincan'a yerleştirilmiş ve bunların masrafları için aynı sene ilk etapta 53.860 kuruş aktarılmış, bunun yarısı un ve giyecek için geri kalanı da yakacak odun, hayvan yemi ot ve saman ve tuz masrafı için harcanması talimatı verilmişti. 1868'de ise Erzincan'ı yurt tutup iskan ettirilen Çeçen muhacirler için ne miktar yardım yapılacağı belirlenmiş, buna göre; kişi başına günlük yarımşar kıyye dakik (un), 5,5 dirhem tuz, yeteri miktar yakacak odun, 10 hayvanı olanlara hayvanları için telef olmayacak kadar ot ve saman, 10 dan fazla hayvanı olanlar geri kalanını kendi imkanlarıyla beslemesi istenmiştir. Ayrıca sayı olarak 500-600 kadar olan bu Çeçen muhacirler için ilkbaharda inşa edilen meskenlerine yerleşene kadar yardımların sürdürülmesi irade buyurulmuştur.

1883'te yeni gelen Göde muhacirlerinden 80 hane için Erzincan'ın Sivas hududuna yakın Kızıldağ eteklerinde Türkmen yurdu denilen bir mevkiye yeni bir köy inşa edilerek yerleştirilmiş ve bu köye de 20 Şubat 1883 tarihli irade ile Hamidiye ismi verilmiştir.

1888 tarihinde deniz yoluyla Ünye ve Trabzon kıyılarına gelen Gürcü ümerasından kafileler, önce geçici olarak Erzurum'a nakledilmiş, daha sonra da yol masrafları verilerek Erzincan'ın Refahiye, Kemah ve Kuruçay kazalarına iskân edilmek üzere sevk edilmişlerdir.

Yine 1888'de Tercan Kazasında 312 hane muhacir hazineye ait araziler üzerine 13 pare köy inşa ederek yerleşmişler ve bu köylere kendileri tarafından verilen isimler 21 Mart 1888 tarihli irade ile resmileştirilmiştir.

20 yüzyılın başlarında Kafkasya'dan göçler hala devam ediyordu. Zaman-zaman da muhacirler ile yerli halk arasında anlaşmazlıklar da oluyordu. Mesela; Haziran 1901'de Refahiye'ye bağlı üç köye muhacir kafilesi yerleştirilmek istenmiş ise de, köy muhtarı Erzurum valisine telgrafla gönderdikleri dilekçede bunları istemediklerini ve başka bir yere iskân ettirilmelerini istemişti. Bunun üzerine bunlardan bir kafile yine Refahiye'nin Mendemebaşı köyünden Rusya'ya hicret eden 10 Rum ailesine ait hanelere yerleştirilmiş, bu sefer de başka köylerden buralara gelen Hristiyanlar giden Rumların buraları kendilerine terk ettiklerini iddia etmişlerdi. Bunun üzerine yine aynı köye evler inşa edilerek gelen muhacirler yerleştirilmiştir. Temmuz 1901'de Erzincan-Dersim civarında meşhur olan Süleyman adlı bir çete ile Çerkezler arasında silahlı çatışma olmuş ve dört Çerkez katledilmişti. Daha sonra bu çetenin başına ödül konulmuş ve yakalayıp adalete teslim eden Danzik nahiyesi müdürü rütbe ile taltif edilmişştir.

Haziran 1906'da gelen bir muhacir kafilesi sefalet içinde olmalarından dolayı bunlara 36.000 kuruş nakdi yardım yapılarak Refahiye civarında iskânları sağlanmış, Kasım 1906'da da bunlar için yeni bir köy inşa edilerek Padişah'a izafeten Hamidiye adı verilmiştir. Bu muhacirler için 1909 Temmuz ayı başlarında 4.000 kuruşluk bir yardım daha gönderilmişti.

Sonuç olarak bu göçler Kırım Savaşından sonra başlayıp 1864 ve 1878'den sonra artarak 1920 lere kadar devam etmiştir. Muhacirler Osmanlı topraklarında savaştan uzak yerlere iskan ettirilmişlerdir. Çok yoğun olmamakla beraber Trabzon ve Erzurum üzerinden gelen muhacirlerin zaman zaman konakladıkları gelip geçici dinlenme yeri olmasının yanında, Erzincan ve kazalarına da iskan edilenler

olmuştur. Osmanlı Devleti ve Erzincan ahalisi en büyük ekonomik sıkıntıların yaşandığı bir dönemde bu gelen biçare insanların hiç birine sırt çevirmeyerek elinden gelen yardımlarını esirgememişlerdi.

Bölgedeki muhacir akımı I. Dünya savaşında yeni bir boyut kazanarak devam edecektir. Ancak biz konumuzu 1909 olarak sınırlandırdık. Zira I. Dünya Savaşında muhacirleri bağrına basıp ekmeğini onlarla paylaşan başta Erzurum ve Erzincan ahalisi olmak üzere bölge halkı bir taraftan Rus işgali diğer taraftan Ermeni çetelerinin saldırılarıyla perişan bir duruma düşerek kendileri batıya hicret ederek muhacir durumuna düşmüşlerdir.

Anahtar Kelimeler: *Kafkasya, Muhacir, Erzincan, İskân, Çerkez, Çeçen.*

ЭТНОКУЛЬТУРА ТЮРКОЗЫЧНЫХ НАРОДОВ КАВКАЗА

Сехрана КАСИМИ Алескер кызы
Доцент, НАНА, Институт Архитектуры и искусства, ведущий научный сотрудник, кандидат искусствоведения

ТЕЗИС
Глубинные пласты этнического своеобразия в культуре Азербайджана свидетельствуют о наличии богатой художественной сокровищнице азербайджанского народа.

В контексте исследовании общности этнических и художественных основ азербайджанского народа и тюркоязычных народов Кавказа позволяет обнаружить не только общие параметры сходства, но и специфически национальные аспекты нашей культуры.

В изучении этнических оснований национальной культуры необходимо предпринимать междисциплинарный подход. Актуализация проблем гуманитарной науки требует изучения проблем этнокультурных особенностей азербайджанского народа. причин тому достаточно много. Прежде всего скажем о формировании национальной идеи азербайджанского общества. Напомним, в эпоху советского тоталитаризма проблемы изучения национальных особенностей культур так называемых «братских» республик было не популярно, а в определенных ситуациях выбранялось. В период новейшей истории Азербайджана появилась закономерная необходимость изучить «белые пятна» истории, определить национально специфические свойства культуры Азербайджана, а также объективные параметры взаимодействия культур Азербайджана и других тюркоязычных народов.

Нынешняя эпоха представляет собой эпоху межцивилизационного диалога, глобализации мирового пространства. Вхождение Азербайджана в активное общение со странами мира требует изучения конкретных аспектов, связанных с эпохой информационных технологий и инноваций. Именно поэтому активное и динамичное изучение этнических компонентов духовной культуры позволяет не только углубиться в недра самобытной этнокультуры Азербайджана, но и открыть ее общечеловеческие основания.

Этногенез азербайджанцев сыграл исключительно важную роль в формировании национальной специфики богатейшей культуры Азербайджана. Ее отличает многообразие национальных форм, духовно выраженные в устойчивых, ярких компонентах культуры.

Ключевые слова: *Кавказ, Этнокультура, Генезис, Тюркоязычные Народы*

SÜHEYL Ü NEV-BAHÂR'DA TÜRKÇENİN DİL UNSURLARI

Merve DEMİR
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ÖZET
Süheyl ü Nev-bahâr mesnevisi, Hoca Mesûd Bin Ahmed tarafından Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiş 14. yüzyıl Eski Anadolu Türkçesi eserlerinden biridir. Eser, Türk edebiyatında beşerî aşkı konu edinen ilk mesnevi olması bakımından büyük öneme sahiptir.

Süheyl ü Nev-bahâr, aşk konulu bir mesnevi olmasına rağmen eserde didaktik ögeler de yeterince yer almıştır. Soyut kavramları somut düzeye indirerek okuyucuyu daha kısa ve kesin yoldan etkileyebilmek için Hoca Mesud; insan-hayvan benzetmeleri, atasözleri, deyimler, ikilemeler gibi dil unsurlarına başvurmuştur.

Süheyl ü Nev-bahâr, günümüzden 669 yıl önce Farsçadan Türkçeye çevrilmiş olmasına karşın Türkçenin işletilmesi bakımından son derece başarılı bir eserdir. Eserde yer alan pek çok deyim, atasözü, ikileme, benzetme gibi söz varlıkları küçük değişikliklere uğrasa da günümüze kadar gelebilmiştir. Süheyl ü Nev-bahâr ile ilgili daha önce yapılan çalışmalar ve içeriğindeki dil unsurları bakımından bu eserin Türkçe eğitiminde kullanılabileceği düşünülmektedir. Bu doğrultuda Süheyl ü Nev-bahâr eserinde Türkçe eğitiminde sıklıkla kullanılan atasözü, deyim, deyiş, ikileme gibi dil unsurları örnek beyitler üzerinden ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Süheyl Ü Nev-Bahâr, Söz Varlığı, Türkçenin Dil Unsurları*

BİR EĞİTİM REFORMİSTİ OLARAK GASPIRALI İSMAİL BEY VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALARI

GASPIRALI İSMAİL BEY, AS AN EDUCATION REFORMIST, AND HIS WORKS ABOUT TURKISH TEACHING

Sıddık BAKIR
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET

1851 yılında Kırım'da dünyaya gelen Gaspıralı İsmail Bey, yaşadığı bölgenin siyasi, coğrafi ve ekonomik şartlarından da hareketle Kırım ve Rusya'da yaşayan halkın içinde bulunduğu geri kalmışlığı kısa sürede fark etmiş, bu durumdan kurtulmanın tek yolunun da dil, kültür ve eğitim konularında çeşitli yenilikçi reform çalışmalarıyla mümkün olacağını düşünmüştür. Bu anlamda, "dilde birlik" fikri ile tüm Türk topluluklarını birleştirebilecek, ortak bir yazı dili ve Türkçe kullanmalarının gerekliliğine değinen ve eski yöntemi eleştiren yazılarıyla 1883'te Tercüman Gazetesi'ni çıkarmaya başlamış; Rusya'nın en uzun süreli yayın hayatına sahip olan ilk gazetesi ile halkın bilinçlenmesi ve aydınlanmasını, millî uyanışı önemli ölçüde başarmıştır.

Doğuyu ve batıyı iyi bilen biri olarak Gaspıralı İsmail Bey'e göre modern toplumların kültür ve refah düzeyine ulaşılması, ancak dinî bilgilerin yanı sıra dünyevi ve millî değerlerle donanmış, ana dilde (Türkçe) yapılacak eğitimle mümkündür. Bu bağlamda, o zamana kadar mektep ve medreselerde uygulanan ancak amaca hizmet etmekte ciddi eksiklikleri bulunan usûl-i kadîm (eski yöntem)'in terkedildiği ve yerine eğitim dili tamamen Türkçe olan; tarih, coğrafya, fen, matematik gibi dünyevi derslerin ağırlıkta olduğu usûl-i cedit (yeni yöntem)'in uygulanması için 1884 yılında Bahçesaray'da ilk Usûl-i Cedit Mektebini açmış ve yeni yöntemi uygulamaya başlamıştır. İlk başlarda ciddi direnç ve engellerle karşılaşmasına rağmen mezun olan öğrencilerin başarılı sonuçları ile kısa sürede dikkatleri çekmeyi başaran yeni mektebin, kısa sürede örnek alınmasıyla birlikte sayıları hızla artmış; Rusya, Kazan, Türkistan ve Kafkasya'nın çeşitli bölgelerinde sayıları binleri bulmuştur.

Kırk günde Türkçe okuma yazma öğretileceği, halkın hazır bulunduğu sınavlarla öğrencilerin test edileceği, eski sistemin aksine önce harflerin ve bunların karşıladığı seslerin tanıtılacağı, sözcük ve metin içi okunuş ve yazılışlarının öğretileceği şimdiki fonetik yöntem veya ses temelli dil öğretim yönteminin benzeri olan usûl-i savtiye (savti yöntem) yöntemi gibi eğitim ve dil öğretimi alanında reform niteliğinde birçok çalışmaya imza atmış; Türk diline ve öğretimine önemli hizmetlerde bulunmuştur.

Geleceğe yön verebilmek için geçmişin iyi tahlil edilmesi gerekliliğinden hareketle, Gaspıralı İsmail Bey'in tanınması, eserlerinin incelenmesi ve düşüncelerinin değerlendirilmesi amacıyla bu çalışma yapılmış ve sonucunda maksadın hasıl olması ümit edilmiştir.

Bu çalışmada, Rusya Müslümanlarının çığır açan şahsiyetlerinden biri olan; örnek ve fedakâr bir eğitimci, velut bir gazeteci, başarılı bir siyasetçi, şair ve yazar, ilklerin reformist ve aksiyoner düşünürü Gaspıralı İsmail Bey'in hayatı ve eserlerinden hareketle eğitim öğretim faaliyetlerindeki reformları ile Türkçe ve Türkçe öğretimi ile ilgili çalışmaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *İsmail Gaspıralı, Usûl-i Cedid, Usûl-i Savtiye, Türkçe Öğretimi.*

DİKDÖRTGENLER PRİZMASININ YÜZEY ALANININ ÖĞRETİMİNDE İSPATIN ETKİSİ

Esra ALTINTAŞ
Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü
Matematik Eğitimi Anabilim Dalı
Şükrü İLGÜN
Dr. Öğrt. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü
Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET
Bu çalışmada, dikdörtgenler prizmasının yüzey alanı konusu öğrencilere ispat yoluyla anlatılmış ve sonrasında sorulan sorular ile ispat yoluyla anlatımın öğrencilerin dikdörtgenler prizmasının yüzey alanını anlamaları üzerindeki etkisine bakılmıştır. Yapılan literatür taraması neticesinde ilgili konu kapsamında yapılan çalışmaların yetersiz olduğu görülmüştür. Bu sebeple de mevcut araştırma alanda bir boşluğu dolduracak olması bakımından önemli bir yere sahiptir. Çalışma Kars ili, Akyaka ilçesinde bulunan bir ortaokulda sekiz adet 7. Sınıf öğrencisi ile yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemini bu öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilere dikdörtgenler prizmasının yüzey alanı ispat yolu ile anlatılmıştır. Ders anlatımından sonra öğrencilere bir çalışma kağıdı verilmiş ve bu çalışma kağıdındaki sorulara verdikleri cevaplar incelenerek, 'Doğru, Kısmen Doğru, Yanlış ve Boş' şeklinde kategorize edilmiştir. Bu çalışmada nicel araştırma metodu kullanılmıştır. Nicel araştırma kapsamında deneysel desenlerden tek denekli desen kullanılmıştır. Araştırmanın modeli ise, tek grup son test modelidir. Araştırmanın sonucunda ispat yoluyla anlatılan dikdörtgenler prizmasının yüzey alanı konusu öğrencilerce öğrenilmiştir. Yani, dikdörtgenler prizmasının yüzey alanının, ispat yoluyla anlatımı öğrenciler için anlamlı bir öğrenme sağlamıştır. İspat yoluyla yapılan anlatım öğrencilerin konunun mantığını anlaması yönünden önemli görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *İspat, Dikdörtgenler Prizmasının Yüzey Alanı, Matematik Eğitimi, Geometri Öğretimi, Ortaokul Öğrencileri.*

CHILDREN'S RIGHTS IN INTERNET, NEWSPAPER AND MAGAZINE NEWS IN SOCIAL STUDIES TEXTBOOKS

SOSYAL BİLGİLER DERS KİTAPLARINDA YER ALAN İNTERNET, GAZETE VE DERGİ HABERLERİNDE ÇOCUK HAKLARI

Sevda YILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi

ÖZET

Çocuk hakları; insan hakları temelinde düzenlenmiş, kanunen dünya üzerinde yaşayan bütün çocukların, çocuk olmaktan kaynaklı olarak sahip olduğu yaşama, gelişme, sağlık, eğitim ve korunma gibi hakları kapsayan hakların tamamı olarak ifade edilebilir. Günümüzde çocukların sahip oldukları hakların giderek daha fazla önemsendiği ve bu konuda toplumsal düzeyde bir farkındalığın oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Çocuk haklarına yönelik farkındalığın oluşturulması ve bu hakların korunması bağlamında önemli kanallardan biri de eğitimdir.

Eğitim kurumları, çocuk hakları eğitimi ve uygulanması açısından öncelikli kurumlardır. Bu kurumlarda çocuk hakları eğitimi, eğitim programları aracılığıyla gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Eğitim programlarında son yıllarda çocuk haklarına yönelik ders içeriğine daha yoğun şekilde yer verildiği görülmektedir. Özellikle Sosyal Bilgiler dersi içeriğinden kaynaklı önceliğiyle öğrencilerin çocuk haklarına ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyini artırmakta yararlanılan önemli derslerden biridir.

Eğitim programlarının bir boyutunu da ders kitapları oluşturmaktadır. Son yıllarda programlarda daha fazla yer bulan çocuk haklarına yönelik konu içeriğinin ders kitaplarına da yansıdığı göze çarpmaktadır. Dolayısıyla Sosyal Bilgiler ders kitaplarında öğretim programının kazanımları doğrultusunda çeşitli öğrenme alanları içinde çocuk haklarına ilişkin konular yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler ders kitaplarında, öğretim programınca belirlenen kazanımlar doğrultusunda ders içeriği öğrencilere sunulurken metinler, görseller, etkinliklerin yanı sıra güncel gazete, internet ve çeşitli süreli yayınlardan edinilen haberler de kullanılmaktadır. Ders kitaplarında yer alan bu haber metinlerinde çocuk haklarına ilişkin kavramların kullanım durumu çocuk hakları eğitimi açısından önem arz etmektedir.

Bu çalışmanın temel amacı, ilkokul 4. Sınıf ve ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf Sosyal Bilgiler ders kitaplarında yer alan gazete, internet ve dergi haberlerinde çocuk haklarına yer verilme durumunu tespit etmek *olarak belirlenmiştir. Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması modelinde bir çalışmadır. Araştırma verileri doküman incelemesi yöntemi ile toplanmıştır. Sosyal Bilgiler ders kitapları; çocukların yaşama, gelişme, korunma ve katılım hakları açısından olumlu ve olumsuz cümleler tespit edilerek incelenmiştir.*

Anahtar Kelimeler: *Çocuk Hakları, Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Haberler*

KAZAKİSTAN EĞİTİM TARİHİNDE ABAY KUNANBAYEV VE DİN EĞİTİMİ (1845-1904)

İlyas ERPAY
Dr. Öğretim Üyesi, Siirt Üniversitesi

ÖZET
Çarlık dönemi Rusların Kazakistan topraklarında hakim olduğu dönemlerde Semey Eyaleti içerisinde 1845 yılında dünyaya gelen Kazakların büyük şairi Abay, iyi yetişmiş bir yazar, aynı zamanda filozof, eğitimci, ve siyasetçidir. 20. yüzyıla damgasını vuran yazar şiirleriyle, hikâyeleriyle Kazakların gelenek ve göreneklerine, yaşam biçimlerine, kültürlerine, dinine ve diline eleştirel bir tarzda değinmiş, olumsuz gördüğü konularda halkını uyarmayı kendine görev edinmiştir. Abay Kazakistan'da eğitim ve öğretimin gelişmesi, kültür ve ilimin yerleşmesi için büyük çabalar sarf etmiştir. Kendinden sonra gelen Şekerim Kudayberdiulı gibi birçok yazarlara etki eden Abay, bu gün Kazakistan'da adeta sembol haline gelmiş, çeşitli üniversitelerde ve ortaöğretimlerde Abayı Tanıma (Abaytanıv) adında dersler konmuş, ender bir kişiliktir. Çok küçük yaşlarda kendisi de medrese eğitimi almakla birlikte medreselerde yapılan eğitimin yetersizliği üzerinde durmuştur. On üç yaşlarında başladığı ilk okulu Ahmet-Rıza'nın medresesi olmuştur. Bu eğitim kurumunda beş yıl eğitim almıştır. Bu dönemde Arap, İran ve Çağatay dillerinde yönelmiş ve edebiyatla ilgilenmiştir. Bu çalışmada Türk Dünyasında önemli bir yere sahip olan Abay Kunanbayev'in özellikle Kara Sözleri çerçevesinde eğitim ve din eğitimi hakkındaki görüşleri irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Kazakistan, Abay, Eğitim, Din Eğitimi*

TÜRKÇE DERSİ SINAVLARININ HAZIRLANMASINDA FEN VE TEKNOLOJİ, SOSYAL BİLGİLER VE MATEMATİK DERSİ İÇERİKLERİNİN KULLANIMI

Ahmet AKÇAY
Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Nilüfer OKUR AKÇAY
Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Damla ÇAĞRITEKİN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Bilge SANCAR
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ÖZET
Eğitim programları, dört ögeden oluşur. Bu ögeler, hedef, içerik, eğitim-öğretim durumları ve değerlendirmedir. Bu öğelerin sonuncusu olan ölçme-değerlendirme hem programın hem de bu program ile öğrenim gören öğrencilerin değerlendirmelerini içermektedir. Bu açıdan bakıldığında programın önemli bir boyutu olan ölçme-değerlendirme ile öğrencilerin başarı durumları belirlenmektedir.

Türkçe dersi, ana dilin öğretildiği ve dört temel becerinin öğrencilere kazandırıldığı bir derstir. Türkçe derslerinde yapılan sınavlar çoğunlukla aynı içeriklere sahip olmakta ve her eğitim-öğretim döneminde aynı düzen ve aynı tipte sorular öğrencilere yöneltilerek öğrencilerin başarıları ölçülmeye çalışılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkçe dersi sınavlarının belli bir kalıptan kurtarılarak hem Türkçe hem de diğer dersler açısından işlerliğini artırmak için Türkçe sınavlarının hazırlanış yöntem ve içeriklerinde çeşitli değişiklikler yapmak ve konu ile ilgili uzman görüşlerini almaktır. Bu amaçla çalışmada, Türkçe dersi için hazırlanacak sınavların içeriğinde bu dersle eş zamanlı yürütülen Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler ve Matematik derslerinin konularından yararlanılmıştır. Bu doğrultuda örnek sorular hazırlanmış, bu soruların Türkçe dersi sınavlarında işlerliği ve kullanılabilirliği ile ilgili olarak alan uzmanlarının ve Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Çalışmada nitel araştırma yaklaşımı kullanılmış, iki Türkçe Eğitimi ve iki Ölçme-Değerlendirme uzmanı ile 10 Türkçe öğretmeninin görüşleri alınmıştır. Araştırma sonucunda Türkçe dersi sınavlarında diğer derslerin içeriklerinin kullanımına ilişkin uzman görüşlerinin olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: *Türkçe Dersi, Sınav, Ders İçerikleri*

SAĞLIK İŞLETMELERİNDE DÖNÜŞTÜRÜCÜ LİDERLİĞİN İŞ TATMİNİ VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK ÜZERİNDEKİ ROLÜ

THE ROLE OF TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP ON JOB SATISFACTION AND ORGANIZATIONAL COMMITMENT IN HEALTH ENTERPRISES

Ömer Faruk İŞCAN
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi İİBF, İşletme Anabilimdalı
Safiye KIRKPINAR
Uzm., Atatürk Üniversitesi İİBF, İşletme Anabilimdalı

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, liderlik tarzlarından dönüştürücü liderliğin iş tatmini ve örgütsel bağlılığa etkilerini inceleyip tespit etmektir. Bu amaçla Erzurum ili Halk Sağlığında çalışanlar üzerinde bir alan araştırılması yapılmıştır. Halk sağlığının toplum sağlığı merkezleri ve aile sağlığı merkezlerinde çalışan toplam 120 kişiye uygulanan anketlerden elde edilen veriler, korelasyon ve regresyon analizi yöntemleriyle incelenmiştir. Analiz sonuçlarına göre, dönüştürücü liderlik davranışıyla iş tatmini ve örgütsel bağlılık arasında aynı doğrultuda ve anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Dönüştürücü Liderlik, İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılık*

ABSTRACT

The aim of this study is to analyze and determine the effect of transformational leadership models on job satisfaction and organizational commitment. For this aim, a survey was made on employees of Erzurum Province Community Health Organization. The data gathered from the questionnaires applied on 120 employees working at Family Health Center of Community Health Organization were analyzed by using correlation and regression analyses. According to the results, there is a positive and meaningful relationship between transformational leadership behavior and job satisfaction and organizational commitment.

Key Words: *Transformational Leadership, Job Saticfaction, Organizational Commitment.*

KAMU ÜNİVERSİTELERİNDEN HİZMET ALAN ÖĞRENCİLERİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ UYGULAMALI BİLİMLER FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

E. Nihan CİCİ KARABOĞA
Dr. Öğr. Üye., Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi
M. Fatih Bilal ALODALI
Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi
Mustafa KOCAOĞLU
Doç. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi

ÖZET

Küreselleşen dünya ile birlikte eğitim-öğretim veren kurumların da zorunlulukları farklılaşmaya başlamıştır. Özellikle de yükseköğretim hizmeti veren kurumlar kendilerini Dünya'daki benzerleri ile çetin bir rekabet içerisinde bulmuşlardır. Bu bağlamda eğitim hizmet pazarlamasında müşteri olan öğrencilerin tatmin olması son derece önemlidir. Bu nedenle başarılı öğrenciler tarafından tercih edilebilir olmak ve giderek sertleşen rekabet koşulları içerisinde daha ön sıralara geçebilmek için "müşteri" olarak görülen/görülmeye başlayan öğrencilerin tatmin düzeylerinin arttırılması gerekmektedir. Tatmin kavramının hizmet kalitesinin algılanması ile oluşan memnuniyet düzeyine göre değişkenliği göz önünde tutulduğunda bunu etkileyen faktörlerin tespit edilme gerekliliği ortadadır.

Bu çalışmada, yeni kurulmuş bir devlet üniversitesi olan Necmettin Erbakan Üniversitesi'nin ana yerleşkesinde öğrenim görmekte olan Uygulamalı Bilimler Fakültesi öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini etkileyen faktörlerin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaca ulaşabilmek için ilgili fakültedeki eğitim-öğretim faaliyetine devam etmekte olan beş bölümün öğrencilerine anket uygulanmak suretiyle veriler toplanmıştır. Elde edilen veriler ise SPSS.20 paket programı ile analiz edilmiş ve etkileyen faktörler tespit edilmiştir. Bu bağlamda, çalışmanın birinci bölümünde hizmet pazarlaması, müşteri tatmini ve müşteri memnuniyeti kavramlarından bahsedilmiştir. İkinci bölümde bu alanda daha önce yapılmış çalışmalara değinilmiştir. Son bölümde ise hizmet alanların memnuniyet düzeylerini etkileyen faktörlerin tespiti için uygulama gerçekleştirilmiş ve analiz sonuçları yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Eğitim-Öğretim Hizmeti, Kamu Kurumu, Müşteri Memnuniyeti, Hizmet Pazarlaması*

DEVLET ADAMLARINCA SUNULAN LAYİHA VE SİYASETNÂMELER IŞIĞINDA KLASİK DÖNEM SONRASI OSMANLI YÖNETİM YAPISINDA YAŞANAN BOZULMA

M. Fatih Bilal ALODALI
Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi
Mustafa KOCAOĞLU
Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi
E. Nihan CİCİ KARABOĞA
Dr. Öğr. Üye., Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi

ÖZET

Osmanlı Devleti, kendisinden önceki Türk-İslâm devletlerinin devamı olarak tarih sahnesine çıktığı için, kendisinden önceki devletlerin büyük ölçüde etkisi altında kalarak kurum ve hukuklarından da etkilenmiştir. Ancak etkilendiği bu devletlerden farklı şekillerde, kendi toplumsal yapısına uygun olarak İslâmi kurallarla yeniden yapılanarak kendisine has bir siyasi, idari ve hukuki teşkilat düzeni kurmuş, "kanun hâkimiyeti ve adalet anlayışını" temel ilke olarak kabul etmiştir.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşuna (diğer Türk-İslâm devletlerinde olduğu gibi), İslâmi esaslar hâkim olmuştur. Osmanlı Devleti'nin siyasi teşkilatı (yönetsel düzen), Anadolu'da ve Rumeli'de kurdukları düzen, İslâmiyet'in kabulü öncesi Türk devlet anlayışı, İslâm devlet anlayışı ve farklı görüşler de olsa Bizans devletinden aldıkları çeşitli unsurların geliştirilmesi ile oluşturulmuş bir sentezdir. Osmanlılar, geleneğe, örfe, yerleşik kanun ve uygulamalara (Osmanlı ifadesiyle kanun-ı kadim'e) saygı göstermiş, tedrici bir fetih ve yerleşme siyaseti, adalet, kamu düzeninin sağlanması gibi esasları dikkate alan bir yönetim anlayışı benimsemişlerdir.

Osmanlı Devleti'nin kuruluş ve yükselme (klasik) dönemindeki yönetim anlayışı zaman içerisinde bozulmaya başlamıştır. Özellikle Klasik dönem sonunda askeri, siyasi ve mali bakımdan güç kaybetmesine paralel olarak sosyal alanda da çözülme başlamış, adli sistem de bundan nasibini almakta gecikmemiştir. Klasik dönemde uzun yıllar çok iyi işleyen yargı fonksiyonu ve adliye teşkilatı, devletin bütün unsurlarındaki bozulmayla birlikte zayıflamış, bozulmaya başlamıştır.

Osmanlı Devleti, XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bunalımlı bir devreye girmiş, aksamaya-bozulmaya başlayan yönetim sistemini eski düzene tekrar dönebilmek için ıslahat yapma ihtiyacı hissedilmiş ve bu amaçla bazı girişimlerde bulunulmuştur. Bu çalışmada genel olarak Osmanlı Klasik Dönemi'ndeki yönetim anlayışı, klasik dönem sonunda bozulan yönetim anlayışından kurtulabilmesi için dönemin aydınları ve yöneticileri tarafından hem teorik hem de pratik olarak padişahlara, vezirlere ve ilgili devlet adamlarına yazılan layihalar ve siyasetnâmeler ışığında devlette yaşanan siyasi, sosyal, iktisadi ve askeri problemler ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Osmanlı Devleti, Yönetim, Layiha, Siyasetnâme, Bozulma*

BELEDİYELERİN KENTİN MARKALAŞMA SÜRECİNE ETKİSİ: SELÇUKLU BELEDİYESİ ÖRNEĞİ

Mustafa KOCAOĞLU
Doç. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi
E. Nihan CİCİ KARABOĞA
Dr. Öğr. Üye. Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi
M. Fatih Bilal ALODALI
Doç. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi, U.B. Fakültesi

ÖZET

Küreselleşme olgusunun başat değer olduğu günümüz dünyasında yalnızca işletme odaklı ve ürün temelli bir rekabet anlayışı yetersiz kalmaya başlamış, kentler de söz konusu rekabet algılamasının bir parçası haline gelmişlerdir. Kentlerin rekabet etmelerinin en önemli dayanak noktası ise marka ve/veya markalaşma kavramlarında hayat bulmaktadır.

Her kentin kendisine has özelliklerinden hareketle değer kazanması süreci olarak görülebilen kent markalaşmasının pek çok olumlu sonucu olduğu muhakkaktır ve bunun için kentin tüm paydaşları ile sürece dâhil olması gerekmektedir. Bu noktada sürecin asli unsuru ve başarıya ulaşmasını sağlayacak kurumların başında ise, belediyeler gelmektedir. Belediyeler, kentin kalkınmasında öncelikli sorumluluğa ve çok yönlü görev ve hizmet yükümlülüğüne sahip yönetsel bir birim olması bakımından önem kazanmaktadır.

İyi bir markalaşma sürecinin iç ve dış kaynaklarla desteklenmesi gerekmektedir. Şehrin tarihi, coğrafi, kültürel ve ekonomik özellikleri, markalaşma sürecini destekleyen dış etkenlerdir. Dış etkenlerin pazarlanması sürecinde yani şehrin fiziksel imkânlarını ortaya çıkararak kullanımını teşvik etmede ve cazibe merkezine dönüştürülmesinde belediye yönetici ve çalışanlarına da önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir. Sonuçları uzun vadede ortaya çıkan markalaşma çalışmalarına belediye yöneticilerinin ne oranda destek verdiği oldukça önemlidir.

Bu çalışmada Türkiye'nin en önemli şehirlerinden olan Konya'nın en büyük merkez ilçesi olan Selçuklu'nun marka kent olma süreci Selçuklu Belediyesi özelinde ele alınacaktır. Bu bağlamda Selçuklu Belediyesi'nin markalaşma sürecine önem verip vermediği, markalaşma sürecini hangi kaynakları kullanarak desteklediği, şehri cazibe merkezi haline dönüştürmede şehrin hangi özelliklerini kullandığı ve bu süreçte işbirliği yaptığı yurt içi ya da yurtdışı kurum ve kuruluşlar olup olmadığı, projelerle sürecin desteklenip desteklenmediği, çalışanların bu konu ile ilgili bilinçlendirilip bilinçlendirilmediği, yöneticilerin ve çalışanların markalaşma sürecine yaklaşımı ele alınacaktır. Bu kapsamda Selçuklu Belediyesi'nin halihazırdaki stratejik planı, faaliyet raporu, performans programı ve web sayfasının incelenmesi ve inceleme sonuçlarına dayalı olarak değerlendirmeler yapılarak öneriler sunulması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Marka Kent, Yerel Yönetimler, Belediyeler, Selçuklu Belediyesi*

İŞE ANGAJE OLMA BAĞLAMINDA PSİKOLOJİK SERMAYENİN ETİK VE AHLAKİ DAVRANIŞ ÜZERİNE ETKİSİ

Ülke Hilal ÇELİK AĞIRMAN
Dr. Örğ. Üyesi, Atatürk Üniversitesi
Atılhan NAKTİYOK
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
İş yaşamı içerisinde üzerinde çokça durulan etik ve ahlak olguları, taşıdıkları anlam ve etki alanları itibari ile büyük önem taşımaktadır. Çalışanlar tarafından samimiyetle benimsenmesi durumunda etik ve ahlaki davranışın sosyal, psikolojik ve ekonomik birçok faydası bulunmaktadır. Hemşirelik doğası gereği etik ve ahlaki davranışı en çok gerektiren meslek gruplarından biridir. Bu bakımdan mevcut çalışma hemşirelerin etik ve ahlaki davranışları üzerinde etkili olabilecek psikolojik sermaye ve işe angaje olma kavramlarını incelemeyi amaçlamaktadır. Kavramlara ilişkin ilgili yazın taraması neticesinde ortaya çıkarılan araştırma modeli hemşirelerin etik ve ahlaki davranışlar sergilemelerinde psikolojik sermayelerinin etkisi ve bu etkide işe angaje olma düzeylerinin rolü olabileceğini öngörmektedir. Söz konusu araştırma modelinin test edilmesi amacıyla Erzurum il merkezinde faaliyette bulunan bir devlet hastanesinde görev yapmakta olan 286 hemşireden anket yöntemi ile veri elde edilmiştir. Daha sonra elde edilen veriler çeşitli istatistiki yöntemler aracılığı ile analiz edilmiştir. Analizler neticesinde ortaya çıkan bulgular araştırmaya konu olan hemşirelerin etik ve ahlaki davranış sergilemelerine psikolojik sermayelerinin kaynak olduğunu göstermektedir. Söz konusu olumlu etkiye ise hemşirelerin işe angaje olma düzeyleri tam aracılık etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *İşe Angaje Olma, Psikolojik Sermaye, Etik ve Ahlaki Davranış*

PSİKOLOJİK SERMAYE BAĞLAMINDA ÇALIŞANLARIN OLUMLU PSİKOLOJİK İKLİM ALGILARININ YAŞAM DOYUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Ülke Hilal ÇELİK AĞIRMAN
Dr. Örğ. Üyesi, Atatürk Üniversitesi
Atılhan NAKTİYOK
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Bu araştırmanın amacı çalışanların olumlu psikolojik iklim algılarının yaşam doyumları üzerindeki etkisinde psikolojik sermayelerinin rolünü incelemektir. Söz konusu amaç doğrultusunda öncelikle, çalışmaya konu olan kavramlar ilgili yazın çerçevesinde incelenerek birbirleri ile ne ölçüde ilişkili olabilecekleri araştırılmıştır. Gerçekleştirilen yazın taraması neticesinde elde edilen yaklaşımlar ve araştırma sonuçları, çalışanların üyesi oldukları organizasyonun psikolojik iklimine ilişkin olumlu yönlü bir algıya sahip olmalarının yaşam doyumu düzeylerini artırabileceği ve yine çalışanların bu olumlu algı neticesinde artan psikolojik sermaye düzeylerinin bu etkiye aracılık edebileceği öngörülmüştür. Araştırmaya ilişkin ortaya konan bu ilişki ağının, araştırmaya özgün bir nitelik kazandırmakla birlikte ilgili yazına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan, söz konusu olası ilişkilerinin tanımladığı araştırma modelinin test edilmesi amacıyla Erzurum il merkezinde faaliyette bulunan bir devlet hastanesinde çalışan 286 hemşireden elde edilen veriler kullanılmıştır. Araştırmaya ilişkin veriler uygun istatistiki analizler ile değerlendirilmiştir. Analiz bulguları ise araştırmaya katılan hemşirelerin çalıştıkları hastane ile ilgili olumlu bir psikolojik iklim algısına sahip olduklarını ve bu algının yaşamlarına ilişkin tatmin düzeylerini olumlu yönde etkilediğini, son olarak bu etkiye psikolojik sermaye düzeylerinin kısmen aracılık ettiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: *Psikolojik Sermaye, Psikolojik İklim, Yaşam Doyumu.*

MUHAKKİK MİMAR 'TURGUT CANSEVER'

INVESTIGATOR ARCHITECT 'TURGUT CANSEVER'

Süheyla BİRLİK
Dr. Öğr. Üyesi Karabük Üniversitesi

ÖZET

İslam tasavvufu, çevre bilinci, derin düşünme yetisi ile fikirlerinde ve çalışmalarında eski ile yeniyi bağdaştırmış... çağdaş Türk mimarisinde önemli iz bırakmış bir usta: Turgut Cansever

1980 yılında -çağdaş yapı teknolojisini geleneksel fikir ve prensiplerle birleştiren bir mimari anlatım biçimine giden yolda olumlu bir aşama oluşturduğu için- 'Türk Tarih Kurumu Binası' (Ankara) (1951-1967; Ertur Yener ile) ve -iki eski evi kreatif bir şekilde bir araya getirerek, tarihi yapıların işlevsel olduğu kadar güzel bir çevre yaratacak şekilde yüzeysel bir taklitçiliğe düşmeden yeniden kullanılmasının mümkün olduğunu ispat ettiği için- 'Ahmet Ertegün Evi Restorasyonu' (Bodrum) (1971-1973) ile 1992 yılında -yerel mimarinin geleneksel biçimlerini yeniden tasarlayan, eski ve yeni yapı malzemelerinin uyumlu birlikteliğini sağlayan mimarın ileri görüşlülüğü için- 'Demir Tatil Köyü' (Bodrum) (1983-1987; Emine Öğün, Mehmet Öğün ve Feyza Cansever ile) projeleri uluslararası prestije sahip Ağa Han Mimarlık Ödülü'ne layık görülmüştür; Cansever bu ödülü dünyada üç kez almış tek mimardır.

Bu bildiride de, modern mimarlığın sorunlarına -tarihi, kültürel ve çevresel değerlere ağırlık vererek- yüksek düzeyde bir feraset, hassasiyet ve bilgi ile yaklaşan, tasarımlarında geleneksel varlığın yapısını oluşturan öz ile güncel gereksinim ve talepleri bütünleştirmeye çaba gösteren üstat Turgut Cansever tanıtılacak; onun yaşam öyküsü, uygulanmış mimari eserleri, kitapları ve İslami referanslar ile düzenlenmiş -nitelikli- çevre hakkındaki görüşleri aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Turgut Cansever, Otobiyografisi, Mimari Eserleri, Kitapları, İslami Çevre*

HALKLA İLİŞKİLERDEN DİJİTAL HALKLA İLİŞKİLERE: ALTIN ÖRÜMCEK WEB ÖDÜLLERİ ÖRNEĞİNDE BİR İNCELEME

Derya ÇAKMAK KARAPINAR
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Atakan KOTAN
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
Firmaların hedef kitleleri ile arasında karşılıklı iletişimi, anlayışı, işbirliği ve kabulü oluşturmayı ve oluşturulan bu ortamı sürdürmeye yardımcı olmayı sağlayan halkla ilişkiler, teknolojide meydana gelen gelişmelerin etkisiyle dijital halkla ilişkilere dönüşmeye başlamıştır. Bu dönüşümün en önemli nedeni insanların hayatlarında gerek yerleşik gerekse mobil olarak kullanılan cihaz ve teknolojilerin önemli bir yer tutması ile birlikte firmaların tüketicilere ulaşmak için dijital ortamlara firmalarını/markalarını taşımanın gerekliliğini fark etmiş olmalarıdır. Gerçek ortamlarda olduğu gibi dijital ortamlarda da çok sayıda birbirine benzer bilgi, içerik, ürün ve hizmet bulunmaktadır. Dijital halkla ilişkiler uygulamaları ile firmaların öne çıkabilmeleri için hedef kitleye doğru bağlam üzerinden bilgi, içerik, ürün ve hizmetlerini sunmaları gerekmektedir. Firmaların kurumsal itibarını destekleyecek ve imajını yansıtacak bir web sayfası tasarımı, web sayfasının kullanım kolaylığı, navigasyon sistemi, bilgilendirmede önemli kısımlar olan 'hakkımızda, vizyonumuz, misyonumuz, çalışmalarımız, hizmetlerimiz/ürünlerimiz, iletişim, sosyal sorumluluk projelerimiz, vb.' gibi bağlantıların ve bilgilerin bulunması ve firmanın sosyal medya hesaplarının aktif ve başarılı bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Bu bağlamda kurumun web sitesi, temelde kurumla müşteriler/ilişki kurmak zorunda kalan kullanıcılar arasında kurulan ilk iletişim köprüsüdür. Yani kurumun dışarıya açılan dijital kapısıdır. Modern dünyada artık insanlar işletmelerle ilgili ilk bilgileri öncelikle onların web sitelerinden edinmektedirler. Web siteleri internet kullanıcılarına kendilerini, ürün/hizmet bilgisini, sosyal sorumluluk projelerini anlatabilmelerine hatta kurumsal politikalarını savunabilmelerine imkân sağlamaktadır. Bu noktadan hareketle işletmeler web sayfalarında tüketicilerin ihtiyaç duyacağı bilgilere erişim kolaylığı sağlamalıdır. Bunu sağlarken web sitesinin yüklenme ya da bağlantılar arasında geçiş hızı da tüketiciyi yormamalıdır. İyi bir halkla ilişkiler aracı olarak değerlendirilebilecek web sayfaları işletmeye dair bilgileri içerisinde barındırması sayfa tasarımı ve kurumsal renklere uygun olması kullanıcıların/müşterilerin zamanlarının değerli olduğu dikkate alınarak hazırlanması web sitesinin kurumsal iletişim aracı olarak kullanılabilmesi açısından önemlidir. Bu nedenle gerçekleştirilen bu çalışmada 16. Altın Örümcek Web Ödülleri kapsamında 29 kategoride yapılan yarışma sonucu dijital halkla ilişkiler bağlamında derece yapan kurumların web siteleri incelenerek başarılı olan kurumların dijital iletişim stratejileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Dijital İletişim, Dijital Halkla İlişkiler, Altın Örümcek, Dijital İletişim Stratejileri*

MARKALARIN 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ VİDEOLARININ ANALİZİ: YOUTUBE ÖRNEĞİNDE

Derya ÇAKMAK KARAPINAR
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Atakan KOTAN
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
Bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmeler yeni iletişim teknolojileri, yeni medya, sosyal medya, sosyal ağlar gibi pek çok kavramın iletişim/medya literatürüne girmesini sağlamıştır. Yeni iletişim teknolojilerinin tamamını kapsayan yeni medya özlüce; "genel olarak var olan medyayı, etkileşimli olarak, sayısal veriye dönüştürmeye yönlendiren ve bilgisayar aracılığıyla üretim, dağıtım ve paylaşım sağlayan ortamlar" olarak tanımlanabilmektedir. Sanal ortam kullanıcıları tarafından bir alışkanlık haline gelen yeni medya, her kültürden ve her kesimden geniş kitlelerin, sosyal taleplerine yanıt verirken; aynı zamanda bu ortamı eleştirenlerin de odak noktasında bulunmaktadır. Yeni iletişim ortamlarının gelişmesi, her kesimden bilgi iletişim teknolojilerine olan ilginin artması, yeni medyanın gücünü artırmakta ve sosyalleşme kavramına da yeni boyutlar kazandırmaktadır. İnsanlar, sosyal medyada düşüncelerini paylaşabilmekte, fikirler üzerine tartışabilmekte ve yeni fikirler ortaya koyabilmektedirler. Ayrıca kişisel bilgilerin yanı sıra çeşitli fotoğraf ve videolar paylaşarak her geçen gün daha yoğun olarak gerçek dünyadan uzaklaşmakta ve sanal dünyada yaşayabilmektedirler. Bu artan ilgi ile birlikte sosyal medya, kitleleri çeşitli amaçlarla yönlendirmek ve ikna etmek amacı güden birçok kesimin çalışma alanına dönüşmüştür. Son yıllarda sosyal medya ortamında reklamların kullanım yoğunluğu gözlenmektedir. Salt mal ve hizmet satışını değil kurumu ve markayı ön plana çıkaran reklamlara da yer verilmektedir. Kurumsal itibar yönetiminin bir parçası olan kurumsal reklamlar, saygınlık duyuruları, sponsorluk, yardım kampanyaları, sosyal konularda duyarlılık geliştirme, sosyo-kültürel ve çevresel olaylara dönük ilgi çekme şeklinde çeşitlenebilmektedir. İnternette gezinme, arama motorundan veriye erişme, göz atma, beğenme, tıklama, yorum yapma gibi biçimlerde açığa çıkan kullanım eylemsellikleri, yeni medyaya bakma alışkanlıkları hakkında ipuçları sunmaktadır. Kullanıcının değişen bakma eylemselliğinin medya planlama stratejileri kapsamında ele alındığı bu çalışmada yaygın kullanıma sahip dijital medya ortamı olan Youtube üzerinden bir araştırma yürütülmüştür. Araştırmada 8 Mart 2019 Dünya Kadınlar Gününe özel olarak firmaların hazırlamış oldukları reklamlar üzerinde analiz yapılmıştır. Yapılan incelemede, firmaların vermiş oldukları reklamlarda, "ne/nelerin, nasıl sunulduğu" çerçevesinde değerlendirme yapılmıştır. Bu bağlamda 8 Mart 2019 Dünya Kadınlar Gününe özel olarak hazırlanan reklamların yazılı ve görsel metinleri, kullanılan simge, sembol ve metaforlar ile sloganlar çerçevesinde içerik çözümlemesi yöntemi ile çözümlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Yeni/Sosyal Medya, Kurumsal Reklamlar, Youtube Reklamları, Dünya Kadınlar Günü*

GÖRSEL TASARIM ÖĞELERİNİN TÜKETİCİ TERCİHİNE ETKİSİ

THE EFFECT OF VISUAL DESIGN COMPONENTS ON CONSUMER PREFERENCE

Akın AY
Öğr. Gör. Amasya Üniversitesi
Mehmet Ferruh HAŞILOĞLU
Doktor Öğretim Üyesi, Atatürk Üniversitesi
Emin AKIN
Öğr. Gör. Amasya Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde tasarım her alanda kullanılarak tarihsel gelişim süreci üzerinde sanatla kaynaşmış bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Herhangi bir mesajı karşıdaki hedef kitleye iletmede görsel tasarım öğelerine başvurulmaktadır. Logo, fotoğraf, slogan, renk hedef kitle için ürünü daha iyi algılayabilmeleri önemli bir öğelerdendir. Akılda markaların kalabilmesi kendi ürünlerini diğer ürünlerden farklı kılabilmek adına tasarım öğelerinden yararlanmaktadır. Hedef kitle belirleme sürecinin en temel noktaları tüketici davranışlarında şekillendirme yapmaktır. Rekabet koşullarının zorlaştığı günümüzde bilinçlenen tüketicinin ikna edilmesi zorlaşmaktadır. Bu durumda da tüketicilere ilişkin ayrıntılı bir bilgi edinme çabası verilmesi gerekmektedir. Tüketicilere ilişkin bilgi edinme süreci ne derece zorlu olursa bilgilerin derlenip toparlanması o derece de zorlu olacaktır. Karşı tarafa olumlu bir imaj yansıtabilmenin ilk kuralı da tasarım öğelerine başvurmaktır. Bir markanın imajının tüketici tercihlerinde önemli olduğu düşünülürse markanın imajının değer kaybetmesinde de görsel tasarım öğeleri önemli etkendir. Marka ve tüketici tercihleri göz önüne alındığında uzun vadede tasarım öğeleri çerçevesinde marka stratejileri oluşturulması düşüncesi gün geçtikçe artmaktadır. Bu bağlamda araştırmada markaların rakiplerinden nasıl farklı kılınabildiğinin ve bu farklılıklarda görsel tasarım öğelerinin kullanım stratejileri marka hatırlanabilmesindeki rolü incelenmiştir. Araştırmanın sürecinde deneklere derinlemesine mülakat yönetimi ile elde edilen bulgular değerlendirilecektir. Araştırmada tüketicinin duygusal bağlarla bir markaya bağlı olduğu durumlarda o markanın ürününün fonksiyonel faydasının göz ardı ettiğini ortaya koyması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Reklam, Görsel Tasarım, Marka, Marka Analizi*

YENİ MEDYANIN YEREL BASIN TARAFINDAN KULLANIM POTANSİYELİNE VE NİTELİĞİNE İLİŞKİN NİTEL BİR ARAŞTIRMA

A QUALITATIVE RESEARCH ON THE POTENTIAL AND USAGE OF NEW MEDIA BY LOCAL PRESS

Akın AY
Öğr. Gör. Amasya Üniversitesi
Mehmet Ferruh Haşıloğlu
Doktor Öğretim Üyesi, Atatürk Üniversitesi
Emin Akın
Öğr. Gör. Amasya Üniversitesi

ÖZET

İletişim araçlarının günden güne gelişmesi ve yeni medyanın önem kazanmasından dolayı gazetecilikte yeni açılımlar elde edilmiştir. Haber bilgi paylaşımında önde olan iletişim araçları yerel haberlere ulaşmada öncelik kazanmıştır. Yerel basın kuruluşlarının yeni medya ve internete girmesiyle beraber çoğrafi sınırlılıklar ortadan kalkmakta yerel haberlere ulaşmak dünyanın her yerinden gerçekleşmektedir. yerel haberlere ulaşmada öncelik kazanmıştır. Yeni medya, başta haberin hızlı dolaşımı ve kapsamlı bir şekilde sunulabilmesi olmak üzere birçok konuda hem basın yayın organları hem de okuyucular için birçok olanağı beraberinde getirmektedir. Özellikle yerel basının baskı maliyeti gibi ekonomik sorunlarına alternatif bir çözüm getiren yeni medya olanaklarının yerel basın tarafından nasıl değerlendirildiğinin belirlenmesi, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Web sitelerindeki farklılıklar okuyucuyu etkileyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. İnternet gazeteciliği özelinde bakıldığında medya endüstrisinin koşulları, internet üzerindeki içerik pazarının dinamikleri, internet reklamcılığı internet gazeteciliğinin mevcut görünümünde, yapılma biçiminde etkili olan faktörlerden sadece birkaçıdır. Bu çalışmada,Amasya'da 5 yerel gazetenin internet sitesindeki ana sayfaları, 'güncellik, tazelik, özgünlük, objektiflik, tarafsızlık, kapsamlılık, muhabir sayısı ve haber formunun niteliği' bağlamlarında 5 gün boyunca içerik analizi ile incelenmiş ve elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile değerlendirilmiştir. Medya endüstrileri İnternet gazeteciği kapsamında bakıldığında medya endüstirisi koşulları internet üzerinden sağladıkları Pazar dinamikleri internet gazeteciğinin görünümleri bu çalışmada incelenecektir.

Çalışma sonunda varılan en kapsamlı değerlendirme, yerel basın internet haber sitelerinin, haber kodlarının uygulanması bağlamında daha yoğun bir editoryal denetimden geçmesi gerektiğine ilişkindir.

Anahtar Kelimeler: *Yerel Gazete, Yeni Medya, İçerik Analizi, Betimsel Analiz*

TÜKETİM TOPLUMU İLİŞKİSELLİĞİNDE MÜZİK ENDÜSTRİSİNİN YOUTUBE ÜZERİNDEN İNCELENMESİ

Derya ÖCAL
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi
Arzu Başak FİDAN
Atatürk Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi
Yunusemre ÖZDEMİR
Atatürk Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET

Tüketim, insanın varoluşuna değin dayanır ve yaşam pratikleri çerçevesinde diğer insanlarla etkileşiminin bir parçasıdır. Tüketim eylemselliği, bireyin mevcut hayat şartları, toplumsal düzeyde yaşanan ekonomik ve sosyal gelişimlerle beraber sürekli değişim göstermektedir. Tarihsel perspektifte öne çıkan "gösterişçi tüketim" ve günümüz bireyini temsil eden "hedonist tüketim", bireyin günümüze değin yaşamış olduğu tüketim davranış ve alışkanlıklarını sergilemesi açısından öne çıkan kavramlardır. Kapitalist üretim ve tüketim süreçlerinin tüm dünyada hakim olması ile birlikte bireyin ihtiyaçları 'üretilen', 'yapay' bir karakter kazanmıştır. Bu yapay tüketim sürecinin uzantısı olarak ortaya çıkan ve üreticinin ürünlerinin satışının sürekliliğini sağlayan "tüketim toplumu" anlayışı açığa çıkmıştır. İnsanoğlunun yaşamını konformist bir konuma taşıyan ve tüketim-statü odaklı bakışaçısı kazanmasını sağlayan tüketim, teknolojik gelişmelerin günümüzde geldiği konumda yaşam pratiklerini de doğrudan dönüştürmüştür. Müzik, bireyin yaşam pratikleri içerisinde birçok anında başvurduğu bir iletişim aracı olarak bu teknolojik dönüşümden payını almıştır. Başlangıçta doğanın bir taklidi olarak ortaya çıkan ve sonrasında bireyin estetik kaygısını barındırmaya başlayan müzik, her dönem bireyin kendisini estetik olarak yansıtma ve kimliğini sunma biçimi olmuştur. Önceleri seslerin ortaya çıkarılmasında manuel ve ilkel tekniklere başvurulurken, kayıtlama teknolojisinin gelişmesi ile birlikte müziğin sanat ürünü ve insanın kendini dışa vurum aracı olarak tüm dünyaya yayılımını kolaylaştırmıştır. Ses kayıt teknolojilerindeki dönüşüm ve internet teknolojisinin tüm dünyada bireyin yaşam süreçlerinde yaygınlık kazanmasıyla birlikte müzik endüstrisinde de dönüşümler yaşanmıştır. 21. yüzyılla birlikte insan yaşamında Web 2.0 dönemi açığa çıkmış, bireyler içeriğini kullanıcıların oluşturup düzenleyebildiği internet tabanlı sosyal medya uygulamaları ile tanışmıştır. Web 2.0'ın bir uygulaması olarak Youtube; internet kullanım becerisine sahip olan her bireye video izlemenin yanı sıra içerik üretip paylaşma imkanı sağlamaktadır. 2019 verilerine göre Youtube küresel ölçekte aylık 150 milyon, günlük 63 milyon izleyici sayısına erişmiş olup; günlük 1 milyar saatin üzerinde video izlenmektedir. Taşınabilir akıllı cihazların toplumsal ölçekte yaygınlaşması, Youtube kullanımını artırmaktadır. İstatistiksel veriler çerçevesinde, insanların geleneksel medyadan ziyade sosyal medyada vakit geçirmesi göz önünde bulundurulduğunda, müzik sektörünün uygulama esaslı olarak sosyal medyaya kaydığı ifade edilebilecektir. Günümüzde müzik endüstrisinde yer alan yapım şirketleri ve sanatçılar, albüm ve şarkılarını cd, kaset gibi kayıt araçları ya da radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları ile piyasaya sürmek yerine, dijital ortamlarda geleneksel medyaya göre daha az maliyetle daha çok kullanıcıya hızlı bir şekilde ulaştırmaktadırlar. Bu çalışma ile tarihsel süreç içerisinde ihtiyaçları sürekli olarak değişen tüketim toplumları ilişkiselliğinde, insanoğlunun müzik dinleme davranışı ve alışkanlığının yaşadığı kapsamlı dönüşüm Youtube üzerinden incelenmekte ve müzik olgusunun dijitalleşen dünyada ne tarz bir karakter kazandığı ortaya konulmaktadır. Youtube üzerinden belirli tarihlerde yapılan araştırma üzerinden müzik endüstrisine ilişkin veriler sunulmaktadır. Bu bağlamda çalışma yeni dönem gelişmeleri sunması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Tüketim Toplumu, Dijital Medya, Youtube, Müzik Endüstrisi.*

TEKNOLOJİK GELİŞMELERİN TOPLUMSAL YAPI ÜZERİNDE ORTAYA ÇIKARDIĞI DÖNÜŞÜMLER: Z KUŞAĞI ÖRNEĞİNDE

Derya ÖCAL
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi
Arzu Başak FİDAN
Atatürk Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi
Yunusemre ÖZDEMİR
Atatürk Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET

Teknoloji, insanoğlunun doğaya üstünlük kurmak için bilimi kullanarak tasarladığı rasyonel bir disiplindir. Hayatımızın herhangi bir alanına mutlaka etki eden teknoloji, insanlığın tüketim odaklı yaşam biçimini benimsemesiyle son yüzyılda giderek hızlı bir gelişim göstermiştir. Teknolojik verilerle donanmış tüketim nesneleri, klasik üretim ilişkileriyle meydana gelmiş nesnelerden farklı bir dünya yaratmıştır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda insan ihtiyaçları arzuya, sahip olmaya, istek ve tercihlere doğru dönüşüm yaşamıştır. Bu hızlı dönüşüm, aile yapıları, toplumsal değerler, çalışma hayatı ve kuşaklar arasındaki farklılıkları da beraberinde getirmiştir. Teknolojik gelişmelerin hayatın vazgeçilmez bir parçası olduğu bu dönemin başlangıcında, içerisinde doğmuş ve büyümüş olan Z kuşağı, kendisinden önceki nesillere kıyasla tüketim alışkanlıkları bağlamında teknoloji eksenlidir. Gündelik pratiklerinin birçoğunu teknoloji destekli olarak daha çabuk ve eş zamanlı gerçekleştiren Z kuşağı için sadece mobil cihazların kullanım becerisi değil, el, göz, kulak ve motor senkronizasyonları çok daha geliştirmiştir. Dijital yerliler olarak anılan Z kuşağı, enformasyonu yaşamına hızla entegre ederken, sosyal medya ve dijital iletişim becerileri kadar giyilebilir teknoloji, yapay zeka gibi yenilikçi meslek ve uygulama alanlarında da kendini gösterecek, teknolojiyi bağımlılık değil yaşam standardı olarak algılayacak, teknolojik gelişimin bir parçası olacak ve açık bir şekilde kendinden önceki kuşaklara göre daha farklı sosyal ve aile hayatına sahip olacak nitelikte davranış kalıpları sergilemektedir. Bu çalışma ile tarihsel süreç içerisinde istek ve ihtiyaçları değişen ve gelişen insanoğlunun, teknoloji çağı ile tanışması, toplumsal yapı üzerinde ortaya çıkan dönüşümlerde etki altında bulunan Z kuşağı örneklerinde ele alınıp değerlendirilecektir. Gelecek nesillere de yön verecek olan bu çalışma, teknoloji odaklı dönüşümleri ortaya koyması açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Teknoloji, Z Kuşağı, Dijital Yerliler, Toplumsal Yapı.*

REKLAMLARDA KULLANILAN İKNA YÖNTEMLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Esra ŞİMŞEK PARALI
Öğr. Gör., Ardahan Üniversitesi
Harun SELÇUK
Öğr. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi

ÖZET
Günümüzde hayatımızın her alanına etkisi bulunan teknolojik gelişmelerin, iletişim alanına da yansımaları son derece önemli boyuttadır. İletişim kurma biçimlerimizde, özellikle iletişim teknolojileriyle aracılanan iletişimin doğasında -reklamcılık, halkla ilişkiler ve pazarlama gibi- değişim ve dönüşümler yaşanmaktadır. Firmaların, herhangi bir çeşit ürün ya da hizmet sunan kuruluşların şüphesiz kendilerini kamuya tanıtmak ve anlatmak için en etkili iletişim aracı olan televizyon zirvedeki yerini korumaktadır. Bu bağlamda televizyon en etkili iletişim ve tanıtım aracı olma vasfını ise reklamlar aracılığıyla sağlamaktadır. Geleneksel medyanın yanı sıra yeni medya da reklamcılık ve pazarlama alanlarına önemli katkılar sağlamaktadır. Bu bağlamda yeni medyanın firmalar açısından bir tanıtım ve ikna mesajlarının iletildiği araç olarak kullanımı kaçınılmazdır. Günümüz rekabet piyasasının koşullarında ürün ve hizmetlerin yaklaşık aynı kalitede sunulma potansiyelleri oldukça yüksektir. Bu durum kamunun tercih edebileceği yakın fiyat ve kalitede çok alternatifi bulundugu anlamına gelmektedir. Hal böyleyken üretici ya da hizmet sunan için kendisini hedef kitlesine en iyi şekilde tanıtmak ve hatta potansiyel müşteri sayısının artışını sağlamak adeta zorunluluk haline gelmiştir. İnsanların bir ürünü alma veya hizmet vereni tercih etme noktasında davranış geliştirmesini sağlayan husus o ürün ya da hizmeti almaya ikna olmalarıdır. İkna davranışı söz konusu olduğu takdirde insanlar tüketici davranışını eyleme dönüştürmektedirler. Bu durum da kamuda oluşturulmak istenilen tutumdur. Ürün ya da hizmet satan bütün kuruluşlar reklam alanına saydığımız gerekliliklerden dolayı bütçelerinden çok önemli paylar ayırmaktadırlar. Maddi boyutunun da son derece yüksek ücretlerle ölçülmesi reklamcılık faaliyetlerinin hem maddi açıdan hem de kamuda oluşturduğu etki bakımından önemliliğini arttırmaktadır. Bahsi geçen hususlar ışığında reklamlarda kullanılan ikna yöntemleri ve bu yöntemlerin kamu üzerinde nasıl bir etki oluşturduğu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Günümüzde çok sayıda, sıklıkta ve formatta olan reklamlar aracılığıyla hedef kitleyi etkilemek, izlenme süresini uzatmak ve hatta bu süreci satın alma davranışına çevirebilmek oldukça zordur. Dolayısıyla çalışmamız reklamlarda kullanılan ikna yöntemleriyle ve etkileriyle ilgili literatür çalışması niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Pazarlama, Reklam, Hedef Kitle, İkna Teknik ve Stratejileri.*

PAZARLAMA VE REKLAMCILIK STRATEJİSİ OLARAK VİTRİN TASARIMI: ERZURUM MNG AVM ÖRNEĞİNDE

Harun SELÇUK
Öğr. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Esra ŞİMŞEK PARALI
Öğr. Gör., Ardahan Üniversitesi

ÖZET
Üretim ilişkileri, insanların tüketim davranışları geliştirmelerinde önemli roller üstlenmektedir. Günümüze gelinceye değin ürünün tüketiciyle buluşma noktasında, birbirine benzer olanlar arasındaki tercih edilebilirlik aşamasında tüketicinin karar verme davranışında birçok faktör ön plana çıkmaktadır. Fiyat, ürün kalitesi, marka bilinirlik düzeyi gibi faktörlerin yanı sıra markaların vitrin tasarımları da tüketicilerin karar vermesinde önemli bir etkendir. İhtiyaç ve gereksinim tüketicinin satın alma davranışının temelinde önemli bir yere sahip olmakla birlikte tercih edilebilirlik aşamasında fiyatın dışındaki motivasyon unsurları içerisinde duyu organları belirleyici olabilmektedir. Alıcılar tarafından tercih edilebilir olmak amacıyla satışı gerçekleştirilen ürünlerin tüketici algılarını harekete geçirecek şekilde hazırlanması ve sergilenmesi işletmelerin önemli görevleri arasında yer almaktadır. Ürünler hakkında fikir vererek müşteriyi cezbetme noktasında vitrinler, ön plana çıkmaktadır. Tasarımlarıyla tüketicilerin ilgisini çekmeyi hedefleyen vitrinler, müşterileri etkilemek ve ikna etmek amacıyla kullanılmaktadır. Bir ürünün müşteri ile buluşmasının merkezinde yer alan vitrinlerde, görsellik ön plana çıkmaktadır. Mağaza içerisindeki ürünlerin sergilenmesi amacıyla kullanılan vitrinlerde ürünlerin uyumu, tasarımın dikkat çekici ve göz alıcı olması tüketiciyi/müşteriyi satın almaya ikna etmede ön plana çıkmaktadır. Bu çerçevede vitrinlerin tasarımı, benzer ürün ya da markalara göre farklılığın ortaya konulmasında önemlidir. Bu çalışmada vitrin tasarımının pazarlama ve reklamcılık açısından önemi, vitrine yerleştirilecek ürünler tercih edilirken başvurulan stratejiler, müşterinin görsel dikkatinin çekilmesi aşamasında vitrine konulacak ürünlerin seçimi sırasında yapılması gerekenler ele alınmaktadır. Sonuç olarak mağazanın 'özeti' olarak ifade edilebilecek vitrinlerin işletmeler ile tüketiciler arasındaki görsel iletişimine olan katkısı vurgulanmakta, vitrinin zenginleştirilmesinin ürünlerin en uygun bir biçimde sergilemesine olan katkısının daha fazla müşteri kazandırabileceği belirtilmektedir. Bu bağlamda Erzurum MNG Alışveriş merkezi üzerinden vitrin tasarım stratejileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Reklam, Pazarlama, Görsel Tasarım, Vitrin Tasarımı.*

DİJİTAL OYUNLARDA YER ALAN REKLAMLARIN MARKA BİLİNİRLİĞİ ÜZERİNDEKİ ROLÜ

Fatih AKSOY
Arş. Gör., Gümüşhane Üniversitesi
Feryat ALKAN
Öğr. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi

ÖZET
Marka, özellikle günümüz dünyasında firmaların hedef kitleleri, müşterileri ve tüketiciler ile kuracakları/kurdukları iletişim süreçlerinde temel imaj ve itibar aracı rolünü üstlenmektedir. Günümüzde birçok firma ürün ve hizmetlerinin tanıtımı, marka bilinirliliklerinin artması ve farkındalığının sağlanması için reklamcılık faaliyetlerine başvurmaktadır. Firmalar açısından belirli maliyet kalemlerine katlanılarak hazırlanan ve tüketici kitle ile buluşturulan reklamların etkisi konusu ise oldukça tartışmalı olabilmektedir. Öyle ki, günümüzde hedef kitle(ler) geleneksel ve dijital medya üzerinden çok sayıda reklam mesajına maruz kalmakta ve bu nedenle reklamlara duyarsızlık geliştirebilmektedir. Reklamların etkinliğinin yüksek olması ancak hedef kitlenin rızası ile izlemesi sayesinde olabilmektedir. Dolayısıyla firmaların değişen tüketici kitlesine uygun reklam stratejileri geliştirmesi gerekmektedir. Bu reklam stratejileri arasında oyun reklamları ön planda yer almaktadır. Dijital ortamlarda erişilen/oynanan oyunların içerisinde konumlanan ve sunulan reklamlar, doğrudan ve dolaylı olarak oyunu oynayan bireyin dikkatini çekmek üzere tasarlanmıştır. Dolayısıyla eğlence odaklı bir ortamda bulunan ve boş zamanını oyun oynayarak geçirmeyi tercih eden birey, reklamı yapılan markaya maruz kalmakta, kendi rızasıyla kabul edip o marka üzerine düşünebilmektedir. Bu nedenle oyun reklamları şirketler için birçok avantaj sağlayabilmektedir. Bu çalışmanın temel amacı oyun reklamlarının marka bilinirliği üzerinde rolü olup olmadığını tespit etmektir. Çalışmada amaçlı örneklem kullanılmıştır. 10 kişiden oluşan örnekleme derinlemesine görüşme yapılarak katılımcıların konu ile ilgili görüşleri alınmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler içerik analizi ile değerlendirilip yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Marka, Marka Bilinirliği, Dijital Oyunlar, Oyun Reklamları.*

MÜKEMMEL HALKLA İLİŞKİLER KRİTERLERİ BAĞLAMINDA ERZURUM'DAKİ YEREL YÖNETİMLERİN(BELEDİYELERİN) HALKLA İLİŞKİLER DAVRANIŞ KALIPLARI

Ayhan DOĞAN
Dr. Öğr. Üyesi, Erzurum Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Kurum ve kuruluşların başarılı bir şekilde yönetilebilmesi tüm paydaşları ile yakın ilişkiler kurma zorunluluğunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Paydaşların istek ve ihtiyaçlarını doğru olarak tespit edebilmek ve bu isteklerin karşılanarak ihtiyaçların giderilebilmesi, doğru ürün ve hizmetlerin sunulabilmesi için bir yönetim fonksiyonu olarak işlev gören halkla ilişkilerin etkin bir şekilde devreye sokulması gerekmektedir. Bu sayede kurum ve kuruluşlar belirledikleri hedeflere daha kısa sürede ve daha sağlıklı bir şekilde ulaşma olanağı bulacaklardır.

Kurum ve kuruluşların bu hedeflere ulaşmasında önemli bir rol üstlenecek en önemli yönetim fonksiyonlarından birisi olan halkla ilişkiler, günümüzde propaganda amaçlı bir manipüle aracı ya da bilgi aktarma aracı olmaktan çıkmış, farklı hedef kitleler için yeni iletişim planları oluşturmakta ve kurumların stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde söz sahibi olarak kurumsal hedeflerine ulaşmalarına katkıda bulunmaktadır.

Halkla ilişkilerin bu yeni anlayışına en güzel örnek J. Grunig ve arkadaşlarının uzun araştırmalar sonucunda ortaya koydukları "Mükemmel Halkla İlişkiler" yaklaşımıdır. Bir örgütün tüm yönetim anlayışını, paydaşları ve hedef kitleleri ile iletişim süreçlerini, stratejik hedeflerine en etkin şekilde ulaşmasını amaç edinen mükemmel halkla ilişkiler yaklaşımı, stratejik karar alma, hedef kitlelerle iletişim programları planlama ve uygulama, iş yapabilme yeteneğini geliştirmeyi amaç edinen bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mükemmel halkla ilişkiler yaklaşımından Erzurum'daki Yerel Yönetimlerin(Belediyeler) ne derece yararlandığını ve buna bağlı olarak Erzurum'daki belediyelerin halkla ilişkiler uygulamalarının davranış kalıplarının ortaya konulmaya çalışıldığı bu çalışmada, Erzurum Büyük Şehir Belediyesi ve merkeze bağlı alt belediyeler(Yakutiye, Palandöken ve Aziziye Belediyeleri) temel alınarak bir anket çalışması yapılacak, elde edilen bulgular değerlendirilerek Erzurum'daki Belediyelerin halkla ilişkiler uygulamalarının davranış kalıpları ortaya konulmaya çalışılacaktır. Amaç doğrultusunda "Erzurum'daki Belediyelerin mükemmel halkla ilişkiler skorları nedir?" araştırmanın temel sorusuna cevap aranacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Mükemmel Halkla İlişkiler Kriterleri, Belediyeler, Davranış Kalıpları*

TWİTTER VE INSTAGRAM ÜZERİNDEN 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜNE ELEŞTİREL BAKIŞ

Yakup ÇİFTÇİ
Uzman, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi
Sultan KOCA
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi
Ömer ÖNGEN
Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
Toplumsal bir varlık olarak yaşamını süren insan, yaşam pratikleri çerçevesinde mesaj üretme ve paylaşma eğilimi taşımaktadır. Günümüz koşullarında giderek teknik boyut kazanan mesaj üretimi, bireyin özel ve resmi yaşamını tamamen kapsar hale gelmiştir. İçinde bulunduğumuz yüzyılda bireyler, internet ağı ekseninde sosyal paylaşım ortamlarında her an kendi içeriklerini üretebilmekte ve paylaşabilmektedirler. Etkileşimi maksimum düzeye taşıyan çevrimiçi uygulamalar, ortaya çıktığı ilk günden itibaren çeşitlenerek popülerlik ve yaygınlık kazanmıştır. Dijitalleşme odaklı gelinen son noktada ise trendler, influencer'ler (sosyal medya fenomenleri) yardımıyla yeni tüketim kalıplarını oluşturmaya başlamıştır. Bu ticari potansiyeli fark eden üretici firmalar ve kişiler pazarlama stratejilerini yeni medyaya kaydırmışlardır. Önceleri sadece fotoğraf ve video paylaşımı için kullanılan sosyal medya ortamlarında, geribildirimin sağlanması, maliyetin düşük olması, yayılımın hızlı olması gibi etkenler bu mecraları firmalar nezdinde öne çıkarmıştır. Bu alandaki pazarlama dinamikleri tanıtım ve sosyal sorumluluk projelerinde de kendini göstermektedir. Ülkemizde 8 Mart Dünya Kadınlar Günü 1921 yılından günümüze kadar çeşitli eylemler ve etkinliklerle gündeme gelmektedir. Son yıllarda firmaların Dünya Kadınlar Günü farkındalık çalışmaları sıkça yeni medya üzerinden "kadın" imgesi bağlamında işlenmektedir. Bu bağlamda araştırma firmaların Twitter ve İnstagram üzerinde Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla yayımladıkları video mesajlarında "kadın" imgesinin nasıl konumlandırıldığına odaklanılmıştır. Dil mevcut yapıyı temsil eden toplumsal bir olgudur. Sistem içinde bireyin iradesinden bağımsız olarak değerlendirilecektir. Çalışma kapsamında 8 Mart 2019 haftasında Twitter ve İnstagram üzerinde yayımlanan reklamlar eleştirel söylem yöntemiyle analiz edilmiştir. Yayımlanan videoların ifade ettiği günün önemine ve değerlerine uygunluğu açıklanmaya çalışılmaktadır. Mesajda asıl anlatılmak istenen, saklı olan çözümlenmiştir. Çözümleme söylem, anlam, bağlam, ideoloji ve ulaşılmak istenen sonuç çerçevesinde geliştirilmiştir. Ayrıca firmaların yayımladıkları mesajlarla ideolojik söylemlerin geleneksel kadın kimliği ve söylemlerini yeniden üretmesi ve bu söylemleri evrensel değerler kapsamında incelemek çalışmanın diğer bir alanını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelime: *Dil, Twitter, İnstagram, Eleştirel Söylem, İdeoloji.*

GÖSTERİŞÇİ LÜKS TÜKETİCİLERİN SAHNESİ OLARAK; SOSYAL MEDYA

Meryem Hilal CANAN
SAKARYA Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZET
Boş zamanın içeriğindeki tarihsel dönüşüme baktığımızda her dönem farklı amaçlara hizmet ettiğini görmekteyiz. Sanayi sonrası ortaya çıkan tüketim temelli boş zaman anlayışı ise ağ toplumuna dönüşmemizle beraber dijital bir boyuta taşınmış durumdadır. Teknolojik gelişmelerin artması ve web 2.0 tabanlı iletişim araçlarının halkın her kesimi tarafından ulaşılabilir hale gelmesi ile beraber sosyal ağ, boş zamanın ve tüketimin yeni merkezi olmuştur. Sosyal medya siteleri, tüketilenin sergilendiği, gösterişçi lüks tüketim üzerinden yeni kimliklerin inşa edildiği alanlar haline gelmiştir. Bu çalışmada sosyal medya kullanıcılarının ağlarda oluşturdukları sanal kimliklere, sosyal medyanın teşhirci doğasına, sosyal medyada görünürlük kazanan kişilerin kitleler üzerindeki etkisine değinilerek, konu, yapılan literatür çalışması ile kuramsal bir çerçeveye oturtulacak ve sosyal medyanın toplumsal yaşamdaki rolü eleştirel olarak değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Boş zaman, Tüketim, Sosyal Medya.*

SUMMARY
When the historical transformation of "leisure time"consept during human story is examined, it can be understood that "leisure time" has been identified for different purposes in different time periods. Consumption based 'leisure time' approach occuring after industrial revolution has moved to digital dimension thanks to our transformation into network society. By the technological developments and common availability of internet access serving web 2.0 technology, the network has been the center of leisure time activities and consumption. And social media sites have been the places for exhibition of the consumption and building of new identities defined on conspicuous luxury consumption.

In this study, the virtual identities created by internet users, exhibitionist nature of social media and the effect of social media phenomenons on masses will be examined. It is aimed to establish a theoretical framework of social media guiding the researches in literature and to criticize the effect of social media on society.

Key words: *Leisure Time, Consumption, Social Media.*

ELEKTRONİK TİCARET SİSTEMİNDE ALGILANAN HİZMET KALİTESİ BOYUTLARININ MÜŞTERİ MEMNUNİYETİ, GÜVEN VE SADAKAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİ BELİRLEMEYE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Mustafa METE
Doç. Dr. Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Ana Bilim Dalı
Büşra Yüksel SÜRME
Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Ana Bilim Dalı

ÖZET
Gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, elektronik ticaret sisteminde algılanan hizmet kalitesi boyutlarının müşteri memnuniyeti, güven ve sadakat üzerindeki etkisinin ölçülmesidir. Araştırmada elde edilen veriler kolayda örnekleme yöntemi ile elde edilmiştir. Bu bağlamda Gaziantep Üniversitesi'nde eğitim gören 349 öğrenciye anket uygulanmıştır. Söz konusu anket formu 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik bilgilerini ölçmeye yönelik 7 soru ikinci bölümde ise elektronik ticaret sisteminde algılanan hizmet kalitesi boyutlarının müşteri memnuniyet, güven ve sadakat üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik 27 adet soru yer almaktadır. Ayrıca, araştırmada, elektronik ticarette algılanan hizmet kalitesinin, cinsiyet ve eğitim düzeyi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine de bakılmıştır. Araştırma sonucunda elektronik ticarette müşteri memnuniyetinin ($\overline{x}$ = 3.48) en yüksek ortalamaya sahip olduğu görülürken; müşteri güveninin ise en düşük ortalamaya ($\overline{x}$ =3.07) sahip bileşen olduğu görülmüştür. Bununla birlikte hizmet kalitesi algısı ve müşteri memnuniyeti, güven ve sadakat arasında pozitif yönde ve büyük kuvvette bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0.005$). Aynı zamanda elektronik ticarette hizmet kalitesi algısı, memnuniyet, güven ve sadakat ile katılımcıların cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür($p>0,005$).

Anahtar Kelimeler: *Elektronik Ticaret, Hizmet Kalitesi, Güven, Sadakat Memnuniyet.*

ABSTRACT
The aim of this study is to measure the impact of perceived service quality dimensions on customer satisfaction, trust and loyalty in electronic commerce system. The data to be obtained in the study will be obtained by easy sampling method. In this context, 349 students studying at Gaziantep University were interviewed. This questionnaire consists of 2 parts. In the first part, there are 7 questions in order to measure the demographic information of the participants and in the second part, 27 questions are asked in order to measure the effect of perceived service quality dimensions on customer satisfaction, trust and loyalty in electronic commerce system. In addition, in the study, it was also examined whether the perceived service quality in electronic commerce varies according to gender and educational level. As a result of the research, it is seen that the perceived service quality in electronic commerce has the highest average; customer trust was the lowest average component. However, there is a positive and strong relationship between the perception of service quality and customer satisfaction, trust and loyalty. At the same time, there was no significant relationship between the perception of service quality in electronic commerce, satisfaction, trust and loyalty and gender of participants.

Key Words: *Electronic Commerce, Service Quality, Trust, Loyalty Satisfaction.*

MUZAFFER İZGÜ'NÜN 'BÜLBÜL DÜDÜK' ADLI HİKÂYESİNİN DEĞER AKTARIMI BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Didem YERDELEN
Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi
Tazegül DEMİR ATALAY
Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET
Toplumun tarihsel gelişiminin ve sosyal bilinçaltı aktarımının daha sağlıklı olması noktasında değerler eğitiminin önemi oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Bireyin aslı ve nesli arasındaki gözle görülmeyen toplumsal değerler ve bu değerler bağlamında şekillenen toplumsal normlar hiç şüphesiz değerler eğitimi ile tesis edilmektedir. Bu doğrultuda ele aldığımız "Muzaffer İzgü'nün "Bülbül Düdük" adlı hikâyesini çalışmamızın kapsam aralığında irdeleyip değerler eğitimine bakan içeriği yapılan tasnifler doğrultusunda analiz edilip sosyal hayat içerisindeki değerler eğitiminin işlevsel yapısı üzerinde durulacaktır. Çalışma Muzaffer İzgü'nün Bülbül Düdük adlı eseri Türkçe Öğretim programında kök değerler olarak nitelendirilen değerler üzerinden incelenmiştir.Çalışmanın amacı kültürel yozlaşmanın yaşandığı günümüz şartlarında,MEB Talim ve Terbiye Kurulunca çocuklara tavsiye edilmiş bir kitabın değerler aktarımını sağlayıp sağlamadığını incelemektir.Çalışmada bu kök değerler incelenmiş ve toplumun somut olmayan kültürel mirası olarak nitelendirilen değerlerin aktarımı konusundaki hassasiyete dikkat çekilmiştir. Nitel araştırma tekniklerine uygun olarak yapılan bu çalışmada doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Değer eğitimi bakımından;Muzaffer İzgü'nün Bülbül Düdük adlı çocuk hikâyesinde değerlerin çok yoğun bir biçimde işlendiği görülmüştür. En fazla dostluk değerine yer verildiği görülmüştür. Muzaffer İzgü, yazdığı hikâyelerinin ana eksenini dostluk üzerine kurmuştur.Eserde en fazla geçiş sıklığına sahip olan değer 17 defa geçen dostluk değeridir. Sırasıyla; 15 defa sevgi değeri,11 defa yardımseverlik,10 defa sorumluluk,9 defa sabır,3 defa özdenetim,3 defa saygı,2 defa adalet,2 defa de dürüstlük değeri geçmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Değerler Eğitimi, Muzaffer İzgü, Bülbül Düdük*

ABSTRACT
The importance of values education is of great importance in terms of the historical development of the society and the health of the social subconscious. The social values which are not visible between the original and the original of the individual and the social norms shaped in the context of these values are undoubtedly established by the values education. In this context, we discuss the story of inin Muzaffer İzgü analiz, Bülbül Düdük analiz, in the scope of the scope of our study. Work Muzaffer İzgü's Bülbül Düdük was examined in terms of the values defined as root values in the Turkish Curriculum. the emphasis on the transfer of values, which are considered as the intangible cultural heritage of the society, have been pointed out. In this study which is conducted in accordance with qualitative research techniques, document analysis method is used.

Key Words: *Value Education, Muzaffer Izgü, Bülbül Düdük*

"BAĞRI YANIK ÖMER" ADLI ROMANIN ANLAMBİLİMSEL AÇIDAN İNCELENMESİ

Tazegül DEMİR ATALAY
Doç. Dr. Kafkas Üniversitesi
Ülkü SERTÇELİK
YL. Öğr. Kafkas Üniversitesi

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, "Bağrı Yanık Ömer" adlı çocuk romanında yer alan devrik tümcelerin, eş anlamlı tümcelerin ve metinlerarasılık yaklaşımının belirlenmesidir. Öncelikle bu yaklaşımlar hakkında bilgi verilmiş ve romanda yer alan cümleler bu yaklaşımlar doğrultusunda anlambilimsel açıdan doküman incelemesi yapılarak değerlendirilmiştir. Türkçede anlambilim çalışmaları az sayıdadır fakat günümüzde bu alandaki çalışmalar artmaktadır.

Günümüzde önemi artan anlambilim, kelime ve tümcelerin anlamlarını incelerken anlamsal değişmeler üzerinde de durur. Ayrıca anlatımı güçlü kılmak için kullanılan yöntemler de anlambilim açısından önemlidir.

Bu yöntemler anlambilimsel açıdan değerlendirildiğinde okurun metinde verilmek istenen duygu ve düşüncelere odaklanmasının sağlandığı, keşfetme duygunun ön plana çıkmasıyla daha etkili bir anlatım sağlandığı görülmüştür. Bu yüzden duygu ve düşüncelerin etkili kılınması için devrik yapı, metinerarasılık yaklaşımı ve eşanlamlı cümlelere ihtiyaç vardır.

Eserimizde bu yöntemlerin etkili bir biçimde kullanıldığı tespit edilmiş ve bu kullanımların sayısal dağılımları tablo eşliğinde verilmiştir.

Ayrıca eserin anlambilimsel değerlendirilmesi yapılırken yazarın özellikle metinlerarasılık yönteminde sıkça başvurulan anımsatma yöntemini de kullandığı tespit edilmiştir.

Anımsatma yoluyla söğüt ağacı bu romanda hüznün sembolü olur. Dağılan bir yuvayla birlikte oradan oraya savrulan küçücük bir çocuğun hikayesinin yansımasıdır bu. Ömer'in elinde söğüt dalıyla ortadan kaybolması huzurlu, mutlu günlerinin mazide kaldığını sembolize eder. Nasıl ki tarihi inançlarda evin bereketini, huzurunu, hayattaki güzellikleri sembolize ediyorsa burada da biten bir yuvanın ardından mutsuz olan artık yaşamdan bir beklentisi kalmayan bir çocuğun hayatının bitişinde ona eşlik eder.

Anahtar Kelimeler: *Anlambilim, Eşanlam, Devrik Cümle, Metinlerarsılık.*

TARİHİ SÜREÇTE PEYZAJ MİMARLIĞI MESLEĞİ VE SANATI

Işık SEZEN
Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum, Türkiye
Elif AKPINAR KÜLEKÇİ
Dr. Öğretim Üyesi Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum, Türkiye

ÖZET
Bilimsel anlamda ilk kez 200 yıl öce peyzaj kelimesini bir Alman Coğrafyacı olan Alexander Von Humboldt kullanmıştır. Peyzaj Mimarlığı meslek disiplinin babası ise 19.yy'da yaşamış olan Frederick Law Olmsted'dir. Türkiye'de ise peyzaj eğitimi 1933 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Enstitüsü bünyesinde Prof. Sadri Aran tarafından başlatılmış, 1968 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi'nde Peyzaj Mimarlığı bölümü kurulmuştur.

Tarihi süreç içinde dünyada ve ülkemizde peyzaj mimarlığı mesleği ve sanatının gelişimi incelemek amacı ile gerçekleştirilen bu çalışmada yurt içi ve yurt dışı literatür taranarak peyzajın çıkış noktası, geçirdiği evreler, günümüzdeki durumu, tarihe adını yazmış önemli bazı peyzaj mimarları, planlamacıları, tasarımcıları ve önemli tasarımlarından bahsedilecektir. Geçmişten günümüze peyzajın, peyzaj mimarlığını, peyzaj sanatının olumlu ve olumsuz olarak değişimi irdelenerek geleceğe yönelik öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Peyzaj, Peyzaj Mimarlığı, Peyzaj Sanatı, Tarihi Süreç*

KARS İLİ'NİN TURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Işık SEZEN
Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum, Türkiye
Elif AKPINAR KÜLEKÇİ
Dr. Öğretim Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Erzurum, Türkiye
Seray ÖZAĞDAŞ
Peyzaj Mimarı, Kars Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, Kars, Türkiye

ÖZET
Turizm; küresel yakınlaşmaya ve kalkınmaya imkan tanıyan, para kazanma amacına dayanmayan ve sürekli kalmama şartıyla insanların bir yere dinlenme, eğlenme, boş vakit geçirme, iş, sağlık gibi nedenlerle en az 24 saat konaklamak şartıyla gerçekleştirdikleri seyahatleri olarak tanımlanmaktadır.

Kuzey Doğu Anadolu'da yer alan köklü tarihi, kültürel değerleri, doğal ve eşsiz zenginlikleri, tarihi geçmişi ve zengin kültürel mirası ile turizmde son yıllarda adını duyuran bir il olan Kars, araştırmanın materyalini oluşturmaktadır. Bu araştırmada öncelikle ilde bulunan alternatif turizm türleri ele alınmış ve turizmin mevcut durumu ortaya konulmuştur. Araştırmada yöntem olarak; Kars ilinin turizm faaliyetlerinin planlanması, uygulanması ve yönetimine yönelik stratejilerin belirlenmesi için İçsel Analiz (Güçlü ve Zayıf Yönler) ve Dışsal Analiz (Fırsatlar ve Tehditler) yöntemi olan SWOT Analizi kullanılmıştır.

Bu bağlamda; Kars'da yaşayan ve ili tanıyan, uzman grubun da içinde yer aldığı 120 kişiye SWOT analizi kapsamında 5'li Likert tipi sorularla hazırlanan bir anket uygulanmıştır. Katılımcılarla, yüz yüze görüşülerek uygulanan anket çalışmasının değerlendirmesinde istatiksel analizlerden T Testi ve ANOVA Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; Kars ilinde turizmin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehdit unsurları tespit edilerek turizmin mevcut potansiyeli değerlendirilmiş, turizm açısından önemli potansiyele sahip olan ilde kırsal yerleşim birimlerinde dağ, yayla, tarım, kültürel ve ekoturizm gibi faaliyetlerin gelişimi, orta veya uzun vadede bu yörelerin sorunlarının çözümünde ve kalkındırılmasında aktif rol oynayacağı, tarihsel ve kültürel birikimin sürdürülebilir bir anlayışla geleceğe miras olarak bırakılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Turizm, SWOT Analizi, Kars*

TURİZM PLANLAMASINDA EKOLOJİK YAKLAŞIMLI BİR YÖNTEM: ANALİTİK HİYERARŞİ YÖNTEMİ

Elif AKPINAR KÜLEKÇİ
Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Erzurum, Türkiye
Işık SEZEN
Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Erzurum, Türkiye

ÖZET
Analitik Hiyerarşi Yöntemi (AHS) Yöntemi ile, kalitatif ve kantitatif değişkenler birlikte ele alınarak, alana en uygun turizm etkinliği belirlenebilmektedir. Bu yöntemde uzman görüşleri, kamu- çıkar baskı grupları, karar verici çıkar baskı gruplarının görüşlerine başvurulması gerekmektedir. Yöntem ekonomi, planlama, enerji politikaları, kaynak tesisleri, sağlık, proje seçimi, pazarlama, muhasebe, eğitim, mimarlık, mühendislik, turizm ve karmaşık, çevresel karar analizlerinde kullanılabilmektedir.

Ekolojik değerleri yüksek alanlara doğru yapılan, koruma ve kullanma dengesini iyi sağlayan turizm planlaması doğal ve kültürel varlıkların sürdürülebilir kullanımı açısından çok önemlidir. Turizmin kitlesel gerçekleşmesi sebebi ile ekolojik yaklaşımlı planlamanın kaynakların sürdürülebilir kullanımı açısından oldukça önemi vardır. Analitik Hiyerarşi Yöntemi (AHS) turizm planlama çalışmalarında akılcı çözümler sunan, kaynakların verimli kullanımı için bir karar hiyerarşisi modeli kullanılarak yapılan bir yöntemdir. Bu amaçla karar seçeneklerinin ve karar öiçütlerinin uzmanlarca yapılması gerekmektedir. Yapılan bu çalışmada AHS yöntemi açıklanarak bu yöntemin turizm planlama çalışmalarında kullanımı, önemi ve yöntemde kullanılabilecek kriter ve ölçütlerin neler olabileceği üzerinde durularmuştur. Ayrıca bir bölgenin mevcut kaynaklarının en iyi bir şekilde sürüdürlebilir bir turizm anlayışı ve çevreye duyarlı bir turizm planlama yaklaşımı ile geliştirilmesinde AHS yönteminin önemi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Turizm, Sürdürülebilirlik, Ekolojik Planlama, AHS*

GELENEKSEL EV ve BAHÇE MİMARİSİNİN KENTSEL PEYZAJA KATKILARININ BELİRLENMESİ: ERZURUM YUSUF ZİYA PAŞA KÖŞKÜ ÖRNEĞİ

Elif AKPINAR KÜLEKÇİ
Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Erzurum, Türkiye
Başak AYTATLI
Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Erzurum, Türkiye

ÖZET
Göçebe bir hayatı benimseyen Türklerin Anadolu'ya yerleşmesiyle bu mekânları yerleşik hayatlarına taşıma istekleri bahçe anlayışını ortaya çıkarmıştır. Özellikle dönemin bahçeleri, dinamik yapısı itibariyle zamanla değişime uğramıştır. Ancak genel olarak geniş aile yapısına sahip ve maddi açıdan daha zengin Türk ailelerinde köşk, villa tipi gibi yapıların pek çok örneğine rastlamak mümkündür.

Türk bahçelerinin tasarımında yer alan yapısal ve bitkisel bahçe elemanları, bulunduğu yörenin ekolojik özelliklerine ve halkın sosyo-kültürel yapısına bağlı olarak özgün kullanımları içermektedir. Bahçede yer alan oturma elemanları, su elemanları, kapılar, merdivenler, asmalıklar çardaklar ve aydınlatma elemanları, dinlenme yerleri, taş sofalar, tahtlar gibi dönemin özelliklerini ve ihtişamını yansıtan unsurlarla geleneksel Türk evleri yani köşkler daha göz alıcı bir hale gelmektedir. Bu yapıların bir kısmında da islam etkisi altında iç bahçe veya avlu gibi mekanlar da yer almaktadır.

Bu çalışmada, özellikle Osmanlı döneminden günümüze kadar varlığını sürdürmekte olan ve 220 yıllık bir geçmişe sahip sivil mimarinin yaşayan örneklerinden biri olan Yusuf Ziya Paşa Köşkü ve yakın çevresi ele alınmıştır. Erzurum Kent merkezinde yer alan köşk kentin kültürel kimliğinde önemli bir yere sahiptir. Tarihi kaynaklarda " yeşil cennet " anlamına gelen "Nüzhet-ül Hazra" adıyla anılan tarihi köşk gerek mimarisi gerekse bahçe unsurlarıyla günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. Çalışmada Erzurum kentinde yer alan Yusuf Ziya Paşa Köşkü yapısal ve çevresel unsurları bir bütün olarak ele alınmış, bahçesinde yer alan bitkisel tasarım ve yapısal elemanların mevcut durumunun geçmişten günümüze kadarki süreci yerinde gözlem ve incelemeler ile literatür araştırmasıyla karşılaştırılmış ve kentsel peyzaja katkıları irdelenmiştir. Çalışma sonucunda, bu geleneksel mimarinin korunarak gelecek nesillere aktarılması gerekliliği ortaya konmuş, kültür turizmi kapsamında değerlendirilebilecek bileşenleri belirlenerek bu kapsamda değerlendirilmesi için öneriler geliştirilmiştir. Ayrıca, Türk kültürünün doğa–bahçe ve süsleme sanatları arasında organik bağlantısı ve tarihsel süreci de çalışma sonucunda ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Sivil Mimari, Bahçe Mimarisi, Tarihi Köşk,Yusuf Ziya Paşa Köşkü, Kentsel Peyzaj, Erzurum*

TÜRK-OSMANLI KÜLTÜRÜNDE BAHÇE SANATI
GARDEN ART IN TURKISH-OTTOMAN CULTURE

Kübra GÜRBÜZ
Yüksek Lisans Öğr., Atatürk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Erzurum, Turkey
Işık SEZEN
Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Erzurum, Turkey

ÖZET
Türk-Osmanlı kültüründe, güzel olarak tanımlanmak istenen bahçelere "İrem bağı gibi" ifadesi kullanılırken, saray bahçelerine ya da padişaha ait dış bahçelere de 'Has Bahçe' denilirdi. Geleneksel Türk Bahçeleri, güzellik ile kullanışlılığın birlikte ele alındığı mekanlar olmak dışında tasarım da geleneksel konuttan saraya kadar değişmeyen bir yaklaşım vardır. Osmanlı padişahlarının bahçeleri ne İslâm, ne de Avrupa bahçelerine benzerliği bulunmamaktadır. Osmanlı bahçeleri son derece kendine özgü bir şekilde gelişim imkânına sahip olan mekânlardır. Ayrıca yaşam biçimlerini ve dönemin sanat anlayışını yansıtmakla birlikte, tasarımda farlılıklar oluşmuştur. Saray bahçelerinde sadece çiçek bahçelerine değil, meyvelik, gül hane ve bostanlara da yer verilmiştir. Geleneksel Türk Bahçesi güzellik ile kullanışlılığı açısında önemli mekanlar olmakla birlikte, Türk-Osmanlı kültüründe bahçeler binaların önlerine geçmiştir. Bahçelerde tasarım yapılırken manzaranın bulunduğu alanda doğal unsurlar kullanılırken, binaların ve sınır duvarlarının bulunduğu, manzaranın olmadığı yerlerde yapay unsurlar kullanarak doğallık etkisi oluşturulmuş ve bahçeyle bina arasında bütünlük sağlanmıştır. Osmanlı döneminden günümüzdeki bahçe sanatının en güzel örnekleri İstanbul'da bulunan Dolmabahçe Sarayı, Topkapı Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Yıldız Sarayı Ihlamur Kasrı, Hidiv Kasrı bahçeleridir. Bu bahçelerde Türk bahçe sanatı teknikleri, kullanılan bitkiler, su öğesi kullanımı ve tercih edilen heykeller ve anlamları gibi bahçe kültürünü oluşturan önemli unsurlar araştırılmış ve Osmanlı'da bahçe ve çiçek kültürünün yaygınlaştığı dönem ve etkileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Bahçe sanatı, Türk-Osmanlı Bahçeleri, İstanbul, Türkiye*

ABSTRACT
In the Turkish-Ottoman culture, the expression of pad Irem vineyard was used in the gardens which were to be described as beautiful, while the gardens of the palace or the outer gardens belonging to the Sultan were called as olarak Has Bahçe Turkish. Apart from being the places where traditional Turkish gardens are considered together with beauty and usefulness, the design has an unchanging approach from traditional residence to palace. The gardens of the Ottoman sultans have no similarity to Islam or European gardens. Ottoman gardens are places that have the possibility of development in a very unique way. In addition, while reflecting the lifestyles and the understanding of art of the period, there have been differences in design. In the palace gardens, not only the flower gardens, but also the orchards, rose houses and orchards were also included. Although the traditional Turkish garden has important places in terms of beauty and usefulness, in the Turkish-Ottoman culture the gardens have passed to the buildings. In the design of the gardens, while natural elements are used in the area where the landscape is located, the natural effect is created by using artificial elements in places where the buildings and boundary walls are located and where there are no landscapes. The most beautiful examples of the garden art from the Ottoman period are the Dolmabahçe Palace, Topkapı Palace, Beylerbeyi Palace, Yıldız Palace Ihlamur Pavilion and Hidiv Kasrı gardens. In these gardens, Turkish garden art techniques, used plants, the use of water elements and preferred sculptures and their meanings have been studied.

Keywords: *Garden art, Turkish-Ottoman Gardens, Istanbul, Turkey*

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN ÜNİVERSİTE YERLEŞKE İÇERİSİNDEKİ REKREASYONEL TALEP VE EĞİLİMLERİ

ATATÜRK UNIVERSITY STUDENTS UNIVERSITY CAMPUS INCLUDES RECREATIONAL DEMAND AND TRENDS

Metin DEMİR
Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Yakutiye Erzurum, Türkiye
Aykut RÜZGAR
Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Yakutiye Erzurum, Türkiye
Ahmet Mesut CANER
Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Yakutiye Erzurum, Türkiye
Nastaran Maleki FARD
Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, 25240, Yakutiye Erzurum, Türkiye

ÖZET

Günümüzde üniversite yerleşkeleri, eğitim-öğretim ve bilimsel çalışmalarının yürütülmesi yanı sıra rekreasyonel, sosyal, ekolojik ve ekonomik açısından çok yönlü işlevleri ile önemli yaşam mekanlarıdır. Rekreasyon faaliyetlerinin kişinin bedensel ve ruhsal yenilenmesindeki rolü nedeni ile insan hayatında önemli bir yeri vardır. Bu nedenle toplumu geleceğe taşıyacak olan gençlerin, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı bireyler olabilmeleri için, mevcut rekreasyonel faaliyet ve eğilimlerinin belirlenmesi önemli bir konudur.

Bu çalışmada, Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin yerleşke içerisinde mevcut rekreasyonel etkinliklere katılım düzeyleri, rekreasyonel eğilimleri ve taleplerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma 2018 yılı mart ayında gerçekleştirilmiştir. Çalışmada Atatürk Üniversitesinin 20 fakültesinde ki 300 öğrenci ile anket çalışması yapılmıştır. Yöntem; literatür araştırması, anket sorularının hazırlanması, hedef kitleye ulaştırılması, verilerin analiz edilmesi süreçlerinden oluşmaktadır. Konu ile ilgili literatürler değerlendirilerek anket formu oluşturulmuştur. Anket sonunda toplanan veriler SPSS 17.0 istatistik paket programında değerlendirilmiş ve frekans tabloları çıkarılmıştır. Değerlendirmeler, oluşan tablolar üzerinden yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Atatürk Üniversitesi, Rekreasyon, Öğrenci*

ABSTRACT

Today, university campuses are important living spaces with their versatile functions in terms of recreational, social, ecological and economical aspects as well as educational and scientific studies. Recreational activities have an important place in the life of human beings with its role in the physical and spiritual renewal of the person. For this reason, determining the recreational activities and trends of young people who will carry into future the society is an important issue in order to be healthy individuals from the physical and spiritual point of view.

In this study, it was aimed to determine the students of Atatürk University that participation levels, recreational tendencies and wishes of existing recreational activities in the campus. This study was carried out in March of 2018. In the study, a questionnaires was evaluated with 300 students at Ataturk University. The method is composed processes of literature research, the preparation of the survey questions, reach the target audience and analyzing the data.The questionnaire is created by evaluating the literature on the subject. Data, collected at the end of the survey, was evaluated using SPSS 17.0 statistical package program and frequency tables were made. The assessments were made using these tables.

Keywords: *Atatürk University, Recreation, Student*

OSMANLI DÖNEMİ DİNİ YAPILARINDA ÇİNİLİ MUKARNAS; EDİRNE MURADİYE CAMİ VE İSTANBUL PİYALE PAŞA CAMİ ÖRNEĞİ

Huriye UÇAR
Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi SBE, Geleneksel Türk Sanatları ASD

ÖZET
Mimariye bağlı olarak gelişen Türk çini sanatının, Anadolu'da Osmanlı döneminde gerçekleşen üretim ve yüzey tasarımlarındaki inkişaf kültür tarihimizde birbirinden değerli örnekleri ile 21.yy dahi bizler için keşfedilmeyi bekleyen birer hazine niteliğindedir. Bu bağlamda, Edirne'de yer alan Osmanlı erken dönemi dini yapılarından Muradiye Cami ile İstanbul'da bulunan Osmanlı klasik dönemi dini yapısı Piyale Paşa Cami mihrap nişlerinde tezyin edilen çini mukarnaslar araştırmamızın temelini oluşturmuştur. Osmanlı dönemindeki dini yapılarda genel olarak tezyini açıdan mihraplarda mermer uygulamalar yer almış olsa da; erken dönemlerde Anadolu Selçuklu geleneğinin devamı niteliğinde sürmüş ve Bursa ile Edirne'de çok renkli sır tekniğinde üretilin çinili mihraplar imar edilmiştir. Edirne Muradiye cami çok renkli sır tekniği ile sır altı tekniği üretimlerin bir arada yer aldığı ilk örnektir. Bu süreçte İznik çiniciliği mimaride bezeme unsuru olarak yerini almaya başlamıştır. Osmanlı döneminde üretim tekniğinin kolaylığı ve estetik bir görünüme sahip olması açısından sır altı duvar seramikleri dini ve sivil yapılarda önemli bir tezyini uygulama olmuştur. Nitekim dini yapılarda mihrap bezemeleri açısından çinili örnekler oldukça azdır. Bezeme unsuru olarak mihraplarda çini kullanılmış olsa da mukarnaslarda mermer ya da alçı dekor uygulamasına yer verilmiştir. Araştırmamız kapsamında, İznik çiniciliğinin gelişimine yer verilerek bu iki yapı mihrabındaki mukarnas örneğinin birleşen ve ayrılan yönlerine değinilmiş, üretim tekniklerinin yanı sıra yüzey tasarımındaki kompozisyonlar görseller ile desteklenerek ele alınmıştır. Ortaya koyulan çalışma neticesinde Osmanlı döneminde imar edilen dini yapılarda tezyin edilen sır altı tekniği üretimi çinili mukarnas uygulamaları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelime: *Mihrap, Mukarnas, Çini*

İSTANBUL'DAKİ OSMANLI KLASİK DÖNEM DİNİ YAPILARINDA BULUNAN ÇİNİLİ MİHRAP BORDÜRLERİNDE TEZYİNAT

Huriye UÇAR
Yüksek Lisans Öğrencisi, Sakarya Üniversitesi SBE, Geleneksel Türk Sanatları ASD

ÖZET
İstanbul'un dünya tarihindeki yeri Osmanlı devletinin başkenti olması hasebiyle ayrı bir önem arz etmektedir. Bir çağın kapanıp yeni bir çağın açılmasına vesile bu şehir, pek çok devletin yönetim merkezi olmuş, zengin kültür harmonisini asırlar boyunca nesilden nesile taşımıştır. Bir kültür merkezi olan İstanbul, Hristiyan dünyası için önem arz eden dini ilk örneklerini bu şehirde vermiş ve yine Türk-İslam kültürünün dini mimarideki gelişimi de burada gerçekleşmiştir. 16, yy Osmanlı devletinin dünya siyasetindeki yönlendirici yönü İstanbul'un da cazibe merkezi haline gelmesinde önemli bir etken olmuştur. Bu süreçte İstanbul'da çeşitli imar faaliyetleri hız kazanmıştır. Görkemli dini yapılar şehrin siluetine zenginlik katarken mimarilerde yer alan tezyinat ince ve estetik bir zevk ile çeşitli malzemeler kullanılarak tek tek nakşedilmiştir. Bu bezeme unsurlarından biri de çinidir. Türk sanatının mimarideki önemli tezyinatlarından biri olan çini, Osmanlı döneminde sır altı tekniği üretim uygulamasında gelişim göstermiştir. Bu teknik kolaylık ve desen kompozisyonlarında estetik oluşum dini ve sivil mimaride oldukça geniş yer bulmuştur. Bu bağlamda araştırmamıza konu olan İstanbul'daki 16.yy dini yapılarında mihraplarda uygulanan çini bordürlerin kompozisyon özellikleri ele alınmıştır. Üretim ve dekor tekniklerine değinilerek, dönemin tezyinatındaki kurgulara yer verilmiştir. Ayrıca çalışma kapsamında mihrap kavram olarak ele alınmıştır. Osmanlı dönemi dini yapılarında mihrapları süsleyen temel malzeme mermer olurken, klasik dönemdeki İstanbul camileri incelenerek çini bezemeli yapılara yer verildiği görülmüş ve birkaç örneğe ulaşılmıştır. Değerlendirmeye örnek teşkil eden dini yapılar için Rüstem Paşa, Piyale Paşa, Takkeci İbrahim Çavuş ve Kazasker İvaz Efendi camileri belirlenerek, çinili mihraplardaki bordür tezyinatı değerlendirilmiş ve görseller ile desteklenerek detaylı saptamalarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelime: *Mihrap, Çini, Tezyinat*

URBAN SPRAWL: A VİEW DUE TO INDUSTRİALİZATİON AND EARTHQUAKE IMPACT

Fatih SUNBUL
Dr., Izmir Bakircay University

ABSTRACT
Urban sprawl, an undesirable type of urban growth, is one of the primary burdens for city planners and policy makers. The reasons that are responsible for an undesirable pattern or process of urban growth and the reasons that force such growth; industrilization or environmental effects, are also fundamentally crucial for the analysis of urban growth. The consequences or the impacts of urban growth, whether beneficial or not, are also necessary to be figured out and assessed towards concluding a sustainable urban growth. Remote sensing imaging techniques are more widely utilized for the analysis of a pattern and process rather than direct causes and consequences of the urban sprawl. However, long-term land cover and land use (LULC) change analysis of an area has implications for the cause or even the consequences of possible land expansion. Here, I have analysed LULC changes for two different towns in Turkey, which are supposed to have different characteristics of urban sprawl. The results show that growing industry causes urban growth according to a) increase in population and b) migration to urban areas. Nevertheless, following disasters such as an earthquake, people move to safer places within the country (internal migration) which leads to a rapid expansion of cities. In conclusion, two type of urban sprawls, investigated in the study, may cause a deterioration in the natural balance in the near future.

Keywords: *Urban Sprawl, Land Use/ Land Cover Change, Remote Sensing*

TRUMP YÖNETİMİNİN KUDÜS VE GOLAN TEPELERİ İLE İLGİLİ KARARLARININ ULUSLARARASI İLİŞKİLERDEKİ YANSIMALARI

İbrahim ARSLAN
Dr. Öğr. Üyesi, Üsküdar Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü

ÖZET

Bir devlet; egemenliğinden kaynaklanan yetkileri çerçevesinde, sahip olduğu kolluk kuvvetleriyle şiddet kullanma tekelini elinde bulundurarak; yasama, yürütme ve yargı gücüyle ülkesinde düzeni sağlar. Ülke içinde geçerli olan bu durum, uluslararası ortamda farklılık göstermektedir. Uluslararası ortamda, devletler üzerinde düzen sağlayıcı üstün bir otorite mevcut değildir. Birleşmiş Milletler (BM), BM Antlaşmasıyla yetkilendirilmiş ve teşkil edilmiş sabit bir kolluk gücüne sahip olmadığından, bu bağlamda, devletler üzerinde düzen sağlayıcı bir otorite olarak görülmemektedir. Bu farklılık, uluslararası ilişkilerin anarşik yapısını ve bunun yanı sıra, uluslararası düzenin korunması noktasında, Uluslararası Hukukun önemini ortaya koymaktadır.

II. Dünya Savaşı sonrasında kurulan uluslararası düzende, uluslararası barış ve güvenliğin sağlanması sorumluluğu, 1945'den bu yana yürürlükte olan BM Antlaşmasının V, VI ve VII. Bölümlerinde belirtilen çerçevede, BM Güvenlik Konseyi'ne verilmiştir. Bu çerçevede BM Güvenlik Konseyi; bir gelişmenin uluslararası barış ve güvenliği tehdit edip etmediğinin belirlenmesinden, uluslararası barış ve güvenliği tehdit ediyorsa, BM Antlaşmasının belirlediği esaslar dâhilinde, uluslararası uyuşmazlık veya durumların düzeltilmesini ya da çözümlenmesini barışçı yollarla, adalet ve Uluslararası Hukuk ilkelerine uygun olarak gerçekleştirmekten sorumludur. BM Antlaşmasında, BM Güvenlik Konseyinin sorumluluğunu, herhangi bir devlete devretmesi öngörülmemiştir.

Donald Trump, 20 Ocak 2017 tarihinde, ABD'nin 45. Başkanı olarak göreve başlamıştır. Başkan Trump, 6 Aralık 2017 tarihinde imzaladığı bir kararla, Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıyarak, ABD'nin İsrail'deki büyükelçiliğinin Tel Aviv'den Kudüs'e taşınmasını sağlamış; bu karardan yaklaşık onbeş ay sonra, 25 Mart 2019 tarihinde, Suriye'ye ait bir bölge olan ve 1967'den bu yana İsrail işgali altındaki Golan tepelerinde, İsrail'in egemenliğini tanıyan bir başka kararı imzalamıştır. Her iki karar, BM'nin bu konuda daha önce aldığı kararlara aykırı olup, Ortadoğu'da mevcut gerilimi artıracak öğeler taşımaktadır. Uluslararası ilişkilerin esas aktörleri olan devletler, bu kararlara tepki göstermişlerdir.

Bu çalışmada, BM Antlaşması ekseninde Uluslararası Hukuk, Kudüs'ün önemi ve statüsü ile Arap-İsrail savaşları esnasında İsrail tarafından işgal edilen Golan tepelerinin stratejik önemi üzerinde durularak; ABD Başkanı Trump'ın imzaladığı kararların, bölgenin güvenliği üzerindeki olası etkilerinin ve uluslararası ilişkilerde yaratabileceği tartışmaların ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: *Trump, Kudüs, Golan Tepeleri, Uluslararası Hukuk.*

WHY BERNARD LEWIS FLATTERED THE IRANIANS?

BERNARD LEWIS İRANLILARI NİÇİN ÖVDÜ?

Yaşar AKGÜN
Prof. Dr., İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

ABSTRACT

Bernard Lewis (1916-2018) has been labelled as both the greatest Middle East historian and an Orientalist, a Zionist and mastermind of US invasion of Irak in 2003. From the 1990s, B. Lewis seems to have directed his interest in differences of the Iranians from other peoples of the region, their high level national consciousness and their resemblances to Europeans. The relationship between his flatteries of the Iranians and Samuel Huntington's (1927-2008) "clash of civilizations" thesis of 1993 is interesting. As an answer to the question of how a new world order would be shaped after the collapse of the Soviet Union in 1991, Huntington predicted that the countries would come together around different civilizations. According to Huntington, there exists seven civilizations in the world, Islam is one of them. Huntington predicted that Turkey would become a core state of Islamic civilization. Attaching much importance to this perdiction, The Israel lobby seems to have decided to use Iran as a counterweight to Turkey. It is well known that the Israel lobby is very effective in determining the US policy concerning the Middle East and Islam. On the other hand, the USA pursues a strategy known as overseas balancing policy in the world. According to this policy, if there is a prospect of one country becoming dominant in one part of the world, then the USA allows another country of near power in the region to seek role against that country. In this context, it seems that B. Lewis has indirectly encouraged Iranians for greater role in the Middle East by addressing their glorious past and enduring patriotism. Despite objections from the State Department and the CIA, the Israel lobby whose B. Lewis seemed having been a mentor had the USA occupied Iraq in 2003 on the pretext of bringing democracy. Since the Shi'a make up sixty percent of Iraqi population, democracy brought them into power, inviting Iran from the back door. Iran has not stopped there, extending its ambitions into Syria, Yemen and Lebanon. Despite their making up eighty percent of population in Syria, the West have not demanded democracy for Syrian Sunnis since Israel has wished so. In 2017, the Israel lobby and the USA changed their policy toward Iran not to allow the Gulf countries to seek allies elsewhere against the Iranian aggression, adopting an anti-Iran rhetoric.

Keywords: *Bernard Lewis, Samuel Huntington, Iran*

ÖZET

Bernard Lewis (1916-2018) hem en büyük Ortadoğu tarihçisi hem de Oriyantalist, Siyonist ve Irak'ın ABD tarafından işgalinin akıl hocası olarak nitelendirilmektedir. 1990'lardan itibaren B. Lewis'in yazılarında İranlıların Ortadoğu'nun diğer halklarından farklılığı, yüksek milli bilinç düzeyi, Avrupalılara benzerliği belirgin bir biçimde vurgulanmaktadır.. Bu övgüler ile Samuel Huntington'ın (1927-2008) 1993'te öne sürdüğü "medeniyetler çatışması" tezi arasındaki ilişki dikkat çekicidir. Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında yıkılmasından sonra, yeni bir dünya düzeninin nasıl oluşabileceği sorusuna cevap olarak, Huntington ülkelerin medeniyetler etrafında kümeleneceklerini öngörmüştür. Huntington dünyada yedi medeniyetin varlığından söz edilebileceğini, bunlardan birisinin İslam medeniyeti olduğunu belirtmiştir. Ona göre her medeniyet havzasında bir veya birkaç ülke merkez ülke olarak öne çıkmaktadır. Huntington İslam medeniyetinin merkez ülkesi olarak Türkiye'nin öne çıkacağını öngörmüştür. İslam ülkelerinin birlik çabaları ençok İsrail'i endişelendirmektedir. İsrail lobisinin ABD'nin Ortadoğu ve İslamla ilgili siyasetini belirlemede etkili olduğu bilinmektedir. ABD dünyada denizaşırı dengeleme diye bilinen bir politika izlemektedir. Buna göre, dünyanın herhangi bir alt bölgesinde bir ülkenin hakim olma ihtimali varsa, ABD bu ülkeye karşı ona yakın güçteki bir başka ülkenin önünü açmaktadır. Huntington'un öngörüsünü ciddiye alan İsrail lobisinin Türkiye'ye karşı İran'ın önünün açılmasına karar verdiği anlaşılmaktadır. ABD Dışişleri Bakanlığı'nın ve CIA'nın karşı çıkmasına rağmen Bernard Lewis'in akıl hocası olduğu İsrail lobisi demokrasi getirme bahanesi ile Irak'ı ABD'ye işgal ettirmiştir. Böylece Irak demokrasi yoluyla İran'a sunulmuştur. Onunla da kalmayıp Suriye'de, Yemen'de, Lübnan'da İran'ın önü açılmıştır. Irak'ta uygulanan demokrasi

Suriye'de uygulanmamıştır. Körfez ülkelerini İran'a karşı arayışlara sevketmemek için İsrail lobisi ve ABD 2017'de görünüşte İran'a karşı bir politika izlemeye başlamıştır.

Anantar Kelimeler: *Bernard Lewis, Samuel Huntington, İran*

KRONOLOJİK AÇIDAN 367 KRİZİ VE GAZETE MANŞETLERİNE YANSIMALARI

İsmail DURSUNOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi

ÖZET
367 Krizi, 11.Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ortaya çıkan ve Türk siyasetinin merkezine yerleşen bir krizdir. Bu süreçte, iktidarda bulunan AK Parti içerisinden seçilmesi beklenen Cumhurbaşkanı, başta muhalefet partisi olmak üzere bazı çevrelerin karşı çıkışları nedeniyle siyasi krize dönüşmüştür. Yargıtay eski Cumhuriyet Başsavcısı Sabih Kanadoğlu tarafından ortaya atılan ve daha sonra kamuoyunun gündemine giren "Cumhurbaşkanı seçilebilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisinde 367 milletvekilinin bulunması şarttır" söylemi kısa sürede muhalif çevreler tarafından sahiplenilmiştir. Bu sahiplenme, "cumhuriyet mitingleri" ile sokağa yansıdığı gibi e-muhtıra şeklinde ordunun tavrı şekline de dönüşmüştür. Anayasa mahkemesine taşınan seçimin, ilgili mahkeme tarafından iptal edilmesiyle kriz bambaşka bir hal almış ve Türkiye erken seçime gitmiştir. Bütün bunlara bakıldığında 367 krizi sadece siyasal açıdan değil, toplumsal ve hukuksal açından da bir krizdir. Hatta askerin olaya müdahil olmasıyla başlı başına bir "demokrasi krizi"ne dönüşmüştür. 367 krizinin erken seçim ile sonuçlanması ve beraberinde 2007 referandumunun yapılması bir başka siyasal krize kapı aralamıştır. Bu referandumla Cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından seçilmesinin kararlaştırılmasıyla parlamenter sistemde önemli bir gedik açılmış ve bu durum ileriki yıllarda sistem tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Bir yönüyle 367 krizi, Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemine geçişim temel dinamiklerinden birini oluşturmuştur.

Bu çalışmada, 11. Cumhurbaşkanlığı sürecini siyasal krize dönüştüren 367 söylemi ve beraberinde ortaya çıkan gelişmeler kronolojik biçimde ele alınmaktadır. Gerek TBMM'de yapılan oylama öncesinde gerekse oylamadan sonra yaşanan gelişmelere yer verilmiştir. Çalışma, bir yönüyle tarihsel hafızayı korumaya yönelik bir arşiv niteliğindedir. Çalışmada, 367 krizinin e-muhtıra ile sonuçlandığı günün sonrasında okuyucu ile buluşan gazete manşetleri de incelenmiş ve bu manşetler üzerinden siyasal krizin algısı irdelenmiştir. Çalışmada yöntem olarak, ilgili alanda yapılmış literatürden yararlanma ve 28 Nisan 2007 gazetelerinin ilk sayfalarının analizi yapılmaktadır. Çalışmada, Türk siyasetinde, siyasette ortaya çıkan ancak toplumsal, hukuki ve ordu-siyaset boyutuna ulaşan ve en nihayetinde 2007 referandumu ile sistem krizine dönüşen 367 krizinin tüm yönleriyle ele alınması ve bu süreçte basın üzerinden kamuoyu algısının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kavramlar: *367 Krizi, 27 Nisan, Gazeteler*

SOSYO-KÜLTÜREL FAKTÖRLERİN SEÇMEN DAVRANIŞLARI ÜZERİNE ETKİSİ: ERZURUM ÖRNEĞİ

İsmail DURSUNOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Erkan KINCAL
Bartın Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Doktora Öğrencisi

ÖZET
Demokratik yönetimlerde birey, siyasal sistemi etkileme ve belirlemeye yönelik çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır. Siyasal katılım olarak tanımlanan bu faaliyetler aynı zamanda bireyin siyasal alana yönelik davranışları şeklinde de açıklanmaktadır. Birey, siyasal süreçle ilgili olumlu veya olumsuz bir karar verirken veya siyasal süreç karşısında tepkisiz kalırken aslında bir tercihte bulunmaktadır. Seçmen iki veya daha fazla tercih arasında sonuca ulaşan kişidir. Siyaset literatürü açısından seçmen ise oy tercihinde bulunma hakkı olan kişi demektir. Her ne kadar oy tercihi günümüzde temsili demokrasi için en önemli siyasal katılma aracı olarak değerlendirilse de, seçmen davranışları bu sürecin çok ötesinde bir anlam taşımaktadır. Siyasal sisteme yönelik basit bir meraktan ileri düzeyde katılmaya kadar, her faaliyet siyasal davranış olarak tanımlanmaktadır. Siyasal davranışta, sistem karşı ilgi, ilgi neticesinde sitemle ilgili bilgi edinme, edinilen bilgi neticesinde siyasal bir tutum takınma, tutum neticesinde bir pozisyon veya tavır alma ve en nihayetinde siyasal sisteme yönelik bir eylemde bulunma mümkün olmaktadır. Bu aşamaların tamamı siyasal davranış çerçevesinde değerlendirilmektedir. Ayrıca bireyin siyasal sistemin tamamen dışında kalması da bir tercih olarak düşünülmelidir. Siyasal davranışları etkileyen ekonomiden, siyasal faktörlere, psikolojik faktörlerden gündem faktörüne kadar birçok etken bulunmaktadır. Ayrıca yaş, cinsiyet, meslek gibi kişisel faktörlerde seçmen davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Bu çalışmada da konu edinildiği üzere sosyo-kültürel faktörlerin de benzer şekilde bireyin siyasal tercihlerine etkisi söz konusudur.

Bu çalışmada, sosyo-kültürel faktörler üzerinden seçmen davranışları incelenmektedir. Sosyo-kültürel faktörler arasında aile, arkadaş çevresi, geçmişe yönelik oy verme, din, sivil toplum, kültürel değerler gibi başlıklarda katılımcıya sorular yöneltilmiştir. Çalışmada, saha araştırması için Erzurum ilinin tercih edilmesi, şehrin sosyo-kültürel açıdan güçlü niteliğinin bulunduğuna dair ön kabuldür. Nitekim araştırma sonuçları da bunu göstermektedir. Çalışmada, Erzurum il merkezinde yaşayan 18 yaş üstü kişilere(seçmen), seçmen davranışlarını içeren anket uygulanmış ve alınan cevaplar üzerinden analizler yapılmıştır. Çalışmada tesadüfi örnekleme yöntemi referans alınmıştır. Çalışmanın amacı, sosyo-kültürel faktörlerin seçmen davranışları üzerindeki etkisini ölçmektedir. Çalışma bulgularına bakıldığında Erzurum ilinde yaşayan seçmenlerin siyasal davranışlarında bu faktörlerin etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Seçmen, Seçim, Sosyo-Kültürel, Seçmen Davranışı, Erzurum*

GÖNÜLSÜZ ÜYELİKTEN BREXIT'E: BİRLEŞİK KRALLIK-AVRUPA BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ

Kübra ÇAĞLAR HEKİMOĞLU
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Avrupa entegrasyonuna ilk başta pek sıcak bakmayan ve dahil olmak istemeyen Birleşik Krallık, daha sonra ekonomik kazanç elde edeceğini düşünerek Birliğe üye olmak istemiştir. Ancak bu kez Birleşik Krallığın üyeliği iki kez Fransa'nın vetosuna takılmıştır. Üyelik süreci oldukça sancılı bir dönemden geçen Birleşik Krallık 1973'te Avrupa Birliği'ne üye olmayı başarabilmiştir. Birliğe olan yaklaşımı diğer üye devletlerden farklı olan Birleşik Krallık, bir türlü Avrupalı olma ruhunu benimseyememiş ve Birlik ile olan ilişkilerini mesafeli bir şekilde sürdürmüştür. Tek paraya geçişi sağlayan Ekonomik ve Parasal Birlik ile sınır denetimlerinin kaldırıldığı Schengen Anlaşması gibi en önemli projelerin dışında kalmayı tercih eden Birleşik Krallık, Avrupa Birliği ile olan ilişkisini kendi özelinde yürütmüştür. Brüksel bürokrasisini pek fazla benimseyemeyen Birleşik Krallık, Birlik ile son yıllarda çeşitli sorunlar yaşamıştır. Euro krizi, Yunanistan'a yapılan mali yardımlar, Doğu Avrupa ülkelerinin Birliğe dahil olmasıyla başlayan göç sorunu ve Suriye iç savaşıyla birlikte Avrupa'ya akın eden mülteciler, ikili ilişkileri olumsuz yönde etkilemiştir. Ülkede, Avrupa entegrasyonuna duyulan kuşku ve güvensizlik son yıllarda artarak devam etmiş ve Avrupa şüpheciliği derinleşmiştir. Birliğin son yıllardaki politikalarından oldukça rahatsız olan Muhafazakâr Parti'nin Birlik'ten reform talep etmesiyle başlayan süreç, 23 Haziran 2016 referandumunda %51,9 ayrılma oy oranı ile sonuçlanmıştır. İngilizce British ve exit kelimelerinin birleşiminden oluşan Brexit kelimesi Birleşik Krallığın Avrupa Birliği'nden ayrılması sürecini ifade etmektedir. Peki, Birleşik Krallık neden böyle bir referanduma ihtiyaç duymuştur? Bu bağlamda, çalışma, Birleşik Krallık-Avrupa Birliği ilişkilerini tarihsel perspektiften değerlendirerek, alınan Brexit kararı ardındaki sebepleri ortaya koyma amacını taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Birleşik Krallık, Avrupa Birliği, Brexit, Referandum*

BREXIT VE AVRUPA BÜTÜNLEŞMESİNİN GELECEĞİ

Kübra ÇAĞLAR HEKİMOĞLU
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
İki dünya savaşından ağır tahribat alan Avrupa ülkeleri, kalıcı barış ve işbirliğini sağlamak adına benzersiz bir Avrupa bütünleşmesi yolculuğuna çıkmıştır. Bu bütünleşme, savaş ve rekabetin hüküm sürdüğü Avrupa kıtasını, ortak bir çatı altında birleştirme girişimlerinin şüphesiz en eşsiz ve başarılı olanıdır. Coğrafi, ekonomik ve siyasi olarak bütünleşmeyi hedefleyen Avrupa, bu hedefine ekonomik bütünleşmeden başlayarak ilk adımını atmıştır. 1951'de Paris Antlaşması'nın imzalanmasıyla kurulan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile başlayan Avrupa bütünleşmesi süreci, 1992'de imzalanan Maastricht Antlaşması ile Avrupa Birliği adını almıştır. Bütünleşme projesi ile birlikte Avrupa kıtasında hem ekonomik refah sağlanmış hem de barış ve güvenlik tesis edilmiştir. Fakat tarihin en başarılı barış ve çağdaşlaşma projesi olarak görülen Avrupa Birliği, son yıllarda çeşitli sorunlar ve krizlerle baş başa kalmıştır. Avro alanı krizi, Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinin henüz tam hazır olmadan Birliğe dahil edilmesi, göçmen sorunu, mülteci krizi, Avrupa Birliği karşıtı sağ partilerin ve popülizmin yükselişe geçmesi Avrupa bütünleşmesinin yara almasına yol açmıştır. Birliğin karşı karşıya kaldığı çoklu krizlere bir de Birleşik Krallığın Avrupa Birliği'nden ayrılmasını ifade eden Brexit eklenmiştir. 23 Haziran 2016'da Birleşik Krallıkta gerçekleşen referandumdan Avrupa Birliği'nden ayrılma kararının çıkması, Avrupa bütünleşmesi için tarihi bir kırılma noktası olmuştur. Avrupa Birliği tarihinde ilk kez yaşanacak olan ayrılma süreci, Avrupa Birliği'nin geleceği tartışmalarına yol açmıştır. Bu bağlamda, çalışmada, 1 Mart 2017'de Avrupa Komisyonu tarafından açıklanan Beyaz Kitaptaki Brexit sonrası Avrupa bütünleşmesinin geleceğine dair olan beş farklı senaryo incelenecektir. Bu çerçevede, çalışmanın amacı, Brexit'in Avrupa bütünleşmesine etkisini analiz etmek ve Avrupa bütünleşmesinin geleceği tartışmalarına katkı sağlamaktır.

Anahtar kelimeler: *Avrupa Bütünleşmesi, Brexit, Birliğin Geleceği, Beyaz Kitap.*

DENİZ HAYDUTLUĞU VE GEMİLERE KARŞI YAPILAN SİLAHLI SOYGUN EYLEMLERİYLE MÜCADELEDE BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ ÖRNEĞİ OLARAK ReCAAP

Murat KURUN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Günümüzde okyanuslar, hem dünya ticaretinin sürdürülebilmesi için gerekli malların % 90'ının taşındığı bir platform olması hem de birçok canlı ve cansız yaşam kaynağına sahip olması bakımından insanlık için büyük bir öneme haizdir. Bu özellikleri nedeniyle okyanuslar, denizlerde düzen ve güvenliği tehdit eden deniz haydutları ve soyguncular için de adeta bir yaşam alanı haline gelmiştir. Denizlerde yüzyıllardır devam eden deniz haydutluğu ve gemilere karşı silahlı soygun eylemleri tarihsel süreç içinde bölgelere ve içinde bulunulan zamana göre artış azalış göstermiştir.

Özellikle 20. yüzyılın sonlarına doğru yoğunlaşan deniz haydutluğu ve soygun eylemleri gerçekleştirildiği bölgeye ve/veya amaca göre farklı biçimlerde gerçekleştirilmektedir. Örneğin bu tür eylemlerin bir kısmı sadece gemilerde bulunan nakit para ve değerli eşyaların soyulması, özellikle yük gemilerinde bulunan malların çalınması ya da mürettebatı, yolcuları veya yüküyle birlikte fidye istemek için geminin kaçırılması biçiminde görülebilmektedir.

Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün (IMO) 2017 yılı raporuna göre, 1984 yılından 2018 yılına kadar 7770 eyleme teşebbüs edilmiş veya gerçekleştirilmiştir. Bu tür eylemlerin en sık görüldüğü bölgeler IMO raporlarında şöyle sınıflandırılmıştır: Malakka Boğazı, Hint Okyanusu, Doğu Afrika, Batı Afrika, Latin Amerika ve Karayipler, Akdeniz, Kuzey Atlantik, Güney Çin Denizi, Umman Denizi ve diğer bölgeler. Fakat şunu belirtmek gerekir ki deniz haydutluğu ve gemilere karşı yapılan silahlı soygunlar, yalnızca bu bölgelerde yaşayan insanları ya da devletleri değil aynı zamanda denizcilik faaliyetlerini sekteye uğratması bakımından uluslararası toplumun tamamını etkileyen küresel bir tehdit niteliğindedir.

Deniz haydutluğu ve gemilere karşı yapılan silahlı soygun eylemlerinden zarar gören devletler genelde karasularını kontrol etme, bilgi sağlama, yaptırımlar uygulama ve korsanları yakalama ve yargılama konularında zayıf devletlerdir. Bununla birlikte devletlerin tek başına mücadele etmede yaşadığı zorluklar nedeniyle uluslararası sözleşmelerde ve/veya çeşitli uluslararası örgütler nezdinde yürütülen faaliyetler de sorunu çözmede yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle diğer bir alternatif olarak bölgesel işbirliği faaliyetleri gündeme gelmiştir. Deniz haydutluğu ve gemilere karşı yapılan silahlı soygun eylemleri ekonomik, siyasi ve sosyal nedenlerden kaynaklı olabilmektedir. Bununla birlikte bir bölgede -Güneydoğu Asya'da olduğu gibi- deniz ticaret yollarının sıkışık ve dar olması ve birçok adanın bulunması gibi faktörler o bölgeyi yüksek riskli bir bölge olarak kabul etmek için yeterlidir.

Bu bağlamda Güneydoğu Asya'da, bahsettiğimiz nedenler ve coğrafi şartlar sebebiyle artan deniz haydutluğu ve gemilere karşı yapılan silahlı soygun eylemleriyle mücadele etmek adına çok taraflı bir sözleşme neticesinde ilk defa bölgesel bir işbirliği mekanizması kurulmuştur. Çalışmamızda deniz haydutluğu ve gemilere karşı yapılan silahlı soygun eylemleriyle mücadele kapsamında bugün itibariyle 20 devletin taraf olduğu " Asya'da Deniz Haydutluğu ve Gemileri Hedef Alan Silahlı Soygunlarla Mücadeleye İlişkin Bölgesel İşbirliği Anlaşması- ReCAAP" ile kurulan mekanizmanın değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Deniz Haydutluğu, Silahlı Soygun, Güvenlik, ReCAAP*

ULUSLARARASI CEZA MAHKEMESİNİN YARGI YETKİSİ KAPSAMINDA ROHİNGYA KRİZİ

Murat KURUN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Myanmar Hükümeti'nin 25 Ağustos 2017 tarihinde Arakan Eyaleti'nde başlatmış olduğu "temizlik operasyonu" neticesinde BM İnsan Hakları Konseyi'nin kurmuş olduğu Myanmar Uluslararası Bağımsız Araştırma Misyonu verilerine göre Rohingya halkının en az 10.000'inin öldürüldüğü ve 725.000 'inin ise çoğunlukla Bangladeş olmak üzere komşu devletlere kaçmak zorunda bırakıldıklarını rapor etmiştir. Uluslararası toplumu derinden yaralayan bu fiillerin cezasız kalmaması çağrısı ise Uluslararası Af Örgütü tarafından yapılmıştır. Fakat bahsedilen uluslararası örgütler tarafından işlendiği iddia edilen suçların Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsüne taraf olmayan Myanmar devletinin topraklarında gerçekleşmiş olması Mahkeme'nin iddia edilen suçlar üzerinde yargı yetkisinin olup olmadığı tartışmasını yaratmıştır. 9 Nisan 2018 tarihinde UCM Savcılık Bürosu Roma Statüsü' nün 19/3 maddesi uyarınca uluslararası örgütlerin raporlarında ve Mahkeme'ye yapılan bireysel başvurularda işlendiği iddia edilen suçlar üzerinde Mahkeme'nin yargı yetkisinin olup olmadığı hususunda karar vermesini istemiştir.

Savcılık Makamı'nın talebi neticesinde Ön Dava Dairesi tarafından Mahkeme'nin, Roma Statüsü' nün 7. maddesinde zikredilen suçlar da dâhil olmak üzere Rohingya halkının Myanmar topraklarından Bangladeş'e "sürülmesi" suçu bakımından yargı yetkisinin olduğuna karar vermiştir. Buna mukabil Mahkeme Savcısı Fetou Bensouda 18 Eylül 2018 tarihinde Rohinya halkının Myanmar'dan Bangladeş' e sürülmesi iddialarıyla ilgili olarak ön inceleme başlatılacağını duyurmuştur. Savcılık tarafından devam eden ön inceleme Rohingya halkının sürülmesi dışında Roma Statüsü' nün 7. maddesi' nde yer alan diğer suçlar bakımından da değerlendirmeye alınmıştır. Diğer yandan ön inceleme başlatılması soruşturmanın açıldığı anlamını taşımamaktadır. Savcılık Makamı ön inceleme aşamasında elindeki bilgilerin ciddiliğini araştırır ve BM organları ve diğer uluslararası örgütlerden ya da güvenilir bulduğu diğer kaynaklardan ek bilgi talebinde bulunma hakkına sahiptir. Ön inceleme aşamasında Roma Statüsü' nün belirlemiş olduğu kriterlere göre ön inceleme aşamasında elindeki bilgileri değerlendiren Savcılık Makamı olayla ilgili soruşturma açılıp açılamayacağına karar verecektir. Bu bağlamda çalışmamızda Roma Statüsü' ne taraf olmayan Myanmar topraklarından Rohingya halkının sürülmesi ve işlendiği iddia edilen diğer suçlar bakımından Uluslararası Ceza Mahkemesinin yargı yetkisi Ön Dava Dairesi'nin kararı üzerinden değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Rohingya, Uluslararası Ceza Mahkemesi, Yargı Yetkisi, Savcılık Makamı*

6. SINIF TÜRKÇE DERS KİTABIN METİNLERİNİN TEMA VE TÜRLERİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME: 2018 TÜRKÇE ÖĞRETİM PROGRAMI

Çiğdem ÇAM TÜRKAN
Öğr. Gör., Iğdır Üniversitesi
Aptulkerim DİNÇ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Türkçe ders kitapları ders öğretiminin en temel materyallerin birisidir. Kitaplardaki metinler Türkçe dersinin genel ve özel amaçlarına erişimde etkin bir vasıta işlevine sahiptir. Türkçe ders kitaplarındaki metin türleri ve temalar bakanlığın öğretim programlarında belirlediği esaslar dikkate alınarak hazırlanır. Bu araştırmanın amacı 2018 yılında yenilenen son Türkçe Öğretim Programı'nın 6.sınıf Türkçe ders kitabındaki tür ve temalara nasıl uygulandığı ve dağıtıldığını ortaya koymaktır. Bu amaçla 2018 Türkçe Öğretim Programında yer alan metinlerin taşıması gereken hususlara ve temaların yerine değinilmiştir. Bu çalışmada sadece 6.sınıf Türkçe ders kitabı incelenmiştir. Araştırmada 6. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan türler ve temalar belirlenmiş, türler ve temaların kullanılma sıklıkları ve 2018 Türkçe Öğretim Programıyla paralelliği karşılaştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *2018 Türkçe Öğretim Programı, Türkçe Ders Kitabı, Tür Ve Tema.*

5. ve 6. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN OKUMAYA YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Berna ÜRÜN KARAHAN
Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD

ÖZET
Okuma bireyin en önemli ihtiyaçlarından biri, toplumla iletişim ve anlaşma becerilerinin gelişebilmesi için elzem bir kavram, ilgiye ulaşmanın en ekonomik yolu, öğretim sürecinde ve sonrasında başarının anahtarı ve bir millet için gelişmişliğin sembolüdür. Bu denli önemli olan bir becerinin doğru edinimi, gelişimi ve kalıcılığı da bir o kadar önemlidir. Özellikle bu becerinin alışkanlık haline getirilmesinde temellerin atıldığı okul dönemleri ve u öğrencilerin okuma ile ilgili duygu ve düşünceleri incelenmeye değerdir. Bu doğrultuda çalışmada, ortaokul 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Çalışma grubunu Kars ili merkezinde bulunan, rastgele yöntemle seçilmiş ortaokul öğrencileri oluşturmuştur. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen "Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; öğrencilerin iyi denebilecek bir okuma tutumu ortalama puanları aldıkları tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak cinsiyet değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık bulunmuş ancak yaş değişkeni bakımından herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir.

Anahtar kelimeler: *Okuma Tutumu, Ortaokul, Eğitim.*

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Berna ÜRÜN KARAHAN
Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi ABD

ÖZET
Dil bir milleti ayakta tutan yegâne unsurdur. Bu nedenle dili edinimi ve yaşaması bireylerin çabası ile ilgilidir. Dil toplumda anlaşmayı sağlayan yaşayan bir varlıktır. Aynı dil bireyin kendini ifade etmesi, başarılı ya da başarısız olması, en küçük ihtiyacından en büyük problemine kadar anlatabilmesi için önemli bir araçtır. Bunlara ek olarak kültürün yaşaması ve aktarılması da dile bağlıdır. Her canlı gibi o da yaşadığı ve yaşatıldığı dönemin özelliklerini yansıtır. Bu nedenle dilin öğretildiği her alan titizlikle ele alınmalıdır. Türkçe dersi dilin ve becerilerinin öğretildiği ir derstir. Bu derse yönelik tutumun beceri edinimi ve başarı üzerinde de etkili olacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda çalışmada amaç ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Çalışma grubunu Kars ili merkezinde farklı okullarda öğrenim gören rastgele yöntemle seçilmiş ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Veriler Topçuoğlu Ünal ve Köse (2014) tarafından geliştirilen "Türkçe Dersine Yönelik Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Elde edilen verilere göre: öğrencilerin ölçeğin üç alt boyutundan da iyi denilebilecek ortalama puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak cinsiyet ve yaş değişkeni bakımından da anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: *Türkçe, Ders, Tutum, Ortaokul.*

ROMANTİK İLİŞKİ YAŞAYAN BİREYLERDE PSİKOLOJİK İYİ OLUŞUN YORDAYICISI OLARAK ÇOK BOYUTLU KISKANÇLIK

Aynur KARABACAK ÇELİK
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi
Nursel TOPKAYA
Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi

ÖZET

Giriş

Romantik kıskançlık, bireyin romantik ilişkisinde algıladığı tehditler sonucu ortaya çıkan ve üçüncü bir kişinin bu ilişkiye dâhil olma olasılığına yönelik hissedilen negatif ve güçlü bir duygudur (Tortamış, 2014). Bu duygu kişinin romantik ilişkisinin biteceğine ya da yapısına zarar geleceğine ilişkin akılcı olmayan düşünceleri, ceplerini ya da cep telefonunu kontrol etme gibi işlevsel olmayan davranışları ve şüphe duyma ve kaygılanma gibi sağlıksız olumsuz duygularla içermektedir (Pfeiffer ve Wong, 1989). Kıskançlık duygusu, bazı durumlarda kullanışlı ve ilişkilerin devamını sağlayan bir yapıya sahip olmasına rağmen, bireyler bu duyguyu yüksek düzeyde yaşadığında kaygı ve ruminasyon gibi psikopatolojilerin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Lennarz, Lichtwarck-Aschoff ve Finkenauer, 2017).

Romantik kıskançlık yaşayan bireylerin genellikle korku, üzüntü, nefret, öfke, hayal kırıklığı, güvensizlik gibi birçok olumsuz duyguyu yaşayabilmektedir (Mathes vd., 1985; Pines, 1998; Silva, 1997; White ve Mullen, 1989). Romantik ilişkilerde yaşanan bu kıskançlığın, duygusal sonuçlarının yanı sıra davranışsal açıdan da kişiyi etkileyen yönleri bulunmaktadır. Yüksek düzeyde kıskançlık yaşayan bireyler bazen genel davranış örüntüleri dışında yapmayacağı bazı davranışları sergileyebilmekte bazen de yaşadıkları yoğun kıskançlık duygusu sonucu istismar ve şiddet içeren davranışları sergilemekte hatta bazı durumlarda yoğun kıskançlık duygusu kıskançlık yaşayan ya da kıskanılan kişinin intihar veya cinayetiyle sonuçlanabilmektedir (Block ve Block, 2012; Carson ve Cupach, 2000; Edalati ve Redzuan, 2010; Milroy, 1995).

Romantik kıskançlığın yaşanması ile birlikte artan olumsuz duygular, bireyin psikolojik iyi oluşunda bir azalmaya neden olabilmektedir. Ancak çok boyutlu kıskançlığın romantik ilişki yaşayan bireylerin öznel iyi oluş düzeyleriyle ilişkisini inceleyen sınırlı sayıda araştırma mevcuttur. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı romantik ilişki yaşayan bireylerde çok boyutlu romantik kıskançlık ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Yöntem

Bu araştırmada romantik ilişki yaşayan bireylerde çok boyutlu romantik kıskançlık ile psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin incelendiği korelasyonel bir çalışmadır. Araştırmanın katılımcılarını romantik ilişki yaşayan 293 (183 kadın, 106 erkek) üniversite öğrencisi oluşturmuştur. Katılımcıların yaş aralığı 17 ile 33 yaş arasında değişmekte olup, ortalama yaşları 20.88'dür (S.s: 2.23). Katılımcıların ilişki süreleri 1 ay ile 144 ay arasında değişmekte olup, ortalama ilişki süreleri 11.10 aydır (S.s: 16.66). Katılımcılar sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik olarak kişisel bilgi formu, kıskançlık düzeylerini belirleyebilmek amacıyla Çok Boyutlu Kıskançlık Ölçeği ve psikolojik iyi oluş düzeylerini belirleyebilmek amacıyla Beş Boyutlu Öznel İyi Oluş Ölçeğini cevaplamıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, Pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, üniversite öğrencilerinin çok boyutlu kıskançlık ölçeğinin duygusal kıskançlık alt boyutlarından aldıkları puanlar ile psikolojik iyi oluş ölçeği toplam puanı arasında negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Ayrıca çoklu regresyon analizi sonuçları duygusal kıskançlığın psikolojik iyi oluş toplam puanının negatif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğunu göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç

Romantik kıskançlık ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişkinin ele alındığı bu araştırma sonuçlarına göre, duygusal kıskançlık düzeyleri yüksek olan bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyleri düşük olma eğilimindedir. Bu bulgular, daha önce gerçekleştirilen ve romantik kıskançlığın bireylerin öznel iyi oluşunu olumsuz yönde etkileyebileceği gösteren araştırma sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir (Yong ve Li, 2018). Sonuç olarak romantik ilişki yaşayan bireylerde duygusal kıskançlık düzeyinin yüksek olmasının ve ilişkide sağlıklı olarak kullanılamamasının bireyin psikolojik iyi oluşunu azaltacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: *Romantik Kıskaçlık, Psikolojik İyi Oluş, Üniversite Öğrencileri.*

SINIF ÖĞRETMENİ ADAYLARININ MODEL VE MODELLEME İLE İLGİLİ BİLGİLERİNİN İNCELENMESİ

Sibel BİLGİLİ
Arş. Gör. Atatürk Üniversitesi
Alper ÇİLTAŞ
Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Yeni bir eğitimsel yaklaşım olarak modeller ve modelleme; öğretim, öğrenme ve araştırma bağlamında gelişmekte olan beceri ve yetkinliklerden olup son yıllarda hemen her ülkenin müfredatında yer almaktadır. Türkiye'deki mevcut öğretim müfredatlarında da yetkinlikler içerisinde açıkça ifade edilen, öğrencilerde var olması hedeflenen model ve modelleme yetkinliği, fen bilgisi dersi için bilimsel süreç becerileri içerisinde, matematik dersi için matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojideki temel yetkinlikler içerisinde yer almaktadır. Bu yetkinliklerin temellerinin ilkokulda atılmaya başlanmasıyla birlikte sınıf öğretmenlerine, öğrencilere model ve modelleme kavramlarını tanıtmak ve modelleme becerisi kazandırmak anlamında önemli görevler düşmektedir. Bu sebeple de bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının model ve modellemeye yönelik görüşleri alınmıştır. Ayrıca temel eğitimde yer alan derslerden hangilerinin model kullanımına daha uygun olduğu, model kullanmanın avantaj ve dezavantajlarının neler olduğu ve derslerde yer alan örneklerden hangilerinin model olabileceği gibi sorular yöneltilmiş ve veriler betimsel olarak analiz edilmiştir. 2018-2019 eğitim-öğretim yılı Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi ve Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören toplam 133 sınıf öğretmeni adayının katıldığı çalışmanın verileri incelendiğinde model ve modelleme kavramlarına yönelik yeterince bilgi sahibi olmadıkları, verdikleri örneklere de bağlı olarak, göze çarpmaktadır. Ayrıca görselleştirmenin ön planda olması gerektiği düşüncesine paralel olarak öğretmen adayları daha çok matematik, coğrafya ve fen bilgisi derslerinde model kullanımının gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Buna bağlı olarak da sınıf öğretmeni adaylarının cevaplarındaki ortak ifadelere göre kategorilere ayrılan verilerin frekansları ve yüzdeleri hesaplanmıştır. Yapılan çalışmanın sonuç ve tespitleri sadece iki devlet üniversitesinde öğrenim gören öğretmen adayları için olmakla birlikte, tüm öğretmen ve öğretmen adaylarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Türkiye'deki mevcut öğretim programının uygulanmasındaki en önemli unsurun öğretmen olduğu göz önünde bulundurulduğunda gerek müfredat, gerekse de üniversitede alınan lisans derslerinin öğretmene yararlı hale getirilmesi ve bu iki temel konu hususunda daha detaylı çalışmalar yapılması araştırmacılara önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Model, Modelleme, Sınıf Öğretmeni Adayı.*

EĞİTİM ÖRGÜTLERİNDE ÖRGÜTSEL MUTLULUK MÜMKÜN MÜ?

Murat POLAT
Dr. Öğretim Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi

ÖZET
Farabi'ye göre insan, doğası gereği mutlu olmak ister. Bu durum, tüm örgütsel yapılar içinde benzer şekilde geçerlidir. Dolayısıyla insanların önceden belirlenmiş bazı ortak ve yüksek hedefler için toplumsal fayda adına bir araya gelerek oluşturdukları tüm örgütsel yapılarda, örgüt içi davranışların örgütsel mutluluk çizgisinde şekillenmesi başta örgüt performansı olmak üzere birçok açıdan önem arz etmektedir. Böylece örgütler, insan doğasının nihai amacına da hizmet eden ve daha iyi çalışma koşullarının olduğu birer kültür ortamına dönüşebilirler. Bu anlamda temel gayesi insan olan eğitim örgütlerinin yönetici, öğretmen ve diğer çalışanlarıyla birlikte mutlu bir örgüt kültürüne sahip olmalarının ise hem öğrenciler hem de ebeveynler açısından oldukça yararlı sonuçlar doğuracağı teorik açıdan savunulabilir. Bu çalışmanın esas amacı da örgütsel mutluluk kavramı ve alt bileşenlerini ilgili alan yazına dayalı olarak ortaya koymak ve eğitim örgütlerinde örgütsel mutluluğu sağlayıcı bir çevrenin nasıl oluşturulabileceğini tartışmaktır. Bu amaçla araştırmanın alt başlıkları; mutluluk kavramı, örgütsel mutluluk, örgütsel mutluluğun bileşenleri, örgütsel mutluluğu etkileyen faktörler ve eğitim örgütleri şeklindedir. Betimsel alan yazın taraması modelindeki bu araştırma dahilinde "Örgütsel Mutluluk" kavramını merkezine alan yurt içi ve yurt dışından basılı veya online kaynaklara ulaşılmaya çalışılmıştır. Buna göre Türkiye'de eğitim örgütlerinde örgütsel mutluluk kavramına ilişkin yürütülmüş olan çalışmaların sayısal azlığı dikkat çekmektedir. Oysa örgütsel mutluluk kavramı yurtdışındaki çalışmalarda başta örgütsel davranış, işletme ve eğitim yönetimi alanları olmak üzere birçok araştırma alanının geniş kapsamda konusunu oluşturmaktadır. Bununla birlikte alan yazında mutluluk kavramının hem bireyler hem de örgütler için önemine dair bir görüş birliği olduğu anlaşılmaktadır. Ancak kavramın tanımına ilişkin herhangi bir görüş birliğinin olmadığı görülmüştür. Ek olarak, örgütsel mutluluğun temel bileşenleri arasında olumlu duygular, olumsuz duygular ve potansiyelin gerçekleştirilmesi boyutlarının var olduğu söylenebilir. Ayrıca örgütsel davranış alan yazınında yer alan duygusal olaylar teorisi gibi kimi teorilerin örgütsel mutluluk kavramının daha iyi anlaşılması açısından araştırmacılar için ortak bir zemin oluşturduğu da ifade edilebilir. Araştırma kapsamında ulaşılan sonuçlar ilgili alan yazın çerçevesinde tartışılmış ve eğitim yöneticileri ile çalışanlarına yönelik birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Örgütsel Mutluluk, Örgütsel Davranış, Örgüt Kültürü, Eğitim Örgütleri, Eğitim Yönetimi*

YÜKSEKÖĞRETİMDE ÇALIŞAN İDARİ PERSONELİN MUTLULUK, MUTLULUK KORKUSU VE ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ: BİR PLS-SEM ÇALIŞMASI

Murat POLAT
Dr. Öğretim Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi

ÖZET
Bu araştırmanın temel amacı yükseköğretimde çalışan idari personelin mutluluk, mutluluk korkusu ve örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmaya bir devlet üniversitesinde çalışan n=63 idari personel katılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama deseninde yürütülmüş bir kesitsel tarama çalışmasıdır. Veri toplama aracı olarak; bir adet kişisel bilgi formu, "Mutluluk Korkusu Ölçeği", "Mutluluk Ölçeği" ve "Örgütsel Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Dağıtılan ölçme envanter formlarının geriye dönüş oranı %78,7'dir. Araştırmada ulaşılan verilerin analizinde SPSS ve SmartPLS 3 programlarından yararlanılmıştır. Veriler üzerinde geçerlik-güvenirlik, faktör ve doğrusallık analizleri yapılmış ve Hipotez testleri (Bootstrapping Metodu) gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonunda yükseköğretimde çalışan idari personelin mutluluğu ile örgüte duygusal bağlılıkları arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalışanların mutluluk korkuları ile örgüte duygusal bağlılık düzeyleri arasında da anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmektedir. İdari personelin örgüte devam bağlılığı ile normatif bağlılıkları arasında ve örgüte duygusal bağlılıkları ile yine devam bağlılıkları arasında da yüksek düzeyde anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu anlaşılmaktadır. Ek olarak yükseköğretimde çalışan idari personelin bireysel mutluluk düzeyleri örgüte duygusal bağlılıkları üzerinden devam bağlılıklarını olumlu yönde etkilemektedir. İdari personelin örgüte duygusal bağlılıkları devam bağlılıkları üzerinden normatif bağlılıklarını anlamlı şekilde yordamaktadır. Dolayısıyla örgütsel bağlılığın alt boyutları ile çalışan mutluluğu ve mutluluk korkusu arasındaki ilişkisel tahmin modelinin sınandığı bu araştırma da ulaşılan sonuçlar ilgili alan yazın çerçevesinde tartışılmış ve birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Yükseköğretim Çalışanları, Mutluluk, Mutluluk Korkusu, Örgütsel Bağlılık, PLS-SEM*

YÜKSEK VE ORTA GELİRLİ ÜLKELERDE BÜYÜME VE LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN GROWTH AND LOGISTICS PERFORMANCE INDEX IN HIGH AND MIDDLE-INCOME COUNTRIES

Çağatay KARAKÖY
Dr. Öğr. Üyesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İ. İ. B.F. Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, Sivas
Salim ÜRE
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret ce Lojistik Bölümü Lojistik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET

Lojistik kavramı ilk olarak askeri alanda faaliyet göstermiş, ancak 2.Dünya Savaşı'ndan sonra askeri alandan daha çok şirketlerin ihtiyaçlarına hizmet vermiştir. Küreselleşen dünyada dış ticaretin artmasıyla birlikte lojistik sektörü de hızla gelişmiştir. İthalat ve ihracat yapılırken, dağıtım, depolama, sigorta ve gümrükleme gibi lojistik faaliyetler koordineli ve eksiksiz bir bilgi akışı içinde gerçekleştirilmelidir. Bu faaliyetler doğru şekilde yönetildiğinde, maliyet etkinliği, sosyal sorumluluk, zamanında teslimat, esneklik ve müşteri memnuniyeti gibi hedeflerin gerçekleştirilmesinden dış ticaret olumlu yönde etkilenmektedir. Dış ticaretin artmasıyla birlikte ülkeye sağlanacak girdi akışı ülke ekonomisine katkıda bulunacaktır. Bu bağlamda Dünya Bankası, ülkelerin lojistik performanslarını belirli kriterler doğrultusunda değerlendirmekte ve bunları Lojistik Performans Endeksi olarak sunmaktadır. Çalışmada yüksek ve orta gelirli ülkelerde gayri safi yurt içi hasılanın sabit sermaye yatırımlarına oranı, gayri safi yurt içi hasılanın yabancı sermaye yatırmalarına oranı ve Lojistik Performans Endeksi arasındaki ilişkinin ortaya konulması hedeflenmiştir. Seçili yüksek gelirli ülkelerin dış ticaret ve lojistik performansları açısından yüksek seviyelerde olmaları söz konusu ilişkinin pozitif yönde olmasını gerektirmektedir. Fakat orta gelirli ülkelerde büyüme açısından dış ticaret önemini artırmaktadır. Orta gelirli ülkelerde ihracat yapabilmek için ithalat yapma zorunluluğu lojistik alt yapının geliştirilmesini daha önemli hale getirmektedir. Dolayısıyla söz konusu etkenler arasında ilişkinin pozitif yönde olması beklenmektedir. Dünya bankasının belirlemiş olduğu kriterler çerçevesinde yüksek ve orta gelirli ülkelerde büyüme, yabancı sermaye yatırmaları ve lojistik performans endeksi arasındaki ilişkinin tobit analizi ile test edilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Lojistik performans endeksi, Sabit sermaye yatırımları, Dış ticaret*

ABSTRACT

The concept of logistics first served in the military field, but after the World War II, it offered services to the needs of the companies rather than the military. With the increase of foreign trade in the globalized world, the logistics sector is also developing rapidly. While importing and exporting, logistics activities such as distribution, storage, insurance and customs clearance should be carried out in a coordinated and complete flow of information. When these activities are managed in right way, foreign trade will be positively affected by the success of the targets such as cost effectiveness, social responsibility, timely delivery, flexibility and customer satisfaction. With the increase of foreign trade, the input flow to be provided to the country will contribute to the national economy. In this context, the World Bank evaluates the logistics performance of countries in line with certain criterias and presents them as Logistics Performance Index. The aim of this study is to determine the ratio of gross domestic product to fixed capital investments, the ratio of gross domestic product to foreign capital investments and the logistic performance index in high and middle income countries. High relationship of between foreign trade and logistics performances of selected high-income countries require that the mentioned relationship be positive. However, in middle-income countries, foreign trade increases its importance in terms of growth. In order to be able to export in middle-income countries, the necessity of importing makes the development of logistics infrastructure more important. Therefore, the relationship between these factors is expected to be positive. The aim of this study is test with Tobit analyze to the relationship

between growth, foreign capital investments and logistic performance index in to high and middle-income countries in accordance with the criteria determined by the World Bank.

Keywords: *Logistics Performance İndex, Fixed Capital İnvestments, Foreign Trade*

SEÇİLMİŞ AB ÜLKELERİNDE LOJİSTİK PERFORMANS ENDEKSİ İLE DIŞ TİCARET VE BORSA İLİŞKİLERİ

FOREIGN TRADE AND BORSA RELATIONSHIP WITH LOGISTICS PERFORMANCE INDEX IN SELECTED EU COUNTRIES

Çağatay KARAKÖY
Dr. Öğr. Üyesi Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İ. İ. B.F., Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, Sivas
Furkan YÜKSEL
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret ce Lojistik Bölümü Lojistik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
Khatereh SADEGHZADEH
Dr. Öğr. Üyesi Atatürk Üniversitesi, Oltu Beşeri ve Sosyal Bil. Fakültesi

ÖZET

Lojistik gücü mikro bazda firmaların üretimde bulunabilmek için girdi temini ve çıktıyı pazara ulaştırabilme yeteneğini ifade ederken, makro bazda ülkenin gereksinim duyduğu malların teminini (ithalat) ve içte tüketimden arta kalan malların dünyaya sunabilme (ihracat) kapasitesinin göstergesi konumundadır. Dolayısıyla lojistik gücü dış alım ve satımdan etkilenebileceği gibi, bu gücün bir sebebi ve aynı zamanda sonucu olarak konu ile ilgili şirketlerin borsa değerleri önemli bir belirleyici olabileceği düşünülebilir. Bu çalışmada 13 AB ülkesi için Dünya Bankası tarafından hazırlanan lojistik performans endeksine ihracatın, ithalatın ve borsa işlem hacminin GSYİH'ya oranları araştırma konusu yapılmıştır. Lojistik performans endeksinin 1 ila 5 arasında değerler alması nedeniyle tobit model uygulamasına gidilmiştir. Analizler sonucu lojistik performans endeksine ihracatın ve borsanın pozitif, buna karşılık ithalatın negatif ve istatistiki açıdan anlamlı etkilerinin olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle ürettiğinden içerde tükettiğinden arta kalanını dış pazarlara sunabilme gücünün, yani ihracatın lojistiği olumlu yönde desteklediği gözlenmiştir. Ancak, bu ülkeler arasında kuvvetle muhtemel endüstri-içi ticaretin varlığı nedeniyle ithalatlarının partner ülkelerin ihracatı anlamı taşıdığı ve bu yönüyle de bileşik kap misali, karşı ülkelerin de ihracatlarının lojistiği olumlulaştırdığı söylenebilir. Diğer taraftan dünya ekonomisinde dış ticaretin ve dışa açılmanın giderek derinleştiği bir dünyada, dış ticarette pozitif dışsallıkları destekleyen borsadaki gelişmeler de lojistiği olumlu etkileyebilmektedir. Dolayısıyla dünya ekonomisinde liberalizasyon eğilimindeki derinleşmelerin lojistiği ve böylece ekonomik büyüme ile refahı artıracağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: *İhracat, İthalat, Borsa, Lojistik Performans Endeksi*

ABSTRACT

Logistic power can be expressed as the ability of micro firms to supply input and output to market in order to be able to produce. On the other hand, on the macro basis, it is the indicator of the supply of the goods required by the country (import) and the capacity of the goods left to be consumed from the domestic market to present to the world (export). Therefore, the logistical power can be influenced by foreign trade and sales, and as a result of this power, the stock market values of related companies can be considered as an important determinant. In this study, the ratio of exports, imports and exchange traded volume to the logistic performance index prepared by the World Bank for the 13 selected EU countries was investigated. Since the logistics performance index is between 1 and 5, tobit model is applied. As a result of the analyzes, it was observed that exports and stock exchanges were positive, whereas imports were negative and statistically significant. Based on the findings, it is observed that the power of presenting the remainder to the foreign markets as a result of the production it produces, ie the exportation of the goods, supports the logistics positively. However, due to the existence of highly likely intra-industry trade among these countries, their importation means the exportation of partner countries, and in this respect, It can be said that exports of the counterparties also favored logistics. On the other hand, in a world where foreign trade and getting deeper in the world economy. Developments in the stock market, that support positive externalities in foreign trade can positively affect logistics.

Therefore, it can be said that the deepening of liberalization tendency in the world economy will increase logistics and thus economic growth and prosperity.

Keywords: *Export, Imports, Stocks Trade, Logistics Performance Index*

TERSİNE LOJİSTİK VE ATIK LOJİSTİĞİNİN SİVAS EKONOMİSİNDEKİ YERİ
THE ROLE OF REVERSE LOGISTICS AND WASTE LOGISTICS IN THE SİVAS ECONOMY

Çağatay KARAKÖY
Dr. Öğr. Üyesi Cumhuriyet Üniversitesi, İ. İ. B.F. Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, Sivas
Tuba AHISKALI BOZKURT
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret ce Lojistik Bölümü Lojistik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
Tüketiciden başlayan geri akış sürecini ifade eden tersine lojistik, sık kullanılan tedarik zinciri yönetimi türlerinden biridir. Atıkları tekrar işe yarar hale getirmek esasına dayanır. Atıklar ise üretim ve tüketim sürecinin nihai sonuçlarıdır. Çöp atık olarak adlandırılan bu materyaller yakılarak veya toprağa gömülerek imha edilir. Toprak ve çevre kirliliğine sebep olan bu imha şekli doğal kaynakların tahribine ve tükenmesine sebep olur. Ülkemizin çöp atık materyallerinin kazanımı konusunda ki ilerleyişi son yıllarda artmıştır. Türkiye'deki geri dönüşüm son dönemlerde ki çevre kirliliğine dikkat çeken çevreci yaklaşım ve grupların popülaritesinin artması ile daha da ön plana çıkmıştır. Geri dönüşüm aşamalı bir süreçtir. Bu aşamalara ise tersine lojistik hizmet eder. Her ikisi de nihai sonuca ulaşana kadar bütünleşik bir şekilde ilerler. Bu çalışma; çöp atıklarının doğayı kirleterek imha edilmesi yerine, tersine lojistik hizmetleriyle daha faydalı bir amaç için geri dönüştürülmesi veya ikame ürün haline getirilmesi amacıyla yapılmıştır. Böylece; çevre ve insan sağlığından, doğal kaynakların korunmasına ve iş gücü istihdamına kadar birçok pozitif etkilerine dikkat çekilerek, atık lojistiği ve tersine lojistik konusunda bir farkındalık oluşturulmak istenmiştir. Çalışmada önce, Sivas ilinde atık lojistiği ve tersine lojistik üzerine daha önce yapılan faaliyetler incelenecektir. Atık lojistiği hizmetlerine olan arz talep dengesi ve yeterliliği araştırılacaktır. Atık lojistiği hizmetlerinde alt yapı sistemlerinin uygunluğu ve gelişmişliği irdelenerek, Sivas ekonomisindeki yeri incelenecektir.

Anahtar Kelime: *Atık, Çöp, Atık Lojistik, Tersine Lojistik*

ABSTRACT
Reverse logistics, which refers to the backflow process starting from the consumer, is one of the frequently used supply chain management types. It is based on transforming the waste into reuse. Wastes are the final results of the production and consumption process. These materials, called garbage waste, are burned or destroyed by burying them in the soil. This type of annihilation causing soil and environmental pollution lead to the destruction and depletion of natural resources. The progress of our country in the recovery of garbage waste materials has increased in recent years. The recycling in Turkey has recently emerged to the forefront due to the increasing popularity of the environmental approach and groups drawing attention to the pollution in the last period. Recycling is a phased process. These stages serve reverse logistics. Both progress in an integrated manner until the final result is reached. This study has been made to aim to use reverse logistics services for recycling or transforming into a replacement product for a more useful purpose, instead of disposal of garbage waste by polluting nature. Thus, to create an awareness about waste logistics and reverse logistics was desired by drawing attention to many positive effects from the environment and human health to the protection of natural resources and labour force employment. In this study, firstly activities, which have been done before, related to waste logistics and reverse logistics will be examined in Sivas. The supply-demand balance and adequacy of this on the waste logistics services will be investigated. The suitability and development of infrastructure systems in waste logistics services will be analysed and its place in the economy of Sivas will be examined.

Key Word: *Waste, Garbage, Waste Logistics, Reverse Logistics*

2008 KÜRESEL KRİZİ SONRASI DÜNYA'DA ORTAYA ÇIKAN KORUMACI EĞİLİMLER

Sadettin GÜLTEKİN
Doç. Dr., Giresun Üniversitesi Öğretim Üyesi
Eda GÜLTEKİN
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
2008 yılında ABD'den başlayıp hızla dünyaya yayılan küresel ekonomik krizin etkileri sürmektedir. Ülkeler krizden çıkış yolu olarak gördükleri korumacı eğilimlere yönelmişlerdir. Bu yönde serbest dünya ticaretinin ilkeleri ile bağdaşmayan önlemlere başvurulmuştur. Döviz kurlarına müdahale yoluyla oluşturulan rekabetçi devalüasyonlar, gümrük vergilerinin artırılması, banka ve şirket kurtarma operasyonları, reel sektöre doğrudan destekler ve ithalatı zorlaştırıcı önlemler bunlardan bazılarıdır.

Bu ortamda dünya ekonomisinin temel kurumları olan Dünya Bankası, IMF, Dünya Ticaret Örgütü işlevsiz hale gelmiştir. Kriz sonrası ortaya çıkan korumacı eğilimler gittikçe karşılıklı misillemelere, ambargolara, ticari engellere dönüşmüş, günümüzde dünya ekonomisini yeni bir ticaret savaşı ortamına sürüklemiştir.

ABD'de Donald TRUMP'ın başkan seçilmesi ile "Önce Amerika" sloganıyla başlattığı içe dönük politikalar tüm dünyayı yeni bir korumacılık dönemine sürüklemiştir. Bu dönemde ABD tarafından Çin'e karşı alınan ekonomik önlemler bu ülkeyle sınırlı kalmayıp AB, Kanada, Meksika, Rusya, Hindistan ve daha pek çok ülkeye yaygınlaştırılınca, bu ülkeler tarafından alınan misillemelerle yeni bir ticaret savaşı ve korumacılık dönemi ortaya çıkmıştır.

"Yeni Korumacılık" olarak adlandırabileceğimiz bu dönem uluslararası ekonomik ilişkilerin temel kurallarının yok sayıldığı bir kargaşa ve kaos dönemidir. Tarihte yaşanan bu tür kuralsızlık ve kargaşa dönemleri büyük ekonomik felaketlere yol açmıştır. Dünya ekonomisinin görülmemiş ölçekte entegre olduğu çağımızda özellikle büyük ekonomiler arasında çıkan bir ticaret savaşının sonuçları yıkıcı olacaktır. Bu nedenle dünya ekonomisinde yaşanmakta olan bu kriz ortamının etkilerinin incelenmesi önem taşımaktadır.

Bu çalışmada 2008 küresel krizi sonrası ortaya çıkan yeni korumacılık politikaları, bu politikalar nedeniyle özellikle döviz kuru, doğrudan müdahaleler ve uluslararası ticarette alınan korumacı önlemlerin ekonomik etkileri incelenmektedir. Uygulanan politikaların ekonomik sonuçlarını bugünden tahmin etmek güçtür. Ancak ekonomik etkileri varsayılandan çok daha ağır olacak olan bu uygulamalara karşı ülkemizin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerin önlem almaları ve politikalarını bu yeni ortama uyarlamaları gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: *Yeni Korumacılık, Ticaret Savaşları, Korumacı Önlemler, İçe Dönük Politikalar*

YENİ KORUMACI POLİTİKALAR VE DÜNYA TİCARET ÖRGÜTÜ'NÜN GELECEĞİ

Sadettin GÜLTEKİN
Doç. Dr., Giresun Üniversitesi Öğretim Üyesi
Eda GÜLTEKİN
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
2008 küresel ekonomik krizinin etkileri sürmektedir. Bu kriz döneminde başta ABD olmak üzere pek çok ülke krizden çıkış yolu olarak gördükleri korumacı politikalara yönelmişlerdir. Rekabetçi devalüasyonlar, doğrudan müdahaleler, sübvansiyonlar ve dış ticaretin çeşitli engellerle kısıtlanması gibi müdahalecilik uygulamaları büyük ekonomiler arasında karşılıklı misillemelerle yaygınlık kazanmıştır. Özellikle ABD'de Donald TRUMP'ın başkan seçilmesinden sonra önce Çin'e karşı başlatılan ve sonrasında pek çok ülkeye yaygınlaştırılan, uluslararası ekonomik ilişkileri kısıtlayıcı uygulamalar, bir domino etkisi yaratarak tüm dünyayı yeni bir ticaret savaşına sürüklemektedir.

Günümüzde yaşadığımız bu uygulamalar Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) kuralları ile çelişmektedir. Halen 189 ülkenin üyesi bulunduğu DTÖ'nün amacı uluslararası ticaretin serbest, adil ve şeffaf bir rekabet ortamında yürütülmesidir. DTÖ'nün GATT'ta da var olan ana ilkelerinden ikisi; piyasa mekanizmasının işleyişine müdahale etmeme ve ticaret savaşına yol açabilecek uygulamalardan kaçınma ilkeleridir. Oysa ABD tarafından başlatılan ticari ve ekonomik etkili uygulamalar DTÖ'nün bu temel ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. ABD'nin bu tutumuna karşı DTÖ nezdinde pek çok ülke şikâyette bulunmuştur. Gerek şikayetçi ülkelerin iddiaları gerekse ABD tarafından savunulan gerekçeler vardır.

Uluslararası ticaretin evrensel ilkelerinin oldukça aşındırıldığı bu dönemde DTÖ'nün işlevsiz hale gelmesi ve geleceği konusu tartışılmaya başlanılmıştır. Dünya ticaretinin evrensel kurallarının eşit ve öngörülebilir şekilde işletilmesini sağlamayı amaçlayan, küresel sistemin önemli bir kuruluşu olan DTÖ'nün işlevsizleştirilmesi tüm dünya ekonomisini kaosa ve belirsizliğe sürükleme riski taşımaktadır. Karşılıklı yaptırım tehditleri ve misillemeler sonucunda dünya ticaret hacminin daralması kaçınılmazdır. Uluslararası ticaretteki daralma, ülke ekonomileri arasındaki karşılıklı bağımlılık ilişkisinin görülmemiş oranda yüksek olduğu çağımızda, küresel değer zincirlerinin kopmasına ve kazananı olmayan bir ticaret savaşının başlamasına neden olacaktır. Bu durum, ülkeler arasında karşılıklı güven bunalımı yaratacağından, Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası, IMF, DTÖ gibi kuruluşlarda karar alınmasını da güçleştirecektir.

Gelinen bu noktada, dünya ekonomisinin önemli aktörlerinden birisi olan DTÖ'nün misyonunun ve geleceğinin incelenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmada ABD'den başlayıp başlıca ekonomilere yayılan korumacı politikalar ve bu politikaların dünya ticareti açısından etkileri ile DTÖ'nün bu süreçte rolü ve geleceği incelenmektedir.

Anahtar Sözcükler: *Ticaret Savaşları, Yeni Korumacı Politikalar, Dünya Ticaret Örgütü'nün Geleceği*

MADDE BAĞIMLILARININ TEDAVİSİNDE SOSYAL HİZMETİN ROLÜ VE ÖNEMİ

Kadir AYDIN
Arş. Gör. Dr., Adıyaman Üniversitesi İİBF Kamu Yönetim Bölümü, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-2437-8118
Cüneyt ÇATUK
Dr., ORCID ID: orcid.org/ 0000-0002-9843-7037

ÖZET
Madde bağımlılığı günümüzde kullanımının birçok sebebi olduğu ve madde ulaşımına kolay ulaşıldığı geniş boyutlu; çocukları, gençleri, aileleri ve toplumları olumsuz etkileyen bir durumdur. Günümüzde madde bağımlılığı incelendiğinde eskiye göre madde kullanımı oranı artmakla beraber yaş olarak da 11 yaşlarına yani ilkokul çağlarına kadar düşmüştür. Madde kullanımına yönelik günümüzde sosyal politikaların önemi görülmektedir. Madde kullanan kişiler mikro, mezzo, makro düzeyde incelendiğinde birey; fiziksel, biyolojik, psikolojik, ekonomik, olarak değişimlere uğramaktadır. Aileler, sosyal boyutta, çevreye bakış açısı olarak etkilenmektedir. Makro düzeyde incelendiğinde toplumsal bir sorun olarak ortaya çıkması ve toplumun dışarıya karşı tedirgin olması ve güvenilmez bir ortam olduğu görüşü vardır. Madde bağımlısı çeşitli suçlara karışabilmekle beraber ailesini, arkadaşlarını, çevresini bataklığa yani madde kullanımına sürükleyebilir. Madde kullanımına sebep olan durumlara bakıldığında, maddenin kişiyi suça ite bilme durumu olduğuna, maddenin kişi ve çevresi üzerinde ki etkiye bakıldığında madde bağımlılığa karşı sosyal politikaların uygulamasının önemi görülmektedir. Bütün bu çerçeve göz önüne alındığında madde bağımlılığına karşı bir sosyal politika uygulaması olarak bireylerin küçük yaştan yani çocukluk yaşlarından yetişkinlik yaşına kadar, gerek okullarda gerek konferanslarla, mahalle toplantılarıyla, bilinçlendirecek sosyal politika yoluyla verilen hizmetlerle üzerinde durulması ve özel olarak ele alınması gereken bir durum olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, madde bağımlılığının nedenleri, sebepleri, sonuçları, etkisi, maddeye iten nedenler ile mücadelede uygulamasından bilgiler ve bulgular ile madde kullanımının yüksek riskleri ve mücadelesi ortaya konulmaya çalışılmaktır. Her sene bir önceki yıla göre yaşanan madde artışı ve toplumsal yapının bozulmasıyla doğru orantıda arttığı görülmektedir. Bütün bu durumlar incelendiğinde maddeye ulaşmada, madde kullanımında ve tedavide; koruyucu, önleyici ve iyileştirici çalışmaların, uygulamaların ve politikaların çocukluktan, gençliğe, yetişkinliğe kadar madde tehditti ve kullanımın önüne geçecek uygulamalarına olan ihtiyaç açık ve net ortadadır. Bu nedenle bu makalede, madde bağımlılığının nedenleri, sonuçları ve nüfussal oranda yerini ve mücadeledesin de sosyal hizmetinin önemi ve gerekliliği ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Madde Bağımlılığı, Maddeye İten Nedenler, Madde Bağımlılığında Mücadele, Sosyal Politika, Çocuk Ve Gençlik*

KUZEY IRAK İLE SINIR TİCARETİNİN GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNE ETKİSİ

THE IMPACT OF BORDER TRADE IN NORTHERN IRAQ ON SOUTHEAST ANATOLIA REGION

Cüneyt ÇATUK
Dr., ORCID ID: orcid.org/ 0000-0002-9843-7037
Kadir AYDIN
Arş. Gör. Dr., Adıyaman Üniversitesi İİBF Kamu Yönetim Bölümü, ORCID ID: orcid.org/0000-0002-2437-8118

ÖZET

2000 yılından itibaren Irak Hükümeti, merkezi ekonomi yapıdan liberal bir ekonomik yapıya geçiş çabaları başlatmıştır. Uygulanan ambargonun kaldırılması ve döviz kurlarında istikrar sağlamaya yönelik çabalardan sonra, Irak'ın dış ticaret hacmi hızlı bir şekilde artmıştır. Bu gelişmeler ışığında Türkiye'nin 2000'li yıllarda Irak ile olan ihracatında büyük bir artış yaşanmıştır.

Irak ile olan dış ticaret hacminin artırılması için Türk iş adamlarından oluşan bir heyet, 2003 başlarında Irak'ı ziyaret ederek ekonomik ve ticari ilişkilerinin güçlenmesinde çalışmalarda bulunmuştur. Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattının 2003 yılında açılması ve sınır ticaretinin güçlendirilmesi için yapılan anlaşmalar ticaret hacmi başka bir boyut kazanmıştır. Yaşanan bu gelişmeler sonucunda, 2003 yılında yapılan ihracat 820.057.535$ iken 2018 yılının sonuna gelindiğinde 8.349.641.264, 00$ rakamına ulaşmıştır. 2003 yılında ithalat rakamı 41.656.316 usd, 2018 yılında ise 1.420.433.371.00$ rakamına ulaşmıtır. Toplam dış ticaret hacmi 2003 yılında 861.713.581$ iken, 2018 yılında 9.770. 074.635$ rakamına ulaşmıştır.

Bu çalışmanın amacı, Sınır Ticaretinin, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Irak ile ticari gelişmine olan etkisini literatür taraması ve TÜİK verilri kulanılarak analiz etmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın veri setini 2000-2018 yılları arasında Türkiye ve Irak arasindaki dış ticaret rakamları, fasıllara göre dış ticaret rakamları oluşturmaktadır.

Anahtar Kelime: *Sınır Ticareti, Türkiye, Irak, Dış Ticaret, Güneydoğu Anadolu Bölgesi*

SUMMARY

Since 2000, the Iraqi government has started efforts to shift from central economic structure to a liberal economic structure. Iraq's foreign trade volume has increased rapidly after the lifting of the embargo and efforts to stabilize exchange rates. These developments have seen a large increase in the light of Turkey's exports to Iraq in the 2000s.

In order to increase the volume of foreign trade with Iraq, a delegation of Turkish businessmen visited Iraq in early 2003 and worked on strengthening its economic and commercial relations. The trade volume of the agreements for the opening of the Kirkuk-Yumurtalik oil pipeline in 2003 and strengthening the border trade has gained another dimension. As a result of these developments, the amount of exports made in 2003 was 820.057.535 $ and by the end of 2018 it reached to 8.349.641.264, 00 $. In 2003, the import figure reached 41.656.316 USD and in 2018 it reached 1.420.433.371.00 $. Total foreign trade volume was $ 861,713,581 in 2003, while 9,770.074.635 $ in 2018.

The aim of this study was to analyze the impact of the border trade on the commercial development of the Southeast Anatolia Region with the literature review and TurkStat data. foreign trade figures between Turkey and Iraq in the years 2000-2018 the data set of the study, according to foreign trade figures constitute chapters.

Keywords: *Border Trade, Turkey, Iraq, Foreign Trade, Southeastern Anatolia Region*

AZƏRBAYCANIN SOVETLƏŞMƏSİ VƏ NAXÇIVAN ERMƏNİLƏRİN İŞĞALÇILIQ PLANLARINDA
1920-1930'LARDA GENCE ERMENİİLERİN İŞGAÇİLİK PLANLARINDA

Gülzar İBRAHİMOVA
Niğde Ömer Halisdemir Üniversiteti,, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültəsi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümü, Siyasi elmlər doktoru, professor

XÜLASƏ
Məqalədə 1920-1930-cu illərdə Sovet Rusiyasının sovet Ermənistanına dəstəyi ilə Azərbaycanın ərazi məsələləri ilə bağlı qəbul edilən ədalətsiz qərarlar və Gəncə ilə bağlı ermənilərin işğalçılıq planları şərh edilir. Göstərilir ki, Cahangir bəy Kazımbəyovun liderliyi ilə Azərbaycan Milli Hərbi Birliklərinin Gəncədə 1920-ci ilin aprel-may aylarında Azərbaycanın bolşeviklər tərəfindən işğalına qarşı ciddi müqaviməti mərkəz qarşısında ərazilərinin tutulması ilə razılaşmayan bir xalqın iradəsini ortaya qoymuşdur. Strateji mühiti, mövcud qüvvələr balansını və xüsusilə qarşı tərəfin hərbi vəziyyətini diqqətlə öyrənən üsyançıların məqsədi Gəncədə yeniden Milli Azərbaycan dövlətini qurmaq idi. Lakin bolşeviklər heş bir halda buna yol vermədi, əlavə qüvvələr çağırmaqla XI Qızıl Ordu əsgərləri 8.5 min əsgərini itirsədə, 31 mayda üsyanı yatıra bildi. Azərbaycan generalları Nargin adasında güllələndi, Milli Ordu ləgv edildi, 12 min müsəlman əhali öldürüldü. Sovetləşmənin ilk illərindən baş–layaraq ermənilər rusların dəstəyi ilə digər Azərbaycan əraziləri kimi Gəncə torpaqlarına da iddia qaldırdılar. Lakin Gəncə xalqının və o dövrki Azərbaycan rəhbərlərinin inadlı mübarizəsi nəticəsində buna nail ola bilmədilər.

Açar sözlər: *Sovetləşmə, Sərhəd, Azərbaycan, Ermənistan, Gəncə*

ÖZET
Makalede 1920-1930 yıllarında Sovyet Rusya Sovyet Ermenistanı'na desteği ile Azerbaycan'ın toprak meseleleri ile ilgili kabul edilen haksız kararlar ve Gence ile bağlı Ermenilerin işgal planları yorumlanmaktadır. Gösterilir ki, Cahangir bey Kazımbəyovun liderliği ile Azerbaycan Milli Askeri Birlikleri'nin Gence'de 1920 yılının Nisan-Mayıs aylarında Azerbaycan'ın Bolşevikler tarafından işgaline karşı ciddi direnişi merkezin önünde kendi toprakların tutulması ile protesto eden bir halkın iradesini ortaya koymuştur. Stratejik ortamı, mevcut güç dengesini ve özellikle de karşı tarafın askeri durumunu dikkatle inceleyen isyancıların amacı, ulusal Azerbaycan devletini Gence'de yeniden kurmaktı. Fakat bolşevikler heş bir halde buna yol vermediler ve ek kuvvetler çağırmakla XI Kızıl Ordu askerleri 8.5 bin askerini kayp etsede, 31 Mayıs'ta isyanı yatıra bildi. Azerbaycan generalleri Nargin adasında kurşuna dizildi, Milli Ordu kaldırıldı, 12 bin Müslüman nüfus öldürüldü. Sovyetleşmenin ilk yıllarından başlayarak Ermeniler Rusların desteği ile diğer Azerbaycan toprakları gibi Gence topraklarına da iddia kaldırdılar. Ancak Gence halkının inatçı mücadelesi ve o zamanki Azerbaycan liderliği yüzünden onlar başarılı olamadılar.

Anahtar Kelimeler: *Sovyetleşme, İşğal, Sınır, Azerbaycan, Ermenistan, Gence*

KİTLELERİ KONSOLİDE ETMEDE PROPAGANDANIN ROLÜ; ADOLF HİTLER VE NASYONAL SOSYALİST ALMAN İŞÇİ PARTİSİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Selçuk AYDIN
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü
Muhammed BAHADIR
Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZET

Kitleleri konsolide etmek ve belirli amaçlar etrafında bir araya getirmek, onların rızalarını kazanarak gerçekleştirilebilir. Rızanın kazanılması hususunda ise kitleleri ikna edecek bir takım araçlara ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle, siyasal hedefler söz konusu olduğunda, rıza kavramını gerçekleştirebilmede ilk akla gelen araçların başında ise propaganda gelmektedir. Propaganda, insanların düşünce ve davranışlarını etkilemek amacıyla belirli bir program dahilinde yapılandırılmış mesajlar bütünüdür. Propagandaya başvuranlar objektif bilgiler sağlamak yerine, temel olarak kendi kitlelerini etkileyecek bilgiler sunarlar. Verilen mesajlar doğru olsa bile esas amaç kitlenin yönlendirilmesidir. Dolayısıyla yapılandırılmış bir doğruluk söz konusudur. Bu noktada önemli olan mesajın doğru olması değildir. Önemli olan mesajın istenilen hedefe ulaşması ve istenilen çağrışımı yapmasıdır. Propaganda, istenilen hedeflere ulaşmada siyasal alanın en etkili araçlarından biri olmakla birlikte aynı zamanda siyasal sistemlerin halk nezdindeki meşruiyetlerinin pekiştirilmesinde de önemli bir araçtır. Ayrıca propaganda, psikolojik bir savaş türü olarak da hem içerideki kitleleri hem de öteki olarak adlandırılan tarafları birçok açıdan lehte ve aleyhte etkileyebilecek bir unsurdur. Doğru kullanıldığı taktirde propaganda, içerideki halk kitlelerini motive ederek onları konsolide edebileceği gibi aynı zamanda bireylerin fiziksel gerçeklik algılarının ötesinde arzu edilen planlanmış bir gerçeklik olgusunun da hayata aksettirilmesi hususunda önemli potansiyellere sahiptir. Ötekiler için ise propaganda, moral ve motivasyonu olumsuz yönde etkileyebilecek psikolojik bir saldırı enstrümanıdır.

Propaganda da amaç daha önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda verilecek mesajlarla istenilen yönde bireylerin/toplumun inşa edilmesidir. Aslında propaganda bir bakıma sosyal mühendisliğin hayata aksettirildiği en somut alandır. Bireylerin fiziksel gerçeklik algıları sosyal mühendislik çabalarıyla değiştirilmek ve dönüştürülmek istenmektedir. Bu nedenle bireyler yoğun bir mesaj bombardımanına tabi tutulur. Özellikle kitle iletişim vasıtaları ve eğitim programları, propagandanın kitlelere ulaşmasını ve verilen mesajlar üzerinden arzu edilen düzlemin gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik olarak kullanılan temel araçlardır.

Bu çalışmada kitleleri konsolide etme hususunda propaganda olgusu, Adolf Hitler önderliğindeki Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi üzerinden betimsel ve tarihsel bir yöntemle değerlendirilecektir. Hitler'in tarih sahnesine çıkışında ve tarih sahnesinde önemli bir figür olarak kabul edilmesinde Alman halkını belirli idealler noktasında birleştirmesi ve bunu da sahip olduğu propaganda gücüyle yapması oldukça dikkat çekicidir. Hem Alman halkı nezdinde kolektif bir ulus kimliğinin inşa edilmesinde hem de II. Dünya Savaşı esnasında rakiplerinin moral motivasyonlarının yok edilmesi amacıyla propagandanın etkili bir silah olarak kullanılması incelemeye değer bir içerik taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Propaganda, Adolf Hitler, Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi*

MODERNLİĞİN 'YA-YA DA' İLE 'VE' TEZAHÜRÜ BAĞLAMINDA DİN

Sait GÜLSOY
Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi
Buket BAĞRIYANIK
Yüksek Lisans Öğr., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
'Ya / ya da' bağlacı içerisinde keskin bir katılığı barındırmaktadır. 'Ya bu deveyi güdersin, ya da bu diyardan gidersin' deyimindeki anlamı bağlamında insanoğlunu bir tercih yapmaya mecbur kılmaktadır. Fakat bağlaçların en küçüğü ama anlam bakımından belki de en zengini olan 've' insanoğlundan bir tercih yapmasını beklememektedir. Bir diğer deyişle 've' tüm tercihleri bir arada kabul etmektedir. Bu noktada ve'ler sıralandıkça postmodern dönemin sıfatlarından olan akışkanlığın da şiddeti artmaktadır. Çünkü 've' bağlacı içerisinde çokluğu barındırmaktadır. Vassily Kandinsky "Ve" başlıklı denemesinde 19.yüzyıla denk gelen dönemde 'ya - ya da'nın, 20.yüzyıla denk gelen dönemde ise 've'nin hüküm sürdüğünü ifade etmektedir. Ayrıca, 'ya-ya da' döneminde ayırma, uzmanlaşma, tek anlamlılık hâkimken 've' döneminde çokluk, yan yanalık ve belli belirsizliğin hâkim olduğunu ifade etmektedir. Bilindiği gibi premodern dönem ve onu takip eden modern dönemde katı bir dünya düzeni hâkimdir. Bu katılık dinin konumlanışında insanoğluna bir tercih sunmaktadır. İlk dönemde 'ya din ya da bilim' konumlanışında din tercih edilirken, modern dönemde bilimin hâkimiyeti tercih edilmektedir. Tüm bunlara ek olarak çokluğun hâkim olduğu günümüz akışkan modern dünyasında bireyler 'din ve bilim' arasında bir tercihte bulunmamaktadır. Bu çalışmada 'ya-ya da' bağlacı ile 've' bağlacı eşliğinde dinin değişen düzenler içerisindeki konumlanışını anlamlandırmaya çalışacaktır. Bu anlamlandırma çabası esnasında, başta Charles Taylor'un 'geçirgen benlik ile tamponlanmış benlik' kavramları ile Mevlüt Özben'in 'yapay kutsallıklar' kavramları merkeze alınacaktır. Kuramsal yapıda olan bu çalışma literatür taraması ile yürütülecek olup modernlik ve din çalışmalarında kullanılan birbirine benzer kavramların farklılaştıkları noktaları betimleyecek olması açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: *Modernlik, Din, Kutsallık, Akışkanlık*

ÖĞRENCİLERİN ULUSLARARASILAŞAMAMA NEDENLERİ ÜZERİNE NİTEL BİR ÇALIŞMA: SOSYOLOJİ ÖĞRENCİLERİ ÖRNEĞİ, ERZURUM 2019

A QUALITATIVE STUDY ON THE REASONS OF STUDENTS' NON-INTERNATIONALIZATION: THE CASE OF SOCIOLOGY STUDENTS, ERZURUM 2019

Sait GÜLSOY
Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Öğrencilerin yurt dışında eğitime gitmeleri ya da devlet tarafından gönderilmeleri ulus devletler çağı öncesinde de var olan bir edimdir. Zaman içerisinde, ulus devlet sınırlarının katılığını geçirgen kılan küreselleşme süreçleri içerisinde ve tüketim çağının bir getirisi olarak markalaşma eğilimi eğitimde de kendisini göstermeye başlamıştır. Uluslararasılaşma kavramı da bu noktada anlam kazanır. Uluslararasılaşma, bireylerin hızlı teknolojik ve kültürel değişimlere ayak uydurabilmesi için gerekli olan kültürlerarası bir beceridir. Başka bir ifadeyle, öğrenciler üzerinden söylenirse uluslararasılaşma dünya vatandaşı olmanın gereğidir. Eğitim, Türk modernleşmesinin sancılı yanı olarak gerek Osmanlı'da gerekse cumhuriyet Türkiye'sinin operasyon alanı olmuştur. Başarılı gençler devlet eliyle yurt dışına gönderilmiştir. Bugün ise, bireysel bazda yurt dışına çıkma imkânları olmasına rağmen gençlerin özellikle de Erzurum'da çekingen davrandığı gözlemlenebilmektedir. Öğrenci değişimi, çalışma, gezi, gönüllülük programları ve dahası öğrencilerin yurt dışına çıkmasını kolaylaştırırken bireysel habitusları bu edime engel olmaktadır. Bu çalışmada Atatürk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğrencileri ile yapılan nitel görüşmeler sonucunda elde edilen verilerle öğrencilerin uluslararasılaşamamasının nedenlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çalışma, öğrencilerin uluslararasılaşmasını kolaylaştırmak için geliştirilecek projelere birincil kaynaktan veri sağlayacak olması bakımından önemlidir.

Anahtar kelimeler: *Uluslararasılaşma, Gençlik, Üniversite, Eğitim, Habitus.*

ABSTRACT

For students to go abroad for education or to be sent by the state for education is an act that exists before the age of nation states. In time, the tendency to become a brand in the globalization processes that make the rigidity of nation-state boundaries permeable and as a result of the consumption age began to show itself in education. The concept of internationalization becomes meaningful at this point. Internationalization is an intercultural skill that is necessary for individuals to keep up with rapid technological and cultural changes. In other words, internationalization for students is the necessity of being a citizen of the world. Education has become a painful aspect of Turkish modernization. Education has been the state's area of operations in the Ottoman Empire and the Republic of Turkey. The promising young people were sent abroad by the state. Today, the possibility of going abroad is more than that in the past, but it can be observed that the young people behave in a timid manner. Student exchange, study, travel, volunteering programs and more, it facilitates students to go abroad, while their individual habitus prevent this achievement. In this study, it is aimed to reveal the reasons of not being internationalized by the data obtained as a result of the qualitative interviews conducted with the students of the Department of Sociology of Atatürk University. The study is important because it will provide data from the primary source to the projects to be developed to facilitate the internationalization of the students.

Keywords: *Internationalization, Youth, University, Education, Habitus*.

THE COMPARATIVE ANALYSIS OF FACULTY AND VOCATIONAL SCHOOL LEVEL TOURISM STUDENTS' PERCEPTIONS 'CAREER PLANNING: IN KONYA

Neriman ÇELİK
Selcuk University, Turkey

ABSTRACT
The purpose of this study is to investigate of career planning process specifically among Faculty and vocational school level tourism students in Konya. Moreover the study also analyses the general perception of students on tourism industry. Accordingly, a structured questionnaire was conducted to gather data from 146 faculty and 132 vocatıonal school level tourism students. The data obtained from the study were calculated by using SPSS 22 program. The result of study generally participants have positive attitude towards the tourism industry. Most of the students want to pursue their careers in the tourism industry.

Key Words: *Tourism, Career planning, tourism industry*

ALMANYA'DAKİ GÖÇMEN KÖKENLİ MÜSLÜMAN GÖÇMENLERDE DİNİ KİMLİK ALGISI

Mizrap POLAT
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi

ÖZET
Batıda özellikle 11. Eylül 2001 sonrasında kendini Müslüman kimliğiyle ifade edenlere karşı nefret söylem ve tutumları (islamofobik tutumlar) daha da fazla hissedilmeye başladı. Bununla beraber İslam'ın uyuma etkisi ve Müslümanların uyum kabiliyeti de hem bilim ve hem de siyaset dünyasında çokça tartışıldı.

Bu tebliğde Müslüman gençlerin kendilerini Müslüman ve dindar olarak nasıl tarif ettikleri ve bunun Almanya'daki bilimsel çalışmalara nasıl yansıdığı tartışılacaktır. Burada Almanya'daki ampirik çalışmalarda daha önce elde edilen nitel ve nicel veriler yeniden tartışmaya açılıp yorumlanacaktır.

Din, ortak kimliğin oluşmasındaki en önemli ektiye sahip inanç, ibadet ve yaşam şekli olup, aynı zamanda sosyal bir kurumdur. Davranışların arkasındaki ilke, yargı, tutum ve fikirlerin toplamı anlamındaki değerlere kaynaklık eden din, inananın sosyal tutum ve davranışlarına da etki eder. Din sadece Tanrı ile kul arasında özel ve saklı bir ilişki değil, insanın düşünce, duygu sanat ve eylemine etki eden, kendine has kurum, kuruluş, mimari ve ritüelleriyle toplumda görünür olan bir olgudur (vakıadır).

Alman bilim, siyaset ve medya dünyasından bazı kesimler Müslümanların dini kimliklerini öne çıkarmasını onların kendilerini Alman vatandaşlık ve kültür kimliğiyle özdeşleştirmeleri önünde engel olarak görmektedir. Anılan bu çevrelere göre Müslüman gençlerin dindarlığı onların sosyal uyumunu zorlaştırmakta ve hatta bu gençlerde şiddet kültürünün oluşmasını güçlendirmektedir.

Batıda endişeli bir artış gösteren ırkçı popülist yaklaşımlar ve İslam karşıtlığı (islamofobi) hem Müslüman azınlığın dini kimlik özalgısının sağlıklı (travmaya uğramadan) şekillenmesine ve hem de çoğunluk toplumunun İslam aidiyetine bakış açısının nefret söylemi ve önyargılar tarafından dumura uğratılmadan vücut bulmasına olumsuz etki ettiği bu çalışmada ortaya konulan önemli bir bulgudur. Avrupa'da son yirmi yılda daha da ciddi boyutlara varan İslam düşmanlığı (İslamofobi) oradaki Müslümanların kimliklerini muhafaza ederek uyum sağlama kabiliyeti geliştirmesine yönelik tedbirlerin alınmasına uygun toplumsal zemininin ve siyasi ortamın oluşmasını önemli ölçüde engellemektedir.

Çoğunluk toplumunun uyumu kolaylaştırma kabiliyeti yeterli olmadığı zaman, göçmen kökenlilerin sosyal uyum açıkları daha da belirginleşmektedir. Bu açık hem çoğunluk ve hem de göçmen toplumunda rahatsızlık uyandırmaktadır. Farklı dine mensup göçmen kökenlilerin dini inançlarını ve geleneklerini tutum ve davranışlarına yansıtma durumu çoğunluk toplumunun kültürel kodlarıyla çeliştiğinde birlikte yaşanılan toplumda bir nefret ortamı (fobik bir ortam) oluşabilmektedir. Bu gergin veya kasıtlı olarak gerginleştirilen ortam azınlık konumundaki göçmen kökenli dindarların dinlerini akli ve fiili olarak yorumlamaları ve yaşamaları, kendi dini kurum ve örgütlenmelerini özgürce gerçekleştirmeleri önüne engeller getirilmesine zemin hazırlamaktadır.

Ülke kaynak ve imkânlarından yeterince faydalanma durumu olmayan Müslüman göçmenlerin içine düştüğü sosyal yetersizliklerin hemen onların dinleriyle ilişkilendirilmesi sosyal sorunların dini sorunmuş gibi algılanmasını teşvik etmektedir. Buna tavra kısaca sosyal sorunların dinileştirilmesi ve uyum tedbirlerini almadan kaçış tavrı diyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: *Almanya'da Müslüman Göçmenler, Din ve Uyum, İslamofobi ve Uyum*

GÜNÜMÜZ TOPLUM GERÇEKLİĞİ BAĞLAMINDA FARABİ'NİN "ERDEMLİ TOPLUM" DÜŞÜNCESİNİN ANLAMLANDIRILMASI

Mizrap POLAT
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi

ÖZET

*Abu Nasr Muhammed al-**Fārābī** takriben 870 yılında Türkistan'da Farab kazasına bağlı Vasic kasabasında dünyaya gelmiştir. Çocukluğunda Bağdat'a gelen Farabi'nin, Yuḥanna bin Ḥaylān und Abū Bišr Mattā bin Yūnus gibi alimlerden Mantık dersleri aldığı nakledilmektedir. 943 yılında Bağdat'tan ayrılıp Halep gelen Farabi'nin, burada Emir Sayf al- Davla Hamdani'nin sarayında görev yaptığı, Mısırı ve birçok Arap coğrafyasını gezdiği ve 950 yılında Şam'da vefat ettiği bilinmektedir (Netton 1992, 4-7; Çelikkol 2010, 99).*

Abu Nasr Muhammed al-Fārābī (ö. 950) "erdemli şehir/toplum düşüncesini özellikle "Mabādi' ārā' ahl al-madīna al-fādila" isimki eserinde ana hatlarıyla dile getirir. Farabi'ye göre insan sosyal ve siyasal bir varlık olarak kemaletini ve medeniyet kurma vasfını ancak birlikte yaşam içinde gerçekleştirebilir. Kuranda ifadesini bulan "iyilikte yarışınız" tavsiyesinin gerçekleştiği topluluğu erdemli toplum olarak kabul eder. Farabi milleti insan bedenindeki organsal yapılanmaya benzeyen içtimai bir birliktelik olarak ele alır ve büyük önem atfettiği devlet yöneticisini vücut içindeki önemine binaen kalp ile teşbih eder. Bu meyanda duygunun merkezi olan kalbe vurgu yaparak toplumun sadece rasyonel olma değil, değerler toplumu olma vasfına erişmesine zımnen önem atfeder. Farabi, toplumun üretken olmakla beraber merhamet (dayanışma) toplumu olmakla erdemli toplum vasfına ulaşabileceğini savunur.

Farabi'nin yaşadığı 10. asırda Bağdat merkezli Abbasi Devleti refahın ve ilmi yükselişin vücut bulduğu bir devlet görünümündedir. Bu asır diğer taraftan da çiftçi ve köylülerin israf ve şaşaaya düşkün yönetimden rahatsız olduğu ve bu yüzden devletin demir yumruğunu hissettikleri de bir dönemdir. O belki de bu yüzdendir ki, Farabi toplumun ve idareci sınıfın ahlaki olgunluğunu ve adalet gibi değerlerin toplumda vücut bulmasını refahın ve medeniyet üretmenin bir ön şartı olarak görür.

Farabi, Aristo ve Platonun insanın sosyal bir varlık ve toplumun da insanın birbirine olan ihtiyacından doğan bir zaruri birliktelik olduğu fikrine katılmakla beraber, birlikte yaşama bilinci anlamına gelen değerlerin ve bu değerleri icraatına yansıtan liderin de önemli olduğuna özellikle vurgu yapar. Lidere önem vermesine rağmen, lider merkezli bir faziletten, toplum merkezli bir fazilete tekamül etmenin gerekliği görüşünü de Farabi'de bulmak mümkündür.

Geç modern toplum, sabitelerin azaldığı, değişme ve dönüşmenin çabuk cereyan ettiği, bağlanma ve ait olma duygularının göreceleştiği, başarı ve sahip olma değerinin mutlaklaştığı, ahlakın bağlayıcılığının azaldığı, aşırı bireysellik, gösteri ve gösteriş olgularının önem kazandığı ve sanal sosyalleşmenin vuku bulduğu bir toplum niteliği kazanmıştır. Bu durum, din ve gelenekten gelen değerlere ve değerlerden doğan ahlak ve hukuka bir meydan okuma şeklini almıştır ve almaktadır. Bu anılan tespitlere ilaveten, toplumların küresel boyuttaki yeknesaklığı (özellikle tüketim ve fertlerin kendini takdim etme boyutundaki benzeşmeleri) ve aykırılık kavramının, daha da çok öne çıkma ve fark edilme olarak algılanması gibi durumlar da erdemli toplum paradigmalarını yeniden düşünmeyi önümüze koymaktadır. Bu çalışma tüm bunları tartışmayı hedeflemektedir. Farabi'nin önemsediği erdemli lider üzerinden erdemli toplumun yapılanması da tartışılacak diğer bir hususdur. Günümüz pragmatik, bağlayıcı vaadi ve sabit fikri olmayan, iş bitirici liderlik vakıası liderlikte erdemlilik hususun nasıl gerçekleşebileceği sorusunu önümüze koymaktadır. İlaveten erdemli liderin mi erdemli toplumu, yoksa erdemli toplumun mu erdemli yöneticileri çıkarabileceği diğer bir tartışma sualidir. Farabi'nin dediği gibi, eğer erdemli vasıflar bir tek liderde bulunmazsa, o vasıfları haiz bir grupta lider olabilir anlayışı acaba Farabi ta 10. asırda temsili (parlamenter) bir yönetimi aklından geçirdi mi sorusunu akla getirmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Farabi'de Erdemli Toplum, Modernite ve Toplum, Değer ve Toplum*

İSTASYON TEKNİĞİNİN ÖĞRENCİLERİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNE ve TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARINA ETKİSİ

Damla ÇAĞRITEKİN
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü /Türkçe Eğitimi Bölümü/ Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
Dünyadaki sosyal, ekonomik, teknolojik, bilimsel gelişmeler kuşkusuz eğitim alanında da kendini göstermektedir. Bu gelişmeler eğitimde tutum ve başarıyı etkilemekte, öğrencilerin duyuşsal ve bilişsel özelliklerine katkı sağlamaktadır. Eğitimde bireysellikten uzaklaşarak grup çalışmalarına önem verilmesi, farklı tekniklerin eğitim alanına taşınması eğitimdeki ve öğretimdeki gelişmelerden biridir. Ülkemizde Türkçe eğitimi öğrencilerin dilini ve kültürünü tanımaları, geliştirmeleri, etkili iletişim becerilerini daha verimli kullanabilmeleri, problem çözme becerilerine sahip olabilmeleri açısından büyük bir öneme sahiptir. Türkçe öğretiminin verimli olabilmesi için bu sözel derste gerek dil kullanımı gerek öğrencinin derse katılımı konusunda mutlaka birden fazla yöntem, teknik kullanılmalı, öğrencilerin de derse aktif katılım sağlayabileceği ders ortamı yaratılmalı, öğrenci merkezli modeller ve yaklaşımlar kullanılmalıdır. Çalışmamızda iş birlikli öğrenme tekniklerinden biri olan, yaratıcı düşünmeyi geliştiren, yarım bırakılan işi tamamlamaya yönelik etkinliklerden oluşan, öğrencilerin iletişim becerilerini, özel yeteneklerini ortaya çıkaran, onlara iş birlikli çalışma disiplinini kazandırarak bütüncül bir gelişim sağlayan istasyon tekniği kullanılmıştır. Bu araştırmayla istasyon tekniğiyle öğrencilerin iş birlikli çalışma disipliniyle bir araya gelmesi, Bloom'un taksonomisinde olan kavrama, uygulama, analiz, sentez basamaklarına uygun uygulamalar yapması ve kurulacak farklı istasyonlarda etkinliklere katılım sağlamasının okuduğunu anlama becerilerine etkisinin olması amaçlanmaktadır. Bu tekniğin öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerine ve Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisi ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak ölçülmüştür. Çalışmada dört farklı istasyon belirlenerek etkinlik grupları oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından hazırlanan "Okuduğunu Anlama Testi" ile gruplar arasındaki fark ya da benzerlik ortaya çıkarılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Türkçe Dersi,İstasyon,İş Birlikli Öğrenme*

TÜRKİYE –AVRUPA BİRLİĞİ GERİ KABUL ANLAŞMASI VE TÜRKİYE'NİN GÖÇ YÖNETİMİ

TURKEY -EUROPEAN UNION READMISSION AGREEMENT AND MIGRATION MANAGEMENT OF TURKEY

İsmail Hakkı İŞCAN
Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

ÖZET

Avrupa Birliği(AB)'nin, başlangıçta kaynak ülkelerle fakat sonrasında Birliğe sınır komşusu olan ve geçiş güzergâhındaki ülkelerle yaptığı "Geri Kabul Anlaşmaları", özellikle 2011 yılında Suriye'de baş gösteren siyasi karışıklık nedeniyle oluşan göç sorununun, AB topraklarına aktarımını önlemeye yönelik AB göç yönetimi politikalarından birini oluşturmaktadır. Diğer taraftan Suriye'den göç akını Türkiye'yi, hem komşu coğrafya olması ve hem de Batıya geçiş güzergâhı üzerinde bulunması nedeniyle ekonomik, siyasi ve sosyal manada önemli ölçüde etkiler olmuştur. 1 Ekim 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiş olmasına rağmen, yerine getirilmesi gereken kriterler dolayısıyla tartışması hala devam eden "Türkiye – AB Geri Kabul Anlaşması", Türkiye topraklarından AB'ye gelen düzensiz göç hareketlerinin daha iyi bir şekilde yönetilmesini amaçlamaktadır. Anlaşma, 2016 yılında yapılan toplantılarla güncellenmiş ve aynı yıl Haziran ayında Türkiye ile vizesiz rejim uygulaması esasında anlaşılarak Anlaşmanın tam olarak uygulamasına geçilmiştir. Bu noktada Türkiye'nin Anlaşma ile hem göç yönetiminde etkinlik sağlama ve hem de AB ile olan tam üyelik müzakerelerinde çeşitli kazanımlar elde etme amacında olduğunu söylemek mümkündür. Ancak AB tarafından Terörle Mücadele Yasasının değiştirilmesinin de aralarında bulunduğu birçok kriterin yerine getirilmesine bağlı kılınan Türk vatandaşlarına Schengen Bölgesi'nde vize serbestisi tanınması şartı, taraflar arasında önemli anlaşmazlıklara ve tartışmalara neden olmaktadır. Buna rağmen Anlaşma ile Türkiye, göç yönetiminde hukuksal ve kurumsal temelde önemli değişiklikler gerçekleştirmiş, hatta yapılan düzenlemeler hem AB ve hem de uluslararası kuruluşlarca son derece sağlıklı bir yapılanma olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmada AB tarafından göç yönetimi politikalarından biri olarak kullanılan ve son dönemde Türkiye ile gerçekleştirilen Türkiye-AB Geri Kabul Anlaşması ele alınarak geçirdiği aşamalar ortaya konacaktır. Bu süreçte Türkiye'nin göç yönetiminde gerek hukuksal ve gerekse kurumsal temelde gerçekleştirdiği yenilikler ve değişiklikler incelenerek uygulamaların geleceğine yönelik değerlendirmeler yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Göç, Avrupa Birliği, Geri Kabul Anlaşması, Göç Yönetimi*

ABSTRACT

"The Readmission Agreements" of the European Union (EU) are one of the EU's recent migration management policies to prevent the transfer of the migration problem to the EU. Especially due to the migration problem that occurred in Syria in 2011 due to political turmoil. On the other hand immigration influx from Syria has effected to Turkey economically, politically and socially. Because Syria is neighboring geography of Turkey and Turkey is on the West migration route. Although "EU - Turkey Readmission Agreement" entered into force on 1 October 2014, due to the criteria that must be fulfilled, the debate is still ongoing for the agreement. EU - Turkey Readmission Agreement aims to better managed irregular migration from the territory of Turkey to the EU. The agreement was updated with meetings held in 2016 and at the same year in June, on the basis of the implementation of visa-free regime with Turkey, the Agreement was fully implemented. At this point, it can say that Turkey has aimed with Agreement both of providing management of migration activities and the purpose of obtaining various achievements in full membership negotiations with the EU. However, the requirement by the EU to grant Turkish citizens a visa liberalization in the Schengen Region has been attributed to the fulfillment of many criteria, including the amending the Anti-Terror Law. This situation causes significant disputes and controversies between the parties. Nevertheless, thanks to the agreement, Turkey has made major changes in the basic legal and institutional management of migration. In fact, the regulations have been considered as a very healthy structure by both EU and international organizations. In this study, used as one of migration management policies by the EU and signed with

Turkey in the last period, the EU-Turkey Readmission Agreement will be studied and revealed through the stages. In this process innovations and changes in the Turkey's legal and institutional management of migration will be examined. In addition, will be made evaluations about the future of applications.

Key Words: *Migration, European Union, Readmission Agreement, Migration Management*

TÜRKİYE'YE GÖÇÜN TÜRK İŞGÜCÜ PİYASASINA ETKİSİ: BİR SAHA ARAŞTIRMASI*

THE IMPACT OF IMMIGRATION TO TURKEY ON TURKISH LABOR MARKET: A FIELD STUDY

İsmail Hakkı İŞCAN
Doç. Dr., Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü Öğretim Üyesi
Mesut ÇAKIR
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, Şanlıurfa İl Göç İdaresi Müdürlüğü, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat ABD Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET

Göç, ister gönüllü ister zorunlu olsun, ülkelerin işgücü piyasaları üzerine etkisi kaçınılmazdır. Bu çalışmanın amacı, son dönemde Türkiye'ye yönelik artan göç dolayısıyla, Türkiye'deki işgücü piyasasının, elde edilen veriler ölçüsünde nasıl etkilendiğini ortaya koymaya yöneliktir. Bu kapsamda çalışmada, 26 il genelinde ve 2526 mülteci üzerinde gerçekleştirilen, Türkiye'deki Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Başvuru Sahibi Sığınmacıların Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısına yönelik etkilerinin araştırıldığı kapsamlı bir saha çalışmasının verileri kullanılmaktadır. Saha çalışmasında elde edilen veriler, yapılandırılmış görüşme tekniği ile oluşturulan anket soruları ile toplanmıştır. Anketin Türk işgücü piyasasına yönelik olan bölümüne ait verilerin değerlendirildiği bu çalışma, Türkiye'de göç sonrası oluşan sosyal ve ekonomik etkileşimin boyutlarını, emek piyasasına yönelik olarak ölçmeye çalışmaktadır. Türkiye, işsizliğin yüksek, güvencesiz çalışma biçimlerinin yoğun ve işçi kesimi arasında rekabetin fazla olduğu bir ülkedir. Dolaysıyla araştırma kapsamındaki mültecilerin geleneksel göçmen işçilerin yaşadıkları sorunları yaşadıkları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Sığınmacı, Göç, Mülteci, İşgücü Piyasası, Saha Çalışması*

ABSTRACT

The impact of migration on labor markets of countries whether voluntary or compulsory is inevitable. The aims of this study, migration is intended to demonstrate how it affects the labor market in Turkey. In this study, The data of survey in the 26 province and 2526 refugees and asylum seekers are used. In this survey, mainly syrians including refugees and asylum seeker, who are International Protection and Temporary Protection Applicant in Turkey are being investigated effects on Turkey's socio-economic structure. The data obtained in the field study were collected by structured interview technique. In this study, the section of the Turkish labour market data of a comprehensive survey study are used. And in this study, the dimensions of social and economic interaction in Turkey after migration is trying to measure for the labor market. Turkey is a country where unemployment is high and there is intense forms of unsecured work and more competition among workers. Therefore, it is understood that refugees in the research experience problems experienced by traditional migrant workers.

Key Words: *Asylum Seeker, Migration, Refugee, Labor Market, Field Work*

* Bu çalışma, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Ana Bilim Dalında, yüksek lisans öğrencisi Mesut ÇAKIR'ın, Doç.Dr. İsmail Hakkı İŞCAN'ın danışmanlığında yürütülen "*Türkiye'deki Uluslararası Koruma ve Geçici Koruma Başvuru Sahibi Sığınmacıların Türkiye'nin Sosyo-Ekonomik Yapısına Etkisi: Bir Saha Araştırması*" konulu yüksek lisans tez çalışmasından türetilmiştir.

TERÖR FAALİYETLERİNİN TOPLUMSAL VE EKONOMİK ETKİLERİNE YÖNELİK GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Kerem KARABULUT
Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
D. Engin KARABULUT
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
Terör tüm insanlığın ortak problemidir. Ancak, terör ile mücadelede tüm dünya ortak hareket etmemektedir. Bu nedenle, terör faaliyetlerinin önlenmesi zorlaşmaktadır. Türkiye ise terör konusunda uzun yıllardan beri mücadele eden ülkelerden birisidir. Yaşanan terör faaliyetlerinin uzun yıllar sürmesinin temel sebebi ise dış desteğin devam etmesidir. Türkiye'de terörün bütçeye getirdiği yük nedeniyle ekonomik kalkınma olumsuz etkilenmektedir. Terörün yoğunlaştığı doğu illerindeki yatırım batı illerine göre daha düşüktür. Bu durum bölge illerinin geri kalmasındaki en önemli sebeplerden birisidir. Yapılan bilimsel çalışmalar ve bu çalışmanın ulaştığı temel sonuçlara göre, terörün önlenmesi için aile, okul, din adamı ve devlet birlikte mücadele etmelidir. Buna ilaveten en önemli mücadele ise dış desteğin kesilmesidir. Terör örgütlerinin en önemli amacı korkutma, yıldırma, sindirme faaliyetleriyle toplumu esir almaktır. Böylece iç ve dış yatırımlar, turizm, finans, ticaret gibi iktisadi sektörler ve ülke kalkınması engellenir.

Bu çalışmada terörün tanımı, nedenleri, genel ve Türkiye üzerindeki etkileri ve sonuçları, İslâm coğrafyası açısından durumu, terörle mücadele gibi hususlar değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, terörün özellikle ekonomik, sosyal ve siyasal etkileri tartışılmaktadır. Son olarak önlemler ve çözümler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Terör, Terör ve Ekonomi, Toplum ve Terör*

ABSTRACT
Terror is the common problem of all humanity. However, the whole world does not act jointly in the fight against terrorism. Therefore, the prevention of terrorist activities becomes difficult. Turkey is one of the countries struggling against terrorism for many years. The main reason for the ongoing terrorist activities is the continuation of external support. Due to the burden on the budget of terrorism in Turkey, economic development is adversely affected. Investment in the eastern provinces where terror is concentrated is lower than in the western provinces. This is one of the most important reasons to improvements of the provinces in the region. According to the scientific studies and the main results of this study, family, school, clergy and state must fight together to prevent terror. In addition, the most important challenge is the cessation of external support. The most important aim of the terrorist organizations is to encircle the community with frightening, terrorization and intimidation activities. Thus, economic sectors such as domestic and foreign investments, tourism, finance, trade and the development of the country are prevented.

In this study, the definition of terrorism, its causes, effects and consequences on the general and Turkey, the situation in Islamic geography, issues such as the fight against terrorism are being evaluated. In this context, especially the economic, social and political effects of terrorism are discussed. Finally, the measures and solutions have been evaluated.

Key Words: *Terror, Terror and Economy, Society and Terror*

KARS-TİFLİS-BAKÜ DEMİRYOLUNUN ANLAMI VE ÖNEMİ
THE IMPORTANCE AND MEANING OF KARS-TİFLİS-BAKU RAILWAY

Kerem KARABULUT
Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
D. Engin KARABULUT
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZET
Türkiye, Avrupa ve Asya arasında köprü konumundaki bir ülkedir. Coğrafi olarak stratejik konumda olan Türkiye, demiryolu ve petrol boru hattı projelerinin sağlayacağı avantajlar ile bölgede ve dünyadaki önemini artırmıştır. Kars-Tiflis-Bakü Demiryolu Projesi sadece Türkiye ile diğer iki ülkeyi birbirine bağlayan bir proje değildir. Bu proje Asya ile Avrupa'yı birbirine demir yolu ile bağlamayı hedefleyen bir projedir. "İpek yolu"nun canlandırılmasını amaçladığı için "demir ipek yolu" olarak da adlandırılmaktadır. Ekim 2017'den itibaren yük taşınmaya başlanan bu projenin yolcu taşımaya başlamasıyla diğer sektörlerde canlanacaktır. Özellikle turizm, ticaret, inşaat, ulaştırma gibi sektörleri olumlu etkilemesinin yanında bölgesel ve dünya düzeyinde siyasi ve sosyal etkileri de olacaktır. Ermenistan'ın uzlaşmaya zorlanması, AB ile Çin arasındaki ilişkilerin güçlenmesi, Türkiye'nin önemini artırması gibi bölgesel ve siyasal etkileri de olacaktır.

Kars-Tiflis-Bakü Demiryolu Projesi Gürcistan ve Azerbaycan için bir anlamda büyük pazarlara bağlanma projesi olarak değerlendirilebilir. Bu iki ülke nüfus ve coğrafya olarak çok büyük olmasalar da coğrafi konumları dünya için çok stratejiktir. Özellikle Azerbaycan'ın sahip olduğu petrol ve doğal gaz potansiyeli, bu ülkeyi hem batı hem de doğu ülkeleri açısından vazgeçilmez kılmaktadır. Yük taşımaya başlanan bu proje ile üç ülke ve ipek yolu bağlantılı tüm dünya olumlu etkilenecektir. Bu nedenle, projenin çalışılması ve geliştirilmesi yönündeki araştırmalar önemlidir. Bu çalışmada, Kars-Tiflis-Bakü demir yolu tanıtılarak bölge ve Türkiye için ne tür kazanımlar sağlayacağı tartışılmaktadır. Ayrıca projenin etkinliği ve katkısını artırmak için neler yapılabileceği konusunda da değerlendirmelere yer verilmeye çalışılmaktadır.
Anahtar Kelimeler: *Kars-Tiflis- Bakü, İpek Yolu, Demiryolu ve Ekonomi*

ABSTRACT
Turkey is a bridge between Europe and Asia countries. the importance of Turkey in geographically strategic position has increased both region and the World with the advantages of railway and oil pipeline projects. Kars-Tbilisi-Baku Railway Project is not just a project that connects the other two countries with Turkey. This project aims to connect Asia and Europe by railway. It is also called "Iron Silk Road" because it aims to revive the Silk Road. With this project which started to carry cargo from October 2017 will be revived in other sectors as the passenger starts to move. In addition to the positive impact on sectors such as tourism, trade, construction and transportation, there will be political and social effects at regional and world level. Armenia is forced to compromise, the strengthening of relations between the EU and China, regional and political effects, such as increasing Turkey's importance will be also.

The Kars-Tbilisi-Baku Railway Project can be considered as a project to connect to big markets for Georgia and Azerbaijan. Although these two countries are not very large in terms of population and geography, their geographical location is very strategic for the world. Especially the oil and natural gas potential of Azerbaijan makes this country indispensable for both western and eastern countries. With this project, the whole world will be affected positively. For this reason, researches about the study and development of the project are important. In this study, the Kars-Tbilisi-Baku railway will provide introduced and discussed what kind of achievements for Turkey. In addition, evaluations are made on what can be done to increase the effectiveness and contribution of the project.
Key Words: *Kars-Tbilisi-Baku, Silk Road, Railway and Economy*

TÜRKİYE'DE MEYDANA GELEN TRAFİK KAZALARININ İLLERE GÖRE KARŞILAŞTIRILMASI

Hakan EYGÜ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Teknolojinin son yıllarda daha da ilerlemesi ile birlikte tüm alanlarda daha gelişmiş makineler üretilmektedir. Makinelerde bu gelişimi sağlayan en önemli faktör ise yapay zekâ kavramının ortaya çıkması ile birlikte bazı teknolojik alanlarda yaygın şekilde kullanılır hale gelmiştir. Bu teknolojiye otomobil sektörü de ayak uydurmaya çalışmakta ve gün geçtikçe üst düzey konfor ve güvenlik paketleri içeren otomobiller üretilmektedir. Otomobillerdeki bu üst düzey donanımlar sayesinde sürücülerin kendilerini daha güvenli hissettikleri için belirlenen kurallara fazla uymadıkları görülmektedir. Ülkemizde ise trafik kazaları en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Trafik kazaları sonucunda ölümlü, yaralanmalı ve maddi hasarlı kazalar ortaya çıkmaktadır. Bu kazaları minimum seviyeye indirmek için kazalara neden olan en önemli unsurun insan olduğu unutulmamalı ve sürücülerin sorumluluk sahibi olması gerekir. Bu çalışmada, Türkiye'de 2018 yılında meydana gelen ölümlü, yaralanmalı ve maddi hasarlı trafik kazalarının illere göre belirlenen özelliklerine göre gruplandırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda grupları belirlemek için çok değişkenli istatistik analiz metotlarından biri olan kümeleme analizi uygun görülmüştür. Bu analiz ile araştırmada elde edilen verilerin tüm değişkenler üzerindeki değerlerini hesaplayarak ortaya çıkacak gruplar elde edilir. Analiz sonucunda gruplanmamış veriler benzerliklerine göre gruplandırılmış ve iller arasında trafik kazaları karşılaştırılarak farklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Trafik, Kaza, Kümeleme Analizi*

ÖZEL SEKTÖRDE FAALİYET GÖSTEREN FİRMALARIN FİNANSAL DURUMLARININ İNCELENMESİ: ERZURUM İLİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hakan EYGÜ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Dünyanın gündemindeki önemli konulardan biri ekonomi ve piyasalar açısından olumsuz etkilerin devam etmesidir. Bu durum faiz artırımları devam ettikçe aralarında Türkiye'nin de olduğu gelişmekte olan ülkelerin ekonomik sorunlarını ağırlaştırmış ve dolar borcu olan ülkelerin kaygılarının yeniden gündeme gelmesine sebep olmuştur. Bu doğrultuda Erzurum ele alınarak ilde faaliyet gösteren çoğu firmaların, ekonomi ve piyasalardaki olumsuz durumlardan etkilendiği görülmektedir. İlde faaliyet gösteren firmaların sektörel bazda olumsuzluk yaşamaması alacaklarının zamanında tahsiline bağlıdır. Ancak zamanında yapılmayan ödemeleri firmaları zarar uğratmakta ve bazı işletmeleri iflasın eşiğine getirmektedir. Bu çalışmanın amacı son zamanlarda dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan ekonomik dalgalanmaların firmalar üzerinde etkisini araştırmaktır. Erzurum ilinde faaliyet gösteren 40 firmanın borçlarını; gelir seviyesi, firmanın borç miktarı ve varlık durumu gibi değişkenlerin ödeme durumu üzerinde etkisini belirlemek için firma ismi saklı kalmak koşuluyla veriler bu firmalardan temin edilmiştir. Elde edilen veriler arasındaki ilişki bağımlı ve bağımsız değişken ayrımı yapıldığı durumlarda kullanılan çok değişkenli istatistik yöntemlerden biri olan lojistik regresyon analizi ile tahmin edilmiştir. Araştırma sonucunda gelir seviyesi, firmanın borç miktarı ve varlık durumu gibi değişkenlerin ödeme durumu üzerinde etkisini gösteren lojistik regresyon modeli üzerinden değişkenler arasındaki ilişki yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *İşletme, Finans, Lojistik Regresyon*

1990-2016 DÖNEMİ İÇİN TÜRKİYE ABD'YE YAKINSADI MI?

DOES TURKEY CONVERGING TO THE USA FOR TERM 1990-2016?

Yunus YÜCEL
Öğr. Gör., Bayburt Üniversitesi, Demirözü MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü
Ömer Selçuk EMSEN
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, İİBF, İktisat Bölümü

ÖZET

Büyüme üzerine yapılan çalışmalar içerisinde yakınsama konusu önemli bir konuma sahiptir. Çünkü kişi başına gelir açısından fakir ülkelerin zengin ülkelere gelecekte yakınsayıp yakınsamayacağı durumu merak uyandırmaktadır. Bu yüzden çalışmada, Türkiye ile kişi başına geliri yüksek olan ülkeler arasında önemli bir yere sahip olan Amerika Birleşik Devleti'nin karşılaştırılması yapılmaya çalışılmıştır. Dolayısıyla uygun veri setinin olduğu 1990-2016 dönemi için Türkiye'nin Amerika Birleşik Devleti'ne kişi başına gelir bağlamında yakınsama gösterip göstermediği araştırılmıştır. Çalışmada kontrol değişken olarak büyüme üzerinde etkili olduğu düşünülen teknolojik mal ihracatının toplam ihracat içindeki payı ile sermaye oluşumunun Gayri Safi Yurtiçi Hasıla içindeki payı alınmıştır. Yakınsamanın olup olmadığını test etmek için Philips-Perron (PP), Augmented Dickey-Fuller (ADF) ve Kwiatkowski-Philips-Schmidt-Shin (KPSS) birim kök testleri yapılmıştır. PP ve ADF durağanlık testi sonuçları ıraksamanın olduğuna işaret ederken, KPSS testi ise yakınsamanın varlığına işaret etmektedir. Türkiye ile ABD arasında yakınsama veya ıraksama olduğunu belirlemek için Johansen eş-bütünleşme testi yapılarak eş-bütünleşmenin varlığı bulunduktan sonra Full Modified Ordinary Least Square (FMOLS) ve Dynamic Ordinary Least Square (DOLS) eş-bütünleşme yöntemleri kullanılarak uzun dönemli katsayılar belirlenmiştir. Analiz sonucunda, çalışmada kişi başı gelir baz alınarak oluşturulan endeks değeri %1 önem düzeyinde istatistiki olarak anlamlı bulunmasına rağmen, işareti beklenenin aksine pozitif bulunmuştur. Hem bu sonuca hem de yapılan üç durağanlık testine göre Türkiye'nin kişi başına gelirinin ABD'nin kişi başına geliri içindeki payının düzey değerde durağan bulunmaması söz konusu dönem için ıraksamanın olduğuna işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Yakınsama, Kişi Başına Gelir, Birim Kök Testi*

ABSTRACT

Convergence has an important place in the studies on growth. Because, in terms of per capita income, it is curious whether the poor countries in the future will come close to the rich countries. Therefore, this study has tried to compare our country with United State located among countries that with high per capita income and in the period of 1990-2016 in terms of per capita income of Turkey investigated whether the convergence to United States of America. In the paper, as control variable that thought effective on growth that technology export and share of capital formation in Gross Domestic Product has been taken. Philips-Perron (PP), Augmented Dickey-Fuller (ADF) and Kwiatkowski-Philips-Schmidth-Shin (KPSS) unit root tests were utilized to test whether there is convergence or not. While PP and ADF stability test results indicate that there is divergence, KPSS test indicates convergence. After finding cointegration via Johansen cointegration test that determines convergence or divergence between Turkey and the United State, long-term coefficients were determined by utilizing the Full Modified Ordinary Square (FMOLS) and Dynamic Ordinary Leart Square (DOLS) co-integration methods. As a result of the analysis, while the index value determined in the study was statistically meaningful at 1% significance level, the sign was found to be positive compared to the expected. Not only these results but also the absence of level values in a static stability test performed according to three per capita income of the US share of Turkey's per capita income suggests that the divergence fort the period in question.

Keywords: *Convergence, Income Per Capita, Unit Root Test*

ÇOK UNSURLU DEVLETLERDE SİYASİ GÜCÜN DAĞILIMI MODELLERİ

MODELS FOR THE DISTRIBUTION OF POLITICAL POWER IN MULTI-CULTURAL STATES

Hasan Emir AKTAŞ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Ulus devlet nosyonu modern bir devletin homojen bir etnisiteye ve hatta müşterek bir dile ve kültüre dayanmasını öngörse de gerçekte modern ulus devletlerinin birçoğu bünyesinde farklı etnik, dini, kültürel ve lisani unsurları barındırmaktadır. Modern demokratik devletlerin temel bir karakteristiği de çoğulculuktur ve çoğulculuğun tezahürlerinden biri de siyasi gücün siyasi toplumu oluşturan unsurlar arasında paylaştırılmasına dayanmaktadır.

Dünyadaki uygulamalara bakıldığında siyasi güç ve yetkinin farklı unsurlar arasında paylaşılmasıyla ilgili birbirinden farklı modellere rastlanmaktadır. Bu bildiride de siyasi gücün farklı unsurlar arasında paylaşılmasıyla ilgili bu farklı modeller ele alınacaktır.

Osmanlı devletinde olduğu gibi siyasi bazı yetkilerin korporatif federalizm diye ifade edilen bir sistemle dini cemaatler anlamındaki "milletlere" tevdi edilmesi, Belçika'da olduğu gibi etnik ve lisani unsurlar arasında federasyon düzeyinde bir siyasi yetki paylaşımı, 2005 sonrası Irak'ta ve 1943-1975 döneminde Lübnan'da uygulanmaya çalışılan yasama ve yürütme makamlarının din, mezhep ve etnisite grupları arasında belli bir sistem çerçevesinde paylaştırılması, İspanya'da görüldüğü gibi siyasi erkin, etnik ve kültürel topluluklar arasında "yetki devri" formülasyonuyla dağıtılması, siyasi yetki paylaşımı modellerinin örneklerinden bazılarıdır.

Bu çalışmada bu farklı modelleri uygulayan devletlerdeki şartlar daha yakından incelenerek, yetki paylaşımının nasıl bir sürecin neticesinde şekillendiği, sistemin denge, düzen ve işleyişi bakımından başarı sağlayıp sağlamadığı ve devletin egemenliğine ve istikrarına bir risk teşkil edip etmediği değerlendirilecektir.

İkinci olarak her bir örnekte uygulanan siyasi güç/yetki paylaşımı modelinin başarı veya başarısızlığının, istikrar veya istikrarsızlığının sebepleri o ülkenin kendi şartları ve dinamikleri çerçevesinde izah edilmeye çalışılacaktır.

Aynı siyasi güç/yetki paylaşımı modeli birden çok ülkede uygulanmışsa veya uygulanıyorsa bu iki ülkedeki uygulamanın zemini ve şartları arasında yapılacak bir mukayese ile modellerin başarı veya başarısızlık durumun arkasındaki sebep ve dinamikleri daha somut boyutlarıyla tespit etmek mümkün olacaktır.

Elde edilecek tespit ve bulgular dünyadaki birçok ülkesindeki iç çatışma, kriz ve gerginliğin altında yatan, "siyasi toplum unsurları arasındaki anlaşmazlık" problematiğine yeni açılımlar sağlayabilir ve yeni çözüm formülasyonları için zemin hazırlayabilir.

Anahtar Kelimeler: *Siyasi Güç Dağılımı, Çok Unsurlu Devlet, Federalizm*

CUMHURİYET HALK PARTİSİ SOSYAL DEMOKRASİNİN NERESİNDE DURMAKTADIR?

WHERE DOES CHP STAND WITH REGARD TO SOCIAL DEMOCRACY?

Hasan Emir AKTAŞ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Batıda sosyal demokrasinin gelişimi ile Türkiye'de Cumhuriyet Halk Partisinin gelişimi birbirinden farklı süreçler izlemiştir. Batıda sosyal demokrasinin menşei Marksizm'e ve sosyalizme dayanmaktadır. Fakat Marksizm'in sınıf çatışmasına, şiddete, devrime ve nihayetinde totaliter bir sisteme dayanan doktrini, demokratik ve anayasal kazanımları kaybetmek istemeyen bazı sol entelektüellerinin beklentilerini karşılamayınca, sosyalist doktrin üzerinde yapılan revizyonlarla bugünkü sosyal demokrasi sistem ve ideolojisi ortaya çıkmıştır.

Sosyal Demokrasinin ilk aşamalarında bu ideolojinin mimarları, Marksizm'in çelişkilerini tespit ederek, işçi sınıfının anayasal ve demokratik çerçevede yapacağı sendikal ve siyasi çalışmaların, sosyalist hedeflere ulaşmak için elzem olduğunu ifade etmiştir. Daha sonraki aşamalarda ise sosyal demokrat partiler Marksizm ile bütün bağlarını koparark, amaçlarının demokratik bir sistem ve serbest piyasa çerçevesinde işçi sınıfının şartlarını iyileştirmek, sosyal adaleti ve refah devleti idealini gerçekleştirmek olduğunu ortaya koymuştur.

Bugün geldiğimiz noktada Batıda sosyal demokrasinin, emekçilerin ve dezavantajlı kesimlerin ekonomik şartlarının geliştirilmesi, azınlık gruplarının haklarının ve göçmenlerin şartlarının iyileştirilmesi, evrensel bazı değerlerin yerleştirilmesi, kapitalizmin yıkıcı etkilerinin yumuşatılması gibi bazı amaçlar üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir.

Bu çalışmada özellikle CHP'nin, tarihi gelişimi bakımından, sosyal demokrat bir parti olmasını zorlaştıran faktörler ve dinamikler ele alınacaktır. Milliyetçi, otoriter ve elitist bir geçmişe dayanması ve bu bağlamda bilhassa 1960 darbesi sonrası askeri vesayetle işbirliği görüntüsü vermesi, 1970li yıllarda demokratik sistemin sınırlarını zorlayan ve Marksist totaliter sistemleri amaçlayan aşırı sol örgütlerin etkisini engelleyememesi, 1990larda ve sonraki dönemlerde kendilerini terör örgütü bağlantılarından kurtaramayan Güneydoğu Anadolu merkezli sol partilerle işbirliğine gitmesi, 2000li yıllarda çok kültürlülüğü imkansız hale getirecek şekilde laiklik vurgusu yapması, 2010lu yıllarda göçmen karşıtı politikalar izlemesi, bir çoğulculuk ve entegrasyon politikası olarak değil de bir kimlik ayrımı ve seçmen tercihi olarak kimlik politikalarını desteklemesi ve son dönemde de teorik ve ideolojik bir temele dayandırmadan ve pragmatik amaçlarla sağ eğilimli adaylarla siyaset yürütmesi, CHP politikalarının Sosyal Demokratik ilkelerle bağdaşmasını zorlaştıran faktörlerden bazıları olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: *CHP, Sosyal Demokrasi, Refah Devleti, Kimlik Politikası*

İBRAHİM ETHEM DESTANI'NIN TESPİT EDİLEN YENİ BİR NÜSHASI HAKKINDA BİR İNCELEME

Lokman TAŞKESENLİOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi

ÖZET

Türkler İslamiyet'i kabul etmeye başladığı dönemden itibaren bu iki büyük kültürün harmanlanmasıyla ortaya çıkan Türk-İslam sentezi, sosyal ve kültürel pek çok alanda eşsiz ürünler ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Müzik, mimari gibi belli başlı sanat dallarının yanında edebiyatta da yepyeni bir ekol oluşmuş; konusunu özellikle din ve tasavvuf ile ilgili kavramların oluşturduğu metinler yoğun olarak kaleme alınmıştır. Hemen her müellifin az veya çok değindiği bu konular arasında Allah ve peygamber sevgisi en çok işlenen konular olarak göze çarpmaktadır. Hatta bazı belirli konuların nazım türüne dönüşerek bu hususta ayrı eserlerin kaleme alındığı bilinmektedir. Hz. Muhammed'in hayatı, güzel ahlakı, gazaları gibi konuları işleyen başta naatlar olmak üzere hilye, siyer, miraciye gibi nazım ve nesir türleri içerisinde önemli bir yer tutan diğer bir tür de mevlitlerdir.

Mevlit, hem Hz. Muhammed'in doğduğu güne, hem bu güne dair yapılan kutlamalara hem de bu kutlamalarda okunan özel metinlere verilen isimdir. İslam dünyasında mevlit kutlamaları Fatimîler dönemine kadar uzanmakla birlikte Türklerin mevlidi Selçuklar döneminden itibaren merasimlerle kutladıkları bilinmektedir.

Nazım türü olarak mevlitler, Hz. Peygamber'in doğumu başta olmak üzere genel olarak hayatını ele alan eserler olarak tanımlanabilir. Daha çok mesnevi nazım şekli ile son derece sade bir üslupla yazılan mevlitler, 14. yüzyıldan itibaren Türk edebiyatında ayrı bir metin olarak kaleme alınmaya başlanmıştır. Erzurumlu Kadı Darîr, Ahmedî, Hamdullah Hamdi, Yazıcıoğlu Mehmed gibi önemli şahsiyetlerin de kaleme aldığı mevlit türünde üstad olarak ise Süleyman Çelebi kabul edilmektedir. Günümüze kadar yüzden fazla şairin mevlit kaleme aldığı bilinmekte, çağdaş araştırmalarla tespit edilen metinlerin sayısı gitgide artmaktadır.

Pek çok mevlitte ana metinde bulunmayan ve genelde mevlitlerle konu bakımından ilgisi bulunmayan başka metinler de eklenmiştir. Genel olarak "mevlit hikâyeleri" olarak bilinen bu anonim metinler Hikâye-i Güvercin, Hikâye-i Hatun, Hikâye-i Geyik, Hikâye-i Kesikbaş, Hikâye-i Deve ve benzeri efsanevî metinler olabildiği gibi Mevlid-i Hazret-i Fâtımâ, Mevlid-i Hazret-i Alî gibi dinî içerikli metinler de olabilmektedir. Hem dinî hem de efsanevî unsurları bünyesinde barındıran bir diğer anonim ürün de "Hikâye-i İbrahim Ethem" veya "Destan-ı İbrahim Ethem" olarak bilinen manzumelerdir.

Bu çalışmada mesnevi nazım şekli ile kaleme alınan bu manzumenin tespit edilen yeni bir nüshası üzerinde durulacaktır. Mevlit ve mevlit hikâyeleri hakkında genel bir bilgi verildikten sonra metnin bilinen nüshalarla olan farkları ele alınacaktır. Daha sonra metin muhteva, şekil ve üslup özellikleri tarafından incelenerek bilimsel olarak literatüre kazandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *İbrahim Ethem, Klasik Şiir, Destan, Mesnevi*

ŞİFA İÇİN ŞİİR: AHMED RÂŞİD'İN BAHARİYYE'Sİ

Lokman TAŞKESENLİOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi

ÖZET
Edebiyat söz ve kelimeler kullanarak estetik değer taşıyan, insanda haz duygusu uyandıran metinler oluşturma sanatı olarak tanımlanabilir. Şiirin ise edebî metinler içerisinde belli ahenk unsurlarını barındıran, kendine has özel bir tarzı olan metinler olduğu ifade edilebilir. Zaman ve geleneğe bağlı olarak ahenk ve tarz kavramları değişiklik göstermesine rağmen duyguya yönelik bir tür olduğu kabul edilmektedir.

Tabiat ise şiirin ana temalarından biridir. İslamiyet öncesi örneklerden günümüz şiirine kadar Türk edebiyatında her dönemde ele alınan bir konu olan tabiat, daima şaire ilham kaynağı olan unsurların başında gelmiştir. Bazen benzetme unsuru olarak ele alınmış bazen de kendi güzelliği ile metinlerde yer almıştır.

Divan şirininde de tabiat konusunun sıklıkla ele alındığı görülmektedir. Özellikle gazellerde ve aşk mesnevilerinde sevgilinin güzellik unsurları vurgulamak için kullanılan tabiat kavramı Bâkî gibi büyük şairlerin elinde kendi güzelliği ile ele alınan bir kavrama dönüşmüştür. Bununla birlikte özellikle kasidelerde kelama başlanan, söze hoş bir giriş olarak kullanılan bir tema olarak ele alınmıştır. Şitaiyye, nevruziyye ve bahariyye gibi nazım türlerinin mevcudiyeti göz önünde bulundurulduğunda tabiatın divan edebiyatı için önemli bir tema olduğu görülecektir.

Şiirlerin insanda duygu yoğunluğu oluşturmak; sevgi, nefreti hayranlık gibi duyguları yoğun bir şekilde ifade etmek; bir konu hakkındaki fikrini kuvvetlendirmek veya değiştirmek, belli bir hususla ilgili bilgi vermek ve benzeri amaçlarla kaleme alındığı söylenebilir. 19. yüzyıl şairlerinden Ahmed Râşid'in ise bahar mevsimini konu aldığı bir şiirinde insanı ferahlatmak ve şifaya yardımcı olmak amacını gütmesinin oldukça farklı bir durum olduğu söylenebilir.

Pendname tercümesinin içinde yer alan ve kaside nazım şekliyle kaleme alınan bu bahariyede nergis, papatya, benefşe, ıhlamur, yasemin, sünbül, leylak, reyhan, gelincik gibi pek çok tabiat unsuru insanda ferahlık uyandırması amacıyla kullanılmıştır. Bu çalışmada Ahmed Râşid ve eserleri hakkında genel bilgi verildikten sonra metin; muhteva, şekil ve üslup bakımından incelenerek günümüz Türkçesine aktarılmış hali ile birlikte verilecektir. Böylece gelenek çerçevesinde, divan şairinin geniş hayal dünyasını gösteren ilginç bir örnek olan bu metin, literatürdeki yerini almış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Ahmed Râşid, Klasik Şiir, Bahariyye, Kaside, Şifa.*

L. N. TOLSTOY'DA BİR "SON" VE A. P. ÇEHOV'DA "YENİ BİR BAŞLANGIÇ": DEMİRYOLU MOTİFİ

Ceylan ÖZDEMİR
Arş. Gör., Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

ÖZET
1900'lerden itibaren Rusya'nın başkenti Moskova'ya taşradan yoğun bir göç dalgası gerçekleşmiştir. Bu göçler ise daha çok demiryolları aracılığı ile yapılmıştır. Dolayısıyla yeni bir yaşama adım atma umuduyla yollara dökülen taşra halkının kullandığı demiryolu bir anlamda yeniliğin de simgesi haline gelmiştir. Bu göçlere kısmen şahitlik eden Anton Pavloviç Çehov ise yeniliğin simgesi olarak gördüğü demiryolu motifini eserlerinde işlemeyi ihmal etmemiştir. Yazar için demiryolu yeni bir hayatı getiren, eskiyi ise sona erdiren sembolik bir ulaşım aracıdır. Çehov'un çağdaşı Lev Nikolayeviç Tolstoy ise Rus toplumunda edebi bir sembol olarak karşılık bulan bu motife ondan farklı bir bakış açısı getirmiştir. Taşra özlemiyle yaşayan ve geleneklerine bağlı Tolstoy için demiryolu, hayatın sonunu temsil eden yıkıcı bir güçtür. Biz de bu çalışmamızda L. N. Tolstoy'un "Anna Karenina" ve A. P. Çehov'un "Vişne Bahçesi" adlı eserlerinde işledikleri demiryolu motifine getirdikleri farklı bakış açılarını ele alacağız.

Anahtar kelimeler: *Demiryolu, Rus edebiyatı, Motif.*

SON DÖNEMLERİN ÖNEMLİ YAZIN ADAMI: HANS FALLADA

THE IMPORTANT LITERARY MAN IN RECENT YEARS: HANS FALLADA

Zennube ŞAHİN YILMAZ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü

ÖZET

Hans Fallada, sadece Almanya'da değil, Avrupa yazınında da adından övgüyle bahsedilen önemli bir yazın adamıdır. 1893 Greifswald doğumlu yazar, yazar olmadan önce tarım ve çiftlik işlerinde uğraşmış ve bir dönem gazetecilik yapmıştır. Yazar, mutlu bir çocukluk dönemi geçirmemiştir. Onun aile içinde yaşadığı sıkıntıları, rahatsızlıkları hem bedeninde hem de ruhunda derin bir iz bırakmıştır. Bu izler, yapıtlarının kaynak noktası olmuş ve edebi platformda yansıma alanı bulmuştur.

Ele aldığımız çalışmada, Fallada'nın yazın dünyasındaki yeri ve biyografisinin onun yazma süreci üzerindeki etkisi ön plana çıkarılmış ve yapıtlarının merkez noktaları ele alınmıştır. Bu noktaların nedenleri de onun yaşantısı aracılığıyla aydınlığa kavuşturulmuştur. Fallada'nın olumsuz bir çizgide seyreden hayat çizgisi, onun kurgu dünyası ile birleşmiştir. İçerik ve anlatı bakımdan dönemsel şartların da zemin hazırladığı Fallada'nın yapıtlarında, kurgusal bağlam da göz önünde bulundurularak bir inceleme alanı belirlenmiştir. Bu doğrultuda, yazarın yazın dünyasında edindiği ayrıcalıklı yeri göz önüne serilmiştir.

Anahtar Kelimeler; *Yazma Süreci, Dönemsel Şartlar, Biyografik Veriler.*

Abstract

Hans Fallada is a prominent literary man, who is praised not only in Germany but also in European literature. He was born in 1893 in Greifswald and before he became a writer, he worked in agriculture and farm works and worked as a journalist for a while. The author has not had a happy childhood period. His family's troubles and discomforts have left a deep mark on both his body and his soul. These marks became the source of the works and found a reflection area on the literary platform.

In this study, the place of Fallada in the literary world and the effect of biography on her writing process has been highlighted and the central points of her works are discussed. The reasons of these points are also clarified by his life. The life thread of Fallada in a negative line is united with the world of fiction. In the works of Fallada where content and narrative terms are prepared as well as periodical conditions, a study area has been determined considering the fictional context. In this respect, the author's privileged place in the world of literary was revealed.

Keywords; *Writing Process, Periodic Requirements, Biographical Data.*

ATTİLÂ İLHAN'IN ŞİİRLERİNDE SOSYAL BİR PROBLEM OLARAK KÖYDEN KENTE GÖÇ OLGUSU

Murat KACIROĞLU
Prof. Dr., Erzurum Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi

ÖZET
Türk şiirinde toplumcu anlayışın önemli isimlerinden biri olan Attilâ İlhan, şiirlerinde toplumsal problemleri sosyal-realizm çerçevesinde dile getirmiştir. İlk şiir kitabından itibaren köyden kente göç eden ve kent ortamında tutunmaya çalışan insanların öykülerinin toplumcu bir bakış açısından anlatan şair, toplumcu bakışın yanında bireysel bakışa da yer vererek bu tip insanların iç dünyalarına da inmeye çalışır. Kent-köy zıtlığı arasında kalan bireyin yaşadığı bunalımları anlatan Attila İlhan'ın sosyal-realist anlayışını şematik anlatıma düşmeden sunar. Bu bildiri de şairin bu şiirleri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Attilâ İlhan, Köy, Kent, Göç, Şiir*

HAKAN YEL'İN *RÜZGÂR EKENLER* ADLI ROMANINDA TÜRK-ERMENİ İLİŞKİLERİ

Murat KACIROĞLU
Prof. Dr., Erzurum Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi

ÖZET
Yakın dönem Türk tarihinin en önemli olaylarından biri olan Ermeni Tehciri ve bu olay çerçevesinde değerlendirilen Türk-Ermeni ilişkileri tarihçilerin, siyaset adamlarının olduğu kadar yazarların da ilgisini çekmiştir. Türk edebiyatında özellikle roman türünün imkânları içerisinde bu konuya dair birçok roman kaleme alınmıştır. Bu romanlar içerisinde yer alan ve Hakan Yel'in kaleme aldığı Rüzgâr Ekenler adlı roman kurgusu ve tekniği açısında olduğu kadar tematik açıdan da Türk-Ermeni ilişkilerine dair farklı yorumlar getirmektedir. İki halk arasındaki ilişkileri insanî açıdan ele alan yazar farklı imgelerle konuyu işlemiştir. Türk-Ermeni ilişkisinde iyi/kötü, olumlu/olumsuz zıtlıklarını romanın kurgusunda yerleştiren Hakan Yel'in bakış açısı da ilginçtir. Ayrıca romanda anlatılan olayların Erzurum'da geçmesi de önemlidir. Bu bildiride söz konusu roman kurgu ve tema açısından değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Türk, Ermeni, Kardeşlik, Dostluk, Roman.*

MUHİBBÎ DÎVÂNI'NDA YER ALAN MÜZEYYEL GAZELLER ÜZERİNE BAZI TESPİTLER

Halime ÇAVUŞOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi, Erzurum Teknik Üniversitesi-Edebiyat Fakültesi

ÖZET
Divan edebiyatının temel nazım şekli olan ve divanların merkezini oluşturan gazel nazım şeklinin bir çeşidi olarak karşımıza çıkan, aslında bazı kaynaklarda şekil ve içerik itibariyle gazel ile kaside arasında bir geçiş şekli olarak görülen müzeyyel gazeller, şairler tarafından mahlas beytinden sonra eklenen beyitlerde genellikle bir kişiyi övme amacıyla kaleme alınmış eklentili gazellerdir. Fakat bu gazellerin zeyl olarak adlandırılan beyitlerinde ifade edildiği gibi sadece bir kişi övgüsü değil, şairin kendine yönelik övgüsü, şiir ve şaire yönelik tespitleri, gazelin devamı olarak nitelendirilebilecek aşıkâne duygular, zaman, dünya ve zamaneye yönelik nasihat tarzında ifadeler yer almaktadır. Bu gazeller, divan edebiyatında birçok şair tarafından kullanılmıştır. Bu şairlerden bir tanesi de divanında yer alan 2799 gazelinin 54 tanesini müzeyyel gazel olarak kaleme alan, Osmanlı devletinde kırk altı yıl saltanat süren ve hükümdarlığının yanı sıra şairliğiyle de dikkat çeken Muhibbî'dir. Bu çalışmada Muhibbî divanında tespit edilen 54 adet müzeyyel gazele yönelik değerlendirmelerde bulunularak bir sultan şairin zeyl beyitlerinde işlediği temalar irdelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Zeyl, Müzeyyel Gazel, Muhibbî, Divan.*

STEFAN ZWEİG'IN 'MÜREBBİYE' ADLI ÖYKÜSÜNDE ÇOCUK FİGÜRLERİN DUYGU DÜNYALARININ ÇÖZÜMLENMESİ

Şenay KAYĞIN
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ERZURUM

ÖZET
Deneme, roman, biyografi gibi çok sayıda başarılı yapıtıyla ünlenen Avusturyalı yazar Stefan Zweig, Avrupa'nın hızlı değişimine dikkat çekerek yirminci yüzyıl aydınlarının bir sembolü olarak tanınmıştır. Burjuva dünyası ve kültürel yaşamın önemine yer verdiği metinleri, onun biyografisi örneğinde bir incelemeye olanak sağlamıştır.

Zweig'ın dört öyküden oluşan 'Mürebbiye' (Die Gouvernante) adlı yapıtının aynı adı taşıyan öyküsünde, iki kız çocuğunun bakış açısından hareketle yetişkinlerin dünyasındaki yalanların ortaya çıkardığı olumsuzluklara değinilmiştir. Ayrıca, mürebbiye ve çocukların sıradan/gündelik yaşamlarına dair deneyimleri yapıtın, en dikkat çekici anlatısı olarak imlenmektedir. Öyküde, mürebbiyeyi işinden eden acımasız/katı ahlak anlayışı sonucunda psikolojik dünyaları alt üst olan çocukların ruhsal çözümlemelerine ve betimlemelerine de yer verilmiştir.

Öykü, yüksek burjuvaziye ait bir ailede yetişmekte olan iki kız kardeşin, konakta tanık oldukları yetişkinlerin konuşmaları sonucunda, mürebbiyelerinin kovulduğunu öğrenmeleri ve ona karşı hissettikleri acıma/merhamet duyguları ile büyüklerin acımasız dünyaları arasındaki çelişkileri konu edinmektedir. Duygulara önem veren yazar, mürebbiyelerine duydukları aşırı sevgi nedeniyle, mürebbiyelerini adeta savunmaya geçen çocukların bakış açısından evde yaşanan olaylara açıklık getirir. Bu çalışmada'Mürebbiye' adlı öykü, çocuk figürlerin duygu/ruh dünyalarının çözümlenmesi bakımından ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Stefan Zweig, Mürebbiye, Ruhsal Çözümleme.*

PARADİGMA, OLAĞAN BİLİM VE BULMACA ÇÖZME ETKİNLİĞİ

Mine KAYA KEHA
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Felsefe Bölümü

ÖZET
Bilim tarihi ve felsefesi alanında özgün felsefesiyle dikkat çeken ve Bilimsel Devrimlerin Yapısı eseriyle üne kavuşan çağdaş filozof Thomas S. Kuhn'un 1922-1996) bilimlerin ilerlemesine ilişkin değerlendirmeleri son derece önemlidir.

Kuhn bilimlerin ilerlemesi ve paradigma kavramı arasında sıkı bir ilişki olduğunu iddia eder. Her bilim anlayışını yönlendiren bir paradigma olduğunu, bağlanılan paradigmaya göre bilim insanlarının çalışmalarını sürdürdüklerini düşünen Kuhn'a göre Paradigma yeni sorunları çözme noktasında yetersizliğe düştüğünde ve yetersizlik fikri geniş kitleler tarafından paylaşıldığında paradigma yerini yeni paradigmaya bırakır. Yeni paradigmaya bağlı yeni bir bilim anlayışı ortaya çıkar. Bu değişimi bilimsel devrim kavramıyla karşılayan Kuhn, bilimin ilerlemesi için bilimsel devrimleri gerekli görür. Bu çerçevede bilim tarihinden hareketle bilimin; bilim öncesi, olağan bilim, bunalım, yeni olağan bilim dönemlerinden geçtiğini dile getirir. Belli bir paradigmanın eşliğinde yapılan bilim, olağan bilim ya da yeni olağan bilim dönemlerini ifade eder. Kuhn'un felsefi sisteminde bulmaca çözme etkinliği kavramı da bu noktada sürece dâhil olur. Çünkü olağan bilim/yeni olağan bilim döneminde bilim insanının yaptığı çalışmaları Kuhn bu kavramla niteler. Bulmaca çözme etkinliği kabul edilen paradigmanın öngördüğü yöntem, teknik ve öngörülere göre yapılır. Sorunlara bilimsel çözümler getirilmeye çalışılır. Ancak zaman ilerledikçe bilimsel çevreler çözülemeyen sorunların artmasından kaynaklı paradigmanın yetersiz olduğu kanısında uzlaşarak yeni çözüm yolları ararlar. Paradigma dışında kalan/aşan yeni yollar denerler. Ve nihayetinde yeni bir paradigma etrafında birleşerek bilimsel devrimleri gerçekleştirirler.

Anahtar Kelimeler: *Bilim Felsefesi, Bilimsel İlerleme, Bulmaca Çözme Etkinliği*

MATERYALİZM VE ÖLÜM

Emine AYDOĞAN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü

ÖZET
İnsan hayata başladığı ilk andan itibaren ölüm gibi baş etmek zorunda olduğu bir gerçekle karşı karşıyadır. Aslında ölüm bütün canlıların temel gerçeğidir. Ancak insan diğer canlılardan farklı olarak ölümün bilincinde olan bir varlıktır. Bir taraftan hayatını sürdürmeye uğraşırken diğer taraftan bu korkuyla mücadele etmeyi öğrenmeye çalışır. Bu noktada dinler insana bu tehlike ile baş etmenin yolunu vaad eder. Felsefe ise bu safhada din tarafından sunulan çözümlerden tatmin olmayanlar için sözü devralır. Felsefe tarihinde ölümün idealist, materyalist, fenomenolojik, varoluşçu bir çok yorumu olmasına rağmen temel diyebileceğimiz iki kanattan biri olarak idealist felsefe, dinin vaatleriyle bir noktada buluşurken materyalist kanat tam tersine insanın dinle olan bu bağından rahatsızdır ve dinin bu ölüm olgusundan kaynaklandığını iddia eder. Bu nedenle kendisinin din ile olan mücadelesinde ölümün varlığını yadsıyarak ya da onu bir hiçe indirgeyerek dinin elinden ölümü almaya çalışır. Materyalizmin ölümle ilgili yaklaşımını en iyi özetleyen isimlerden biri olarak Epiküros şöyle söyler: "…belaların en korkuncu sayılan ölüm bizim için bir hiçtir: Biz var oldukça o yoktur, o varken de biz yokuz, bunun sonucu olarak da o ne dirileri, ne de ölüleri ilgilendirir, çünkü birincilerin olduğu yerde o yoktur, ikincilerin de artık kendileri yoktur." Bu anlamda felsefe tarihinde Epiküros gibi daha birçok materyalist ismin ölümle ilgili benzer yaklaşımına şahit olunur. İşte bu çalışmada materyalist felsefenin ölümle ilgili bu tavrı genel itibariyle ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Materyalizm, Ölüm, Din, Yaşam, Felsefe.*

DOĞU BATI ARASINDA İNSANIN ZAMAN ALGISI

M. Huzeyfe GÜLTEKİN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Medeniyetler yüzyıllar boyu süren oluşum süreçleri boyunca zamana ve mekâna karşı algı sahibi olurlar. İnsan tekinin zamanı ve mekânı kavrayışı da, içinde bulunduğu medeniyetin şekillendirmesiyle oluşur. Zamanı genel olarak geçmiş zaman, içinde bulunulan zaman ve gelecek zaman olarak tasnif edersek medeniyetlerin hangi zamana odaklandıkları ve hangi zamanı bastırdıklarına bağlı olarak o medeniyete mensup olan bireyler de kendilerini zamana karşı paralel bir şekilde konumlandırırlar. Bu doğrultuda ele aldığımızda Doğu medeniyetinin zaman algısını Çin düşüncesi üzerinden okursak; zamanı geçmişte yaşanmış bir mitolojik altın çağa atıfla okuduğunu fark ederiz. Batı medeniyeti ise zaman kavrayışının odak noktasına gelecek zamanı koymuştur. Batı felsefesi tarihi hep bir ütopyaya atıfla okunur. Bu iki medeniyetten farklı olarak İslam medeniyeti zaman karşısında kendisini konumlandırırken kendisine esas olarak şimdiki zamanı almıştır. Şimdiki zamana bir ayağını sabitledikten sonra geçmiş zamanı ve gelecek zamanı bu noktadan okumuştur.

Medeniyetlerin zaman karşısında kendilerini konumlandırdıkları bu noktalar o medeniyetlerde yaşayan insanların da zaman algısını şekillendirmiştir. Bireyler içinde bulundukları medeniyetlerin zamana karşı aldıkları tavrı kendi şahıslarında tecrübe ederek geçmiş, gelecek ve içinde yaşadıkları zamanı biçimlendirirler. Bu biçimlendirme bireylerin karşılaştıkları travmalarla baş etme yöntemlerini de şekillendirmiştir. Bize göre; Doğu ve Batı medeniyetlerine mensup bireyler zaman algılarındaki çarpıklıktan dolayı yaşadıkları travmatik duygu, düşünce ve davranışlarla baş edebilecek bir süreç geliştirememişlerdir. Bu çalışmada Doğu ve Batı medeniyetlerine karşın İslam medeniyetinin travmatik duygu, düşünce ve davranışlarla baş etmede yardımcı olacak bir zaman algısını, içinde yaşadığı bireylere ne şekilde sunduğu çözümlenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Zaman Algısı, Geçmiş Zaman, Gelecek Zaman, Şimdiki Zaman, Doğu Medeniyeti, Batı Medeniyeti, İslam Medeniyeti*

PSİKOLOJİNİN KÖKENİ

M. Huzeyfe GÜLTEKİN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi

ÖZET
Modern psikoloji genel hatlarıyla kendisini davranış bilimi olarak tanımlar. Ancak psikolojinin davranış kelimesini seçmesi insanın yapıp etmeleri söz konusu olduğu zaman efradını cami ağyarını mani bir tanım olmaktan uzaklaşmasına neden olur. Psikoloji bu tanıma bir takım indirgeme hataları yaparak ulaşmıştır. Modern psikoloji biliminin en temelinde bu tanımlama hatası yatar. Bu noktada psikoloji bilimi tekrardan bir tanımlamaya ihtiyaç duyar. Bu tanımlama problemi de psikolojiyi daha derin bir noktaya getirir ve köken problemiyle karşı karşıya bırakır.

Köken problemi başlangıç probleminden farklıdır. Psikolojinin tarih sahnesine çıkışının izini sürmek başlangıç probleminin peşinden gitmektir. Ancak köken problemi psikolojinin ortaya çıkmasına sebep olan zaman üstü bir bilmenin peşinden gider. Başlangıç bizi Antik Çin'e, Miletos Okulu'na götürürken köken insanda baş gösteren yönelme/davranma ediminin sebeplerine götürür. Psikolojinin kökeni ise şeyin o ile çarpışmasından sonra ortaya çıkan benin tanımlanmasında yatar. Çünkü ben kendisini her zaman bir oya göre tanımlar. Ben, o ile karşılaşmadan önce şeydir. Yani varlığı bilinen ancak tanımlanamayan olarak şey. Şey, o ile karşılaştıktan sonra kendini tanıma ve tanımlama süreci başlar ve ben ortaya çıkar. Ben, o ile ilişkisini bir süreç dâhilinde yürütürken ortaya kendi çıkmaya başlar. Batı psikolojisinde ego dedikleri kavramın Türkçedeki karşılığı ben değil bu sonradan ortaya çıkan kendidir. Bu çalışmada modern psikolojinin kendini tanımlarken kullandığı davranış kelimesinin insan edimlerinin tümünü içermediğini iddia ettik ve yeniden tanımlanabilmesi için köken problemine değindik. Köken problemini Türkçedeki kökses teorisinden yola çıkarak çözümledik ve bu çözümlemenin ardından psikolojiyi tekrar tanımladık.

Anahtar Kelimeler: *Psikolojinin Kökeni, Kökses Teorisi, Davranış*

FATMA ALİYE HANIM'IN TEZÂHÜR-İ HAKÎKAT'İ: BİR İSLÂM-OSMANLI KADIN YAZARININ ORYANTALİZM ELEŞTİRİSİ

Fatıma AKSAKAL
Yüksek Lisans Öğrencisi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Felsefe ve Din Bilimleri

ÖZET
Fatma Aliye Hanım, dönemi itibariyle eserleriyle ve düşünceleriyle oldukça dikkat çekmiştir, kendisi Tanzimat döneminde felsefe ile ilgili eser yazan tek kadındır. Felsefe ve roman dışında pek çok makale, kitap ve çevirileri bulunmaktadır. Bizim çalışmamız ise yazarın yakın zamanda Osmanlıcadan çevirilmiş olan, Fatma Aliye'nin kendine bir vazife-i müdafaa olarak gördüğü Oryantalizm eleştirilerinin kapsamlıca yer aldığı Tezâhür-i Hakîkat (Hakikatin Tezahürü) adlı eseri ile ilgilidir. Çalışmamızda yazarın eserde bahsi geçen oryantalistlerin olumsuz İslâm algılarına yönelik eleştiri ve düzeltilerini ele aldık. Tezahür-i Hakîkat'in asıl amacı oryantalistlerin Batı'nın Doğu'ya tahakküm süreçlerinde yol gösterici doğrulayıcı ve belirleyici bir işlev üstlenen menfi İslam algısını tenkit ve tashih etmektir. Nitekim eserdeki "Ukelâ ve ulemây-ı ecânibin (...) İslamiyyet hakkında da tedkîkat ve tetebbu'âtda bulundukları şu zamanda, İslâmmiyete i'tiraz yolunda olan birtakım neşriyyât-ı ecânibin bir te'siri olmamak üzere kemâl-i aczimle şu risâleyi yazmağa bizi dindârlığımız gayreti sevk ve icbâr eylemiştir." ifadeleri Fatma Aliye'nin eseri yazma amacını ve motivasyonunu göstermektedir.

Fatma Aliye 1862–1936 yılları arasında yaşamış, Tanzimat döneminde yetişmiş önemli bir yazar ve mütefekkirimizdir. Yaşadığı dönemin şartlarına göre çok iyi bir eğitim almıştır. Mecelle'nin yazarı olan hukukçu ve tarihçi Ahmet Cevdet Paşa'nın kızıdır. Yazarın felsefe alanlarında yazmış olduğu Tedkik-i Ecsâm (Cisimlerin İncelenmesi) ve Terâcîm-i Ahvâl-i Felâsife (Filozofların Biyografileri) adlı eserleri bulunmaktadır. Biz de bu çalışmamızda Fatma Aliye Hanım'ın Tezahür-i Hakikat'deki tespitlerini altı ayrı konu başlığı altında ele alarak yaşadığı dönem olan Tanzimat Dönemi'ndeki Oryantalizm çalışmalarına ve Oryantalistlere yönelik değerlendirme ve eleştirilerini bir tasnife tabi tutarak ortaya koymaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: *Fatma Aliye, Oryantalizm, İslâm, Tezâhür-i Hakikat*

İSTANBUL SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİNDE BULUNAN SÜLÜS HATLI LEVHALARIN TEZHİP ÖZELLİKLERİ

Burcu TOĞRUL
Öğretim Görevlisi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Doğubayazıt Ahmed-i Hani Meslek Yüksekokulu
Elif KIRKKESELİ
Öğretim Görevlisi, Iğdır Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu

ÖZET
Süleymaniye Kütüphanesi ülkemizin en büyük yazma eserler merkezi olduğu gibi, dünyada da İslami yazmalar bakımından en önemli koleksiyonlara sahip kütüphanelerden birisidir.

Kütüphane, Süleymaniye Külliyesinin birinci ve ikinci medreselerinin kitaplık haline getirilmesiyle meydana gelen değerli yazma ve basma eser koleksiyonlarının bulunduğu, İstanbul'un çeşitli semtlerinde mevcut kütüphanelerdeki kitapların bir araya toplanmasıyla oluşturulmuştur. Süleymaniye Kütüphanesi, Türk-İslam kültürünün ana kaynaklarından olan yazma ve Arap harfli eski basma eserleri bünyesinde barındıran, yerli ve yabancı araştırmalara uluslararası düzeyde hizmet veren bir kuruluş durumundadır. Geleneksel sanatların (Tezhip, cilt, hat, minyatür ve ebru) en güzel örneklerini gördüğümüz Süleymaniye Kütüphanesinde yazma ve basma eserlerin yanı sıra çok kıymetli hattatlara ait sülüs hatlı levhalar da bu nadide koleksiyonlarda yerini almıştır.

İstanbul Süleymaniye Kütüphanesinde bulunan 556, 354, 16, 284, 495, 477, 457, 68, 4, 623,7, 34 ve 35 envanter numaralı İsmail Efendi, Mahmud Bedrettin Yazır, Mahmud Celalettin Efendi, Mehmed Şefik Efendi, Veznedarzade Efendi, Eğri Kapılı Mehmed Rasim Efendi, Hasan Rıza Efendi, Mehmed Rıf'at Efendi, Elmalılı Hamdi Yazır ve Mehmed Şevki Efendi tarafından yazılan sülüs hatlı levhaların süslemeleri, desen, renk, motif, üslup ve dönem özellikleri bakımından ele alınarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Hat, Tezhip, Sülüs, Levha, Ebru.*

ABSTRACT
The Süleymaniye Library is the center of the largest writing works of our country. At the same time it is one of the libraries with the most important collections in the Word in terms of islamic manuscripts. By making the first and second madrasas of the Süleymaniye complex into a library,it was created by collecting boks from the existing libraries in various districts of İstanbul where valuable collections of writing and priting Works were included. Süleymaniye Library,which contains the writhing and the old Arabic Works which are made up of the man sources of the Turkısh.Islamic Culture,is an internatinal service provider domestic and foreigh researches.

In the Süleymaniye Library where we see the best examples of traditional arts (İllimination, art of skin, calligraph,miniature and marbling) besides writing and priting Works ,sulus –line plates belonging to very valuable callingraphers took their place in these rare collections.

The ornaments of sulus plates, which were written by, 556, 354, 16, 284, 495, 477, 457, 68, 4, 623, 7, 34 and 35 inventory numbered İsmail Efendi, Mahmud Bedreddin Yazır, Mahmud Celallettin Efendi, Mehmed Şefik Efendi, Veznedarzade Efendi, Eğri Kapılı Mehmed Rasim Efendi, Hasan Rıza Efendi, Mehmed Rıf'ad Efendi, Elmalılı Hamdi Yazır and Mehmed Şevk Efendi, have been examined in terms of pattern, color, motif,style and period features.

Key Words: *İstanbul Süleymaniye Library, Calligraph, lllumination, Sulus, Plate, Marbling*

ŞEMSEDDİN SEMERKANDİ'NİN BİLGİ KURAMI

Ramazan BİÇER
Prof. Dr. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ÖZET
Tam adı, Şemsüddin Muhammed b. Eşrefel-Hüseynî es-Semerkandî olan yazarın 702/1303 tarihinde vefat ettiği kabul edilmektedir.

Büyük Türk âlimi Şemseddin Semerkandî'nin hayatı hakkında kaynaklarda yeterli bilgi bulunmamaktadır. Yaklaşık 17 tane eseri olan Semerkandî'nin en ünlü eseri Sahaifü'l-İlahiyye adlı felsefi kelam eseri olmakla birlikte Öklid geometrisi üzerine yazdığı Eşkalü't-te'sis adlı eser hacminin küçüklüğüne rağmen İslâm dünyasında yaygın biçimde ilgi görmüş, çok sayıda şerh ve haşiye kaleme alınmıştır. Özellikle Kadızade-i Rûmî'nin şerhi Osmanlı medreselerinde uzun yıllar ders kitabı olarak okutulmuştur.

Semerkandi, bilginin epistemolojisini yaparken, bu konuda filozoflar, kelamcılar, sufiler ve diğer din mensuplarının görüşlerini incelemiştir.

Bilginin oluşumunda etkin faktörün akıl olduğunu belirten yazara göre bilgi, ya hüküm vermenin ötesinde idrak olduğunda tasavvur veya hüküm olarak gerçekleşirse, tasdik olur. Mürekkep olduğunda ise, kaziyye (önerme) olarak adlandırılır. Bunlardan hiçbirisi bedîhi (apaçık, aklî) değildir. Zira bazı durumlarda ilim, çifti düşünmek ve âlemin hâdis olduğuna hükmetmek gibi, bir fikre ihtiyaç duyar. Bazı durumlarda ise, sıcaklık, soğukluk ve birin ikinin yarısı olması gibi, düşünceye gereksinim duymaz. Tasdike gelince, ya kesin karar (cezm) ile olur ya da olmaz. Eğer olursa, ya mutabık şeklinde olur veya olmaz. Her iki sonucunda kendisine göre çıkmazları olduğunu belirten Semerkandi'ye göre bilgi, ya salt akıl ile gerçekleşir veya gerçekleşmez. Salt akıl ile gerçekleşen bilginin eksik olacağı, özellikle metafizik alanda yetersiz kalacağı düşüncesinde olan Semerkandi'ye göre realiteye uygun ve insanlara faydalı olan bilginin, vahiyden bağımsız kalamayacağını vurgular.

Anahtar kelimeler: *Şemseddin Semerkandi, Akıl, Vahiy, Bilgi, Felsefe, Kelam.*

ŞEMSEDDİN SEMERKANDİ'YE GÖRE İNSAN PSİKOLOJİSİNİN TEMEL NİTELİKLERİ

Ramazan BİÇER
Prof. Dr. Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

ÖZET
Hayatı hakkında çok az şey bilinmeyen Şemseddin Muhammed b. Eşref el-Hüseynî es-Semerkandî (ö. 702/1303), XIII. yüzyıl Maveraünnehir bilginlerindedir. Kelam, mantık, felsefe, matematik ve astronomi sahalarında eserler kaleme almış ve bu eserleri sonraki dönemlerde İslam dünyasındaki medreselerde ders kitabı olarak okutulmuştur.

Semerkandî İslâm dünyasında hendesî kelâm denebilecek bir hareketin kurucusu olarak görülmüş ve tüm eserlerinde felsefi, psikolojik tahliller üzerinde durmak suretiyle, eklektik bir metoda sahip olmuştur. Bu doğrultuda insanı salt maddi-fiziki formda düşünmeyen müellif, insan psikolojisinden kastedilenin ego/ene olduğunu belirtir. İnsan psikolojisinin mahiyeti konusunda felsefeciler ve kelamcılar tarafından yaklaşık on ayrı tanım yapıldığını belirtir. Söz konusu tanımları tek tek inceleyen Semerkandi'ye göre insan nefsi, "ben" sözünün arkasındaki şey olduğunu belirtir. Bu ise latîf, nurânî, parça ve bütünü idrak eden, bedende olan ve orada tasarruf eden, dağılmaktan ve gelişmekten ve de gıdalanmaktan uzak kalan bir cevherdir. Bu cevher bedenin ölümünden sonra baki kalır ve kendisine uygun olan şeylerden zevk alır ve kendi mâhiyetine aykırı olanlardan da acı çeker.

Anahtar kelimeler: *Şemseddin Semerkandi, Nefs, Psikoloji, Felsefe, Kelam.*

FİNANSAL TABLO ANALİZ YÖNTEMLERİNİN KULLANIMI İLE TURİZM SEKTÖR ANALİZİ

Nilgün SANALAN BİLİCİ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi

ÖZET
Finansal analiz, işletmelerin mevcut durumlarının ortaya konulması, sektörel bazda durum değerlendirmesi yapılabilmesi ve geleceğe yönelik alınacak kararlara ışık tutacak bilgi sağlanmaktadır. Bu çalışmada, turizm alt sektöründen konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörüne ait finansal rasyo oranları ile, sektörün finansal durumu tespit edilerek, yıllar itibariyle değişimleri finansal analiz teknikleri ile incelenmiştir.

Çalışmada 2011-2016 yıllarına ait finansal tablo verilerinden elde edilmiş rasyolar ile finansal analiz yöntemlerinden dikey analiz, karşılaştırmalı tablolar analizi, eğilim yüzdeleri ve oran yöntemiyle analizler yapılmıştır. Çalışmaya konu olan veriler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası resmi web sitesinden elde edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, özkaynak yapısında ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri ve kar yedeklerinin oransal ve rakamsal artış gözlemlendiği, bilançonun aktifinde duran varlık yatırımlarının %75 oranında olduğu pasifte ise özkaynakların %22 ile yabancı kaynakların ise %78 olduğu, dönemin zarar ile kapatılmasındaki en önemli etkenlerden birinin satışların maliyeti olduğu tespit edilmiştir. Sektörün bilanço ve gelir tablolarına göre düzenlenen sektör eğilim yüzdeleri tablosu ve karşılaştırmalı tablolarından da sektörün büyüme eğiliminde olduğu görülmektedir. Mali yapı ile ilgili oranlardan özsermayenin toplam aktife oranı %22, özsermaye /toplam borç oranının ise 0,285 olduğu belirlenmiştir. Devir hızları incelendiğinde, toplam varlık devir hızı ve çalışma sermayesi devir hızları aktif varlık kullanımındaki etkinliğin iyi kabul edilebileceğini göstermektedir. Özsermaye devir hızı bakımından da sektörün iyi sayılabilecek konumda olduğunu söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: *Finansal Analiz Teknikleri, Finansal Tablolar, Turizm Sektörü*

GSM OPERATÖRLERİ ÇAĞRI MERKEZLERİNİN HİZMET KALİTESİNİN MARKA SADAKATİNE ETKİSİ: ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ

THE EFFECT OF SERVICE QUALITY OF GSM OPERATORS CALL CENTERS ON BRAND LOYALTY

T. Şükrü YAPRAKL
Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Başak GÜL
Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZET

Kullanım oranı hızla yaygınlaşan cep telefonu kullanımı ülkemizde faaliyet gösteren GSM operatörleri için önemli bir pazar olmuştur. Teknolojinin hızla gelişmesiyle firmaların müşterilerine sundukları çağrı merkezleri hizmetleri de daha fazla önem kazanmıştır. Firmalar artık kullanıcıların operatörleri ile alakalı hemen hemen bütün istek ve ihtiyaçlarını çağrı merkezleri aracılığı ile karşılamaktadırlar. Bu bağlamda GSM operatörü firmaları artan iç ve dış rekabet koşullarında müşterilerinin beklentileri doğrultusunda bir hizmet kalitesi yaklaşımı belirlemek ve bunu çalışanlarına da benimsetmek mecburiyetindedirler. Sunulan hizmetin müşteriler tarafından ideal bir çağrı merkezi beklentilerini karşılaması veya bu beklentilerin üzerinde olması operatör firmalarının başarısına aynı zamanda da kullanıcıların marka sadakatine etkisi için son derece önemlidir.

Bu çalışmada, GSM operatörlerinin hizmet kalitesinin marka sadakatine etkisi SERVQUAL ölçüm modeli ile belirlenmeye çalışılmıştır. Erzurum ili merkezinde ikamet eden bireylerin katılımı ile araştırma kapsamında toplam 400 anket ile değerlendirme yapılmıştır. Anket uygulaması sonucu elde edilen veriler, SPSS 18 istatistik programında analiz edilmiştir. Katılımcıların frekans dağılımları incelenmiş, güvenilirlik testleri ve çoklu regresyon analizleri yapılmıştır. Araştırma sonucunda, hizmet kalitesinin marka sadakatine etkisi olduğunun sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Hizmet Kalitesi, Marka Sadakati, SERVQUAL*

ABSTRACT

The rate of use of mobile phones has become an important market for GSM operators operating in our country. With the rapid development of technology, the call center services offered by the companies to their customers have gained more importance. Companies now meet almost all requests and needs of the users related to their operators through call centers. In this context, GSM operator firms are obliged to determine a service quality approach in line with the expectations of their customers under increasing internal and external competition conditions and to adopt it to their employees. The service offered by the customers to meet or exceed expectations of an ideal call center is also very important for the success of operator companies as well as for the impact of users on brand loyalty.

In this study, the effect of service quality of GSM operators on brand loyalty is determined by SERVQUAL measurement model. With the participation of individuals residing in the center of Erzurum, a total of 400 questionnaires were used in the survey. The data obtained as a result of the questionnaire were analyzed in SPSS 18 statistical program. Frequency distributions of the participants were examined, reliability tests and multiple regression analyzes were performed. As a result of the research, it was concluded that the quality of service had an effect on brand loyalty.

Keywords: *Service Quality, Brand Loyalty, SERVQUAL*

E-PERAKENDECİLİKTE HİZMET KALİTESİNİN E-MEMNUNİYET VE E-SADAKAT ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

THE EFFECT OF E-RETAILING SERVICE QUALITY ON E-SATISFACTION AND E-LOYALTY

T. Şükrü YAPRAKL
Prof. Dr. Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Büşra Selin ÖZKAN
Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

ÖZET

Teknolojinin hızla gelişmekte olduğu küreselleşen dünyamızda tüm sektörlerde rekabetin oldukça arttığını görmekteyiz. Bu artan rekabetinde etkisiyle elektronik ortamlardan sunulan ürün ve hizmet sektörünün de önemi gitgide artmaktadır.İnternet üzerinden yapılan alışverişler hayatımızı kolaylaştırmakta ve birçok yarar sunmaktadır. İnternet üzerinden hizmet ve ürün sunan firmaların sürekliliği için internet sitesi kalite boyutları önemli bir hale gelmiştir. E-hizmet sunan işletmeler sundukları hizmetlerin kalitesine önem vermekte ve müşteri memnuniyeti dolayısıyla sadakat oluşmasını istemektedirler.

Bu çalışma, tüketicilerin online ortamdan aldıkları elektronik ürünlere ilişkin verilen online hizmet kalitesinin memnuniyetleri ve sadakatleri üzerindeki etkisini ölçmeyi amaçlamaktadır. Araştırma da veri toplama için anket tekniğinden yararlanılmıştır.388 katılımcıdan elde edilen veriler çoklu regresyon analizi kullanılarak test edilmiştir. Araştırma sonuçları, e-hizmet kalitesinin hem e-memnuniyet hem de e-sadakat üzerindeki pozitif ve anlamlı etkisini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: *e-perakendecilik, e-hizmet kalitesi, e-sadakat, e-memnuniyet*

ABSTRACT

In a globalizing world where technology is rapidly developing, wesee that competition in all sectors has increased considerably. In thisin creasing competition, theim portance of the productand service sector, which is offered fromelectronic media, is increasing. Internet shopping facilitates our live sand offers many benefits. And the internet site quality dimensions for the continuity of the companies that offer services and products through the internet has become an important. The e-service companies pay attentionto the quality of the services they offerand demand loyalty through customer satisfaction.

This study aim stomea sure the impact of online service quality, satisfaction and loyalty of electronic products that consumers receive online. The survey technique was used for data collection. Data from 388 participants were teste dusing multiple regressionanalysis. Research results revealthe positive and significant effect of e-service quality on both e-satisfactionand e-loyalty.

FRS NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ İLE MSUGT HAZIR DEĞERLER HESAP GRUPLARI KARŞILAŞTIRMASI

COMPARISON OF FRS CASH AND CASH EQUIVALENTS TO GCASA READYWARE ACCOUNT GROUPS

Şakir DIZMAN
Doç. Dr., Erzurum Teknik Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü

ÖZET

FRS'de, "Nakit ve Nakit Benzerleri" olarak isimlendirilen grup, MSUGT'da, "Hazır Değerler" olarak isimlendirilmiştir. Bu grupların ortak temel işlevi, işletmenin kullanıma hazır nakitleri ile istendiği anda nakde çevrilebilecek nakit benzeri varlıklarını göstermektir.

FRS Hesap Planı Taslağında nakit ve nakit benzerleri aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

Nakit, işletmedeki nakit ile vadesiz mevduattan oluşur. Nakit benzerleri ise, tutarı belirli bir nakde kolayca çevrilebilen ve değerindeki değişim riski önemsiz olan yüksek likiditeye sahip kısa vadeli yatırımlardır. Nakit benzerleri; kısa vadeli yükümlülükler için nakit yönetiminin bir parçası olarak elde bulundurulan ve yatırım amacıyla kullanılmayan varlıklardır. Bir varlığın nakit benzeri olarak kabul edilmesi için değeri kesinlikle saptanabilen bir nakde dönüştürülebilmesi ve değerindeki değişim riskinin önemsiz olması gerekir.

MSUGT Tekdüzen Hesap Planı'nda ise hazır değerler aşağıdaki gibi ifade edilmektedir:

Bu grup, nakit olarak elde veya bankada bulunan varlıklar ile istenildiği zaman değer kaybına uğramadan paraya çevirme imkânı bulunan varlıkları (Menkul kıymetler hariç) kapsar.

FRS ve MSUGT açısından, işletme tarafından nakit olarak istendiği anda kullanılabilecek hesapların ifade edildiği bu gruplarda, MSUGT açısından daha dar kapsam söz konusu iken, FRS açısından Dünya'daki güncel gelişmeler doğrultusunda daha geniş kapsam oluşturulmuştur. Her iki grup karşılaştırıldığında; Alınan ve Verilen Çekler, Bankalar, Kredi Kartlı Satışlar ve Diğer Nakit Benzeri unsurların FRS açısından daha güncel ve kapsamlı olarak düzenlendiği görülmektedir. Bu nedenle FRS Hesap Planı'nın bir an önce yürürlüğe girmesi ve bilanço esasına göre defter tutan bütün işletmeler tarafından kullanılması büyük önem arz etmektedir. FRS Hesap Planı, mali tabloların daha ayrıntılı, açık ve güncel gelişmelere uygun düzenlenmesini sağlayacağından, işletmeler hakkında daha ayrıntılı ve objektif değerlendirmeler yapılmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: *FRS, MSUGT, Tekdüzen Hesap Planı, Hazır Değerler, Nakit ve Nakit Benzerleri.*

Abstract

In Financial Reporting Standards(FRS), the group called "Cash and Cash Equivalents, is named as, Ready Values, in General Communiqué on Accounting System Application(GCASA). The common basic function of these groups is to demonstrate the cash-in-cash assets of the entity that can be converted into cash at the time they are required.

Cash and cash equivalents in the FRS Account Plan Draft are as follows:

Cash is composed of cash and cash at hand. Cash equivalents are short-term investments with high liquidity, which can easily be converted into a certain cash and whose risk of change is insignificant. Cash equivalents; These are the assets held as part of the cash management for short term liabilities and not used for investment purposes. In order for an asset to be considered as a cash equivalent, it is necessary to convert the value to a cash that can be definitely determined and the risk of change in its value should be insignificant.

In the GCASA Uniform Chart of Accounts, the default values are as follows:
This group includes assets in cash or assets in the bank and assets (except for securities) that can be converted to cash at any time without loss of value.

In terms of FRS and GCASA, there is a narrower scope in terms of GCASA in these groups where the accounts that can be used as an option can be used in cash by the enterprise. When both groups were compared; It is seen that the Checks Received and Received, Banks, Credit Card Sales and Other Cash Similar Items are regulated more up-to-date and comprehensive in terms of FRS. For this reason, it is of great importance that the FRS Account Plan is put into effect as soon as possible and that it is used by all companies holding books according to the balance sheet basis. The FRS Account Plan will enable more detailed and objective evaluations of the business, as it will ensure that the financial statements are prepared in more detail, clear and up-to-date developments.

Keywords: *FRS, GCASA, Uniform Accounting Plan, Ready Values, Cash and Cash Equivalents.*

FRS TİCARİ ALACAKLAR İLE MSUGT TİCARİ ALACAKLAR HESAP GRUPLARI KARŞILAŞTIRMASI

COMPARISON OF FRS TRADE RECEIVABLES AND GCASA TRADE RECEIVABLES ACCOUNT GROUPS

Şakir DIZMAN
Doç. Dr., Erzurum Teknik Üniversitesi İİBF İşletme Bölümü

ÖZET

FRS Hesap Planı Taslağında "Ticari Alacaklar"; on iki ay veya işletmenin normal faaliyet döngüsü içinde nakde dönüşmesi öngörülen ve işletmenin esas faaliyetleri sonucu elde ettiği hasılatın tamamına veya bir kısmına ilişkin senetli ve senetsiz alacaklarının izlendiği hesapları içeren kısa vadeli ticari alacaklarla, on iki ay veya işletmenin normal faaliyet döngüsü içinde nakde dönüşmesi öngörülmeyen (diğer bir ifadeyle duran varlık niteliği taşıyan) ve işletmenin esas faaliyetleri sonucu elde ettiği hasılatın tamamına veya bir kısmına ilişkin senetli ve senetsiz alacaklarının izlendiği hesapları içeren uzun vadeli ticari alacaklardan oluşur. Genellikle ticari alacakların tahsili için geçen süre, işletmenin normal faaliyet döngüsünün bir parçasını oluşturduğundan ticari alacaklar, dönen varlık tanımını karşılamakla beraber istisnai durumlarda duran varlık niteliği taşıyabilir. Dönem sonlarında yapılacak değerlendirmelerle bu alacaklardan yapılması beklenen tahsilatların zamanlamasına bağlı olarak ticari alacakların dönen veya duran varlık olarak sınıflandırması yapılır.

MSUGT'da ise kısa vadeli ticari alacaklar; bir yıl içinde paraya dönüşmesi öngörülen ve işletmenin ticari ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz alacaklar olarak nitelendirilmiştir. Ticari ilişkilerden dolayı ana kuruluş, iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu gruptaki ilgili hesapların ayrıntılarında açıkça gösterilir. Uzun vadeli ticari alacaklar ise; bir yıldan fazla uzun vadeli senetli ve senetsiz ticari alacaklar izlenir. Vadesi bir yılın altına düşenler, dönen varlıklar içerisindeki ilgili hesaplara aktarılır. Ticari ilişkilerden dolayı ana kuruluş iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu gruptaki ilgili hesapların ayrıntılarında gösterilir.

FRS ve MSUGT açısından bu grupların temel yaklaşımı aynı olmakla beraber, hesaplar incelendiğinde FRS'de bir takım farklılıklar ve yeniliklerin olduğu görülmektedir. Bunlardan birincisi; kredili alacaklar için alıcılar hesabı yerine, müşterilerden alacaklar hesap isminin kullanımı, ikincisi; MSUGT'da yer almayan ileri tarihli çekler hesabının kullanımıdır. Üçüncü farklılık; Kredi kartlı alacakların bir hesap ile ifade edilmesi, dördüncü farklılık; İlişkili taraflardan ticari alacakların özel bir hesap ile ifade edilmesi, beşinci farklılık ise; üye aidatlardan alacakların bir hesap ile ifade edilmiş olmasıdır. Son fark ise; ertelenmiş vade farkı gelirlerinin düzenleyici hesap olarak FRS'de yer almış olmasıdır. Bu farklılıkların bilinmesi ve uygulamaya yansıtılması FRS'ye geçiş sürecinde büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: FRS, MSUGT, Tekdüzen Hesap Planı, Ticari Alacaklar.

ABSTRACT

Trade Receivables in the Financial Reporting Standards(FRS) Account Plan Draft; is not foreseen to be converted into cash within the normal operating cycle for twelve months or for short-term trade receivables, including accounts for which deed and non-performing receivables are tracked for all or a portion of the proceeds of the entity's activities, foreseen for twelve months or for the entity to convert into cash within the normal operating cycle. In other words, it consists of long-term trade receivables that have accounts for all or part of the proceeds from the main operations of the entity. Generally, since the time taken for the collection of trade receivables constitutes part of the normal operating cycle of the business, trade receivables can still be defined as a fixed asset while meeting the definition of a current asset. In the period end, the classifications of the trade receivables are classified as non-current assets based on the timing of the collections expected to be made from such receivables.

Short-term trade receivables in General Communiqué on Accounting System Application(GCASA); is defined as deferred and non-performing receivables that are expected to be converted into cash within one year and arising from the business relationship of the entity. Due to trade relations, receivables from parent company, associate and subsidiaries are clearly shown in the details of the relevant accounts in this group. Long-term trade receivables; more than one year long-term commercial and non-commercial receivables are monitored. Those whose maturity is below one year are transferred to the relevant accounts in the current assets. Due to trade relations, receivables from parent company affiliates and subsidiaries are presented in the details of related accounts in this group.

Although the basic approach of these groups is the same for FRS and GCASA, it is seen that there are some differences and innovations in FRS when the accounts are examined. The first of these; the use of the name of the accounts receivable from the customers, instead of the Receivers account for credit receivables; It is the use of a forward-dated checks account that is not included in GCASA. The third difference; Expression of credit card receivables with an account, fourth difference; The trade receivables from related parties are expressed with a special account; The amount of the membership fee is expressed as an account. The last difference is; deferred expiry income is included in the FRS as a regulatory account. Knowing these differences and reflecting them to the implementation is of great importance in the transition to FRS.

Keywords: *FRS, GCASA, Uniform Accounting Plan, Trade Veceilables.*

TÜRKİYE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARDI (TFRS) 8 FAALİYET BÖLÜMLERİ STANDARDININ FUTBOL KULÜPLERİNDE UYGULANABİLİRLİĞİ: FENERBAHÇE SPOR KULÜBÜ ÖRNEĞİ

Ali ALAGÖZ
Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi
Yasin GÜLER
Tezli Yüksek Lisans, Selçuk Üniversitesi

ÖZET

Bin yılı aşkın süredir varlığını sürdüren spor, 19.yy'dan sonra çağdaş sporun doğmasıyla birlikte milyonlarca kişinin meslek haline edindiği, turizm, tekstil, inşaat, yatırım ve medya gibi sektörlerin ekonomik hacimlerini büyük oranda etkileyen endüstri haline gelmiştir. Spor faaliyetleri içinde futbol, şüphesiz insanların en çok ilgilendiği, sosyal aktivite ya da profesyonel olarak kişilerin spora en çok katılımını sağlayan ve dünyanın her tarafındaki ekonomik kesimleri yaptırıma zorlayan bir spor dalıdır. Futbol endüstrisinin bileşenlerini meydana getiren kişi, kurum ve organizasyonlar farklı endüstrilerde çalışan diğer firmalar gibi piyasanın kurallarına bağlıdırlar. Futbol kulüpleri, FİFA, UEFA gibi uluslararası otoritelerin yanı sıra ülke futbol federasyonlarının futbol oyun kurallarını aşan düzenlemelerine uygun hareket etmekle sorumludurlar. Halka açık futbol kulüpleri SPK'nda yer alan düzenlemelere göre finansal tablolarını kamuoyuna sunmak zorundadırlar. Bilgi kullanıcıları, finansal tablolarda futbol kulüplerinin gerçekleştirdiği faaliyetlerin yanı sıra faaliyette bulunduğu ekonomik ortamın niteliği ve faaliyetlerin ortaya çıkardığı finansal etkileri doğru bir şekilde değerlendirmelerini mümkün kılacak bilgilerin yer almasını ister.

Bu bilgiler doğrultusunda çalışmamızın amacı TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı'nın futbol kulüplerinin yayınladığı mali tablolara uygulanabilirliğinin analiz edilmesidir. Çalışmada öncelikle TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı kısaca açıklanmış, Borsa İstanbul'da işlem gören Fenerbahçe Spor Kulübü'nün mali tabloları üzerinde amprik bir çalışma yapılmıştır. Çalışmamızda finansal tablo kullanıcılarına şeffaf bilgi sağlanacağı kanaatiyle, faaliyetlerini, futbol faaliyetleri ve mağazacılık faaliyetleri olarak bölümlendiren spor kulüplerinin, faaliyet bölümlemesi sportif branşlar şeklinde yapılarak, TFRS 8 Faaliyet Bölümleri Standardı'nın muhasebe bilgisinin ihtiyaca uygunluğu ve gerçeğe uygun sunumuna etkisi gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Faaliyet Bölümleri Standardı, Spor Kulüpleri, Fenerbahçe A.Ş.*

BIST'TE İŞLEM GÖREN BANKALARIN 2018 YILI ETKİNLİKLERİNİN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ İLE ÖLÇÜLMESİ

Tuba ÖZKAN
Dr. Öğrt. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Oltu BSBF, Bankacılık ve Finans Bölümü, OLTU/ERZURUM

ÖZET
Bankacılık sisteminin etkinliği, finansal piyasadaki en önemli konulardan biridir; çünkü bankaların etkinliği, bankacılık sektörünün istikrarını ve dolayısıyla tüm para sisteminin etkinliğini etkileyebilir. Bu çalışmanın amacı, Veri Zarflama Analizi (VZA) yöntemini kullanarak 2018 yılında Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren ve Borsa İstanbul'da (BIST) işlem gören mevduat bankalarının etkinliklerini ve finansal performanslarını karşılaştırmak ve analiz etmektir.

Son yıllarda, hem ulusal hem de uluslararası çalışmalarda banka etkinliğinin ölçülmesinde VZA oldukça yaygın olarak kullanılmaktadır. Çalışmada üç girdi (Mevduat, Faiz giderleri, ve Diğer Faaliyet Giderleri) ve dört çıktıdan (Krediler ve Alacaklar, Faiz Gelirleri ve Diğer Faaliyet Gelirleri ve Net Kar) oluşan bir veri seti analiz edilmiştir. Bankaların etkinliğinin ölçümünde girdi ve çıktı odaklı BCC ve CCR modelleri kullanılmıştır.

Çalışma sonucunda, etkin olan ve etkin olmayan bankalar tespit edilmiştir. Ayrıca etkin olmayan bankalar için de etkinliklerini artırılabilmeleri için hedef değerler hesaplanmış ve gerekli önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *BIST, Etkinlik Ölçümü, Bankacılık Sektörü, Veri Zarflama Analizi.*

ETKİLEŞİMCİ LİDERLİK İLE POZİTİF PSİKOLOJİK SERMAYE ARASINDAKİ İLİŞKİ

Serkan NAKTİYOK
Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi

ÖZET
Küreselleşme ve teknolojik faaliyetlerin etkisi ile birlikte iş dünyası hızlı bir değişim dalgası içerisine girmiştir. Sosyal bir varlık olan örgütlerin bu değişim dalgasından etkilenmeden faaliyetlerini sürdürmeleri ise günümüzde mümkün değildir. Değişimin hızlı bir şekilde gerçekleşmesi ile birlikte örgütler, varlıklarını devam ettirmek ve sürdürülebilir rekabet avantajı elde edebilmek adına eşsiz bir kaynak olan insan kaynağına daha fazla önem vermektedirler. Verilen bu önemle birlikte örgütlerin insan kaynağından beklentileri de giderek artmaktadır. İşgörenler üzerinde beklentilerin artması onları psikolojik olarak olumsuz etkilemekte ve baskı altına sokmaktadır. Günümüzde örgütsel ortamda işgörenler artık daha mutsuz ve daha az tatmin olmaktadır. Var olan bu olumsuzlukların giderilmesi noktasında pozitif psikolojik sermaye kavramı devreye girmektedir.

Temelinde olumlu bakış açılarının barındığı pozitif psikolojik sermaye; işgörenlerin günümüzde ve gelecekte başarılı işler yapabileceğine yönelik olumlu beklentisi olan "iyimserlik", örgüt içerisinde verilen zor görevlerin üstesinden gelebilmek adına gereken gayreti göstereceğine inanması olan "öz yeterlik", amaçlarına ulaşabilmek için irade göstermesi anlamına gelen "umut" ve zorluklar karşısında pes etmeden direnmesini ifade eden "psikolojik dayanıklılık" gibi boyutları içeren pozitif bir durumu ifade etmektedir (Luthans ve ark., 2007).

Örgüt içerisinde işgörenlerin olumlu psikolojik bir yapıya sahip olmasında ise yöneticilere oldukça önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda işgörenlerin beklentilerine cevap verecek liderlik özelliklerinin yöneticilerde bulunması, işgörenlerin psikolojileri üzerinde oldukça etkili olacaktır. Örgütlerin işgörenlerden beklentileri konusunda net bilgiler sağlayan etkileşimci liderler, otoritelerini beklentilerin karşılanması durumunda işgörenleri ödüllendirme yolunda kullanmaktadırlar. Bu sayede göstermiş oldukları performansın lider tarafından karşılıksız bırakılmayacağı yönünde inanç geliştiren işgörenlerin psikolojileri pozitif olarak etkilenecek ve örgütsel açıdan daha kaliteli çıktılar sağlayacaklardır. Bu bağlamda çalışma da etkileşimci liderlik ile pozitif psikolojik sermaye arasındaki ilişki incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: *Etkileşimi Liderlik, Pozitif Psikolojik Sermaye, İyimserlik, Umut, Öz Yeterlik, Psikolojik Dayanıklılık.*

PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRME BAĞLAMINDA ÖRGÜTSEL DESTEĞİN İŞ YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Serkan NAKTİYOK
Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi

ÖZET

Küreselleşme hareketleri ve teknolojik gelişmeler günümüz iş dünyasında oldukça hızlı değişimlere neden olmaktadır. Bu değişimler toplumsal yapının ayrılmaz bir parçası olan örgütleri acımasız piyasa koşulları ile karşı karşıya bırakmaktadır. Böyle bir ortamda örgütlerin başarısı sahip oldukları nitelikli insan kaynağıyla ölçülmektedir. Nitelikli insan kaynağının örgüte kazandırılması ve örgüt içerisindeki mevcut kaynağın elde tutulabilmesi örgütlerin varlıklarını devam ettirmede ve sürdürülebilir rekabet avantajı sağlamalarında hayati önem taşımaktadır. Bu bağlamda "iş yaşam kalitesi" kavramı karşımıza çıkmaktadır. İşgörenlerin yapmış oldukları işi ve bulundukları iş ortamını değerlendirmeleri sonucu ortaya çıkan duygusal bir durumu ifade eden iş yaşam kalitesi, hem işgörenler hem de örgüt açısından önemli bir unsurdur.

İşgörenlerin yaptıkları işi ve ortamı kaliteli olarak değerlendirmelerinde yani iş yaşam kalitesinin işgörenler tarafından olumlu olarak algılanmasında örgüt yöneticilerine büyük işler düşmektedir. Bu noktada işgörenlerin örgütleri tarafından değerli olarak algılanması ve örgütün onların iyiliğini ve çıkarlarını düşündüğü yolunda bir çıkarım yapması ile ilgili olan örgütsel destek kavramı devreye girmektedir. İşgörenler ile örgüt arasındaki süregelen ilişkinin kalitesini yansıtan örgütsel destek, işgörenlerin örgüte karşı olan algılarını olumlu olarak etkilemektedir.

İş görenlerin iş yaşam kaliteleri üzerine etki eden bir diğer kavram ise psikolojik güçlendirmedir. İşgörenlerin işleri üzerinde kontrolleri olduğuna dair psikolojik durumlarını ifade eden psikolojik güçlendirme, özellikle işgörenlerin inisiyatif ve yeniliğe ihtiyaç duyduğu günümüz değişken iş dünyasında örgütler ve işgörenler açısından önemli bir kavram haline gelmektedir.

Yöneticiler işgörenlerine gerekli desteği vererek onların iş yaşam kalitelerini artırmalarına rağmen bu artış istenilen düzeyde sağlanamamaktadır. Bu nedenle psikolojik güçlendirme değişkeni örgütsel destek ile birlikte kullanılarak işgörenlerin iş yaşam kalitelerini artırmada önemli bir rol oynayabilir. Bu amaçla çalışmada, örgütsel desteğin iş yaşam kalitesine etkisinde psikolojik güçlendirmenin rolü incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: *Örgütsel Destek, İş Yaşam Kalitesi, Psikolojik Güçlendirme*

AİLEDE MADDİ DEĞERLER ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Ahmet AKIN
Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi
Nuray ERKOÇ ERŞAHİN
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Aile Danışmanlığı ve Eğitim ABD. Yüksek Lisans Eğitim Programı, İstanbul

ÖZET
Aile bireylerin sosyal, duygusal ve fiziksel bir dizi gereksinimlerini karşıladığı ve aidiyet ihtiyacını giderdiği bir kurumdur. Aile; üyelerin birbirleriyle vakit geçirmeleri, duygusal bağ oluşturmaları ve sosyal hayata hazırlanmaları gibi birçok işleve sahiptir. Aile üyelerinin maddi değerlere daha fazla önem vermesi, lüks yaşama özenmeleri ve sosyal medyanın da etkisiyle materyal değerlere sahip olma yönünde çaba harcama eğilimlerinin son yıllarda giderek arttığı gözlenmektedir. Bu tür değerler kısa vadede doyum ve haz sağlasa da belli bir süre sonra bağların zayıflaması ve aile üyelerinin güven hislerini zedelemesi gibi olumsuz etkilere de yol açabilir. Bu araştırmanın amacı Ailede Maddi Değerler Ölçeği'ni geliştirmek ve geçerlik ve güvenirliğini incelemektir. Araştırma yaşları 17 ile 74 (ort: 34.33) arasında değişen 231'i kadın, 95'i erkek olan toplam 326 birey üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %57,48'ini açıklayan, öz-değeri 6,32 olan tek boyutlu ve 11 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .51 ile .87 arasında sıralanmaktadır. Ailede Maddi Değerler Ölçeği'nin Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .45 ile .81 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Ailede Maddi Değerler Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: *Ailede Maddi Değerler, Geçerlik, Güvenirlik*

AİLEDE SOSYAL GÜVEN ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Ahmet AKIN
Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Nuray ERKOÇ ERŞAHİN
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Aile Danışmanlığı ve Eğitim ABD. Yüksek Lisans Eğitim Programı, İstanbul

ÖZET
Aile içi ilişkilerin niteliği bireylerin aile içinde kendilerini güvende hissetmelerinde önemli bir ölçüttür. Aile üyelerinin ilişkilerde doyum sağlaması, kendilerini ailelerine ait hissetmesi, ailelerinin bir parçası olarak görmeleri, diğer aile üyeleri tarafından önemsenmeleri, aile içinde değer görmeleri ve oldukları gibi kabul edilmeleri, aile üyeleriyle içten ve samimi bir ilişki kurmaları, aile üyeleri tarafından destek görmeleri ve kendilerini ailelerinin bir üyesi oldukları için şanslı görmeleri gibi unsurlar aile üyeleri arasında sosyal güvenin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ailede sosyal güvenin bir dizi psikolojik problemin önlenmesini de sağlayabilir. Bu araştırmanın amacı Ailede Sosyal Güven Ölçeği'ni geliştirmek ve geçerlik ve güvenirliğini incelemektir. Araştırma yaşları 17 ile 74 (ort: 34.33) arasında değişen 231'i kadın, 95'i erkek olan toplam 326 birey üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %65,19'unu açıklayan, öz-değeri 7,12 olan tek boyutlu ve 11 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .94 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .76 ile .89 arasında sıralanmaktadır. Ailede Sosyal Güven Ölçeği'nin Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı .95 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .71 ile .85 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Ailede Sosyal Güven Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: *Ailede Sosyal Güven, Geçerlik, Güvenirlik*

AİLEDE AFFEDİCİLİK ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Ahmet AKIN
Prof. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Nuray ERŞAHİN
İstanbul Medeniyet Üniversitesi YL öğrencisi
Meryem TERZİ
İstanbul Medeniyet Üniversitesi YL öğrencisi
Muazzez ÖZBEK
İstanbul Medeniyet Üniversitesi YL öğrencisi

ÖZET

Ailede affedicilik aile üyelerinin birbirlerine karşı kin tutmamaları, hatalarını affetmeleri, hata yapanlara ikinci bir şans verilmesi, Aile içinde birbirlerini incittiklerinde bunu düzeltmenin yollarını aramaları, aile üyelerinin yaptıkları yanlışı kabul etmeyi bir zayıflık göstergesi olarak görmemeleri, aile içinde dargın kalmaktansa birbirlerini affetmeyi tercih etmeleri gibi dinamikleri içermektedir. Ailede affedicilik bir dizi sosyal, psikolojik ve davranışsal sorunu önleyebilir. Bu nedenler ailede affediciliğin geçerli ve güvenilir biçimde değerlendirilmesini sağlayacak ölçme araçları önemlidir. Bu araştırmanın amacı Ailede Affedicilik Ölçeği'ni geliştirmek ve geçerlik ve güvenirliğini incelemektir. Araştırma yaşları 17 ile 74 (ort: 34.33) arasında değişen 231'i kadın, 95'i erkek olan toplam 326 birey üzerinde yürütülmüştür. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır.

Ailede Affedicilik Ölçeği'nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın %47,34'ünü açıklayan, öz-değeri 4,26 olan tek boyutlu ve 9 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .88 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .40 ile .78 arasında sıralanmaktadır. Ailede Affedicilik Ölçeği'nin Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı .84 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .32 ile .65 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Ailede Affedicilik Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: *Ailede Affedicilik, Geçerlik, Güvenirlik*

TÜRKÇE EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ EĞİTİMDE KULLANILAN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİNİN ANLAM ÇÖZÜMLEME TABLOSU İLE BELİRLENMESİ

Şule FIRAT DURDUKOCA
Dr. Öğretim Üyesi, Kafkas Üniversitesi

ÖZET

2005 yılından bugüne benimsediğimiz ve eğitim programlarımızı üzerine temellendirdiğimiz yapılandırmacı öğrenme kuramı, genel anlamda eğitim-öğretim anlayışımız ile birlikte ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarımızda da geniş çapta bir değişime yol açmıştır. Yapılandırmacı program tasarımlarının odağı öğrenenlerin bilgiyi kazanmaları değil, bilgiyi kendilerinin yapılandırmaları olduğundan, ölçme ve değerlendirme sürecinde yalnızca öğrenenlerin bilgiyi kazanıp kazanmadıklarını belirlemeye dönük yani öğrenme ürününü yansıtan sonuç odaklı geleneksel değerlendirme çalışmaları yapılmamakta, özellikle öğrenme sürecinde öğrenenlerin neyi nasıl öğrendiklerini, bilgiyi nasıl yapılandırdıklarını yansıtan süreç odaklı alternatif değerlendirme yaklaşımları da kullanılmaktadır.

Sonuç odaklı ölçme değerlendirme yaklaşımında; yazılı ve sözlü sınavlar, çoktan seçmeli testler, eleştirme testleri, doğru-yanlış testleri öğrenenlerin bilgi düzeylerini, öğretim programlarının kazanımlarına ulaşma düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Süreç odaklı alternatif değerlendirme yaklaşımında ise; proje, performans görevleri, portfolyo, tanılayıcı dallanmış ağaç, yapılandırılmış grid, kavram haritaları vb. ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak öğrencilerin yeni bilgilerini önceki bilgileriyle ilişkilendirmesi ve bilgiyi yapılandırması hedeflenmektedir. Bu özellikleri ile alternatif ölçme ve değerlendirme yöntemleri yapılandırmacı yaklaşımı temele almaktadır. Ancak öğretimin hedefine, dersin konusuna, öğrencinin düzeyine, kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerine vb. göre sadece sonucun sadece sürecin ya da sonucun ve sürecin birlikte değerlendirilmesi gerekebilir. Dolayısıyla öğretmen adaylarının eğitimde kullanılan geleneksel ve alternatif ölçme değerlendirme araçlarına ilişkin bilgi sahibi olmaları gerekli ve önemlidir.

Öğrenenlerin bir konuya ilişkin bilgi düzeylerinin tespitinde kullanılabilecek alternatif ölçme araçlarından biri anlam çözümleme tablolarıdır. Öğrenilecek olan konunun içerisinde yer alacak kavramları ve kavramlar arası ilişkileri gösteren bu tablolar, öğrenenlerin konuların tanımlayıcı ve ayırt edici özelliklerini öğrenmelerinde etkin rol oynamaktadırlar. Kavramlar ve özelliklerinin satır ve sütunlarla eşleştirildiği iki boyutlu bir tablo olarak hazırlanan anlam çözümleme tabloları, tüm sınıf etkinliği olarak uygulanabildiği gibi öğrenenlerin bireysel olarak bilgi düzeylerini tespit etmek, kavramlar arası nasıl ilişkiler kurduklarını belirlemek, belirli bir konuya ilişkin karşılaştırma yapmalarını sağlamak, eski ve yeni bilgileri ilişkilendirmelerini sağlamak, kavram yanılgılarını tespit etmek amacıyla bağımsız bir ölçme ve değerlendirme aracı olarak da kullanılabilir. Bu araştırmada anlam çözümleme tablosu, öğrenenlerin bireysel olarak değerlendirilmeleri amacıyla kullanılmıştır.

Yukarıda sunulan açıklamalar doğrultusunda bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının eğitimde kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarına yönelik bilgi düzeylerini anlam çözümleme tablosu ile belirlemektir. Araştırma bir durum çalışması olup Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği 3. Sınıflarında öğrenim gören toplam 70 öğretmen adayı üzerinde yürütülmüştür. Çalışmanın verilerini toplamak amacıyla araştırmacı tarafından bir anket formu hazırlanmıştır. Formun birinci aşamasında öğretmen adaylarının geleneksel ve alternatif ölçme ve değerlendirme araçları ve bu araçların özelliklerini yansıtan anlam çözümleme tablosu hazırlamaları istenmiştir. Formun ikinci aşamasında ise öğrenenlerin hazırladıkları bu anlam çözümleme tablosu ile değerlendirilmeleri hakkındaki görüşlerini yansıtmaları istenen yarı yapılandırılmış bir görüşme formuna yer verilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda toplanan veriler betimsel yöntemi ile analiz edilecek, elde edilen sonuçlar bu araştırmanın yürütüldüğü çalışma grubuna genellenecektir.

Araştırmanın veri analizi süreci henüz tamamlanmadığından bulgular ve sonuç bölümlerine yönelik bilgilere yer verilememektedir.

Anahtar kelimeler: *Ölçme Ve Değerlendirme, Geleneksel-Alternatif Ölçme Değerlendirme Araçları, Anlam Çözümleme Tablosu*

ÖĞRETMEN ADAYLARININ PROGRAM GELİŞTİRMEDE BAZI TEMEL KAVRAMLARA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARININ İNCELENMESİ

Şule FIRAT DURDUKOCA
Dr. Öğretim Üyesi, Kafkas Üniversitesi

ÖZET

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyılda bilgi, gelişen teknolojinin desteği ile birlikte sürekli artmakta, hemen her alanda ihtiyacımız dâhilinde ve dışında milyonlarca bilgi bulunmaktadır. Dolayısıyla bu yüzyılda bilgiye ulaşmak, artık öğrenenler için bir problem olmaktan çıkmıştır. Ancak ulaşılan bilginin ezberden uzak bir şekilde anlamlı öğrenimi, bilgiyi zihindeki ön bilgilerle ilişkilendirme, kavram yanılgıları yaşamama, varsa bu yanılgıları tespit etme ve düzeltme bu yüzyıl öğrenenlerinin öğrenme problemleri kapsamında yer almaktadır. Bilginin kolay ulaşılabilir olması, aynı kolaylıkla anlamlı öğrenme gerçekleştirme veya kavram yanılgıları yaşamama anlamı taşımamaktadır. Bilgisayarın karşısına oturan bir öğrenenin arama motorlarına ulaşmak istediği bilgiyi yazması, karşısına çıkan hemen her bilgiyi, geçerlik ve güvenirliğini sorgulamadan, birbirinden ve ön bilgilerden kopuk bir şekilde ezberleyeme çalışması adeta çağın öğrenme bozukluğu haline gelmiştir.

2005 yılından beri her örgün eğitim kademesindeki eğitim programlarımızı üzerine temellendirdiğimiz yapılandırmacı yaklaşım, öğrenenlerin bilgiyi sadece çeşitli kaynaklardan almasını değil, aldığı bu bilgiyi zihinde yeniden yapılandırması gerekli kılmaktadır. Bu sayede öğrenenler bilgilerini birbirleri ile ilişkilendirecek, kendi bilgilerini kuracak, geliştirecek, sorgulayacak, problem çözebilecek, derinlemesine ve anlamlı öğrenme gerçekleştirebileceklerdir. Öğrenenlerin öğrenme sürecinde kendilerinden beklenen bu özelliklere sahip olup olmadıklarının değerlendirilmesi de önemlidir. Bu süreçte kullanılabilecek en etkili ölçme ve değerlendirme araçlarından biri kelime ilişkilendirme testleridir. Kelime ilişkilendirme testleri, öğrenenlerin bilişsel yapılarını ve bu yapıdaki kavramlar arası bağlarını, yeni bilgi ağlarını gözler önüne seren, uzun süreli hafızalarındaki kavramlar arası ilişkilerinin yeterli ve anlamlı olup olmadığının, kavram yanılgılarının(varsa) tespit edilmesine imkân tanıyan alternatif ölçme ve değerlendirme araçlarından biridir.

Ölçme ve değerlendirme, eğitim programının önemli öğelerinden biridir. Ülkedeki eğitim faaliyetlerine yön veren temel program olan eğitim programı ise, genel olarak öğrenenlere planlanmış öğrenme yaşantıları yolu ile sunulacak tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Eğitim programı; bireye kazandırılmak istenen davranış standartlarını, bu standartlara ulaşmak için öğrenme ortamında işlenecek olan konuları, bu konuların hangi öğretim strateji, yöntem ve tekniklerle, hangi araç-gereç ve materyallerle, ipuçları ile sunulacağını, dönüt ve düzeltme işlemlerinin nasıl organize edileceğini belirten öğretme-öğrenme sürecini ve öğrenenlerin belirlenen standartlara ulaşıp ulaşmadıkların tespitinin nasıl yapılacağını açıklayan ölçme ve değerlendirme sürecini kapsamaktadır. Hazırlanan bir eğitim programının belirlenen hedeflerine ulaşmasını sağlayan önemli faktörlerden biri öğretmenlerdir. Programların bizzat uygulayıcıları olan öğretmenlerin, bir eğitim programının nasıl geliştirildiği, programın ne anlam ifade ettiği ve hangi öğeleri kapsadığı hakkındaki bilgisi, programların etkili bir şekilde uygulanıp uygulanmayacağının habercisi olacaktır. Bu açıdan geleceğin öğretmenleri olan bugünün öğretmen adaylarının program geliştirme, eğitim programı ve programın öğeleri olan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme ve değerlendirme kavramlarına ilişkin bilişsel yapılarını incelemek önemli görülmüştür.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında bu araştırmanın amacı; öğretmen adaylarının literatürde "program geliştirmede bazı temel kavramlar" olarak yer alan program geliştirme, eğitim programı ve öğelerine ilişkin bilişsel yapılarını belirlemektir.

Araştırma betimsel bir çalışma olup tarama modeli kullanılarak yürütülecektir. Araştırmanın çalışma grubunu Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi üçüncü sınıflarında öğrenim gören 68 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Çalışma grubunun oluşturulmasında öğretmen adaylarının Öğretim

İlke ve Yöntemleri dersini almış olmaları, araştırmaya gönüllü olarak katılmak istemeleri ve farklı anabilim dallarında öğrenim gören öğrencilerin katılımlarının sağlanması temel ölçütler olarak kabul edilmiştir. Araştırmanın verileri kelime ilişkilendirme testi kullanılarak toplanmıştır. Her bir anahtar kavram birbirlerini etkilememeleri için ayrı bir sayfaya gelecek şekilde ve istenilen cevap sayısı yani beş defa alt alta yazılarak kelime ilişkilendirme testi düzenlenmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda toplanan verilerin analizi sürecinde kelime ilişkilendirme testi değerlendirilecektir. Öncelikle katılımcıların her bir anahtar kavramla ilişkilendirmiş oldukları kelime veya kavramların bilgisayar ortamında bir listesi hazırlanacaktır. Öğretmen adaylarının anahtar kelimelere verdikleri yanıtların sayısı ve çeşidi değerlendirme kapsamına alınacaktır. Bu süreçte adayların her anahtar kavram için yazdıkları kelimeler/kavramların sayısı dikkate alınacak, en az iki kere tekrar edilmeyen kelimeler/kavramlar değerlendirme sürecine alınmayacaktır. Ardından liste, anahtar kavramlara cevap olarak sunulan kelime/kavramların kaç kez tekrarlandığını gösteren bir frekans tablosuna dönüştürülecektir. Bu tablodan da yararlanılarak kavram ağları hazırlanacaktır. Kavram ağının hazırlanması sürecinde Altıntaş, Göçen-Kabaran ve Kabaran (2018) tarafından belirtilen aşamalar izlenecektir. Araştırmanın veri analizi kısmı henüz tamamlanmadığından bulgular ve sonuç aşamalarına ait bilgilendirici ifadelere yer verilememektedir.

Anahtar kelimeler: *Program Geliştirme, Eğitim Programı, Eğitim Programının Öğeleri, Kelime İlişkilendirme Testi*

BARBİE BEBEKLERDEN "İNSAN BEBEK"LERE GERÇEKLİĞİN YİTİMİ: HİPERGERÇEKLİK ÇAĞINDA TASARLANAN BEDENLER

Selcen KÖK
Dr. Öğrt. Üyesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

1959 yılında bir oyuncak bebek üretildi. Barbie adı verilen bu bebek, cinsel olarak çekici, ideal vücut ölçülerine sahip, çeşitli giysi ve aksesuarlarıyla modayı takip eden, yetişkin bir kadın görünümü ile masum bir oyuncaktan çok daha fazlasını ifade etmektedir. Bu nedenle Barbie, piyasaya çıktığından bugüne değin, pek çok bilimsel araştırmaya ve tartışmalara konu olmaktadır. Endüstriyel üretim sürecinde sonsuz kez tekrarlanan bir ürün olarak Barbie bebek, bu özelliği ile herhangi bir ticari ürün iken, kullananlarda ona benzeme arzusu da yaratmasıyla kültürel bir ikona dönüşmüştür.

Barbie bebeğin üretildiği 50'li yıllar Batı toplumlarının sanayi toplumu özellikleri taşıdığı, sadece tüketim ürünlerinin değil, bu ürünleri alacak tüketicinin ve tüketicinin talep güdüsünü gıdıklayacak arzunun da üretilmeye başladığı yıllardır. Barbie bebek dönenim ruhuna uygun biçimde ürün-tüketici-arzu ilişkisi açısından simgesel değeri yüksek bir oyuncaktır. Günümüze gelinceye dek Barbie, altmış yıl boyunca toplumları ve onlara içkin zihniyet değişimini izlemiştir. Barbie bu ısrarı ve simgesel değeri sayesinde her dönemde ve her coğrafyada kendini tüketme arzusunu üretmeyi başarmıştır. Barbie'nin bu başarısı silikon malzeme sayesinde sahip olduğu pürüzsüz teni, iri parlak gözleri, uzun saçları, son derece ince beli ve uzun bacaklarıyla "gerçek" bir kadın bedenine benzeme iddiasına dayanmaktadır. Bu iddianın tersine çevrilmiş halini de kendi bedenini cerrahi uygulamalarla Barbie bebeğe dönüştüren "insan bebek"lerde görüyoruz. Çalışma, yeni çağın beden tasarımının ürünü olan Barbie bebek ile "insan bebek"lerin gerçeklik iddialarının ve simgesel değerlerinin izini sürmeyi, bu çağın değer dünyasındaki karşılıklarını anlamaya çalışmayı amaçlamaktadır.

Baudrillard'ın hipergerçeklik çağı olarak adlandırdığı çağımızda gönderge sistemi tasfiye olmuş, göndergeden yoksunlaştırılan nesnelerin gerçekliği tüketilmiştir. Gerçek, imge tarafından yerinden edilmiş, yitime uğramıştır. Göndergesi olmayan göstergelerden oluşan nesneler dünyasında beden de bu süreçten payını almıştır. Baudrillard'a göre geleneksel düzende emek süreci ve doğayla birlikte anılan işlevsel beden, bir göstergeler mezarlığıdır artık. Göstergeden ibaret beden bugün narsisik bir kült nesnesi, bir ritüel ögesi olarak kutsallaştırılmaktadır. Beden mabedinin yeni kapıcıları güzellik ve erotizm, yeni ibadetleri ise moda, spor, bakım ve sağlıktır. Dişil beden bu motiflerle işlenen bir arzu söylemi ile kuşatılmaktadır. Buna göre beden eğer arzu edilmek istiyorsa güzel, şık ve formda olmak zorundadır.

Baudrillard'ın tanımlamasıyla günümüz tüketim toplumlarında güzellik incelikten ayrılamaz. Geleneksel tanımında güzel, şişman ya da zayıf, kaba ya da narin olabilir. Ancak tüketim toplumunun göstergeler mantığına göre güzel, sadece ince ve narin olabilir. Bu bağlamda Barbie bebeğin bedeni, bu çağın mantığını ifşa eden bariz bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. Kendini ona benzetmek için beden mabedinin ritüellerini tekrarlayarak bir kült nesnesine dönüşen "insan bebek" de insan göndergesinden yoksun bir gösterge olarak Barbie bebekten farklı görünmemektedir. Bu haliyle her ikisi de kulağımıza aynı duayı fısıldamaktadır: Güzel ol, şık ol, formda kal.

Anahtar Kelimeler: *Hipergerçeklik, Tüketim Toplumu, Barbie Bebek, İnsan Bebek, Beden*

KAHVALTIDA SAĞLIĞIN BUHARLAŞMASI

Esra KARAKUŞ UMAR
Dr. Öğr. Üyesi. Atatürk Üniversitesi Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

ÖZET
Araştırmada, "sağlıklı olma" kültürünün tüketim kültürüne hizmeti "kahvaltı" özelinde incelenmektedir. Sağlıklı olma kültürünün tüketim kültürüne nasıl hizmet ettiği risk ve korku kültürü ile ilişkisi bağlamında ortaya konulmaya çalışılmıştır. Böylelikle sosyal alanda sağlık yerine hastalığın ve hastalıkların inşası söz konusudur.

İnşa süreci, korku ve risk kültürü çerçevesinde şekillenirken her yeni hastalığın ortaya çıkması ve tanımlanması sürecinde de gerçek ile kurgu olan arasındaki sınırların da belirsizleştiği görülebilir. Söz konusu durumu, medyada yer alan "uzman" ifadelerinde görmek mümkündür. Bu sebeple, araştırmada sağlık uzmanlarının medyada yer alan kahvaltı ile ilgili görüşleri incelenmiştir. Bir yıl boyunca en çok okunan dört internet gazetesinden hareketle yapılan araştırmada uzmanların, "risk ile korku" kavramlarını kullanma sıklıkları ve içerikleri detaylandırılnıştır.

Anahtar Kelimeler: *Risk Kültürü, Korku Kültürü, Tüketim Kültürü*

OKULLARDA YAŞANAN PROBLEM DAVRANIŞLARA BİR YANIT OLARAK: OKUL ÇAPLI OLUMLU DAVRANIŞ DESTEĞİ YAKLAŞIMI VE MÜDAHALELERİ

Sevda KILIÇ
Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi, Görme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Tüm öğrencilerin akademik başarısını ve sosyal yeterliğini en üst düzeye çıkarmakla sorumlu olan okullar, bu hedeflere ulaşmak için öğrencilerin belirli becerilerine odaklanmanın yanı sıra okulun genel sosyal kültürüne de odaklanmalıdır. Bir okulun sosyal kültürü; üst düzeyde kontrol edilen ve kurallarla yönetilen bir kültürden, daha rahat ve doğal bir şekilde yapılandırılmış bir kültüre kadar farklılık gösterebilir. Bununla birlikte, başarılı öğrenme ortamları genellikle tüm okul ortamlarında ve faaliyetlerinde tüm öğrenci ve personel için önleyici, öngörülebilir, olumlu, öğretici, güvenli ve duyarlı olarak karakterize edilmektedir (Sugai ve Horner, 2009).

Okul Çaplı Olumlu Davranış Desteği (OÇODD), bir okulun tüm öğrenciler için güvenli ve etkili bir öğrenim ortamı olması için gerekli olan sosyal kültürü ve bireyselleştirilmiş davranış desteklerini oluşturmaya yönelik bir sistem yaklaşımıdır. OÇODD, 1980'lerin sonlarında ve 1990'ların başında, öğrencilerin sosyal beceri gelişimlerinin desteklenmesi ve etkili davranış müdahalelerinin uygulanmasına yönelik artan ilgiye bir yanıt olarak ortaya çıkmıştır (Kame'enui, Colvin ve Sugai, 1996; Lewis ve Sugai, 1999; Sprick, Sprick ve Garrison, 1992; Walker vd., 1996). Bu çaba, okulda şiddete yönelik çalışma ve bunun önlenmesi (Gottfredson, Gottfredson ve Hyble, 1993; Mayer, 1995), sosyal ve duygusal gelişim (Greenwood, Delquadri ve Bulgren, 1993); güvenli ve uyuşturucudan arındırılmış okullar, okul temelli ruh sağlığı (Biglan, 1995; Kutash, Duchnowski ve Lynne, 2006), özel eğitim (IDEA), sosyal beceri öğretimi (Gresham, Sugai ve Horner, 2001) gibi unsurlarla ilişkili girişimlerden olumlu yönde etkilenmiştir.

OÇODD; bir müfredat, müdahale ya da program değildir. Genel anlamda, davranış ve sınıf yönetimi ile okul disiplin sistemlerine ilişkin kanıta dayalı uygulamaların benimsenmesi, doğru bir şekilde uygulanması ve sürekliliğinin arttırılması için tasarlanmış bir yaklaşım olmakla birlikte davranışsal ve sistem değişikliğinin bütünlüğüne eşit derecede önem verir (Horner, Sugai, Todd ve Lewis-Palmer, 2005; Sugai vd., 2000). İşlevsel olarak OÇODD, (a) ölçülebilir akademik ve sosyal davranış sonuçlarının, (b) etkili davranışsal müdahalelerin seçilmesine ve karar verme sürecine rehberlik edecek bilgi veya verilerin, (C) öğrencilerin akademik başarılarını ve sosyal becerilerini destekleyen kanıta dayalı müdahalelerin ve (d) pratik uygulamaların doğruluğunu ve sürekliliğini arttırmak için tasarlanmış sistem desteklerinin resmi ve sistematik bir şekilde dikkate alınmasıdır (Sugai ve Horner, 2002; Sugai vd., 2008).
Çoğu okul, kurallara aykırı davranışları yasaklamak için kınama ve cezalara dayanan, olumlu bir sosyal okul kültürünün oluşmasını engelleyen tepkisel okul çaplı disiplin yönetmeliklerini kullanmaktadır (Skiba ve Peterson, 1999, 2000). Buna karşılık OÇODD; önlemeyi, kanıta dayalı müdahaleleri, sistem bakış açısını, davranış kuramını ve analizini vurgulayarak tüm öğrenciler açısından okulun sosyal davranış gelişimi ve eğitim-öğretim ortamlarını destekleyici bir yaklaşım olarak oluşturulmuştur.

Bu sunuda öncelikli olarak OÇODD yaklaşımının kuramsal ve kavramsal özelliklerine değinilecek olup sonrasında birinci, ikinci ve üçüncü düzeyde OÇODD müdahalelerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Okul Çaplı Olumlu Davranış Desteği, Kanıt Temelli Uygulama, Birincil, İkincil ve Üçüncül Düzey OÇODD Müdahaleleri*

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDEKİ ÖZEL EĞİTİM İHTİYACI OLAN ÇOCUKLARIN OYUN TEMELLİ DEĞERLENDİRİLMESİ

Sevda KILIÇ
Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi, Görme Engelliler Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Oyun kavramı, gündelik hayatımızda bir "eğlence ya da boş vakit geçirme aracı" olarak düşünülse de insanlık tarihi kadar eski olan oyun konusu üzerinde pek çok araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmalar sonucunda insanların neden oyun oynama ihtiyacı duyduklarından oyunun tarihsel yönelimine, oyunun insan hayatındaki öneminden kültürel ve toplumsal değerine, oyunun insan için ne derecede yararlı bir uğraş olduğundan bazı hastalıkların tedavisine kadar oyunun kullanılmasına yönelik birçok bilgi elde edilmiştir. Nitekim bu bağlamda oyun halk bilimciler, antropologlar, eğitimciler, psikologlar ve sosyologlar için önemli bir inceleme alanı olmuş (Sormaz, 2012) ve dolayısıyla çeşitli bilim dallarınca oyunun doğası, anlamı ve işlevine yönelik birçok tanımlama yapılmıştır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'nin 31. maddesi gereğince bir "hak" olarak tanımlanan oyunu "belli bir amaca yönelik olan ya da olmayan, kurallı ya da kuralsız gerçekleştirilebilen; fakat her durumda çocuğun isteyerek ve hoşlanarak yer aldığı fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin temeli olan gerçek hayatın bir parçası ve çocuk için en etkin öğrenme süreci" olarak ifade edebiliriz (Baykoç Dönmez, 1992).

Bilindiği üzere eğitim alanında gerek farklı potansiyel, fiziksel ve/veya zihinsel özelliklere sahip çocukların gerekse de olağan gelişim özellikleri gösteren çocukların değerlendirilmesinde çeşitli yaklaşımlar bulunmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri de çocuğu oyun içinde değerlendirmeyi öngören oyun temelli değerlendirmedir (Akgün Giray, 2019). Akbağ (2016), oyun temelli değerlendirmeyi çocuğun kendi başına, akranları ya da aile ve diğer uzmanlarla serbest veya özel oyun ortamında nasıl oynadığını gözlemlemeyi içeren gelişimsel bir değerlendirme yaklaşımı olarak tanımlamaktadır. Özellikle okul öncesi dönem çocuğunun değerlendirilmesinde önemli bir araç olan oyun, çocuğun kendini gizlemeden ve tehdit altında hissetmeden herhangi bir dış etki olmaksızın kendiliğinden oluşan davranışların ölçülebilir olmasını sağlamaktadır. Erken çocukluk döneminde standart testlerle veya görüşmelerle elde edilemeyecek olan verilere ulaşılabilmesi, çocukların standart testlerle değerlendirilmelerinde yaşanan birtakım zorluklar ve sorunlar nedeniyle oyun temelli değerlendirme özellikle bu dönemde oldukça işlevsel alternatif bir değerlendirme yaklaşımı olarak görülmektedir. Özelikle özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarla çalışılması durumunda oyun temelli değerlendirme, çocukları tanımayı kolaylaştırıcı bilgiler sağlamanın yanı sıra öğretimsel ya da terapötik amaçlı da kullanılmaktadır (Johnson vd., 1999).

Bu sunuda ilk olarak çocuğun dil kullanımı, bilişsel düzeyi, sosyal-duygusal gelişimi ve fiziksel-motor gelişimiyle ilişkili olan ve bizlere bu gelişim alanlarında pek çok önemli bilgi sağlayan oyunun ne olduğu, çocuk gelişimi üzerindeki önemi ve değerlendirme içerisindeki yeri kısaca açıklanacaktır. Sonrasında oyun temelli değerlendirmenin tanımı, önemi, kullanımı, türleri, avantaj-dezavantajlarına ve oyun temelli değerlendirmede kullanılan araçlara sırasıyla yer verilecek olup son olarak uygulamalara yönelik önerilere değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: *Erken Çocukluk Dönemi, Özel Eğitim, Oyun Temelli Değerlendirme*

ARNAVUTLUK-KORÇE MİRAHUR CAMİSİ DUVAR RESİMLERİ
WALL PAINTINGS OF MIRAHOR MOSQUE IN KORÇE ALBANIA

Funda NALDAN
Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ÖZET
Günümüzde Korça veya Korçe adıyla bilinen Görice, Osmanlı döneminde nahiye ve daha sonra Manastır'a bağlı Görice sancağının merkezi olmuştur. Görice, Arnavutluk'ta Osmanlılar tarafından kurulan en önemli yerleşimlerdendir. Görice'de Osmanlı hakimiyeti döneminde çok sayıda eser inşa edilmiştir. II. Bayezıd'ın Mirahuru olan İlyas Bey, 1485-86'da camiyi yaptırmıştır. Caminin yanı sıra medrese, hamam, mektep, imaretten oluşan bir külliye olarak yapılmıştır. Mirahur (Mirahor) İlyas Bey Camisi, Osmanlı Dönemi'nde Arnavutluk'taki Korçe şehrinde yapılmıştır. Bu çalışmada İlyas Bey Camisi'nde bulunan duvar resimleri incelenecektir. İncelenen duvar resimleri bulundukları yere göre tasnif edilecektir. İçerikleri ayrı ayrı betimlenerek resimlerin üslup özellikleri, teknik özellikleri ile birlikte ele alınacaktır. Cami, kare planlı, kubbe ile örtülü bir plana sahiptir. Mimarisinden çok duvar resimleri ile ön plana çıkan yapının hariminde fresk tekniğinde madalyonlar, panolar, kuşak veya çerçevelerin içinde yer alır. Duvar resimlerinde yer alan konular ağırlıklı olarak doğa-manzara, İstanbul tasvirleri, natürmort, bitkisel süslemelerdir. Caminin süslemeleri ile ilgili herhangi bir arşiv belgesi veya kaydı olmadığından bu süslemelerin ne zaman yapıldığı bilinmemektedir. Resimlerde ele alınan konular Osmanlı Dönemi özelliklerini yansıtmaktadır. Balkanlarda Türk kültürel mirasını yaşatması bakımından cami önemli bir yere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: *Balkanlar, Arnavutluk, Korçe, Mirahur Camisi, Duvar Resmi.*

ABSTRACT
Görice, now known as Korça or Korçe, became the center of the sultanate of Görice in the Ottoman period and later to the Manastır. Görice is one of the most important settlements established by the Ottomans in Albania. During the Ottoman rule in Görice, many works were built. Mirahur İlyas of II. Bayezid in 1485-86 had the mosque built. In addition to the mosque, it was built as a complex consisting of madrasah, bath, school, imaret. Mirahur (Mirahor) Ilyas Bey Mosque was built during the Ottoman period in the city of Korçe in Albania. In this study, the wall paintings of Ilyas Bey Mosque will be examined. The examined wall paintings will be classified according to their location. The contents will be dealt with separately and the stylistic features and technical features of the pictures will be discussed. The mosque has a square plan and a dome-covered plan. It is located in medallions, panels, generations or frames in fresco technique. The subjects in the wall paintings are mainly nature-landscapes, Istanbul depictions, still life, vegetal ornaments. Since there are no archival documents or records on the decorations of the mosque, it is not known when these decorations were made. The subjects discussed in the paintings reflect the characteristics of the Ottoman Period. The mosque has an important place in terms of preserving the Turkish cultural heritage in the Balkans.

Key Words: *Balkans, Albania, Korçe, Mirahur Mosque, Wall Painting.*

KEMALİYE/OCAK KÖYÜ MÜZESİ'NDE BULUNAN BİR GRUP MADEN ESER

Funda NALDAN
Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

ÖZET
Ocak Köyü Erzincan'ın Kemaliye ilçesi'ne bağlıdır. Bu köyde bulunan müze Mustafa Gürer tarafından açılmış, günümüzde özel müze olarak ziyaretçilerini beklemektedir. Bu çalışmada Ocak Köyü Özel Mustafa Gürer Müzesi'nde bulunan toplam 25 maden eser incelenmiştir. Maden sanatı içerisinde önemli bir yere sahip olan ibrik, sahan, kahve değirmeni, güğüm, leğen, kandil gibi mutfak eşyaları form, teknik ve varsa süslemeleri bakımından değerlendirilmeye çalışılacaktır. Eserler, genellikle bakır olmak üzere az da olsa pirinç madeni kullanılarak yapılmıştır. Türk İslam Sanatı içinde bu eserlerin hangi döneme ait olduğu ve Türk Sanatı içinde yeri vurgulanacaktır. Genellikle bağış yolu ile müzeye getirilen eserler, form ve teknik olarak birbirine benzer durumdadır.

Anahtar Kelimeler: *Kemaliye, Ocak Köyü, Müze, Maden.*

GÖRSEL KÜLTÜR VE FEMİNİST KURAM ÇERÇEVESİNDE BARBARA KRUGER'IN ESERLERİ

Ebru GÜLER
Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi

ÖZET
Tüm kültürlerin görsel bir yönü vardır. Kültürlerin görsel yönünü imgeler, işaretler, stiller, resimler ve semboller oluşturur. Bu görseller bir kültürün aktarımında ve iletişimsel yönünün en güçlü ve karmaşık yanıdır. Görsel kültür, görünmeyen ve gizli anlamlar barındıran gösteren ve görsel sembollerin yanı sıra büyük bir etki alanına sahiptir. Görsel kültür bu etki alanını ideoloji, güç, politika, cinsiyet, din gibi birçok öğe ile yapılandırır. Bu öğelerden birisi de feminist kuramdır. Görsel kültür içinde, feminist kuram, görselliği etkileyen cinsel farklılıkların bastırılmış ve sıkıntılı sorularını açıp ortaya çıkarmak için vazgeçilmezdir. Feminist görsel kültür, bu kadar sınırlı, tekrarlayan ve basmakalıp görsel sunum yolları ve temsil ilişkilerini anlamaya çalışır ve cinsiyet ve cinsiyeti bağlayan bağları çözümlemeyi amaçlar. Feminist görsel kültür içerisinde eserleriyle feminizm ve toplumsal cinsiyet çalışmalarına odaklanan önemli sanatçılardan birisi de Barbara Kruger'dır. Kruger, dikkatini kapitalizme, tüketiciliğe medyanın gücüne ve cinsiyet klişelerini saran mitleri ortaya çıkaran sosyal meselelere odaklamaktadır. Bu araştırmada görsel kültür ve feminist kuram çerçevesinde Barbara Kruger'ın eserleri ikonolojik yöntem ile incelenmiştir. *Kruger'ın eserlerinde çizgiler, şekiller ve renkler ile çeşitlilik sağlarken, aynı zamanda tekrarlar ile ritim oluşturmuştur. Eserlerinde, kırmızı ve siyah renkler ile oluşturduğu metinleri, sloganları, siyasi tartışmaları ve feminist söylemleri ile çok katmanlı anlamlar yaratmıştır.*

Anahtar Kelimeler: *Görsel Kültür, Feminist Kuram, Barbara Kruger.*

METİNLERARASILIK VE RESİMLERARASILIK KAVRAMLARI EKSENİNDE BRAUN VEGA'NIN ESERLERİ

Ebru GÜLER
Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Eğitimi

ÖZET
Günümüz postmodern sanat içerisinde yalnızca yazınsal değil, sanatın diğer biçimleri arasında da yoğun bir alışveriş bulunmaktadır. Müzikten, resimden, yazından, heykelden, kısacası sanatın tüm biçimlerinden alıntılara, yine sanatın bir başka düzleminde yoğun olarak rastlanmaktadır. Günlük yaşamdaki söylemlerimizde, dil gibi, müzik gibi, görüntüler de başka sanat biçimlerinden alıntılar yaparlar, aynı biçimde, başka sanat biçimlerince alıntılanırlar. Öncelikle bu metinlerarasılık kavramıyla kendini gösterse de zaman içerisinde farklı sanat biçimleri arasındaki ilişkiyi anlatmada resimlerarasılık, müziklerarasılık, sinemalararasılık gibi adlandırmalar kullanılmaya başlanmıştır. Resimlerarasılık kavram, bir görüntünün, bir figürün, bir motifin, bir kişinin ya da herhangi bir resimsel unsurun bir metinde ya da başka bir resimde anıştırma veya açık alıntılar biçiminde yer alması durumudur. Sanat tarihi boyunca sanatçılar birbirlerinin eserlerinden alıntılamışlar ve yeniden resmetmişlerdir. Başta Picasso olmak üzere Henri Matis, Van Gogh, Bacon gibi birçok sanatçı resimlerarasılık yöntemine sıklıkla başvurmuştur. Batı sanatının daha iyi anlaşılmasını ve yaşadığı güncel olaylara tanıklık etmesi açısından resimlerarasılık yöntemine başvuran ve sıklıkla resimlerarasılık kavramını kullanan sanatçı Braun Vega'dır. Bu çalışmada metinlerarasılık ve resimlerarasılık kavramları üzerinden Braun Vega'nın eserleri incelenmiştir. Braun Vega, alıntıladığı her bir eseri özümsemiş ve alıntıladığı her bir öğeden beslenerek yeni kompozisyonlar oluşturmuştur. Braun Vega, güncel yaşamdan beslenerek oluşturduğu eserlerinde sanat tarihinin başyapıtları olan eserleri alıntılayarak kendi anlatım dilini ve biçimini oluşturmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Metinlerarasılık, Resimlerarasılık, Braun Vega.*

1940'LI YILLARDA ÇAYKARA HOPŞERA KÖYÜ DÜĞÜN GELENEĞİ VE BİR GELİN GİYSİSİ

THE WEDDING TRADITION AND A BRIDAL GOWN OF ÇAYKARA HOPŞERA VILLAGE CIRCA 1940

Nazmiye AYDIN
Öğr. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

Tarihi çok eskilere dayanan Trabzon, doğal güzelliklerinin yanı sıra köklü bir kültüre sahiptir.

Bu kültürün izleri giysiler, mimari, müzik, oyunlar, gelenek ve görenekler, yazılı kaynaklar ve müzeler ile günümüze aktarılmaya çalışılmaktadır.

Kültürel ve yöresel birçok unsuru içinde barındıran giyim kuşam ürünleri; kullanıldığı toplum hakkında önemli bilgiler sunan maddi kültür varlıkları olarak bilinmektedir. Bu çalışmada Trabzon'un güney doğusunda yer alan ilçelerinden Çaykara Hopşara Köyü'nde düğün geleneği ve düğünleri ayrıcalıklı kılan gelin kıyafeti, aksesuar ve takıları araştırılmış, ulaşılan gelin kıyafetinin her parçasının fotoğrafları çekilmiş, biçim, form, kumaş ve süsleme özellikleri incelenmiş, teknik çizimleri yapılarak belgelenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın yöntemi, öncelikle yazılı kaynakların incelenmesi olarak belirlenmiştir. Alan da yapılan araştırma sonucunda gözlem, inceleme ve bulguların metne aktarılması olarak tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Çaykara, Hopşara Köyü, Düğün Geleneği, Gelin Giysisi*

1940'LI YILLARDA TRABZON'DA BİR TERZİ *"NAZİRE ATA"*

A TAILOR *"NAZIRE ATA"* IN TRABZON CIRCA 1940

Nazmiye AYDIN
Öğr. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi

ÖZET

Giyim insanın var oluşuyla birlikte, öncelikle doğa koşullarından korunmak amacıyla ortaya çıkmış bir olgu olup, geçmişten günümüze çeşitli doğal, toplumsal, etik değerlerin etkisiyle biçim değişiklikleri ve zamanla farklılıklar göstererek günümüze ulaşmıştır. Bu çeşitlilikler, ait olduğu toplumun folklorik, sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı, yaşanılan coğrafya, kullanılan malzeme, iklim gibi etmenlerle oluşmuştur. Geleneksel öğeler de içeren giyim-kuşam, ait olduğu toplumla ilgili pek çok bilgi vermenin yanında, toplumların yerleşik ya da konar-göçer olup olmadıkları, hangi tarihi olayları yaşadıkları ve etnolojik kökenleri konusunda bilgi verir.

Bu çalışma ile Türkiye'de hazır giyimin henüz bilinmediği 20. Yüzyılın ilk yarısında, Trabzon'da 1930'lu yıllardan sonra terzilik yapmış, insanın en temel ihtiyaçlarından olan giyim ihtiyacını karşılamış ve kadınları giydirmiş, iç giyim, dış giyim ve gelin ağırlığı dikmiş, gençlere dikiş eğitimi vermiş terzi Nazire Ata'nın yaşam öyküsü ve eğitimini araştırmak, yaptığı terzilik mesleği ile ilgili literatürde yer almayan bilgileri kayıt altına almak amaçlanmıştır.

Araştırmanın örnekleminde yer alan terzi Nazire Ata hakkındaki bilgiler birinci derece akrabaları ile yapılan görüşmelerle derlenmiş, yapılan saha araştırması ile terzilik yaptığı dönemde diktiği giysilere ulaşılmış, giysilerin fotoğrafları çekilerek, teknik çizimleri yapılmış ve giysilerin özellikleri belirlenmiştir.

Bu çalışmayı gerçekleştirmek için literatür taraması yapılarak çalışmanın bilimsel bir tabana oturtulması sağlanmış, alan araştırması, kaynak kişi görüşmesi ve yerinde gözlem tekniği kullanılarak, araştırma fotoğraflar ile belgelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Giyim, Kadın Giyimi, Gelin Ağırlığı, Dikiş Öğretimi, Terzi*

BİSİKLETİN TARİHSEL SÜRECİ VE NESNE DURUMUNDA SANATA ETKİSİ

THE HISTORICAL PROCESS OF BICYCLE AND ITS EFFECT ON ART IN CASE OF OBJECT

Ahmet HARMANCİ
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlilik (Doktora) Öğrencisi
Selcan KALIN
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlilik (Doktora) Öğrencisi

ÖZET

Sanat, sanatçının nesneleri yansıtma süreci ile başlayıp, dini, siyasi, modern veya post modern gibi fikirlerin etkisi altında gelişerek devam eden bir olgudur. Bu ifade sürecine doğrudan etkisi bulunan nesnenin yüzyıllar boyunca sanat anlayışı içinde değişerek kendini yenilemesi ise toplumsal yaşamdaki, biçimsel ve benliğe dönük yansımanın özünü oluşturmaktadır. Sıradan nesnelerin sanatsal anlayış içerisinde farklı disiplinler arası düşünceleri barındırarak yeniden üretilmesi; sanat, sanatçı ve alımlayıcı arasında sıkı bir bağ kurmaktadır. Bu kapsam içerisinde ele alabileceğimiz bisiklet nesnesi, bilim ve sanayinin gelişim süreci ile doğrudan ilişki içerisinde iken sanatta da; Picasso, Duchamp, W. Eggleston, D. Mach gibi sanatçılar tarafından çeşitli kavramsal düşünceler altında ele alınarak sanat nesnesine dönüştürülmüştür. Bu çalışma, sanatın nesneyi bir ifade aracı olarak kullanması durumunu ve bisiklet nesnesinin sanat içerisinde farklı disiplinler arası sanat anlayışı bağlamı üzerine nasıl ele alındığını vurgulamayı amaçlamaktadır. Bu anlayış, günlük yaşantımızın parçası olarak kullanılan bisikletin süreç içerisinde dönüşerek gerek estetik gerekse sanatsal yönden yeni bir tavrın ve duruşun temsili olarak kullanılmasına olanak sağlamıştır. Taşıt, eğlence ve sporun yanı sıra birçok farklı amaçlarla kullanıldığı görülen bisikletin, bu kronolojik değişim sürecinde sanat nesnesine dönüşümü değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Hazır Nesne, Sanat Nesnesi, Bisiklet, Post Modern*

ABSTRACT

Art is a phenomenon that begins with the process of reflecting the artist's objects and develops under the influence of ideas such as religion, political, modern or post-modern. The fact that the object that has a direct influence on this expression process has changed and renewed itself over the centuries within the understanding of art constitutes the essence of the formal and self-reflective reflection in social life. The reproduction of ordinary objects in the artistic sense by harboring different interdisciplinary thoughts creates a strong link between art, artist and buyer. The bicycle object that we can deal with within this scope is in direct relation with the development process of Science and industry, and in art, Picasso, Duchamp, W. Eggleston, D. Artists such as Mach have been taken under various conceptual considerations and transformed into art objects. This study aims to emphasize the state of art using the object as a means of expression and how the bicycle object is dealt with in the context of different interdisciplinary art understanding within the art. This understanding, used as part of our daily life, transformed into a process of cycling, both aesthetically and artistically as a new attitude and posture to be used as a representative. The transformation of the bicycle, which is seen to be used for many different purposes as well as for vehicles, entertainment and sports, into an art object during this chronological change process was evaluated.

Keywords: *Ready- Object, Art Object, Bicycle, Post modern*

RENK KAVRAMI VE NOKTACILAR (PUANTİLİZM)
THE CONCEPT OF COLOR AND POINTLESSNESS

Selcan KALIN
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlilik (Doktora) Öğrencisi
Ahmet HARMANCİ
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Sanatta Yeterlilik (Doktora) Öğrencisi

ÖZET
Bilim, sanat ve felsefenin yanı sıra evrensel bir dile sahip olan renk, birçok alanın araştırma konusu olarak incelenmiştir. Antik Yunandan itibaren renklere duyulan ilgi doğrudan göz yapısı ve görme ile ilişkilendirerek değerlendirirken Rönesans'a gelindiğinde ise rengin kimyası ile ilgili çalışmalar ağırlık kazanmıştır. Çeşitli renk teorileri ile sanatçılara ve sanata etki eden renk araştırmaları, ana ve ara renklerin belirlenmesi üzerinden değerlendirilerek sunulmuştur. Çalışmada renk kavramından yola çıkarak rengin sanatsal değerlendirilmesi üzerine yapılan bilimsel verilere vurgu yapılmış ve bunun sonucunda ileri sürülen teoriler ile renk kavramı açıklanmıştır. Empresyonizm (İzlenimcilik) de doğrudan ele alınan renk, konu ve biçimi ikinci plana iterek sanat tarihindeki kırılma noktalarından birini oluşturmuştur. Gün içerisindeki ışık ile farklılaşan doğadaki rengin anlık değişimini yakalamaya amaçlayan Empresyonistler, atölye dışına çıkarak günün farklı saatlerinde farklı tayf değerlerine sahip olan gün ışığını aktarmaya çalışmışlardır. Empresyonizmin etkilerini devam ettiren Noktacılar (Puantilizm) ise renkleri daha çok göz yapısı ile ilişkili olarak optik açıdan değerlendirmişlerdir. Renkler üzerinde bilimsel yaklaşım sergileyen noktacılar, empresyonistlerden farklı olarak çalışmalarını atölye ortamında tamamlamışlardır. Bu kapsam içerisinde ele alınan çalışma, rengin tarihsel süreci, renk teorileri ve rengin temel ilkelerinden yola çıkarak resim sanatında kırılma noktalarından olan empresyonizm ve noktacılık akımları üzerinde değerlendirmede bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: *Renk, Renk Teorileri, Empresyonizm (İzlenimcilik), Puantilizm (Noktacılık)*

ABSTRACT
In addition to science, art and philosophy, color, which has a universal language, has been studied as a subject of research in many fields. From ancient Greece, the interest in Colors was directly related to the eye structure and vision, and when it came to the Renaissance, studies on the chemistry of color gained weight. Various color theories and color studies that influence artists and art are evaluated through the determination of the main and intermediate colors. The aim of the study was to emphasize the scientific data on the artistic evaluation of color based on the concept of color and to explain the theory and color concept. . Impressionism has also formed one of the breaking points in the history of art by pushing the color, subject and form dealt directly with to the second background. The Impressionists, who aimed to capture the instant change of color in nature that differs from the light during the day, went out of the workshop and tried to convey the light of day with different spectral values at different times of the day The points that continue the effects of Impressionism (Puantilism) have evaluated the colors more optically related to the structure of the eye. The point-makers who exhibited a scientific approach on Colors have completed their work in the workshop, unlike Impressionists. The study covered the historical process of color, color theories and the basic principles of color based on the Impressionism and point currents, which are refractive points in art of painting

Keywords: *Color, Color Theories, Impressionism, Pointlessness*

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KÜLTÜR VE TESCİL DAİRE BAŞKANLIĞI ARŞİVİNDE BULUNAN 30 ENVANTER NUMARALI II. MAHMUD VAKFİYESİ VE TEZYİNATI

FOUNDATION CHARTER OF MAHMUD II IN THE ARCHIVE OF GENERAL DIRECTORATE OF FOUNDATIONS, DEPARTMENT OF CULTURE AND REGISTRY, INVENTORY NUMBERED 30 AND ITS ORNAMENTATION

Hüseyin ELİTOK
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi

ÖZET

Vakıf, varlıklı insanların veya devlet adamlarının, taşınabilir veya taşınamaz mallarının gelirlerinin milletin menfaatine tahsis etmeleriyle meydana gelen ve kanunlarla da devlet güvencesi altına alınan bir müessesedir. Müslüman milletlerin sahip olduğu tarihi ve kültürel mirasın en önemli kaynaklarından olan vakıfların kuruluşu ve geçerli bir vakıf haline gelmesi ise ancak vakfiyelerin yazılmasıyla mümkündür. Bu önemli müesseseleri her yönüyle tanıtıp belgeleyen ve ona resmiyet kazandıran vesikalar olmaları açısından vakfiyeler de önem arz etmektedir. Vakıf kurumuna duyulan saygı ve sadakatin bir göstergesi olarak vakfiyeler çok büyük özen gösterilerek düzenlenmiş ve korunarak günümüze kadar gelebilmişlerdir. Bu belgelerin birçoğu İslam hukuku, tarih ve sanat tarihinin ilgi alanına girdiği gibi sanatsal açıdan incelendiğinde Türk kitap sanatlarının da ilgi odağı olmuştur.

Ülkemizdeki kütüphanelerde, müzelerde ve arşivlerde, sanat değeri bakımından kıymete değer fakat incelenmemiş, bilim ve sanat dünyasına kazandırılmamış binlerce el yazması vakfiye bulunmaktadır. Bu bağlamda Vakıflar Genel Müdürlüğü Kültür Tescil Daire Başkanlığı arşivi çok önemli bir yere sahiptir. Yüzlerce yazma eserin bulunduğu arşivde hanım sultanlar ve padişahlara ait çok sayıda vakfiye mevcuttur. Yapılan araştırmada Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan ve sanatsal açıdan incelenmeye değer görülen Sultan II. Mahmud vakfına ait 30 envanter numaralı vakfiye tanıtılarak konu, yazı, motif, desen, renk ve üslup özellikleri bakımından ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Vakıflar Genel Müdürlüğü, II. Mahmud, Vakıf, Vakfiye, Hat, Tezhip, Cilt*

ABSTRACT

A foundation is a kind of establishment which appears as a result of the fact that wealthy people or statesmen dedicate the incomes of their real estates or personalties, and which is also secured by laws. Establishment and validity of foundations, one of the most important sources of historical and cultural heritage of Muslim nations, is only possible through writing their foundation charter. Since foundation charters are the documents that introduce these establishments at all points and formalize them, they are significant. As a sign of the respect and faithfulness to the establishments of foundations, foundation charters were designed var carefully and have been protected until today. Most of these documents not only attract Islamic law, history and art history but also Turkish book arts when they are examined in terms of art.

In the libraries, museums and archives in our country are thousands of handwritten foundation charters which are artistically invaluable but have not been studied and introduced to the world of science and art. In this respect, the archive of Directorate of Foundations, Department of Culture and Registry is of great significance. In the archive, where there are hundreds of handwritten works, are a great number of foundation charters of sultans and sultanas. In the current study, the foundation charter of Mahmud II foundation numbered 30 in the archive of General Directorate of Foundations, which was regarded as worth studying, was introduced and studied in terms of subject-matter, writing, motif, pattern, colour and register.

Keywords: *General Directorate of Foundations, Mahmud II, Foundation, Foundation charter, Calligraphy, Illumination, Binding*

ÇAY SEKTÖRÜNDE MEVSİMLİK TARIM İŞÇİLİĞİ VE GÜRCİSTAN UYRUKLU KİŞİLERİN İLETİŞİM SORUNLARI

Mehmet TATOĞLU
Öğr. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

ÖZET
Mevsimlik tarım işçiliği dünyada ve ülkemizde geçmişi eski tarihlere dayanan bireysel olarak veya hanedeki insanların tamamının belirli bir süreliğine başka bir ile veya ülkeye göç ederek çalışması olarak tanımlanabilir. Ülkemizin bazı bölgelerinde Çukurova, Ege, Akdeniz ile Karadeniz bölgemizde mevsimlik tarım işçiliği yapılmakta ve çeşitli illerden bu bölgelerimize göç olmaktadır.

Araştırmada Rize ilinde çay tarımında mevsimlik işçi olarak çalışan Türk ve Gürcistan uyruklu işçilerin ülkemizde karşılaştıkları iletişim sorunları ile benzerlik ve farklılıkları tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: *Çay, Mevsimlik işçi, İletişim*

REKLAMLARIN MARKA İMAJINA KATKISI VE ÇAYKUR ÖRNEĞİ

Mehmet TATOĞLU
Öğr. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

ÖZET
Küreselleşen dünyada reklam faaliyetleri işletmeler açısından önemli hale gelmiştir. Reklam vasıtasıyla işletmeler ürettikleri ürün ve hizmetleri en iyi şekilde pazarda tanıtma fırsatı bulmaktadır. Rakiplerinden farklı olmak isteyen işletmeler marka imajlarını güçlendirmek zorundadır. Bu açıdan reklam faaliyetleri fark oluşturmak için geçerli bir uygulama olarak görülmektedir. Marka toplumda sorunlara karşı geliştirdiği çözümler ile marka imajını güçlendirmekte ve müşteri tarafından kendisine verilen değer sayesinde rakipleri yanında daha fazla tercih edilmektedir.

Bu çalışmada Türk çay sektöründe bulunan markaların reklam çalışmalarının marka imajı oluşturmadaki yeri ve önemi tartışılacaktır.

Anahtar kelimeler: *Reklam, Marka, İmaj*

TASARRUF VE SANAYİLEŞME İLİŞKİSİ: PANEL VERİ ANALİZİ

THE RELATION BETWEEN SAVINGS AND INDUSTRIALIZATION: PANEL DATA ANALYSIS

Yusuf AKAN
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
Ergün AKTÜRK
Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
Sena GÜLTEKİN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü

ÖZET

Sanayileşme ve tasarruf sürdürülebilir ekonomik büyüme ve kalkınma açısından hayati öneme sahip olan faktörler arasında gösterilebilir. Sanayileşme 18. yüzyılda Avrupa'da Sanayi Devrimi'nin başlamasıyla beraber küresel ölçekte bütün ülke ekonomilerini etkilemiş ve teknolojinin gerisinde kalan toplumları az gelişmiş olmaya mahkûm etmiştir. Benzer şekilde tasarruflar da bir ülkenin dış kaynağa ihtiyaç duymadan yatırım yapabilmesini, dolayısıyla büyümesini sağlamaktadır. Bu çalışma kapsamında yapılan incelemede, bu iki değişken arasındaki ilişkiyi inceleyen bir çalışmaya ise rastlanamamıştır. Gerçekleştirilen analiz kapsamında, Euro Bölgesi'ne dâhil olan ulaşılabilir veri setine sahip 18 ülke için 1995-2017 dönemi kapsamında brüt hanehalkı tasarruf oranı ve sanayi üretim endeksi arasındaki ilişki incelenmiştir. Konya(2006) Panel Nedensellik testi ile yapılan analiz sonucunda altı ülkede sanayiden tasarrufa doğru tek yönlü, bir ülkede tasarruftan sanayiye doğru tek yönlü ve bir ülkede ise sanayi ve tasarruf arasında çift yönlü bir nedensellik ilişkisi olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Tasarruf, Sanayileşme, Konya Nedensellik Testi*

FİNANSAL HİZMETLER GÜVEN ENDEKSİ'Nİ ETKİLEYEN EKONOMİK FAKTÖRLER

ECONOMIC FACTORS AFFECTING THE FINANCIAL SERVICES CONFIDENCE INDEX

Ergün AKTÜRK
Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
Yusuf AKAN
Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü
Sena GÜLTEKİN
Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü

ÖZET

Finansal piyasalara duyulan güven bir ekonominin işlerliği açısından oldukça hayati bir öneme sahiptir. Bu güvenin ölçülebilmesi için literatürde kullanılan değişik endeksler bulunmaktadır. Bu endekslerden biri olan Finansal Hizmetler Güven Endeksi, TCMB tarafından iş adamlarına anket uygulanarak geliştirilmektedir. Bu anket ile iş adamlarının geçmişe yönelik değerlendirmeleri ve yakın geleceğe ait beklentileri belirlenmektedir. Bu çalışmada Finansal Hizmetler Güven Endeksi üzerinde etkili olduğu düşünülen gecelik faiz, altın fiyatı, BIST100 endeksi, verilen kredi miktarı ve VIX oynaklık endeksi incelenmiştir. Çalışmada Türkiye için 2012:05 ve 2019:02 dönemine ait veriler ARDL(Autoregressive Distibuted Lag) ve Stepwise regresyon analizi ile incelenmiştir. Analiz edilen bulgulara göre, Finansal Güven Endeksi ile gecelik faiz, altın fiyatları ve verilen kredi miktarı endeks üzerinde negatif etkiye sahipken, BIST100 ve VIX oynaklık endeksleri arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Finansal Hizmetler Güven Endeksi, ARDL, Stepwise Regresyon Analizi*

URBAN ENVIRONMENT AS A PART OF SOCIAL ENVIRONMENT

Marvan KAMAL
(JORDAN)- Dr., Irbid National University

ABSTRACT
Modern human is surrounded by a wide variety of phenomena, many of which have a significant impact on him. But the most important thing that stands out from the human environment is the social environment. We can call the social environment that surrounds a person in social life - this is a manifestation of social relations regarding the person himself. It is important to understand that the social environment is determined by nationality and class affiliation, social economic processes.

There are intraclass differences between people, many of us are in different social strata, and there are also professional and everyday differences in the social life of each individual.

For example, it is possible to distinguish "artistic environment" and "village environment", the notion of "urban environment" and "production environment" is common. Depending on the historical, geographical, national and demographic situation, a specific social environment is formed. A certain social environment generates a specific way of life, behavior and thinking. The combination of economic, political, material, social and spiritual conditions of human life, his activities and the formation of personality - all this defines the social environment for human.

Keywords: *Social Environment, Urban Environment, Formation Of Social Life*

المزارع الجماعية والدولة في روسيا

احمد عوض رسلان

Ahmad Awad Raslan
University of Business and Technology, Saudi Arabia

الآن ، هناك عدد من المؤسسات الزراعية في روسيا)باستثناء المزارع (أكثر مما كانت عليه في العهد السوفيتي :27 ألفًا بدلاً من 22 .صحيحًا ، إذا اعتادوا إنتاج ما يقرب من 70٪ من جميع المنتجات ، فهم الآن 40٪ فقط .نجت المزارع الجماعية .السابقة ، رغم أنها لم تنج جميعها بالطبع .غيرت المزارع شكل الملكية وقسمت الأرض والممتلكات إلى أسهم وتم دمجها ، تمكن الكثيرون من التكيف مع ظروف السوق .من بينها المزرعة الجماعية التي سميت باسم فرونزي في منطقة بيلغورود ومزرعة الدولة "كراسنوارميسكي "في إقليم كراسنودار ، والمزرعة الجماعية "كازمينسكي "في إقليم ستافروبول ، و "مسار لينين "في منطقة كيروف ...على سبيل المثال ، حتى في الحقبة السوفيتية ، كانت مزرعة قوية ذات اقتصاد منظم بشكل ، صحيح .صحيح ، إذن كان لديه وقت صعب :على حساب المؤسسات الناجحة ، دعمت الدولة المتخلفة .بعد البيريسترويكا بنى المزارعون السابقون في كولكوز متجرا لتصنيع الحليب ، وفتحوا متاجرهم - أي أنهم ابتكروا دورة كاملة ، وكما كان .الحال من قبل ، كانوا يعملون بشكل مربح

İNTERAKTİF PLATFORMLARDA SANAL TOPLULUKLAR VE SANAL MARKA TOPLULUKLARI

Kadir DELİGÖZ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi İİBF
Murat KURNUÇ
Öğr. Gör., Atatürk Üniversitesi, Pasinler MYO
Sevtap ÜNAL
Prof. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İİBF

ÖZET

Topluluk, amaç birliği içerisinde bulunan ve birlikte hareket etme iradesi gösteren kişilerin oluşturduğu grup veya gruplar olarak tanımlanmaktadır. Günümüz dijitalleşme çağında bireyler iletişim teknolojilerini kullanarak bir araya gelmektedirler. Bu şekilde bir araya gelen bireyler sanal topluluklar olarak adlandırılan birliktelikleri ortaya çıkarmıştır. Sanal marka toplulukları, tüketicilerin sanal ortamlarda iletişim teknolojilerini kullanarak oluşturdukları duygusal ve kültürel değerler barındıran gruplardır. Bu marka toplulukları, birlikte hareket etme eğilimi göstererek markalara etki eden ve daha sonrada diğer tüketiciler arasında bilgi ve tecrübe paylaşımı gerçekleştiren topluluklardır. Bunun yanı sıra üyesi olduğu sanal marka toplulukları tüketicilere rahatlama, refah, tatmin, heyecan, tutku ve benzeri hisleri yaşatmaktadır. İşletmeler, müşteriyle doğrudan ilişki kurabilmek ve müşteri-marka ilişkilerini geliştirebilmek amacıyla sanal toplulukların oluşturulmasını ve bu topluluklar ile ilişki kurmayı oldukça önemsemektedir.

Sanal toplulukların ve sanal marka topluluklarının giderek yaygınlaşması pazarlama araştırmacılarının gün geçtikçe daha fazla ilgisini çekmektedir. Bunun yanı sıra sanal marka topluluklarına üye bireylerin genellikle hangi interaktif platformlarda bir araya geldikleri ve bireylerin sanal topluluklar hakkındaki düşünceleri konu hakkında yapılan geçmiş çalışmalardan aktarılmıştır. Yapılan literatür taraması sonucunda ülkemizde bu konu ile ilgili pek fazla çalışma olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda literatürdeki bu eksikliği gidermek adına sanal topluluklar ve sanal marka toplulukları hakkında detaylı literatür çalışması yapılarak tespit edilen literatür eksikliğinin giderilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Sanal Topluluklar, İnteraktif Uygulamalar, Sanal Marka Toplulukları.*

TÜKETİCİLERİN İNTİKAM DAVRANIŞLARININ ÖNCÜLLERİ VE SONUÇLARI: BİR MODEL ÖNERİSİ

Murat KURNUÇ
Öğr. Gör., Atatürk Üniversitesi, Pasinler MYO
Kadir DELİGÖZ
Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi İİBF
Sevtap ÜNAL
Prof. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İİBF

ÖZET
Tüketicilerin satın alma eylemleri bazen olumlu bazen ise olumsuz bir şekilde sonuçlanmaktır. Tüketicilerin olumsuz satın alma deneyimlerine pek çok faktör sebep olmaktadır. Başarısız mal ve hizmet ile karşılaşma, üründen duyulan memnuniyetsizlik, süreci uzatan prosedürler, işletmenin müşterilerine eşit olmayan tutumu gibi pek çok faktör bu olumsuz deneyime etki etmektedir. Tüketiciler yaşadıkları olumsuz satın alma deneyimleri karşısında farklı tepkiler göstermektedir. Bu tepkilerden en şiddetlisi, önemlisi ve işletmeler için en riskli olanı intikam davranışıdır. Tüketici intikam davranışı, tüketicilerin mal veya hizmet satın aldığı işletme ile yaşadığı olumsuz deneyim sonucunda işletmeyi zarara uğratma arzusu gibi intikam davranışlarını içeren bir eylemdir. Teknolojinin gelişmesiyle ile birlikte tüketiciler, intikam davranışlarını, hızlı, kolay ve daha büyük kitlelere ulaşmak için genellikle sosyal medya üzerinden gerçekleştirmektedir. Tüketici davranışları bağlamında bu kavramla ilgili çalışmalar incelendiğinde intikam davranışının vandalizm, ağızdan ağıza olumsuz söylem, çalışanlara hakaret ve şiddette bulunma gibi pek çok sonuç ortaya çıkardığı görülmüştür. Bu çalışmada, intikam davranışının öncüllerini ve sonuçlarını tüketici tipolojisi açısından ortaya koyan bir model önerisinde bulunulmaktadır.

Anahtar kelimeler: *Tüketici Davranışı, Tüketici Tipolojisi, İntikam Davranışı.*

DENEYİMSEL PAZARLAMA VE UYGULAMALARINDAN ÖRNEKLER

Bora GÖKTAŞ
Dr. Öğr. Üyesi, Bayburt Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi

ÖZET
Pazarlama iletişimi markaların/işletmelerin tüketicilerle temas kurmasını sağlayan çaların tümüdür ve işletmeler ya da işletmelerin markaları tüketici ile temas kurmak için kullandığı pazarlama iletişimi araçları her geçen gün artmakta, mevcut elemanlara yeni elemanlar eklenmeye devam etmektedir. Deneyimsel pazarlama kavramı da markalar tarafından müşterileriyle iletişim kurması için kullandığı bir yöntemdir. Deneyimsel tanımı Türk Dil Kurumu sözlüğünde çıkmamakla birlikte "deneyim özelliği taşıyan, deneyimle ilgili" manasında dilimizde kullanılmaktadır. Deneyim ile insanlar belli yaşanmışlıklara sahip olmakta, bilgi ve becerilerini düzeylerini arttırmakta ve bu da bireyin daha birikimli, daha bilinçli hale gelmesini sağlamaktadır. Deneyimler; müşterilerin karşılaştığı çeşitli uyaranlara karşı verdikleri tepkilerden oluşan özel olaylardır ve pazarlamacılarda deneyimsel faaliyetler gerçekleştirerek müşterilerine deneyim yaşatarak markalarıyla olan iletişimlerini geliştirmektir. Böylece müşteriler markayı satın alma noktasında daha istekli olabileceklerdir. Bu bağlamda deneyimsel pazarlama; markaların daha güçlü bir imaja sahip olması ve müşterilerin markayı satın alma isteklerinin yükselmesi için müşterilere deneyimler yaşatılacak şekilde gerçekleştirilen pazarlama eylemleridir. Deneyimsel pazarlama sayesinde müşterilerin işletme/marka ile duygusal bir bağ kurduğu ve bu duygusal bağın markanın imajını güçlendirdiği ve satın alma niyetini arttırdığı düşünülmektedir. Eldeki çalışma ile de bir pazarlama iletişimi aracı olarak deneyimsel pazarlama kavramından bahsedilmekte ve deneyimsel pazarlama faaliyetleri gerçekleştiren işletmelerden/markalardan örnekler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Deneyim, Deneyimsel Pazarlama, Pazarlama İletişimi*

GÜVENLİK KAVRAMINDA DÖNÜŞÜM VE ÇEVRESEL GÜVENLİK

Hatice Kübra ALTUNSOY COŞKUN
Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi

ÖZET
Küreselleşme süreci ile birlikte güvenlik kavramının da küreselleştiği görülmektedir. Küreselleşme öncesi ülkeler, güvenliği askeri güvenlik kavramı ile kısıtlı ele alırken, özellikle soğuk savaş sonrası dönemde güvenlik alanına sosyal, ekonomik, çevresel konular da dâhil edilmiştir. Bununla birlikte birey güvenliği, toplumsal güvenlik ve çevresel güvenlik gibi yeni kavramlar karşımıza çıkmıştır. Küresel ekonomik krizler, iklim değişiklikleri, kaçak göçmenlerin durumu gibi sorunlar geleneksel olarak düşünülen güvenlik boyutunu aşmıştır. Yeni güvenlik anlayışının çevre başta olmak üzere birçok yeni kavramı kapsadığı göz önüne alındığında, geleneksel güvenlik anlayışının küreselleşme karşısında dar bir çerçevede kaldığı görülmektedir.

Soğuk Savaş döneminde tehdit ve risk alanları ve bu tehditlere karşı uygulanabilecek politikalar tahmin edilebilir düzeydeydi. Bu dönemin sona ermesiyle iki kutuplu dünya düzenini, yerini çok aktörlü düzensiz bir sisteme bırakmıştır. Bunun sonucunda düşmanın kim olduğu, tehditlerin hangi kaynaktan geleceği konuları tahmin edilebilir düzeyi aşmıştır. Kitle imha silahlarının yaygınlaşması, bölgesel, etnik ve dinsel kimlik çatışmaları, uluslararası organize suçlar, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, göçmen sorunu, salgın hastalıklar, küresel çevre tahribatı gibi birçok tehdit unsurunun bulunması sonucunda küreselleşen dünyada güvenlik kavramı, anlaşılabilirliğini yitirmiş, bu kavramın tarifinin yapılması ve sınırlarının belirlenmesi zorlaşmıştır.

Son dönemde yaşanan çevreye ilişkin sorunlar da ülkelerin kendi başlarına çözemeyeceği kadar büyümüş ve ülke sınırlarını aşar hale gelmiştir. Hızlı nüfus artışı, yine aynı hızla artan çevre tahribatı ve bilgi teknolojilerinin gelişimi gibi birçok etken toplumların büyük kısmını etkiler hale gelmiştir. Bunun sonucunda güvenliğin alanı ulus sınırlarını aşmaya başlamıştır. Diğer bir ifadeyle çevresel sorunların küresel bir düzeye ulaşması ile birlikte sorunların çözümünde ulusların birlikte hareket etmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda güvenlik, sadece suç ve şiddet unsurları açısından incelenmeyecek kadar geniş kapsamlı bir kavramdır. Bu zorunluluklar neticesinde toplumlar güvenliklerini çevreleriyle olan ilişkiler bağlamında ele almaya başlamış dolayısıyla da çevresel güvenlik kavramı ortaya çıkmıştır.

Güvenliğin çevre boyutuyla ele alınması 1980' den bu yana tartışılmaktadır. İlk dönem tartışmalarında, çevresel tahribat sonucunda küresel anlamda çatışma ortamının oluşması sonucu güvenliğin nasıl sağlanacağı ile ilgilenilirken, son dönem tartışmalarda ise bireyin güvenliğinin nasıl sağlanacağı, kaynakların tükenmesi sonucu yaşanacak kriz ortamları üzerinde durulmuştur. Bu bilgiler ışığında çalışmada, çevre ve güvenlik ilişkisi küreselleşme süreci bağlamında incelenerek güvenliğin çevresel boyutuyla ilgili olan dönüşümü açıklanacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Çevre, Güvenlik, Yeni Güvenlik Anlayışı*

ÇEVRE VE GÜVENLİK EKSENİNDE TÜRKİYE'DE SÜRDÜRÜLEBİLİR ENERJİ POLİTİKALARI

Hatice Kübra ALTUNSOY COŞKUN
Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi

ÖZET
Dünyadaki kaynaklar sınırsız değildir. Bu nedenle küreselleşen dünya içerisinde kaynakları etkin kullanmak, sürdürülebilir politikalar üretmek, çevre dostu teknolojileri tercih etmek kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu durum sürdürülebilir enerji kaynakları için de geçerlidir. Enerji talebi ise günümüz dünyasında hızla artmaktadır. Nüfus artışına paralel olarak enerji talebinin artış hızının da yükselmesi beklenmektedir.

Temel olarak sürdürülebilir enerji, yüksek verimli enerji üretimini ve düşük oranda enerji tüketimini sağlarken bunu çevre dostu teknolojiler kullanarak yapmayı amaçlamaktadır. Enerji güvenliğinin sağlanması ve tüketicilere enerjinin sağlıklı bir şekilde aktarılması gibi konular da, enerji politikalarının kapsamında önemli bir yer tutmaktadır.

Küreselleşmenin etkisi ile özellikle 90'lı yıllar itibarıyla ülkeler arası rekabetin de artması, düşük maliyetli ve yüksek kaliteli enerji taleplerinin karşılanabilmesi, enerji politikalarında sürdürülebilirliğin sağlanması konularını önemli hale getirmektedir. Bu sebeple kaynakların çeşitlendirilmesi zorunluluk haline gelmiştir. Yenilenebilir kaynaklara yönelim ile birlikte ekolojik dengenin güçlenmesi söz konusu olacağı için sürdürülebilir enerji politikalarının varlığı çevreye de olumlu olarak yansımaktadır.

Küreselleşme güvenlik kavramını da küreselleştirmiştir. Güvenlik kavramı genel olarak güven içinde yaşama, tehditlerle karşı karşıya olmama durumunu ifade etmektedir. Ancak son dönemde çevresel sorunların küreselleşmesi ile güvenlik kavramına çevresel faktörler de dahil edilmiş, bunun sonucunda çevresel güvenlik kavramı ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda enerjinin üretimi ve tüketimi esnasında çevre güvenliğini korumak ve sağlamak, enerjinin sürdürülebilirliği anlamına gelmektedir.

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde ise gelişmenin ve kalkınmanın devamlı hale gelmesi adına enerji konusunda sürdürülebilirliğin sağlanması gerekmektedir. Özellikle enerji bakımından dışa bağımlı olma durumu gelişmekte olan ülkeler için olumsuz bir durumdur. Çalışmanın konusunu oluşturan Türkiye'de ise sahip olunan kaynakların enerji üretiminde yetersiz olması nedeniyle enerjide dışa bağımlılık söz konusudur. Bu sebeple enerjide dışa bağımlılığın azaltılmasına yönelik çalışmalar son zamanlarda artarak devam etmektedir. Türkiye'nin petrol ve doğalgaz yataklarının yoğun olarak bulunduğu ülkelere komşu olması, ancak üretici konumda olamaması jeotermal, güneş, rüzgar enerjileri gibi alternatif enerji kaynaklarına yönlenmesine neden olmaktadır. 2001 yılından itibaren sürdürülebilir enerji politikaları konusunda somut adımlar atılmaktadır. Elektrik piyasası ve doğalgaz piyasası yasaları, Petrol Piyasası Kanunu, Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunu, Enerji Verimliliği Kanunu gibi kanunların mevzuat altyapısının oluşturulmasında önemli yeri bulunmaktadır. Bu bilgiler ışığında, çalışmada Türkiye'nin sürdürülebilir enerji politikaları çevre ve güvenlik ekseninde değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: *Çevre, Güvenlik, Sürdürülebilir Enerji*

КАК ВОЗНИКЛА КИЕВСКАЯ РУСЬ

Микаил Волдимир
(Ukrayna) Киевский национальный университет культуры и искусств

ТЕЗИС
Летописная легенда об основании Киева знакома нам еще со школы, поэтому вряд ли стоит пересказывать трудовые подвиги братьев Кия, Щека и Хорива с сестрой Лыбедью на днепровских берегах. Легендарность, а точнее сказочность летописных «основателей» Киева вольно или невольно, но очень ярко проявилась в памятнике им, установленном на набережной Днепра в ознаменование «1500-летнего юбилея» города. Три дюжих молодца с копьями и луком наизготовку сгрудились на корме утлой лодчонки, похожей на индейское каноэ, которую почему-то принято громко называть ладьей, а их сестрица, вероятно ввиду очевидного дефицита свободного места, балансирует на жердочке на задранном вверх носу, изображая нечто вроде живой ростры. Между прочим, гребцов на лодчонке не видно, да и места им там не нашлось бы — челнок не иначе как самоходный, эдакий ковер-самоплыв. Непонятно, для схватки с кем навострены копья и натянут лук. Если бы поблизости были или хотя бы подозревались враги, то вряд ли так, взобравшись повыше и широко раскинув руки, подставлялась бы им великолепной мишенью ростра-Лыбедь. Более того, вокруг наверняка вообще нет ни одной живой души, потому что даже вполне мирное проплывающее мимо судно кильватерной волной если и не опрокинуло бы лодчонку с ее чересчур высоким и смещенным назад центром тяжести, то уж непременно заставило бы сестренку больно сверзнуться с шестка. В общем, сплошные нескладушки-неладушки. К сожалению, не только в памятнике. Далеко не все складно и ладно с самим полуторатысячелетием «матери градам русским».

На удивление кратко и невыразительно освещает возникновение столицы древней Руси официоз советских времен — Большая советская энциклопедия: «Киев основан в 6–7 вв. н.э. как центр восточнославянского племени полян. Впервые упоминается в русских летописях под 860 в связи с походом Руси на Византию». Впрочем, сейчас мало кто в вопросах истории обращается к Большой советской. Не говоря уже о том, что просто устарела (последнее издание было завершено в 1978 году), слишком уж немоден в наше время политический угол зрения ее составителей. Авторитета этому основному в прошлом источнику знаний вряд ли добавляет откровенная дезинформация: на самом деле ни в одной русской летописи Киев не упоминается под 860 годом. Похоже, энциклопедия вводила нас в заблуждение и относительно времени возникновения Киева. В более позднем российском Большом энциклопедическом словаре 1998 года содержание статьи о Киеве в основном повторяется, но с одним очень существенным для нас изменением: за прошедшие два десятка лет «племенной центр полян» состарился… сразу на полтора столетия! Теперь он считается основанным уже не в шестом-седьмом, а в пятом веке. Как мы увидим далее, столица Украины резко состарилась в одночасье, в мае 1982 года.

PARFÜM REKLAMLARINDA KADIN VE ERKEKLERİN CİNSEL OBJE OLARAK KULLANIMI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A RESEARCH ON THE USE OF WOMEN AND MEN AS A SEXUAL OBJECT IN PERFUME ADVERTISING

Feryat ALKAN
Öğr. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi
Fatih AKSOY
Arş. Gör., Gümüşhane Üniversitesi

ÖZET

Günümüz rekabet koşullarında firmalar tarafından ürünlerine ilişkin farkındalık yaratma çabasının bir uzantısı olarak başvurulan reklamlar, tüketicileri etkileme ve ikna etme araçlarının başında gelmektedir. Pazarlama faaliyetleri içerisinde önemli bir unsur olarak yer alan reklamlar tüketici davranışlarının izlenmesi, şekillenmesi ve tutumların oluşmasında önemli rol üstlenmektedir. Tüketim alışkanlıkları sürekli değişen insanların maruz kaldıkları reklam mesajları da bu dönüşüme hem ortam hem de içerik olarak yanıt vermektedir. Bu bağlamda bireyler her dönem reklamların hedef kitlesi olmakta ve reklamlar doğrultusunda yönlendirilmektedirler. Yönlendirilmeler reklamlarda kullanılan strateji ve teknikler aracılığıyla sağlanmaktadır. Reklamcılıkta başvurulan imgeleme stratejilerinin başında cinsellik gelmektedir. Cinsellik toplumların tamamında öne çıkan ve bastırılan bir duygudur. Özellikle üretilen birçok ürünün tanıtımı ve tutundurulması sürecinde cinsellik öğesine gizli ve/veya açık olarak yer verilmektedir. Reklamlarda kullanılan cinsel imgeler reklamın çekiciliğini arttırmakta ve hatırlanabilir kılmaktadır. Çalışma sonucunda seçilmiş olan reklamlar ele alındığında genellikle kadın veya erkek figürü üzerinden cinselliğin metalaştırıldığı görülmektedir. Reklamı yapılan parfümün cinsel bir meta haline dönüştürdüğü insan bedeni ile parfüm arasında bir ilişki kurulmak istenmektedir. Cinsel bir meta haline dönüştürülen insan bedeni yalnızca kadın bedeni için değil, erkek bedeni için de kullanılmıştır. Bu reklamlarda insan bedeni, ilgi çekici ve arzu edilen cinsel bir obje olarak karşımıza çıkmakta ve bu şekilde nitelendirilmektedir. Bu çalışma parfüm reklamlarında kullanılan bazı figürlerin cinsel obje olarak kullanımını açıklamak amacıyla hazırlanmıştır. Bu çalışma bağlamında ele alınan reklam mesajlarında kullanılan cinsel içerikli figürlere yüklenen roller incelenmekte, reklamlarda üretilen cinsel söylemler ortaya konulmaktadır. Bu çalışma kapsamında cinsellik stratejisine başvurulmuş reklamlar görsel ve söylemsel olarak tüm içeriksel unsurlarıyla incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: *Kadın ve Erkek Bedeni, Cinsel İmge, Meta, Parfüm Reklamı.*

ABSTRACT

The advertising that are used as an extension of the efforts of the companies to raise awareness about their products in today's competitive conditions are one of the tools to impress and persuade consumers. Advertising, which is an important element in marketing activities, plays an important role in monitoring and shaping consumer behavior and forming attitudes. Advertising messages exposed to people whose consumption habits are constantly changing also responds to this transformation as both media and content. In this context, individuals are the target audience of advertisements in every period and they are directed towards advertisements. Directives are provided through strategies and techniques used in advertisements. Sexuality is one of the most important strategies in advertising. Sexuality is a prominent and suppressed emotion in all societies. Particularly in the process of promotion and promotion of many products produced, the element of sexuality is classified as confidential or explicit. The sexual images used in the advertisements make the advertisement attractive and rememberable. When the ads selected in the study are taken into consideration, it is seen that the sexuality is generally commodified through the female or male figure. It is desirable to establish a relationship between the perfume and the human body, which is transformed into a sexual commodity. The human body transformed into a sexual commodity was used not only for the female body but also for the male body. In these advertisements, the human body appears as an interesting and desirable sexual object and is described as such. This study is intended to explain the use of some figures used in perfume advertisements as sexual objects. In this study, the roles loaded on the sexual content figures used in advertising messages are examined and

the sexual discourses produced in the advertisements are put forward. Within the scope of this study, the ads that have been applied to sexuality strategy have been examined visually and discursively with all their content.

Keywords: *Body of Women and Men, Sexual Image, Meta, Perfume Advertising.*

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DURUMLUK KAYGI DÜZEYİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ: ERZURUM İLİ ÖRNEĞİ

THE VIEVS OF MUSIC TEACHER CANDIDATES REGARDING TO STATE ANXIETY LEVEL: ERZURUM PROVINCE EXAMPLE

Muhsin SARIKAYA
Arş. Gör. Dr., Atatürk Üniversitesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET

Durumluk kaygı, bilinçte algılanan duygular, gerginlik ve zaman içinde değişebilen endişe kavramını ifade eder. Başka bir deyişle, belirli bir durumda yaşanan geçici kaygıdır. Örneğin, önemli bir sınavda ya da solo bir resital verirken karşılaşılan endişe, durumluk kaygı hâlidir. Bu araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının, bireysel olarak gerçekleştirdikleri müzikal performanslar sırasında karşılaştıkları durumluk kaygı düzeyleri incelenmiştir. Araştırmada yöntem olarak nitel araştırma desenlerinden gözlem ve görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan veriler, 2019 yılında Atatürk Üniversitesi müzik eğitimi anabilim dalında öğrenim gören lisans 1, 2, 3 ve 4. sınıfta toplam 108 öğrenci ile yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Öğrencilerin, bireysel çalgı, bireysel ses eğitimi ve piyano derslerine ilişkin vize ve final sınavları sırasında gösterdikleri davranışlar gözlemlenmiştir. Eşzamanlı olarak sınavların hemen öncesinde ve sonrasında, yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular sorularak kaygı düzeylerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen veriler nitel veri analizi ile istatistiksel olarak çözümlenerek bulgular kısmında sunulmuştur. Sonuçlar, öğrencilerin yaşadıkları durumluk kaygının büyük çoğunlukla performanslarını ve akademik başarılarını olumsuz yönde etkilediğini göstermiştir. Özel olarak yüksek anksiyete davranışı gösteren öğrencilerde sağlık sorunları oluşturacak fiziksel olumsuzluklar tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Müzik Eğitimi, Bireysel Çalgı Eğitimi, Müzik Psikolojisi, Durumluk Kaygı.*

ABSTRACT

State anxiety refers to perceived emotions, tension in consciousness, and the concept of anxiety that can change over time. In other words, it is a temporary concern in a particular situation. For example, anxiety is a state of concern when dealing with a major examination or a solo recital. In this study, the state anxiety levels encountered by music teacher candidates during their musical performances were examined. In the research, observation and interview technique was used as a method in qualitative research designs. The data used in the study were obtained from the interviews conducted with 108 students in the undergraduate, 2nd, 3rd and 4th grades of Atatürk University Music Education Department in 2019. The behaviors of students during the midterm and final exams related to individual instrument, individual voice training and piano lessons were observed. Concurrently, semi-structured open-ended questions were asked before and after the exams and their opinions on the anxiety levels were taken. The data obtained are analyzed with qualitative data analysis and presented in the findings section. The results showed that the state anxiety experienced by the students had a negative effect on their performance and academic achievement. In particular, students with high anxiety behaviors have been identified as having physical problems.

Keywords: *Music Education, Individual Instrument Education, Music Psychology, State Anxiety.*

GELİŞTİRİLEN ŞİFRELEME ETKİNLİĞİNİN ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Şükrü İLGÜN
Dr. Öğrt. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Matematik Eğitimi Anabilim Dalı
Esra ALTINTAŞ
Doç. Dr., Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, Matematik Eğitimi Anabilim Dalı

ÖZET
Mevcut araştırma kapsamında, geliştirilen bir şifreleme etkinliğinin uygulamasının yapılarak öğrenciler tarafından değerlendirilmesi ve öğrenci görüşlerinin sunularak şifreleme etkinliğinin etkililiğinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda beşinci sınıf öğrencilerine yönelik olarak, araştırmacılar tarafından bir şifreleme etkinliği tasarlanmıştır. Geliştirilen şifreleme etkinliğinin öğrenci görüşleri bakımından değerlendirilerek etkililiğinin ortaya konması, ileride öğretmenlere örnek teşkil edecek ve matematik eğitimine, şifreleme etkinliğinin hitap ettiği kazanımlara yönelik olarak gerek işlenen konuların pekiştirilmesi gerekse matematiği daha eğlenceli kılmak ve matematiğin farklı taraflarını ortaya koyacak bir etkinlik kazandırılması bakımından önem taşımaktadır. "Gezegenlerin Arkadaşlığı" adı verilen etkinlikte amaç, matematik öğretimini daha eğlenceli hale getirmek ve etkin katılımı sağlamaktır. Geliştirilen şifreleme etkinliği şu kazanımları kapsamaktadır: En çok dokuz basamaklı doğal sayıları okur ve yazar. En çok beş basamaklı doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemi yapar. En çok üç basamaklı iki doğal sayının çarpma işlemini yapar. En çok dört basamaklı bir doğal sayıyı, en çok iki basamaklı bir doğal sayıya böler. Bir doğal sayının karesini ve küpünü üslü ifade olarak gösterir ve değerini hesaplar. Dört işlem içeren problemleri çözer. Tam sayılı kesrin, bir doğal sayı ile bir basit kesrin toplamı olduğunu anlar ve tam sayılı kesri bileşik kesre, bileşik kesri tam sayılı kesre dönüştürür. Şifreleme etkinliği öğrencilere uygulandıktan sonra, etkinlikle ilgili öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla üç sorudan oluşan bir görüş formu kullanılmıştır. Bu form araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup şu soruları içermektedir: Etkinlik hoşunuza gitti mi? Matematik böyle anlatılsa daha güzel olur mu? Hoşunuza giden taraflar nelerdir? Araştırma, Kars ili merkezinde yer alan Dede Korkut ortaokulunun beşinci sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu onsekiz, beşinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Görüş formundaki sorular nitel olarak analiz edilmiştir. Sonuçta da, öğrenciler uygulanan şifreleme etkinliğini çok beğendikleri, matematiği bu şekilde anlatıldığında daha güzel bulacakları ve gerek resimler, gezegenler, kesirler, şifreyi çözme gibi sebeplerle de etkinliği hoş buldukları yönünde görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: *Matematik Eğitimi, Şifreleme, Görüş.*